

Promemoria

Finansdepartementet

Finansmarknadsavdelningen

Kompletterande bestämmelser till
EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	5
2	Lagförslag	6
2.1	Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering	6
2.2	Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)	15
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet	17
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	18
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	20
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	24
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2020:1157) om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	34
3	Gräsrotsfinansiering	35
3.1	Vad är gräsrotsfinansiering?	35
3.2	Om regleringen av gräsrotsfinansiering	36
3.3	EU:s förordning om gräsrotsfinansiering	38
3.3.1	Syfte, tillämpningsområde och förhållandet till andra regelverk	38
3.3.2	Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster	41
3.3.3	Den behöriga myndigheten och dess befogenheter	46
3.3.4	Det fortsatta arbetet inom EU	47
4	Allmänna utgångspunkter	47
4.1	En ny lag	47
4.2	Finansinspektionen utses till behörig myndighet	48
4.3	Hänvisningar till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering	49
4.4	Undantag från krav på tillstånd att driva värdepappersrörelse	49
4.5	Ändringen i visseblåsardirektivet	51
4.6	Hantering av personuppgifter	51
4.7	Tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster ska omfattas av penningtvättslagen	53
5	Finansinspektionens tillsyns- och utredningsbefogenheter	55
5.1	Inledning	55
5.2	Tillsynens omfattning	56
5.3	Rätt att få tillgång till dokument och information	56
5.4	Rätt att utföra platsundersökningar	58

5.5	Rätt att förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering	59
5.6	Rätt att förbjuda marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering	60
5.7	Rätt att förbjuda tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster	63
5.8	Korrigerig av bristfällig, felaktig eller vilseledande information	65
5.9	Överlåtelse av avtal	66
5.10	Offentliggörande av överträdelser	67
6	Ingripanden	68
6.1	Inledning.....	68
6.2	Straffrättsliga påföljder införs inte	68
6.3	Överträdelser som ska kunna leda till ingripanden.....	69
6.4	Ingripanden mot den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen.....	71
6.4.1	Föreläggande att vidta rättelse	71
6.4.2	Återkallelse av auktorisation, varning och anmärkning	72
6.4.3	Sanktionsavgift	74
6.5	Ingripanden mot vissa företrädare för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster	74
6.6	Beräkning av sanktionsavgift	78
6.7	Omständigheter som ska vara styrande vid beslut om ingripande och vid utövande av tillsynsbefogenheter.....	81
6.8	Finansinspektionens skyldighet att offentliggöra sanktionsbeslut och lämna uppgifter till Esma	84
6.9	Betalning, preskription och verkställighet	86
7	Överklagande	87
8	Skadeståndsansvaret för innehållet i investeringsfaktablad	90
9	Samarbete med andra behöriga myndigheter	95
9.1	Inledning.....	95
9.2	Utbyte av information och tystnadsplikt.....	96
9.3	Samarbete vid särskild begäran	97
10	Språkbestämmelser	98
11	Avgifter för Finansinspektionens verksamhet.....	99
12	Frågor om tystnadsplikt och uppgiftsskyldighet	100
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	103
14	Konsekvensanalys.....	103
14.1	Förslagets syfte och alternativa lösningar.....	103
14.2	Berörda företag.....	105
14.3	Kostnader och andra konsekvenser	105
14.3.1	Konsekvenser för samhällsekonomin	105
14.3.2	Konsekvenser för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster	105
14.3.3	Konsekvenser för professionella och icke-professionella investerare	107

14.3.4	Konsekvenser för Finansinspektionen.....	107
14.3.5	Konsekvenser för Sveriges domstolar och Kronofogdemyndigheten.....	108
14.3.6	Övriga konsekvenser	108
14.3.7	Ikraftträdande och särskilda informationsinsatser	109
15	Författningskommentar.....	109
15.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.....	109
15.2	Förslaget till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).....	134
15.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet.....	135
15.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.....	135
15.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.....	136
15.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.....	139
15.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2020:1157) om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.....	148
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937.....	149
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1504 av den 7 oktober 2020 om ändring av direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument.....	198

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

EU:s förordning om gräsrotsfinansiering, som ska tillämpas fr.o.m. den 10 november 2021, förutsätter vissa lagstiftningsåtgärder. I promemorian föreslås en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. I lagen utses Finansinspektionen till behörig myndighet och det tas in bestämmelser om bl.a. Finansinspektionens utrednings- och tillsynsbefogenheter, ingripanden och sanktioner vid överträdelse av förordningen. Vidare införs bestämmelser om tystnadsplikt, skadestånd vid brister i investeringsfaktblad samt avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen.

Utöver den nya lagen föreslås vissa ändringar i andra lagar. Lagen om värdepappersmarknaden ändras för att genomföra en ändring i direktivet om marknader för finansiella instrument. Lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ändras så att bestämmelserna i den lagen gäller för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. Vidare ändras lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet så att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster undantas från krav på registrering som finansiella institut. Därutöver föreslås en ändring i kreditupplysningslagen för att möjliggöra utväxling av vissa uppgifter utan hinder av tystnadsplikt och en följdändring i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Den nya lagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 10 november 2021.

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens syfte

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, i denna lag kallad EU-förordningen.

Termer och uttryck har samma betydelse som i EU-förordningen.

Behörig myndighet

2 § Finansinspektionen är behörig myndighet enligt EU-förordningen.

3 § För att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt denna lag ska de företag som står under inspektionens tillsyn betala årliga avgifter.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar enligt EU-förordningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifterna.

Tillämpning av marknadsföringslagen

4 § Om marknadsföringsmaterial inte tillhandahålls på det sätt och i den form som följer av EU-förordningen, ska även marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag för bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Detsamma gäller i fråga om information som ska lämnas

1. till kunder enligt artikel 19 i EU-förordningen, och

2. i investeringsfaktablad enligt artikel 23 eller 24 i EU-förordningen.

Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Språk i investeringsfaktablad och klagomål

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket språk investeringsfaktablad enligt artiklarna 23 och 24 och klagomål enligt artikel 38 i EU-förordningen ska upprättas.

Tystnadsplikt

6 § Den som är eller har varit knuten till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser som innebär att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

Uppgiftsskyldighet

7 § Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållande till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Meddelandeförbud

8 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 7 § får besluta att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 7 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Ansvarsbestämmelse

9 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 8 §.

Skadestånd

10 § En projektägare ska ersätta ren förmögenhetsskada som denne uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakar en investerare genom att i ett sådant investeringsfaktablad som avses i artikel 23 i EU-förordningen utelämnar väsentlig information eller lämna felaktiga eller vilseledande uppgifter. Detsamma gäller en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som erbjuder individuell portföljförvaltning av lån och som har upprättat ett sådant investeringsfaktablad som avses i artikel 24 i EU-förordningen.

11 § Den som vill göra anspråk på skadestånd enligt 10 § ska underrätta den som är ansvarig för investeringsfaktabladet om detta inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt att skada har uppkommit.

Om underrättelse inte görs inom skälig tid, faller rätten till skadestånd enligt denna lag bort. Detsamma gäller om talan inte väcks inom tio år från investeringstillfället.

2 kap. Tillsyns- och utredningsbefogenheter

Tillsynens omfattning

1 § Finansinspektionen har tillsyn över att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster följer bestämmelserna i EU-förordningen samt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Föreläggande om att lämna uppgifter

2 § För tillsynen enligt 1 § får Finansinspektionen besluta att förelägga

1. en fysisk eller juridisk person att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Platsundersökning

3 § Finansinspektionen får när det är nödvändigt för tillsynen enligt 1 § genomföra en undersökning i verksamhetslokalerna hos en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster.

Förbud

4 § Finansinspektionen får tillfälligt förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering, om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet strider mot bestämmelserna i EU-förordningen.

Finansinspektionen får tillfälligt förbjuda marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering, om det finns skälig anledning att anta att marknadsföringen eller erbjudandet strider mot bestämmelserna i EU-förordningen.

Ett beslut om förbud som avses i första eller andra stycket får gälla under högst tio arbetsdagar.

5 § Om ett erbjudande av gräsrotfinansiering strider mot bestämmelserna i EU-förordningen eller om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det, får Finansinspektionen förbjuda erbjudandet.

Om marknadsföringen av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering strider mot bestämmelserna i EU-förordningen, får Finansinspektionen förbjuda marknadsföringen.

Ett beslut om förbud som avses i första eller andra stycket ska upphävas om erbjudandet eller marknadsföringen inte längre strider mot bestämmelserna i EU-förordningen eller om det inte längre finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det.

6 § Finansinspektionen får tillfälligt förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster, om

1. det finns skälig anledning att anta att bestämmelserna i EU-förordningen har överträtts, eller

2. leverantörens ställning är sådan att tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster skulle skada investerarens intressen.

Ett beslut enligt första stycket 1 får gälla under högst tio arbetsdagar.

7 § Finansinspektionen får förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster om bestämmelserna i EU-förordningen har överträtts. Beslutet ska upphävas om överträdelsen har upphört.

Korrigerig av bristfällig, felaktig eller vilseledande information

8 § Om den information som ska lämnas till kunder enligt artikel 19 i EU-förordningen eller framgå av ett investeringsfaktablad enligt artikel 23 eller 24 i EU-förordningen är bristfällig, felaktig eller vilseledande, får Finansinspektionen offentliggöra korrekta uppgifter.

Finansinspektionen får även förelägga den ansvariga leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster att korrigera informationen.

Överlåtelse av avtal i vissa fall

9 § Om auktorisationen av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har återkallats enligt artikel 17.1 första stycket c i EU-förordningen, får Finansinspektionen överlåta den leverantörens avtal med kunder till en annan leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som auktoriserats av Finansinspektionen. Ett avtal får överlåtas bara om kunden och den mottagande leverantören samtycker till det.

Utövande av tillsynsbefogenheter

10 § Vid val av åtgärd enligt 4–8 §§ tillämpas det som anges om ingripanden i 3 kap. 11, 12 och 14 §§.

3 kap. Ingripanden

Ingripanden mot den som har överträtt EU-förordningen

1 § Finansinspektionen ska ingripa mot en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har auktoriserats enligt artikel 12 i EU-förordningen och som

1. har åsidosatt sina skyldigheter enligt någon av artiklarna 3–5, 6.1–6.6, 7.1–7.4, 8.1–8.6, 9.1, 9.2, 10, 11, 13.2, 15.2, 15.3, 16.1, 18.1, 18.4, 19.1–19.6, 20.1, 20.2, 21.1–21.7, 22, 23.2–23.13, 24–26 och 27.1–27.3 i EU-förordningen,

2. inte har följt ett föreläggande enligt 2 kap. 2 § eller som inte har gett tillträde till verksamhetslokaler enligt 2 kap. 3 §, eller

3. har åsidosatt sina skyldigheter enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Finansinspektionen ska ingripa mot den som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster utan auktorisation enligt artikel 12 i EU-förordningen.

2 § Ett ingripande enligt 1 § sker genom beslut om

1. föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande,

2. anmärkning,

3. sanktionsavgift, eller

4. vid allvarliga överträdelser, återkallelse av auktorisationen eller, om det är tillräckligt, varning.

Ett ingripande får inte ske om överträdelserna omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och en ansökan om utdömmande av vitet har gjorts.

3 § Om auktorisationen av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av rörelsen ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta rörelsen.

Ingripanden mot vissa företrädare för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

4 § Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har åsidosatt sina skyldigheter i ett fall som anges i 1 § första stycket, ska Finansinspektionen ingripa mot den som ingår i dess styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem. Ingripande får ske genom en eller båda av följande sanktioner:

1. att den fysiska personen under en viss tid, lägst tre och högst tio år, inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, i en leverantör av gräsrotsfinansiering, eller

2. sanktionsavgift.

Ett ingripande enligt första stycket får ske bara om leverantörens överträdelse är allvarlig och den fysiska personen i fråga uppsåtligt eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelserna.

Sanktionsföreläggande

5 § Frågor om ingripande mot fysiska personer enligt 4 § tas upp av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande.

Ett sanktionsföreläggande innebär att den fysiska personen föreläggs att inom en viss tid godkänna en sanktion som är bestämd till tid eller belopp.

När föreläggande har godkänts, gäller det som ett domstolsavgörande som fått laga kraft. Ett godkännande som görs efter den tid som angetts i föreläggandet är utan verkan.

6 § Ett sanktionsföreläggande ska innehålla uppgift om

1. den fysiska person som föreläggandet avser,
2. överträdelsen och de omständigheter som behövs för att känneteckna den,
3. de bestämmelser som är tillämpliga på överträdelsen, och
4. den sanktion som föreläggs personen.

Föreläggandet ska också innehålla en upplysning om att ansökan om sanktion kan komma att ges in till domstol, om föreläggandet inte godkänns inom den tid som Finansinspektionen anger.

7 § Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom angiven tid, får Finansinspektionen ansöka hos domstol om att sanktion ska beslutas. En sådan ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om ingripande mot leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster för samma överträdelse.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

8 § En sanktion som anges i 4 § får beslutas bara om sanktionsföreläggandet har delgetts den som sanktionen riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum.

Sanktionsavgifter

9 § Sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster i ett fall som anges i 1 § första stycket 1 eller 2 eller andra stycket ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro,
2. fem procent av leverantörens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå, eller
3. två gånger den vinst som leverantören gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster i ett fall som anges i 1 § första stycket 3 ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro,
2. tio procent av leverantörens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå, eller
3. två gånger den vinst som leverantören gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

10 § Om en överträdelse har skett under leverantörens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas när den högsta sanktionsavgiften ska beräknas enligt 9 §.

11 § Sanktionsavgiften för en fysisk person i ett fall som anges i 1 § första stycket 1 eller 2 eller andra stycket ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro, eller

2. två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften för en fysisk person i ett fall som anges i 1 § första stycket 3 ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro, eller

2. två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Avgiften tillfaller staten.

Val av ingripande

12 § Vid valet av ingripande ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, överträdelsens inverkan på investerarens intressen, skador som uppstått och graden av ansvar för den som har begått överträdelsen.

13 § Utöver det som anges i 12 § ska det i försvårande riktning beaktas om den som har begått överträdelsen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna.

I förmildrande riktning ska det beaktas om den som har begått överträdelsen

1. i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och

2. snabbt upphört med överträdelsen eller snabbt verkat för att överträdelsen ska upphöra, sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

14 § När sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 12 och 13 §§ samt till leverantörens eller den fysiska personens finansiella ställning och, om det går att bestämma, den vinst som leverantören eller den fysiska personen gjort till följd av överträdelsen.

15 § Finansinspektionen får avstå från ingripande, om

1. överträdelsen är ringa eller ursäktlig,
2. leverantören eller den fysiska personen i fråga gör rättelse,
3. den fysiska personen verkat för att leverantören gör rättelse,
4. någon annan myndighet eller något annat organ har vidtagit åtgärder mot leverantören eller den fysiska personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga, eller
5. det annars finns särskilda skäl.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift

16 § En sanktionsavgift ska betalas till Finansinspektionen inom 30 dagar efter det att ett beslut eller en dom om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkänts eller den längre tid som anges i beslutet eller föreläggandet.

17 § Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 16 §.

18 § Om sanktionsavgiften inte har betalats inom den tid som anges i 16 §, ska Finansinspektionen lämna avgiften för indrivning.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

19 § En sanktionsavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet eller domen om att ta ut avgiften fick laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkändes.

Vite

20 § Ett beslut om föreläggande enligt denna lag får förenas med vite.

4 kap. Överklagande och beslut som ska gälla omedelbart

1 § Finansinspektionens beslut om sanktionsföreläggande enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2 § Finansinspektionen får bestämma att följande beslut av inspektionen ska gälla omedelbart:

1. beslut om föreläggande enligt
 - någon av 2 kap. 2, 4–7 §§ eller 8 § andra stycket,
 - 3 kap. 2 § första stycket 1 eller 4 § första stycket 1, eller
2. beslut om återkallelse enligt
 - 3 kap. 2 § första stycket 4, eller
 - artikel 17.1 i EU-förordningen.

3 § Om Finansinspektionen i ett ärende om ansökan om auktorisation för att bedriva verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster inte meddelar beslut inom sex månader från det att en fullständig ansökan gavs in, ska inspektionen underrätta sökanden om skälen för detta. Sökanden får därefter begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls.

En begäran om en förklaring ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om Finansinspektionen inte har meddelat ett beslut som avses i första stycket inom tre månader från det att en förklaring har lämnats, ska ansökan anses ha avslagits.

Denna lag träder i kraft den 10 november 2021.

2.2 Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs att 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2020:1109

Föreslagen lydelse

5 a §

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter *eller* lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster, *utländska företag som* avses i 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar, *utländska företag som* avses i 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, *ut-*

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter *eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937*, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även

1. utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, *och*

2. utländska företag som
– avses i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,
– avses i 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

¹ Lagen omtryckt 1981:737.

ländska företag som avses i 2 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter och utländska företag som avses i 1 kap. 3 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

– avses i 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

– avses i 2 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

– avses i 1 kap. 3 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, och

– med tillstånd driver verksamhet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503.

Bestämmelser om användningen av uppgifter om betalningsförsummelser och kreditmissbruk finns även i 7 §.

Denna lag träder i kraft den 10 november 2021.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

En fysisk eller juridisk person som avser att ägna sig åt valutaväxling i väsentlig omfattning eller annan finansiell verksamhet ska ansöka om registrering hos Finansinspektionen. Ansökan behöver inte göras av

1. företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 6, 8, 9, 11 och 12 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och

2. fysiska eller juridiska personer som bedriver försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Finansinspektionen ska registrera personer som kommit in med ansökan, om

1. det finns skäl att anta att verksamheten kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen, och

2. kravet på ägare och ledning i 3 § första stycket är uppfyllt.

Den som har blivit införd i registret ska tas bort ur registret när ett beslut om föreläggande enligt 7, 9 eller 11 § att upphöra med verksamheten har fått laga kraft. Ett finansiellt institut ska också tas bort ur registret om det anmäler att det inte längre ägnar sig åt verksamhet som omfattas av lagen eller om det på något annat sätt framgår att registreringsplikt inte längre gäller.

1. företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 6, 8, 9 och 11–13 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och

1. det finns skäl att anta att verksamheten kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen, och

1. det finns skäl att anta att verksamheten kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och

1. det finns skäl att anta att verksamheten kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och

Denna lag träder i kraft den 10 november 2021.

¹ Lagen omtryckt 2004:319.

Senaste lydelse av lagens rubrik 2017:639.

² Senaste lydelse 2018:1223.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 10 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §¹

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster, 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar, 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag och 16 kap. 37 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i

– 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,
– 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
– 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
– 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
– 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
– 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
– 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
– 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
– 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
– 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
– 16 kap. 37 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, och
– 1 kap. 7 § lagen (2021:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelandeförbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

Denna lag träder i kraft den 10 november 2021.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs¹ att 2 kap. 3 och 5 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §²

Ett värdepappersbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen driva annan verksamhet än att tillhandahålla de sidotjänster som anges i 2 §.

Ett värdepappersbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen driva valutahandel.

Tillstånd enligt första stycket behövs inte för att bedriva försäkringsdistribution under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

I 10 kap. finns bestämmelser om tillhandahållande av vissa data-rapporteringstjänster.

Ett värdepappersbolag får tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937.

Lydelse enligt SFS 2020:1178

Föreslagen lydelse

5 §

Tillstånd enligt 1 § behövs inte för

1. Sveriges riksbank, Riksgäldskontoret och Kammarkollegiet,
2. anknutna ombud för de verksamheter som anges i 1 kap. 4 b §,
3. börs som driver verksamhet med stöd av sitt tillstånd,
4. försäkringsföretag med tillstånd enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) och tjänstepensionsföretag med tillstånd enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
5. företag inom en koncern som tillhandahåller investeringstjänster utslutande till andra företag i koncernen,
6. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringstjänster, om tjänsten tillhandahålls tillfälligt i samband med annan yrkesmässig verksamhet som regleras av

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1504.

² Senaste lydelse 2018:1226.

- a) bestämmelser i lag eller annan författning, eller
- b) etiska regler som avser yrkesverksamheten i fråga och som inte utesluter att tjänsten tillhandahålls,

7. fysiska och juridiska personer som för egen räkning handlar med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter och som inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller utför annan investeringsverksamhet med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter, såvida de inte

- a) är marknadsgaranter,
- b) är deltagare på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller har direkt elektroniskt tillträde till en handelsplats, med undantag av icke-finansiella enheter som på en handelsplats genomför transaktioner som på ett objektivt mätbart sätt minskar risker som står i direkt samband med affärsverksamheten eller likviditetsförvaltningen hos dem eller de koncerner de ingår i,

c) tillämpar en teknik för algoritmisk högfrequenshandel, eller

d) handlar för egen räkning vid utförandet av kundorder,

8. företag som tillhandahåller investeringstjänster som uteslutande består i förvaltning av ett program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget,

9. företag som tillhandahåller både

a) investeringstjänster som uteslutande består i förvaltning av program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget, och

b) andra investeringstjänster än sådana som anges i a) uteslutande till andra företag i koncernen,

10. fondbolag, förvaltningsbolag och fondföretag som får driva verksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder samt AIF-förvaltare som får driva verksamhet enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i andra fall än efter registrering enligt 2 kap. den lagen,

11. företag som handlar med råvaruderivat, utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter för egen räkning utan att utföra kundorder, eller tillhandahåller investeringstjänster i fråga om sådana instrument till kunderna i sin huvudsakliga verksamhet, om

a) detta utgör en kompletterande verksamhet eller, om företaget ingår i en koncern, detta utgör en kompletterande verksamhet sett till koncernen i dess helhet,

b) den huvudsakliga verksamheten inte utgörs av tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,

c) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrequenshandel, och

d) företaget årligen anmäler till Finansinspektionen att undantaget utnyttjas samt på inspektionens begäran rapporterar på vilken grund företaget anser att verksamheten endast är en kompletterande verksamhet,

12. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringsrådgivning inom ramen för annan yrkesmässig verksamhet än sådan som omfattas av bestämmelserna i denna lag, om det inte lämnas någon specifik ersättning för rådgivningen,

13. fysiska och juridiska personer som utför investeringsverksamhet, dock inte drift av en andrahandsmarknad, eller tillhandahåller investeringstjänster rörande råvaruderivat för att fullgöra uppgifter

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, eller

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, om

a) personen är en sådan systemansvarig för överföringssystemet som avses i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG, i den ursprungliga lydelsen, eller artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG, i den ursprungliga lydelsen,

b) personen tillhandahåller tjänster till en systemansvarig som avses i a och fullgör uppgifterna för den systemansvariges räkning, eller

c) personen är operatör eller förvaltare av energibalanseringssystem, rörledningsnät eller system för balansering av tillgången och efterfrågan på energi,

14. företag som är verksamhetsutövare enligt 5 § lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser som handlar med utsläppsrätter för egen räkning, om

a) företaget inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller ägnar sig åt annan investeringsverksamhet, och

b) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrekvenshandel, och

b) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrekvenshandel,

15. värdepapperscentraler med tillstånd enligt artikel 16 i förordningen om värdepapperscentraler för att tillhandahålla de tjänster som uttryckligen anges i avsnitten A och B i bilagan till den förordningen.

15. värdepapperscentraler med tillstånd enligt artikel 16 i förordningen om värdepapperscentraler för att tillhandahålla de tjänster som uttryckligen anges i avsnitten A och B i bilagan till den förordningen, och

16. leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster enligt definitionen i artikel 2.1 e i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 för att tillhandahålla de tjänster som anges i artikel 2.1 a ii i den förordningen.

Tillstånd krävs inte heller för sådan förvaltning av finansiella instrument som är reglerad i någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den 10 november 2021.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 och 4 §§, 2 kap. 6, 7 och 16 §§, 3 kap. 5, 6, 18, 22, 25 och 32 §§, 4 kap. 9 §, 5 kap. 9 §, 7 kap. 1 § och 8 kap. 1 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2020:1039

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte

a) sådan som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller

b) tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten utslutande avser kontoinformationstjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrots-

finansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, i fråga om juridiska personer etablerade i Sverige,

13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),

14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 17,

19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

20. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21, eller

23. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller

14. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),

15. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

16. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

17. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

18. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

19. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 18,

20. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

21. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 21, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

23. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 18–22, eller

24. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller

handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Tjänster som avses i 2 § första stycket 20 och 21 omfattar

Tjänster som avses i 2 § första stycket 21 och 22 omfattar

1. handlande i en klients namn för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fastigheter, och

2. hjälp vid planering eller genomförande av transaktioner för en klients räkning vid

a) köp och försäljning av fastigheter eller företag,

b) förvaltning av klientens pengar, värdepapper eller andra tillgångar,

c) öppnande eller förvaltning av bank-, spar- eller värdepapperskonton,

d) anskaffande av nödvändigt kapital för bildande, drift eller ledning av företag, och

e) bildande, drift eller ledning av bolag, föreningar, stiftelser eller truster och liknande juridiska konstruktioner.

Tjänster som avses i 2 § första stycket 22 omfattar

Tjänster som avses i 2 § första stycket 23 omfattar

1. bildande av juridiska personer, försäljning av nybildade aktiebolag och förmedling av svenska eller utländska juridiska personer,

2. fullgörande av funktion som styrelseledamot eller bolagsrättsligt ansvarig, som bolagsman i handels- eller kommanditbolag eller i någon liknande ställning i förhållande till andra juridiska personer,

3. tillhandahållande av ett registrerat kontor eller en postadress och därmed sammanhängande tjänster till en fysisk person, en juridisk person eller en trust eller en liknande juridisk konstruktion,

4. förvaltning av en trust eller en liknande juridisk konstruktion, och

5. funktion som nominell aktieägare för någon annans räkning eller åtgärder som syftar till att någon annan ska ha en sådan funktion, med undantag för uppdrag åt en juridisk person som är noterad på en reglerad marknad.

¹ Senaste lydelse 2018:1148.

2 kap.

6 §²

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 får inte tillhandahålla anonyma konton, motböcker eller värdefack.

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 får inte tillhandahålla anonyma konton, motböcker eller värdefack.

7 §

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 får inte etablera eller upprätthålla korrespondentförbindelser med brevlådebanks och ska se till att sådana förbindelser inte heller etableras eller upprätthålls med institut som tillåter att deras konton används av sådana banker.

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 får inte etablera eller upprätthålla korrespondentförbindelser med brevlådebanks och ska se till att sådana förbindelser inte heller etableras eller upprätthålls med institut som tillåter att deras konton används av sådana banker.

16 §

Om en verksamhetsutövare som är en fysisk person driver sin verksamhet som anställd hos en juridisk person, ska de krav som avses i 1, 2, 8–12, 14 och 15 §§ samt 6 kap. 1 och 2 §§ gälla den juridiska personen.

När det gäller verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 13 ska skyldigheterna i 1, 2 och 8 §§ även gälla den fysiska personen.

När det gäller verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 ska skyldigheterna i 1, 2 och 8 §§ även gälla den fysiska personen.

3 kap.

5 §³

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 ska, utöver vad som följer av 4 § första stycket, vidta åtgärder för kundkännedom

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15 ska, utöver vad som följer av 4 § första stycket, vidta åtgärder för kundkännedom

1. vid enstaka transaktioner som avser utbetalning av vinster eller betalning av insatser som uppgår till ett belopp motsvarande 2 000 euro eller mer, och

2. vid transaktioner som understiger ett belopp motsvarande 2 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner som tillsammans uppgår till minst detta belopp.

6 §⁴

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15 ska, i stället för vad som följer av

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16 ska, i stället för vad som följer av

² Senaste lydelse 2019:774.

³ Senaste lydelse 2018:1148.

⁴ Senaste lydelse 2018:1148.

4 §, vidta åtgärder för kundkän-

4 §, vidta åtgärder för kundkän-

1. vid etableringen av en affärsförbindelse, om det när förbindelsen ingås är sannolikt eller under förbindelsens gång står klart att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter inom ramen för affärsförbindelsen uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

2. vid enstaka transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till ett belopp motsvarande 5 000 euro eller mer, och

3. vid transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter understiger ett belopp motsvarande 5 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner i kontanter som tillsammans uppgår till minst detta belopp.

18 §⁵

När en korrespondentförbindelse som innefattar betalning etableras mellan en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och ett kreditinstitut eller finansiellt institut från ett land utanför EES, ska verksamhetsutövaren utöver åtgärder enligt 7, 8 och 10–13 §§ åtminstone

När en korrespondentförbindelse som innefattar betalning etableras mellan en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 och ett kreditinstitut eller finansiellt institut från ett land utanför EES, ska verksamhetsutövaren utöver åtgärder enligt 7, 8 och 10–13 §§ åtminstone

1. inhämta tillräckligt med information om motparten för att kunna förstå verksamheten och utifrån offentligt tillgänglig information bedöma motpartens anseende och tillsynens kvalitet,

2. bedöma motpartens kontroller för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism,

3. dokumentera respektive instituts ansvar att vidta kontrollåtgärder och de åtgärder som det vidtar,

4. inhämta godkännande från en behörig beslutsfattare innan korrespondentförbindelsen ingås, och

5. förvissa sig om att motparten har kontrollerat identiteten på kunder som har direkt tillgång till konton hos kreditinstitutet eller det finansiella institutet och fortlöpande följer upp dessa kunder samt på begäran kan lämna relevanta kunduppgifter.

22 §⁶

Med utomstående enligt 21 § avses

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade inom EES, och

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade inom EES, och

⁵ Senaste lydelse 2019:774.

⁶ Senaste lydelse 2018:1148.

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade utanför EES, om de

a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs.

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade utanför EES, om de

25 §⁷

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör kundens verkliga huvudman behöver inte vidta de åtgärder för kundkännedom som avses i 8 § i fråga om den verkliga huvudmannen, om kunden

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist utanför EES, och

a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs, eller

3. till följd av föreskrift i lag eller annan författning är skyldig att hålla medel som förvaltas för någon annans räkning avskilda från egna tillgångar och medel.

Första stycket får tillämpas endast om den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg och om verksamhetsutövaren utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgift om identiteten hos den för vars räkning kunden förvaltar medlen och den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

32 §⁸

Kreditinstitut och finansiella Verksamhetsutövare som avses i institut får ta emot betalning med 1 kap. 2 § första stycket 1–13 får ta

⁷ Senaste lydelse 2019:1254.

⁸ Senaste lydelse 2019:774.

ett anonymt betalningsinstrument som getts ut i ett land utanför EES bara om instrumentet uppfyller kraven i 31 §.

emot betalning med ett anonymt betalningsinstrument som getts ut i ett land utanför EES bara om instrumentet uppfyller kraven i 31 §.

4 kap.

9 §⁹

Den fysiska personen, den juridiska personen, dess styrelseledamöter eller anställda får inte för kunden eller för någon utomstående obehörigen röja att en bedömning enligt 2 § utförs, har utförts eller kommer att utföras eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §.

Som obehörigt röjande avses inte att

1. uppgifter lämnas till en tillsynsmyndighet eller en brottsbekämpande myndighet,

2. uppgifter lämnas mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 med hemvist i EES och som ingår i samma koncern eller mellan sådana verksamhetsutövare och deras filialer och dotterföretag belägna i ett land utanför EES, förutsatt att filialerna och dotterföretagen utanför EES tillämpar gemensamma rutiner som fastställts enligt 2 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande krav enligt lagstiftningen i det land där filialen finns eller dotterföretaget har hemvist,

3. uppgifter lämnas mellan advokater, andra oberoende jurister, revisorer, tillhandahållare av bokföringstjänster, skatterådgivare och fastighetsmäklare som omfattas av direktiv (EU) 2015/849, i den ursprungliga lydelsen, eller likvärdiga bestämmelser i ett land utanför EES och som är anställda eller på annat sätt verksamma inom samma juridiska person eller olika juridiska personer med gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll,

4. uppgifter som rör samma kund och samma transaktion och som omfattar fler än en verksamhets-

2. uppgifter lämnas mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 med hemvist i EES och som ingår i samma koncern eller mellan sådana verksamhetsutövare och deras filialer och dotterföretag belägna i ett land utanför EES, förutsatt att filialerna och dotterföretagen utanför EES tillämpar gemensamma rutiner som fastställts enligt 2 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande krav enligt lagstiftningen i det land där filialen finns eller dotterföretaget har hemvist,

3. uppgifter lämnas mellan advokater, andra oberoende jurister, revisorer, tillhandahållare av bokföringstjänster, skatterådgivare och fastighetsmäklare som omfattas av *Europaparlamentets och rådets* direktiv (EU) 2015/849, i den ursprungliga lydelsen, eller likvärdiga bestämmelser i ett land utanför EES och som är anställda eller på annat sätt verksamma inom samma juridiska person eller olika juridiska personer med gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll,

4. uppgifter som rör samma kund och samma transaktion och som omfattar fler än en verksamhets-

utövare lämnas mellan sådana juridiska och fysiska personer som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och 17–21, förutsatt att de tillhör samma verksamhets- eller yrkeskategori och omfattas av skyldigheter i fråga om tystnadsplikt och skydd för personuppgifter som följer av denna lag, och

5. en kund får kännedom om att åtgärder enligt första stycket vidtas eller kan komma att vidtas, när ett röjande inte kan undvikas till följd av verksamhetsutövarens skyldighet att avstå från en transaktion, att avstå från att inleda en affärsförbindelse eller att avsluta en affärsförbindelse enligt 3 kap. 1–3 §§.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

5 kap.

9 §

Förbudet i 8 § gäller inte samkörning av register med en filial till en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 som är etablerad i ett land utanför EES, om kraven enligt 2 kap. 10 och 11 §§ är uppfyllda i fråga om filialen.

Förbudet i 8 § gäller inte heller samkörning av register som sker mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och som ingår i samma koncern, om verksamhetsutövarna har hemvist i Sverige eller inom EES.

Om en verksamhetsutövare som avses i andra stycket har hemvist i ett land utanför EES gäller andra stycket om kraven enligt 2 kap. 10 och 11 §§ är uppfyllda i fråga om den verksamhetsutövaren.

Förbudet i 8 § gäller inte samkörning av register med en filial till en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 som är etablerad i ett land utanför EES, om kraven enligt 2 kap. 10 och 11 §§ är uppfyllda i fråga om filialen.

Förbudet i 8 § gäller inte heller samkörning av register som sker mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 och som ingår i samma koncern, om verksamhetsutövarna har hemvist i Sverige eller inom EES.

7 kap.

1 §¹⁰

Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15, 18, 19 och 21–23. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela före-

Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16, 19, 20 och 22–24. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela före-

¹⁰ Senaste lydelse 2019:774.

skrifter om vilka myndigheter som utövar tillsyn enligt detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 20 finns i 8 kap. rättegångsbalken och i 7 a kap. denna lag.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot annan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket finns i de lagar som reglerar dessa verksamhetsutövare.

skrifter om vilka myndigheter som utövar tillsyn enligt detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 21 finns i 8 kap. rättegångsbalken och i 7 a kap. denna lag.

8 kap.

1 §¹¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag för vissa speltjänster från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den,

2. innehållet i och omfattningen av den allmänna riskbedömningen enligt 2 kap. 1 § och om faktorer som kan tyda på låg eller hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism,

3. undantag från kravet på dokumenterade riskbedömningar enligt 2 kap. 2 §,

4. riskklassificering av kunder enligt 2 kap. 3 §, inbegripet faktorer som kan tyda på låg eller hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism,

5. innehållet i och omfattningen av interna och gemensamma rutiner enligt 2 kap. 8 och 9 §§,

6. innehållet i rutiner för lämplighetsprövning enligt 2 kap. 13 §,

7. dokumentation av genomförda utbildningar och vilken information och utbildning som ska tillhandahållas anställda enligt 2 kap. 14 §,

8. nödvändiga åtgärder och rutiner enligt 2 kap. 15 § och 6 kap. 4 a §,

9. åtgärder för identitetskontroll enligt 3 kap. 7 och 8 §§,

10. vad som avses med förenklade åtgärder för kundkännedom och i vilka situationer som förenklade åtgärder är tillåtna enligt 3 kap. 15 §,

11. vad som avses med skärpta åtgärder för kundkännedom och i vilka situationer som skärpta åtgärder ska vidtas enligt 3 kap. 16 och 17 §§,

12. hur rapportering till Polismyndigheten ska göras enligt 4 kap. 3 §,

13. hur uppgifter ska lämnas enligt 4 kap. 6 §,

14. system för uppgiftslämning enligt 4 kap. 7 §,

15. bevarande av handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 3 §,

16. förutsättningarna för förlängt bevarande av handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 4 §,

17. innehållet i och omfattningen av rutiner för intern kontroll och modellriskhantering enligt 6 kap. 1 §,

18. kriterierna för när funktioner som avses i 6 kap. 2 § första stycket ska inrättas samt de krav som ska gälla i fråga om funktionernas organisation, befogenheter och oberoende,

19. organisation, kompetens, befogenheter, funktion och oberoende för den centrala kontaktpunkten enligt 6 kap. 3 §,

20. det särskilda rapporteringssystemet enligt 6 kap. 4 §, och

21. skyldighet för verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 att periodiskt eller på begäran lämna uppgifter om sin verksamhet, sina kunder och andra förhållanden som är nödvändiga för att tillsynsmyndigheter ska kunna bedöma den risk som kan förknippas med de verksamhetsutövare som står under tillsyn.

21. skyldighet för verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 att periodiskt eller på begäran lämna uppgifter om sin verksamhet, sina kunder och andra förhållanden som är nödvändiga för att tillsynsmyndigheter ska kunna bedöma den risk som kan förknippas med de verksamhetsutövare som står under tillsyn.

Denna lag träder i kraft den 10 november 2021.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:1157) om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden i stället för lydelsen enligt lagen (2020:1157) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2020:1157

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

Ett värdepappersbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen driva annan verksamhet än att tillhandahålla de sidotjänster som anges i 2 §.

Ett värdepappersbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen driva valutahandel.

Tillstånd enligt första stycket behövs inte för att bedriva försäkringsdistribution under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Ett värdepappersbolag får *utföra datarapporterings-tjänster enligt förordningen om marknader för finansiella instrument.*

Ett värdepappersbolag får

1. utföra datarapporterings-tjänster enligt förordningen om marknader för finansiella instrument, och

2. tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937.

3 Gräsrotsfinansiering

3.1 Vad är gräsrotsfinansiering?

Gräsrotsfinansiering, eller *crowdfunding*, kan beskrivas som en metod för att finansiera projekt, där mindre belopp samlas in från ett större antal personer. Ofta avses även att insamlingen sker via internet. Gräsrotsfinansiering kan delas in i fyra kategorier: lånebaserad, andelsbaserad, belöningsbaserad och donationsbaserad gräsrotsfinansiering. Vid lånebaserad gräsrotsfinansiering är det fråga om långivning och den som söker finansiering kan vara såväl näringsidkare som konsument. Med andelsbaserad gräsrotsfinansiering avses finansieringsformer där investeraren erhåller t.ex. aktier i ett företag som söker finansiering. Vid belöningsbaserad gräsrotsfinansiering har projektägaren gjort en mer eller mindre säker utfästelse om en vara eller tjänst i utbyte mot finansiering. Donationsbaserad gräsrotsfinansiering innebär, som framgår av namnet, att den som bidrar med finansiering inte får någon motprestation.

En sak som skiljer gräsrotsfinansiering från mer traditionella finansieringsformer är hur den som söker finansiering sammanförs med de som lämnar den. Genom en plattform för gräsrotsfinansiering på internet får den som söker finansiering möjlighet att nå ut med sin förfrågan om t.ex. ett lån eller erbjudande att investera i aktier till ett stort antal potentiella långgivare. Det innebär vidare att t.ex. konsumenter ges möjlighet till investeringar som annars inte skulle vara tillgängliga för dem. I dag är gräsrotsfinansiering ett allt viktigare alternativ till traditionella finansieringsformer, såsom lån från banker och finansbolag. Att söka finansiering genom en gräsrotsplattform kan också vara ett sätt för ett företag att validera en affärsidé, ge entreprenörer möjlighet att nå ut till ett stort antal personer som kan bidra med insikter och information samt fungera som ett marknadsföringsverktyg.

I en gräsrotsfinansieringstransaktion är i allmänhet tre parter involverade: den som söker finansiering, den som lämnar finansiering och den förmedlare som sammanför dem, dvs. leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster. Det uppstår avtalsrelationer dels mellan den som lämnar och mottar finansiering, t.ex. i form av ett låneavtal, dels mellan var och en av dem i form av kund till leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

Gräsrotsfinansiering är ingen ny företeelse men under senare år har utvecklingen gått snabbt. Den omsättning och tillväxt som redovisas i undersökningar av marknaden för gräsrotsfinansiering varierar (se t.ex. SOU 2018:20 s. 103–105). Enligt en analys publicerad av tankesmedjan Bruegel förmedlades genom gräsrotsfinansiering under åren 2010–2017 globalt runt 48,5 miljarder euro, varav runt 16,9 miljarder euro i Europa (Chervyakov och Rocholl, How to make crowdfunding work in Europe, Bruegel, 2019). Enligt den analysen var under åren 2011–2017 den genomsnittliga årliga tillväxttakten i Europa 85 procent. Tillväxten på marknaden minskade dock mellan åren 2016 och 2017 för att sistnämnda år vara 34 procent. Även om marknaden för gräsrotsfinansiering utvecklats inom i stora delar av Europa har utvecklingen skett olika snabbt och på olika sätt. Storbritannien har den i Europa särklass största och mest utvecklade marknaden för gräsrotsfinansiering (88 procent av omsättningen i

Europa enligt analysen). Vid en europeisk jämförelse är den svenska marknaden för gräsrotsfinansiering relativt stor och enligt analysen hade den under 2017 en tillväxt på 22,8 miljoner euro, vilket är en ökning med 88 procent. Sett till omsättning under 2017 var den svenska marknaden – med ett totalt förmedlat kapital om ca 100 miljoner euro – dock mindre än de i Frankrike, Nederländerna och Tyskland.

Den lånebaserade gräsrotsfinansieringen är den helt dominerande typen av gräsrotsfinansiering. Sett till hela Europa utgjorde den enligt Bruegels analys nästan 90 procent av omsättningen medan den andelsbaserade utgjorde knappt 10 procent. Hur stor andel av gräsrotsfinansiering som inte är lånebaserad varierar dock kraftigt mellan de europeiska länderna. För Sverige visar nämnda analys att omsättningen fördelades lika mellan låne- och andelsbaserad gräsrotsfinansiering.

I Sverige finns ett tjugotal företag som driver plattformar för gräsrotsfinansiering. Runt hälften av dessa är plattformar för låne- eller andelsbaserad gräsrotsfinansiering till företag. Därutöver är ett antal utländska plattformar aktiva i Sverige.

3.2 Om regleringen av gräsrotsfinansiering

Inom EU har medlemsstaterna valt olika sätt att hantera framväxten av gräsrotsfinansiering. I vissa stater finns särskilda regleringar för gräsrotsfinansiering medan det i andra stater, däribland Sverige, saknas regelverk som tar sikte specifikt på gräsrotsfinansiering. Beroende på vilka tjänster som en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahåller kan den träffas av befintliga regelverk som ställer krav på tillstånd och innebär att verksamheten står under Finansinspektionens tillsyn. Så kan t.ex. vara fallet om verksamheten innefattar tillhandahållande av betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster eller om den innefattar tjänster i fråga om finansiella instrument såsom aktier i publika bolag och därför utgör värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden. I många fall krävs dock inte tillstånd för verksamheten utan endast registrering som finansiellt institut enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet.

I en rapport publicerad 2015 analyserar Finansinspektionen gräsrotsfinansieringen i Sverige. En av de slutsatser som inspektionen där drar är att det kan finnas skäl att också överväga om befintliga regelverk behöver justeras eller kompletteras, både för att verksamheten ska utvecklas på ett sunt sätt och för att få ett konsumentskydd på en rimlig nivå (Finansinspektionen, Gräsrotsfinansiering i Sverige – en kartläggning, 2015, dnr 15-17414). Regeringen gav 2016 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. att kartlägga marknaden för plattformar för gräsrotsfinansiering och analysera dels vilka regler som är tillämpliga på andelsbaserad och lånebaserad gräsrotsfinansiering, dels om det behövs en ny näringsrättslig reglering, eller om befintlig lagstiftning behöver justeras. Utgångspunkter för uppdraget var att förbättra förutsättningarna för utvecklingen av finansieringsformen som en alternativ källa till finansiering för små och medelstora företag och att möjliggöra för individer att hitta gemensamma finansieringslösningar i allmänhet inom civilsamhället. Utredningens förslag

skulle dessutom säkerställa ett högt konsumentskydd och investerarskydd i allmänhet för att främja förtroendet för och utvecklingen av gräsrotsfinansiering. Utredningen, som antog namnet Utredningen om gräsrotsfinansiering, redovisade i början av 2018 sitt uppdrag i betänkandet Gräsrotsfinansiering (SOU 2018:20).

I betänkandet föreslås en ny lag som ska gälla för näringsverksamhet som har till ändamål att mot ersättning sammanföra fysiska eller juridiska personer som avser att anskaffa finansiering med fysiska eller juridiska personer som avser att tillhandahålla finansiering, om finansieringen sker

- genom sådana krediter mot vederlag som lämnas av andra än företag som har tillstånd av Finansinspektionen att lämna eller förmedla krediter (lånebaserad gräsrotsfinansiering),

- mot överlåtelse av ägar- eller skuldandelar i den juridiska person som anskaffar finansieringen (andelsbaserad gräsrotsfinansiering),

- i utbyte mot en vara eller tjänst, som lämnas av den som anskaffar finansieringen (belöningsbaserad gräsrotsfinansiering), eller

- utan att vederlag eller någon annan motprestation lämnas av den som anskaffar finansieringen (donationsbaserad gräsrotsfinansiering).

Enligt förslaget ska den nya lagen inte vara tillämplig på verksamhet med förmedling av finansiering genom lånebaserad eller andelsbaserad gräsrotsfinansiering mellan enbart näringsidkare. I fråga om belöningsbaserad gräsrotsfinansiering och donationsbaserad gräsrotsfinansiering föreslås lagen gälla endast i begränsad omfattning, och i stället för tillståndsplikt föreslås att företag som tillhandahåller sådana förmedlingstjänster ska vara skyldiga att ansöka om registrering hos Finansinspektionen.

Förslagen i betänkandet om Gräsrotsfinansiering är inte utformade med hänsyn till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, i fortsättningen kallad EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Kommissionen lämnade förslaget till förordning i mars 2018 och betänkandet överlämnades en dryg vecka senare. Kommissionen hade då sedan flera år bevakat marknaden för gräsrotsfinansiering och bl.a. i en rapport publicerad 2016 gjort bedömningen att det då inte var motiverat att ingripa med reglering (Commission staff working document, Crowdfunding in the EU Capital Markets Union, SWD(2016) 154 final). Förslaget som lämnades i början av 2018 var en del av ett åtgärds paket för att fördjupa kapitalmarknadsunionen. Förslaget till förordning om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag syftade till att underlätta expansionen av gräsrotsfinansieringstjänster i den inre marknaden och därigenom öka tillgången till finansiering för entreprenörer, nystartade företag, tillväxtföretag och små och medelstora företag i allmänhet (COM(2018) 113 final). Samtidigt lämnades ett med förordningen sammanhängande förslag till direktiv om ändring av direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument (COM(2018) 99 final). En politisk överenskommelse om innehållet i regleringen träffades i slutet av 2019. Under förhandlingarna om förslaget gjordes stora förändringar i förhållande till kommissionens ursprungliga förslag. Förordningen och direktivet antogs formellt den 7 oktober 2020 och trädde i kraft

den 9 november 2020. Förordningen ska börja tillämpas den 10 november 2021.

EU:s förordning om gräsrotsfinansiering och det förslag till svensk reglering som finns i betänkandet Gräsrotsfinansiering har delvis olika tillämpningsområden. EU-förordningen undanröjer i huvudsak inte heller det regleringsbehov som utredningen om gräsrotsfinansiering bedömer finns. Utredningens analys är således i allt väsentligt fortfarande relevant. Hänsyn behöver dock tas till de nya regler som nu finns på EU-nivå. Förslagen i denna promemoria avser endast den lagstiftning som är nödvändig för att komplettera förordningen.

3.3 EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

3.3.1 Syfte, tillämpningsområde och förhållandet till andra regelverk

Gräsrotsfinansiering är en i allt högre grad etablerad form av alternativ finansiering för nystartade företag samt små och medelstora företag, vilka ofta förlitar sig på mindre investeringar. Enligt skälen i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering är det, för att främja gränsöverskridande gräsrotsfinansieringstjänster och för att underlätta utövandet av friheten att tillhandahålla och motta sådana tjänster på den inre marknaden, nödvändigt att undanröja de befintliga hindren för en väl fungerande inre marknad för gräsrotsfinansieringstjänster och att säkerställa en hög nivå av investerarskydd genom att inrätta ett regelverk på unionsnivå (skälen 1, 3, 7 och 8). Förordningen syftar således till att främja gränsöverskridande finansiering av företag genom att undanröja hindren för den inre marknadens funktion när det gäller gräsrotsfinansieringstjänster.

EU:s förordning om gräsrotsfinansiering fastställer (artikel 1) enhetliga krav för tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster, för organisation, auktorisation och tillsyn av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, för drift av plattformar för gräsrotsfinansiering och för öppenhet och marknadsföringskommunikation avseende tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster i unionen.

Förordningens tillämpningsområde omfattar både lånebaserade och andelsbaserade gräsrotsfinansieringstjänster, med vissa begränsningar. Gräsrotsfinansieringstjänster definieras som en matchning mellan å ena sidan investerarens intressen att finansiera företag och å andra sidan projektägarens intressen av finansiering av sitt företag genom användning av en plattform för gräsrotsfinansiering och som utgörs av någon av verksamheterna förmedling av långivning eller placering utan fast åtagande och mottagande och vidarebefordran av kundorder i fråga om överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål (artikel 2.1 a). Dessa verksamheter beskrivs närmare nedan. En plattform för gräsrotsfinansiering är enligt förordningen ett allmänt tillgängligt internetbaserat informationssystem som drivs eller förvaltas av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 2.1 d).

Förordningen är inte tillämplig på gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls projektägare som är konsumenter (enligt definitionen i artikel 3 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den

23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG). Det innebär att förordningen inte är tillämplig om projektägaren är en fysisk person som handlar för ändamål som ligger utanför dennes närings- eller yrkesverksamhet. Förordningen är inte heller tillämplig på andra tjänster med anknytning till gräsrotsfinansierings-tjänster enligt förordningens definition och som tillhandahålls i enlighet med nationell rätt (artikel 1.2 a och b).

Vidare är förordningen inte tillämplig på erbjudanden om gräsrotsfinansiering överstigande 5 000 000 euro (artikel 1.2 c). Ett erbjudande om gräsrotsfinansiering är varje kommunikation från en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, oavsett form och medium, som innehåller tillräcklig information om villkoren för erbjudandet och det gräsrotsfinansieringsprojekt som erbjuds för att en investerare ska kunna investera i gräsrotsfinansieringsprojektet (artikel 2.1 f). Tröskelvärdet om 5 000 0000 euro ska beräknas över en tolv månadersperiod som summan av det sammanlagda beloppet för erbjudanden via en plattform för gräsrotsfinansiering av en viss projektägare. I beloppet ska även ingå beloppet för erbjudanden om överlåtbara värdepapper till allmänheten som lämnas av projektägaren och som är undantagna från skyldigheten att offentliggöra ett prospekt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1129 av den 14 juni 2017 om prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad, och om upphävande av direktiv 2003/71/EG, i det följande kallad EU:s prospektförordning. Som beskrivs närmare nedan omfattar EU:s förordning om gräsrotsfinansiering under en övergångsperiod om två år från med den 10 november 2021 dock endast erbjudanden upp till ett belopp motsvarande det tröskelvärde som en medlemsstat tillämpar för undantag från skyldigheten att offentliggöra ett prospekt, för det fall det tröskelvärdet är lägre än 5 000 000 euro.

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får inte ta emot insättningar eller andra återbetalningsbara medel från allmänheten, såvida de inte är kreditinstitut. Medlemsstaterna ska enligt förordningen säkerställa att det inte krävs tillstånd som kreditinstitut eller annan typ av auktorisation, undantag eller dispens för projektägare som med avseende på lån som förmedlas på en plattform för gräsrotsfinansiering tar emot medel från investerare eller för investerare som ger sådana lån (artikel 1.3 och skäl 9). Svensk rätt ställer inte upp krav på tillstånd som kreditinstitut eller annan typ av auktorisation, undantag eller dispens i de aktuella situationerna.

Lånebaserad gräsrotsfinansiering

EU-förordningen omfattar matchning som utgörs av förmedling av långivning (artikel 2.1 a i). Det innefattar tjänster såsom presentation av erbjudanden om gräsrotsfinansiering för kunder samt prissättning eller bedömning av kreditrisken hos gräsrotsfinansieringsprojekt eller projektägare (skäl 11). Med lån avses ett avtal genom vilket en investerare gör en överenskommen summa pengar tillgänglig för en projektägare för en överenskommen tidsperiod och genom vilket projektägaren tar på sig en ovillkorlig skyldighet att återbetala den summan till investeraren, tillsammans med upplupen ränta, i enlighet med avbetalningsplanen (artikel 2.1 b).

Förordningen omfattar även verksamhet där leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster fördelar investerarens medel mellan olika projektägare, s.k. individuell portföljförvaltning av lån (artikel 2.1 c). Sådan portföljförvaltning baseras på uppdrag från en investerare till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster om långivning av ett fastställt belopp som fördelas till ett eller flera gräsrotsfinansieringsprojekt på leverantörens plattform. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster får vid portföljförvaltning av lån agera diskretionärt på investerarnas vägnar inom ramen för de överenskomna parametrarna.

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får enligt förordningen inte vara kreditgivare till projektägaren utan enbart förmedlare av lån (artikel 8.1 och skäl 11). Verksamheten skiljer sig från den i ett kreditinstitut eftersom det inte är fråga om att bevilja krediter för egen räkning och ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel från allmänheten (skäl 11).

Andelsbaserad gräsrotsfinansiering

I fråga om andelsbaserad gräsrotsfinansiering omfattas matchning som utgörs av verksamheterna placering av finansiella instrument utan fast åtagande och mottagande och vidarebefordran av order enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EU och av direktiv 2011/61/EU, i fråga om överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål (punkterna 1 och 7 i avsnitt A i bilaga I), i det följande kallat direktivet om marknader för finansiella instrument).

Placering av finansiella instrument utan fast åtagande och mottagande och vidarebefordran av order i fråga om överlåtbara värdepapper är investeringstjänster som regleras i direktivet om marknader för finansiella instrument, bl.a. när det gäller krav på tillstånd. Genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1504 av den 7 oktober 2020 om ändring av direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument, i det följande kallat ändringsdirektivet, undantas leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster från tillämpningsområdet för direktivet om marknader för finansiella instrument. Ändringen innebär att direktivet om marknader för finansiella instrument inte ska tillämpas på verksamhet som annars faller inom dess tillämpningsområde om verksamheten bedrivs enligt bestämmelserna i EU-förordningen (se vidare avsnitt 4.4).

EU-förordningen omfattar andelsbaserad gräsrotsfinansiering när verksamheten avser två kategorier av instrument: överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål. Med överlåtbara värdepapper avses detsamma som i direktivet om marknader för finansiella instrument (artikel 2.1 m i förordningen som hänvisar till artikel 4.1.44 i direktivet). Med överlåtbara värdepapper avses således värdepapper, utom betalningsmedel, som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, t.ex. aktier och andra värdepapper som motsvarar andelar i aktiebolag, obligationer eller andra typer av värdepapperiserade skuldförbindelser. Tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål definieras som aktier i privata aktiebolag som inte omfattas av begränsningar i nationell rätt som i praktiken skulle förhindra att de sprids,

inbegripet begränsningar av hur dessa aktier erbjuds till eller marknadsförs för allmänheten (artikel 2.1 n). Aktier och andra värdepapper utgivna eller utfärdade av t.ex. publika aktiebolag kan vara överlåtbara värdepapper. Detta innebär att verksamhet som avser placering utan fast åtagande av och mottagande och vidarebefordran av order i fråga om värdepapper utgivna av t.ex. publika aktiebolag omfattas av tillämpningsområdet. Aktier och andra värdepapper utgivna eller utfärdade av svenska privata aktiebolag omfattas varken av definitionen av överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål. Orsaken till det är att aktier i sådana aktiebolag omfattas av aktiebolagslagens (2005:551) förbud mot att spridas till en bredare krets eller bli föremål för handel på en handelsplats (se 1 kap. 7 och 8 §§, prop. 2006/07:115 s. 281 f. och prop. 2016/17:162 s. 247).

När värdepapper erbjuds till allmänheten inom unionen uppstår som huvudregel en skyldighet att offentliggöra prospekt enligt EU:s prospektförordning (artikel 3.1). Från denna skyldighet undantas dock vissa typer av erbjudanden av värdepapper till allmänheten (artikel 1.4). Genom EU:s förordning om gräsrotsfinansiering (artikel 46) införs ett nytt undantag i EU:s prospektförordning för ett erbjudande av värdepapper till allmänheten från en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, såvida det inte överstiger tröskelvärdet om 5 000 000 euro (enligt artikel 1.2 c).

3.3.2 Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

Rörelseregler

Gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering får endast tillhandahållas av juridiska personer som är etablerade i unionen och som auktoriserats av behörig myndighet (artikel 3.1). Förordningen innehåller rörelseregler för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, som omfattar förutsättningar för att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster samt organisatoriska och operativa krav på leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster.

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska agera hederligt, rättvist och professionellt i enlighet med deras kunders bästa intressen (artikel 3.2). De får inte betala eller motta någon ersättning eller förmån för att styra order från investerare till ett visst erbjudande om gräsrotsfinansiering (artikel 3.2 och 3.3). Företagsledningen ansvarar för att det finns effektiv och ansvarsfull styrning av verksamheten, t.ex. när det gäller åtskillnad av arbetsuppgifter, driftkontinuitet och förebyggande av intressekonflikter (artikel 4.1). Ledningen ska även se till att det finns lämpliga system och kontroller för att bedöma riskerna med de lån som förmedlas (artikel 4.2).

Investerare får erbjudas gräsrotsinvesteringsprojekt baserat på specifika parametrar eller riskindikatorer som investeraren själv valt. Om investeraren vill investera i de föreslagna gräsrotsfinansieringsprojekten ska denne granska erbjudandet och uttryckligen fatta ett investeringsbeslut (artikel 3.4). En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster får dock, som berörs ovan och beskrivs närmare nedan, tillhandahålla individuell portföljförvaltning av lån och då agera diskretionärt för investerarens räkning

utan att det krävs att investerarna fattar beslut om investering i enskilda erbjudanden om gräsrotsfinansiering (artikel 3.5).

Det ställs detaljerade krav när en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster fastställer priser på erbjudanden om gräsrotsfinansiering. Dessa krav tar sikte på att ett system för utförlig kreditriskbedömning införs och tillämpas vid prissättning (artikel 4.4).

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska som minimum kontrollera att projektägare och företrädare för projektägare inte är dömda för ekonomisk brottslighet samt att projektägare inte är etablerade i en icke-samarbetsvillig jurisdiktion eller i ett högriskredjeländ (artikel 5.2). Det ska finnas effektiva och öppna förfaranden för kostnadsfri och konsekvent handläggning av klagomål från kunder (artikel 7).

För att förhindra intressekonflikter får leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster inte själva vara finansiellt delaktiga i något erbjudande om gräsrotsfinansiering på sin plattform för gräsrotsfinansiering, vare sig som projektägare eller investerare (artikel 8.1). Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får inte heller godta större aktieägare eller anställda som projektägare (artikel 8.2). Aktieägare och anställda tillåts investera i projekt som finns på plattformen, men investeringar ska i så fall göras på samma villkor som för andra investerare. Det ställs också krav på redovisning av större aktieägares och anställdas investeringar i projekt på plattformen (artikel 8.3). Vidare ställs krav på effektiva interna regler för att förebygga intressekonflikter och på åtgärder för att förebygga, identifiera, hantera och upplysa om intressekonflikter mellan bl.a. leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster, deras ägare, anställda och deras kunder liksom mellan kunder (artikel 8.4 och 8.5).

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får delegera driftsfunktioner till tredje part under vissa förutsättningar men förblir ansvariga för efterlevnad av förordningen med avseende på den delegerade verksamheten (artikel 9). EU-förordningen innehåller också bestämmelser om tillhandahållande av tjänster för förvaring av kunders tillgångar och betaltjänster (artikel 10). Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får tillhandahålla betaltjänster själv om de har tillstånd för det eller genom en separat betaltjänstleverantör. Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster inte erbjuder betaltjänster så ska den ha arrangemang för att säkerställa att projektägare endast godtar betalningar via en betaltjänstleverantör (artikel 10.4 och 10.5). Förordningen innehåller dessutom kapitalkrav för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster på som minst det högsta av 25 000 euro eller en fjärdedel av de löpande kostnaderna under ett år. Det är möjligt att uppfylla kapitalkraven genom en ansvarsförsäkring (artikel 11.1 och 11.2).

Individuell portföljförvaltning av lån

Affärsmodeller som innebär att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster fördelar medel från en investerare till ett eller flera gräsrotsfinansieringsprojekt i enlighet med parametrar som investeraren har fastställt i förväg regleras i förordningen som individuell portföljförvaltning av lån. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får vid individuell portföljförvaltning av lån agera diskretionärt på investerarnas vägnar inom ramen för de parametrar som investeraren har angett utan att kräva att invest-

erarna ska granska och fatta ett investeringsbeslut avseende varje enskilt erbjudande om gräsrotsfinansiering (artikel 3.4 andra stycket och 3.5). Ramen för förvaltningsuppdraget bestäms utifrån minst två av fyra angivna kriterier som varje lån i portföljen måste uppfylla, t.ex. lägsta och högsta räntesats samt kortaste och längsta löptid (artikel 6.1).

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska bedöma kreditrisken för enskilda gräsrotsfinansieringsprojekt som valts ut för investerarens portfölj, kreditrisken på investerarens portföljnivå och kreditrisken hos de projektägare som valts ut till investerarens portfölj. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska också tillhandahålla investeraren en beskrivning av den metod som används för dessa bedömningar (artikel 6.2). Dokumentation om det givna uppdraget och om varje individuellt lån i en portfölj ska bevaras (artikel 6.3). En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska säkerställa att den har inrättat lämpliga system och kontroller för riskhantering och finansieringsmodellering för tillhandahållandet av individuell portföljförvaltning av lån och att den uppfyller ovannämnda krav i förordningen (artikel 4.2 andra stycket).

Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster förvaltar en beredskapsfond för sin verksamhet för individuell portföljförvaltning av lån ställer förordningen krav på att investerare informeras om bl.a. att beredskapsfonden inte berättigar till någon betalning så att det kan hända att investeraren inte får någon utbetalning även om den drabbas av förluster (artikel 6.5).

Auktorisation och gränsöverskridande verksamhet

För att få tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster krävs auktorisation av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster är etablerad (artikel 12.1). Förordningen reglerar i detalj vilka uppgifter som en ansökan ska innehålla (artikel 12.2). Presumtiva leverantörer ska kunna styrka att ledningen kollektivt besitter tillräcklig kunskap, tillräckliga färdigheter och tillräcklig erfarenhet och att inte någon ledningsperson eller större aktieägare är dömd för ekonomisk brottslighet. Särskilt tillstånd krävs för den som vill tillhandahålla betaltjänster (artikel 12.3). En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster får lov att bedriva annan verksamhet än sådan som omfattas av förordningen (artikel 12.13). En behörig myndighet som beviljat en auktorisation ska ha befogenhet att återkalla den i vissa situationer, bl.a. vid allvarliga överträdelser av EU-förordningen (artikel 17.1).

Medlemsstaterna får inte kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahåller gränsöverskridande tjänster ska ha fysisk närvaro inom en annan medlemsstat än den där leverantören är auktoriserad (artikel 12.12). En auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har för avsikt att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster i en annan medlemsstat ska lämna information om sin planerade verksamhet till den behöriga myndighet som beviljat dess auktorisation (artikel 18.1). Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) och behöriga myndigheter i berörda medlemsstater ska informeras (artikel 18.2).

Investerarskydd

EU-förordningen ålägger leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster skyldigheter i syfte att säkerställa ett adekvat investerarskydd. Den ställer krav på att all information, inklusive marknadsföring från leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster till kunder, ska vara rättvisande, tydlig och inte vilseledande (artikel 19.1). Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster måste lämna särskild information till investerare bl.a. när det gäller att deras gräsrotsfinansieringstjänster inte omfattas av insättningsgaranti (artikel 19.2). Innan en gräsrotsfinansieringstransaktion inleds ska kunder få information om finansiella risker och avgifter som avser gräsrotsfinansieringstjänster eller investeringar, om urvalskriterier för gräsrotsfinansieringsprojekt, och om arten av och de risker som är förknippade med gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 19.4). Om leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster sätter kreditbetyg på gräsrotsfinansieringsprojekt eller föreslår prissättning av erbjudanden om gräsrotsfinansiering ska de tillhandahålla en beskrivning av den metod som används för att beräkna dessa kreditbetyg eller priser (artikel 19.6).

Förordningen gör åtskillnad mellan sofistikerade och icke-sofistikerade investerare och inför krav på olika nivåer av skyddsåtgärder för dessa kategorier. Med sofistikerade investerare menas i förordningen dels företag som ska behandlas som professionella kunder enligt direktivet om marknader för finansiella instrument (t.ex. kreditinstitut, värdepappersbolag, försäkringsföretag och fondbolag), dels juridiska personer som begärt att bli behandlade som sofistikerade investerare och uppfyller vissa kriterier för eget kapital, omsättning eller storlek på balansräkning. Fysiska personer kan på begäran bli behandlade som sofistikerade investerare om de uppfyller minst två av tre krav: inkomst eller tillgångar över vissa nivåer, arbete i eller ett års relevant professionell erfarenhet av finanssektorn eller en ledande position i en juridisk person som på begäran får behandlas som sofistikerad investerare eller ha gjort i genomsnitt minst tio större transaktioner per kvartal på kapitalmarknaderna under det senaste året (artikel 2.1 j). Alla investerare som inte är sofistikerade räknas som icke-sofistikerade (artikel 2.1 k).

Det ställs krav på att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska kontrollera att icke-sofistikerade investerare har tillräcklig kunskap om investeringar och de risker de innebär (artikel 21.2). Om investeraren inte har tillräcklig kunskap ska denne informeras om att en investering kan vara olämplig och varnas för att denne kan förlora det investerade kapitalet (artikel 21.4).

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska vidare bedöma icke-sofistikerade investerares förmåga att bära eventuella förluster. En investerare som vill investera mer än 1 000 euro eller 5 procent av sina tillgångar ska varnas för riskerna med investeringen och visa att denne har förstått innebörden av investeringen och de risker som är förknippade med den (artikel 21.5 och 21.7). En annan bestämmelse till skydd för investerare innebär att denne under fyra dagar efter att ha uttryckt intresse eller erbjudit sig att investera ska ha rätt att ändra sig utan att behöva ange någon närmare förklaring (artikel 22.2 och 22.3).

Investeringsfaktablad

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska förse presumtiva investerare med ett investeringsfaktablad. Vid erbjudanden om gräsrotsfinansieringstjänster där det är investeraren själv som fattar beslut om vilket eller vilka företag som han eller hon investerar i så ska projektägaren utarbeta investeringsfaktabladet (artikel 23.2). Projektägaren är ansvarig för att informationen är riktig och att inget viktigt har utelämnats (artikel 23.9). Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska begära att projektägaren underrättar om eventuella ändringar av informationen och ha processer för att kontrollera att den information som lämnas är komplett, korrekt och tydlig (artikel 23.8 och 23.11). Upptäcks brister i informationen som inte åtgärdas ska investeringserbjudandet dras tillbaka. Investerare som anmält intresse baserat på bristfällig information kan återkalla sin intresseanmälan (artikel 23.12). Vid individuell portföljförvaltning av lån så ansvarar i stället leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster för att utarbeta ett investeringsfaktablad på plattformsnivå (artikel 24.1).

För båda typerna av investeringsfaktablad finns detaljerade bestämmelser om den information som faktabladet ska innehålla (se artikel 23.6 respektive 24.1 och bilaga I). Det ställs bl.a. krav på information om vilka avgifter och kostnader som aktualiseras för investeraren i samband med investeringen. Investeringsfaktabladen ska även innehålla en ansvarsfriskrivning som bl.a. förklarar att investeraren påtar sig hela risken med investeringen och att erbjudanden om gräsrotsfinansiering varken kontrollerats eller godkänns av behöriga myndigheter eller av Esmā. Det ska även tillhandahållas en riskvarning vilken bl.a. ska upplysa om risken för att hela det investerade kapitalet förloras, att investeringen inte omfattas av insättningsgaranti och en avrådan från att investera mer än 10 procent av sin nettoförmögenhet i gräsrotsfinansieringsprodukter (se artiklarna 23.6 och 24.1).

Anslagstavlor

En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster får driva en anslagstavla genom vilken de tillåter sina kunder att annonsera intresse av att köpa och sälja lån, överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål som ursprungligen erbjudits på deras plattformar för gräsrotsfinansiering (artikel 25). Denna möjlighet gäller under förutsättning att anslagstavlan inte sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen på ett sådant sätt att det uppstår ett avtal i anslutning till sådana annonser. Den anslagstavla som tillhandahålls av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster får därför inte bestå av ett internt matchningssystem som utför kundorder på multilateral basis. Om anslagstavlan utformas med dessa egenskaper krävs tillstånd att driva en handelsplats i enlighet med direktivet om marknader för finansiella instrument (se bl.a. artikel 1.7 i det direktivet och 2 kap. 1 b § lagen om värdepappersmarknaden). Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som driver en anslagstavla ska därför tydligt informera investerare bl.a. om att de inte driver en handelsplats i enlighet med direktivet om marknader för finansiella instrument (artikel 25.3 a).

Övergångsregler

EU:s prospektförordning ger medlemsstaterna möjlighet att fastställa tröskelvärdet för undantag från skyldigheten att offentliggöra ett prospekt till mellan 1 000 000 och 8 000 000 euro (se artiklarna 1.3 och 3.2 b i den förordningen). Vissa medlemsstater, däribland Sverige, har fastställt tröskelvärdet till under 5 000 000 euro. Det överlappande regelverk som inrättas till följd av att EU:s förordning om gräsrotsfinansiering omfattar erbjudanden upp till ett tröskelvärde om 5 000 000 euro skulle därför kunna öka risken för regelarbitrage och ha en störande inverkan på tillgången till finansiering och utvecklingen av kapitalmarknaderna i berörda medlemsstater (skäl 17). I syfte att underlätta för medlemsstaterna att hantera detta innehåller, som berörs ovan, EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ett tillfälligt undantag från tillämpning av tröskelvärdet på 5 000 000 euro för erbjudanden som omfattas av förordningen (artikel 1.2 c). Undantaget innebär att EU-förordningen under 24 månader fr.o.m. den 10 november 2021 ska tillämpas på erbjudanden om gräsrotsfinansiering som understiger tröskelvärdet för offentliggörande av prospekt om detta är satt under 5 000 000 euro (artikel 49). Det innebär för svenskt vidkommande att EU-förordningen under övergångsperioden endast omfattar erbjudanden om gräsrotsfinansiering som understiger 2 500 000 euro (se 2 kap. 1 § lagen [2019:414] med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning).

EU-förordningen innehåller en övergångsbestämmelse som innebär att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får fortsätta att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med tillämplig nationell rätt t.o.m. den 10 november 2022 eller fram till dess att de beviljas auktorisation, beroende på vilket som inträffar först (artikel 48.1, se avsnitt 13). Förordningen tillåter även medlemsstaterna att under en övergångsperiod t.o.m. den 10 november 2022, tillämpa förenklade förfaranden för auktorisation för enheter som vid tidpunkten för ikraftträdandet är auktoriserade att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt nationell rätt (artikel 48.2, se avsnitt 13).

3.3.3 Den behöriga myndigheten och dess befogenheter

Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet som är ansvarig för att fullgöra de skyldigheter som fastställs i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering (artikel 29, se avsnitt 4.2). I förordningen anges de tillsyns- och utredningsbefogenheter som den behöriga myndigheten åtminstone ska ha enligt nationell rätt (artikel 30, se avsnitt 5). Myndigheten ska bl.a. ha rätt att få tillgång till information och dokumentation, rätt att förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering på en plattform och att genomföra platsundersökningar (artikel 30.1 och 30.2 a). Befogenheterna ska kunna utövas direkt, i samarbete med eller genom delegering till andra myndigheter eller genom ansökan till de behöriga rättsliga myndigheterna (artikel 30.5).

Den behöriga myndigheten ska också ha möjlighet att besluta om administrativa sanktioner, såsom sanktionsavgifter, vid överträdelser av förordningen (artikel 39, se avsnitt 6). I förordningen fastslås också skyldigheter för de behöriga myndigheterna att samarbeta och utbyta

information sinsemellan och med Esma (artiklarna 31 och 32, se avsnitt 9). Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ägnar sig åt annan verksamhet än den som omfattas av ett tillstånd enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska de behöriga myndigheterna samarbeta med de myndigheter som är ansvariga för tillsynen över sådan annan verksamhet (artikel 33).

3.3.4 Det fortsatta arbetet inom EU

Kommissionen ska anta delegerade akter som kompletterar EU:s förordning om gräsrotsfinansiering på ett antal områden: individuell portföljförvaltning av lån, hantering av klagomål, intressekonflikter, auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, information till kunder, upplysning om fallissemangskvot, kunskapskontroll och simulering av förmågan att bära förluster, investeringsfaktabladet och samarbete mellan behöriga myndigheter (se bl.a. artikel 44). Den ska även anta genomförandeakter avseende rapportering från leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, offentliggörande av nationella bestämmelser avseende marknadsföringskrav, och samarbete mellan behöriga myndigheter och med Esma.

Kommissionen ska vidare, före den 10 november 2023, lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av förordningen och vid behov även ett lagstiftningsförslag (artikel 45). Rapporten ska bl.a. innehålla en analys om hur väl marknaden för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i unionen fungerar, inbegripet marknadsutveckling och trender, med beaktande av tillsynserfarenhet, antalet leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som auktoriserats och deras marknadsandel, förordningens inverkan på annan relevant unionsrätt (artikel 45.2 a) och om tillämpningsområdet för tjänster som omfattas av förordningen är lämpligt, med avseende på tröskelvärdet för erbjudanden enligt förordningen (artikel 45.2 b). Rapporten ska också innehålla en analys om huruvida tillämpningsområdet för tjänster som omfattas av förordningen fortfarande är lämpligt, med beaktande av utvecklingen av affärsmodeller som inbegriper förmedling av finansiella fordringar, inbegripet överlåtelse eller försäljning till tredjepartsinvestorer av lånefordringar genom plattformar för gräsrotsfinansiering (artikel 45.2 d) och användningen av anslagstavlor, inbegripet effekterna på sekundärmarknaden för lån, överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål (artikel 45.2 m).

4 Allmänna utgångspunkter

4.1 En ny lag

Promemorians förslag: De bestämmelser som är nödvändiga för att komplettera EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska införas i en

ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Skälen för promemorians förslag: EU:s förordning om gräsrotsfinansiering fastställer enhetliga krav för tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster, för organisation, auktorisation och tillsyn av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, för drift av plattformar för gräsrotsfinansiering och för öppenhet och marknadsföringskommunikation avseende tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster i unionen (artikel 1.1). En EU-förordning är direkt tillämplig i varje medlemsstat. En sådan rättsakt varken ska eller får inkorporeras i eller transformeras till nationell rätt. Några särskilda åtgärder för att införliva förordningen med svensk rätt får Sverige därför inte vidta.

Förordningen förutsätter dock att medlemsstaterna inför vissa nationella bestämmelser. Det krävs bl.a. att varje medlemsstat utser en behörig myndighet som ska ansvara för att uppgifterna enligt förordningen utförs (artikel 29). Vidare krävs att den behöriga myndigheten ges de befogenheter som den enligt förordningen ska ha (artikel 30), samt att medlemsstaterna inför administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder mot överträdelser av förordningen (artikel 39). På senare år har det antagits flera EU-förordningar som har kompletterats med bestämmelser i svensk rätt om bl.a. den behöriga myndighetens befogenheter och sanktioner. Sådana bestämmelser har då införts i en särskild lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen (se t.ex. lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning och lagen [2019:1215] med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepappersisering). De bestämmelser som är nödvändiga till följd av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering bör på motsvarande sätt tas i en ny lag.

4.2 Finansinspektionen utses till behörig myndighet

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska fullgöra de uppgifter som ska skötas av behörig myndighet enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Skälen för promemorians förslag: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska varje medlemsstat utse en behörig myndighet (artikel 29.1). Den behöriga myndigheten ska övervaka att förordningen följs och besluta om sanktioner samt fullgöra de uppgifter i övrigt som anges i förordningen. Finansinspektionen är den myndighet i Sverige som har tillsyn över värdepappersmarknaden. Inspektionen har också ett internationellt kontaktnät med andra tillsynsmyndigheter, vilket är av stor betydelse för att kunna samarbeta på det sätt som krävs enligt förordningen (artiklarna 33 och 34). Finansinspektionen bör därför vara den behöriga myndigheten i Sverige enligt förordningen. Det bör anges i en bestämmelse i de nya kompletteringslagen. Finansinspektionen får därmed de befogenheter som den behöriga myndigheten har direkt på grund av förordningen. Det innebär att Finansinspektionen t.ex. får ta emot ansökningar om att bedriva verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansiering-

stjänster, granska dessa och besluta om godkännande eller avslag när Sverige är den medlemsstat där sökanden är etablerad. Det innebär även att inspektionen i övrigt ska övervaka att förordningen följs (artiklarna 12, 13, 15, 18 och 28). I egenskap av behörig myndighet blir Finansinspektionen samtidigt bl.a. skyldig att samarbeta med Esma, med behöriga myndigheter i andra medlemsstater och andra tillsynsmyndigheter (artiklarna 31–33).

4.3 Hänvisningar till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

Promemorians förslag: Hänvisningar till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Skälen för promemorians förslag: Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

I flera av de bestämmelser som föreslås i denna promemoria krävs det hänvisningar till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Hänvisningar till förordningen behövs bl.a. när det gäller de överträdelse av förordningen som Finansinspektionen ska ha befogenheter att ingripa mot (artikel 39). För att eventuella ändringar i förordningen ska få omedelbart genomslag i den svenska lagstiftningen är det lämpligt att hänvisningarna i de föreslagna bestämmelserna till förordningen görs dynamiska. När det gäller EU-förordningar är det också den hänvisningsteknik som regeringen har använt i senare propositioner (se t.ex. prop. 2018/19:83 s. 46 f. och prop. 2019/20:37 s. 33).

4.4 Undantag från krav på tillstånd att driva värdepappersrörelse

Promemorians förslag: Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska undantas från krav på tillstånd att driva värdepappersrörelse i fråga om verksamhet som omfattas av tillämpningsområdet för EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Det ska införas en upplysningsbestämmelse om att värdepappersbolag får tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU-förordningen.

Skälen för promemorians förslag: EU:s förordning om gräsrotsfinansiering omfattar bl.a. verksamheterna placering utan fast åtagande och mottagande och vidarebefordran av kundorder i fråga om överlåtbara värdepapper enligt direktivet om marknader för finansiella instrument. Enligt det direktivet är de aktuella verksamheterna investeringstjänster (punkterna 1 och 7 i avsnitt A i bilaga I till direktivet) och att yrkesmässigt

tillhandahålla dem kräver som utgångspunkt tillstånd (artikel 5 i direktivet). Från tillämpningsområdet för direktivet, och därmed tillståndskravet, undantas dock den som driver vissa typer av verksamhet (artikel 2.1 i direktivet). Genom ändringsdirektivet har det införts ett nytt undantag från direktivets tillämpningsområde för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster enligt definitionen i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering (artikel 1).

Undantaget syftar till att skapa rättssäkerhet när det gäller vilka personer och verksamheter som omfattats av tillämpningsområdet för EU:s förordning om gräsrotsfinansiering respektive direktivet om marknader för finansiella instrument och för att undvika att samma verksamhet är föremål för flera auktorisationer (skäl 3 i ändringsdirektivet). Som undantaget är utformat, med en hänvisning till definitionen av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster enligt förordningen (artikel 2.1 e i förordningen) omfattar det dock juridiska personer som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster i förordningens mening, oavsett om auktorisation har beviljats. Undantaget är också utformat så att det enligt sin ordalydelse helt undantar leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster från tillämpningsområdet för direktivet om marknader för finansiella instrument, dvs. även när det gäller annan tillståndspliktig verksamhet enligt direktivet än sådan som omfattas av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Direktivet om marknader för finansiella instrument genomförs i svensk rätt i huvudsak i lagen om värdepappersmarknaden. Enligt den lagen krävs tillstånd för värdepappersrörelse bl.a. för att tillhandahålla investeringstjänsterna placering utan fast åtagande och mottagande och vidarebefordran av kundorder (2 kap. 1 §). I lagen finns även undantag från tillståndsplikt som motsvarar det som följer av undantaget från tillämpningsområdet för direktivet om marknader för finansiella instrument (2 kap. 5 §). Ändringsdirektivet bör genomföras i svensk rätt genom att det i lagen om värdepappersmarknaden tas in ett undantag från kravet på tillstånd för att driva värdepappersrörelse. Med hänsyn till syftet med undantaget i ändringsdirektivet och att EU:s förordning om gräsrotsfinansiering endast omfattar vissa investeringstjänster bör undantaget endast gälla i fråga om de tjänster som omfattas av förordningen. Undantaget bör alltså inte utformas helt i enlighet med ändringsdirektivets ordalydelse eftersom det skulle kunna tolkas som att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster tillståndsfritt kan tillhandahålla andra investeringstjänster och utföra investeringsverksamhet som inte är reglerad i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

I lagen om värdepappersmarknaden finns bestämmelser om sidoverksamheter som ett värdepappersbolag får driva (2 kap. 3 §). Det bör därför införas en upplysningsbestämmelse om att värdepappersbolag får tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansieringstjänster.

4.5 Ändringen i visselblåsardirektivet

Promemorians bedömning: Ändringen i EU:s direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Skälen för promemorians bedömning: Genom EU:s förordning om gräsrotsfinansiering görs en ändring Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1936 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten, i det följande kallat visselblåsardirektivet. Ändringen innebär att förordningen läggs till i bilagan till visselblåsardirektivet, vilket i sin tur innebär att skyddet enligt direktivet gäller i förhållande till den som rapporterar överträdelse av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering (artikel 47 i förordningen).

Visselblåsardirektivet har inte ännu genomförts i svensk rätt. Utredningen om genomförande av visselblåsardirektivet föreslår att bilagan till visselblåsardirektivet ska införlivas i svensk rätt genom hänvisning (se 1 kap. 2 § i förslaget till lag om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden i betänkandet Ökad trygghet för visselblåsare [SOU 2020:38] och s. 144 f. i samma betänkande). Som utredningens förslag är utformat kräver den nu aktuella ändringen i visselblåsardirektivet inte någon lagstiftningsåtgärd.

4.6 Hantering av personuppgifter

Promemorians bedömning: EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kommer att ske med anledning av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Någon ytterligare reglering om denna behandling behöver således inte införas.

Det behöver inte heller införas några bestämmelser om behandling av personuppgifter med anledning av att svenska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster föreslås omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Skälen för promemorians bedömning: Personuppgifter kommer att behandlas till följd av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Sådan behandling kommer att förekomma såväl hos leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som hos Finansinspektionen. För leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska information som är relevant för bedömning av presumtiva icke-sofistikerade investerare förmåga att bära förluster inhämtas, vilket inkluderar uppgifter om inkomst, tillgångar och finansiella åtaganden (artikel 21.5). Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster kan även komma att behandla information från projektägare vid kreditriskbedömning (artikel 4.4 b och g) och uppgifter avseende projektägares förekomst i belastningsregister i vissa avseenden (artikel 5.2 a). Därutöver kommer leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster inom ramen för kundrelationen i affärsverksamheten att behöva behandla

personuppgifter i form av åtminstone namn och kontaktuppgifter till projektägare och investerare. Finansinspektionen kan komma att behöva behandla personuppgifter som är nödvändiga för tillståndsgivning och för tillsynen över att förordningen följs, t.ex. namn, kontaktuppgifter, utdrag ur belastningsregister och information om utbildning och arbetslivserfarenhet när det gäller ledningspersoner och i vissa fall andelsägare hos leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som står under dess tillsyn. Finansinspektionen kan vidare komma att behandla sådana personuppgifter inom ramen för det samarbete mellan behöriga myndigheter och Esmå som föreskrivs i förordningen (se artiklarna 31 och 32 och avsnitt 9). Frågan om offentliggörande av personuppgifter i samband med Finansinspektionens beslut om administrativa sanktioner och åtgärder behandlas i avsnitt 6.8. Enligt förordningen (artikel 36 första stycket) ska vid varje behandling av personuppgifter som görs inom ramen för förordningens tillämpningsområde behöriga myndigheter utföra sina uppgifter i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i det följande kallad EU:s dataskyddsförordning.

EU:s dataskyddsförordning är tillämplig sedan den 25 maj 2018 och utgör den generella regleringen för personuppgiftsbehandling inom EU. EU:s dataskyddsförordning kompletteras i Sverige av bl.a. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

När det gäller Finansinspektionens behandling av personuppgifter är den behandlingen nödvändig för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter enligt regelverket. Den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen är alltså att den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning (artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning). Den rättsliga grunden är fastställd i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering och den nya kompletteringslag som föreslås i denna promemoria (jfr artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning). De behöriga myndigheternas ansvar att utöva tillsyn och samarbeta med andra behöriga myndigheter och Esmå kan också ses som en rättslig förpliktelse (se artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning). När det gäller den behandling av personuppgifter som kommer att ske hos leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster kommer behandlingen antingen att vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse enligt EU-förordningen eller ske med stöd av samtycke från den vars uppgifter behandlas (artikel 6.1 a och c i EU:s dataskyddsförordning). Det bedöms inte bli aktuellt för vare sig leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster eller Finansinspektionen att behandla känsliga personuppgifter (jfr artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning). Den personuppgiftsbehandling som kommer att bli följden av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering och den nya kompletteringslag som föreslås i denna promemoria bedöms sammantaget vara proportionell mot de mål som eftersträvas (jfr artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning).

Mot bakgrund av det som nu sagts görs bedömningen att EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s data-

skyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kommer att ske med anledning av den nya kompletteringslag som föreslås i denna promemoria och EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Någon ytterligare reglering om denna behandling behöver således inte införas.

Svenska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster kommer att behandla personuppgifter i syfte att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, i fortsättningen kallad penningtvättslagen (se avsnitten 4.7 och 5.2). Bestämmelserna om behandling av personuppgifter i den lagen är tillräckliga och någon ytterligare reglering behöver inte införas (2 kap. 8 och 9 §§, 4 kap. 9 § och 5 kap. 1–11 §§ samt prop. 2016/17:173 s. 306–314).

4.7 Tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster ska omfattas av penningtvättslagen

Promemorians förslag: Svenska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska omfattas av penningtvättslagen. Bestämmelser i den lagen som gäller för den som driver värdepappersrörelse ska gälla även för svenska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster.

Auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska undantas från krav på registrering som finansiellt institut enligt lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet.

Skälen för promemorians förslag: Den som yrkesmässigt tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster i form av placering utan fast åtagande och mottagande och vidarebefordran av kundorder beträffande överlåtbara värdepapper driver värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden (artikel 2.1 a ii i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering och 1 kap. 4 c § och 2 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden). Gräsrotsfinansieringstjänster som innebär yrkesmässig förmedling av långivning omfattas i dag av krav på registrering enligt lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet (1 kap. 2 § den lagen). Den som driver värdepappersrörelse eller verksamhet som kräver registrering som finansiellt institut enligt lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet omfattas av bestämmelserna i penningtvättslagen (1 kap. 2 § den lagen).

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering krävs inte att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska omfattas av skyldigheten att följa nationell rätt som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i fortsättningen kallat fjärde penningtvättsdirektivet. I stället gäller enligt förordningen att kommissionen efter 36 månader från det att förordningen ska börja tillämpas ska presentera en bedömning av om huruvida det är nödvändigt och

proportionellt att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster omfattas av skyldigheten att efterleva nationell rätt som genomför fjärde penningtvättsdirektivet (artikel 45.2 p och skäl 32).

Förordningen föreskriver vissa skyddsåtgärder i fråga om penningtvätt och finansiering av terrorism. Det ställs krav på att tillhandahållandet av betaltjänster begränsas till auktoriserade enheter som omfattas av krav på bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (artikel 10.4 och 10.5). Vidare ställs upp villkor för auktorisation som tar sikte på att inga fysiska personer som ingår i ledningen och inga aktie- eller andelsägare som innehar 20 procent eller mer av kapitalet eller rösträtterna får ha lagförts enligt lagstiftning om bekämpning av penningtvätt (artikel 12.2 l och 12.3 a), samt en skyldighet för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster att kontrollera att projektägare inte lagförts enligt lagstiftning om bekämpning av penningtvätt eller är etablerad i en icke-samarbetsvillig jurisdiktion eller i ett högriskredjeland (artikel 5.2 a och b). Dessa bestämmelser innebär en lägre nivå av skyddsåtgärder jämfört med det som gäller för berörda svenska aktörer i dagsläget enligt lagen penningtvättslagen.

I EU-förordningen (skäl 32) och kommissionens rapport om bedömningen av de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som påverkar den inre marknaden och berör gränsöverskridande verksamhet från 2017 (COM/2017/0340 final) görs bedömningen att gräsrotsfinansieringsplattformar förefaller vara märkbart exponerade mot penningtvätt och finansiering av terrorism (s. 4 f.). Vidare påpekar kommissionen att medlemsstaterna särskilt bör överväga att utvidga deras penningtvättsregelverk till att omfatta bl.a. gräsrotsfinansieringstjänster (rubrik 4.3).

I denna promemoria görs bedömningen att svenska aktörer som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster även fortsättningsvis bör omfattas av lagen penningtvättslagen, även om det inte krävs enligt EU-förordningen. Den som driver värdepappersrörelse och den som driver verksamhet som kräver registrering som finansiellt institut är i huvudsak föremål för samma bestämmelser i den lagen. I två avseenden gäller bestämmelserna dock bara den som driver värdepappersrörelse (3 kap. 21 och 22 §§ respektive 25 §). Det gäller för det första bestämmelserna om när en verksamhetsutövare har möjlighet att förlita sig på åtgärder för kundkännedom som vidtagits av betrodda utomstående, till vilka den som driver värdepappersrörelse räknas (3 kap. 21 och 22 §§). Bestämmelserna om vilka som ska anses som betrodda utomstående i nu aktuellt avseende bygger på fjärde penningtvättsdirektivet (artiklarna 25–29). Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bedöms uppfylla kriterierna som anges där. I syfte att undvika upprepade kundidentifieringsförfaranden som leder till att affärsverksamheten drabbas av förseningar och ineffektivitet bör svenska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster anses som betrodda utomstående (jfr prop. 2016/17:173 s. 274 f.). Den andra skillnaden rör bestämmelserna om förenklade åtgärder för kundkännedom avseende klientmedelskonton (3 kap. 25 §). De aktörer som enligt lagen ska kunna få tillgång till klientmedelskonton som omfattas av förenklade åtgärder är samma som anses som betrodda utomstående när det gäller åtgärder för kundkännedom, vilket alltså inkluderar den som driver värdepappersrörelse (samma prop. s. 280). I linje med detta bör leverantörer av gräsrots-

finansieringstjänster omfattas även av de sistnämnda bestämmelserna i penningtvättslagen.

Mot denna bakgrund bör det göras ändringar i penningtvättslagen som innebär att de bestämmelser i den lagen som gäller för den som driver värdepappersrörelse ska gälla även för svenska företag som driver verksamhet enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Liknande bestämmelser som i dag gäller för den som driver värdepappersrörelse och för finansiella institut om tillsyn och ingripanden i fråga om penningtvättslagen bör införas i den nya kompletteringslag som föreslås i denna promemoria (se avsnitten 5.2–5.4 och 6.3–6.6). Förslaget försvårar inte för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster att bedriva gränsöverskridande verksamhet och bedöms vara förenligt med EU-förordningen (jfr artikel 1.1 och skäl 33).

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster är skyldiga att ansöka om auktorisation för att få bedriva verksamhet enligt EU-förordningen (artikel 3.1). Registreringsskyldigheten i lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet gäller inte för den som har tillstånd för verksamhet enligt andra regelverk. Auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör därför undantas från krav på registrering som finansiellt institut enligt lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet i fråga om verksamhet som omfattas av förordningen.

5 Finansinspektionens tillsyns- och utredningsbefogenheter

5.1 Inledning

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska behöriga myndigheter ha tillsyn över de leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för vilka de beviljat auktorisation (artikel 15.1).

I förordningen anges de tillsyns- och utredningsbefogenheter som den behöriga myndigheten åtminstone ska ha (artikel 30.1 och 30.2). Alla åtgärder som vidtas vid utövandet av tillsynsbefogenheter ska var proportionella och vederbörligen motiverade (artikel 30.2 andra stycket). Tillsynsbefogenheterna ska även vidtas i enlighet med förordningens bestämmelser om utövande av tillsynsbefogenheter och befogenheter att påföra sanktioner (se avsnitt 6.7). Det åligger medlemsstaterna att säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter som krävs (artikel 30.6). I förordningen anges också att utövandet av befogenheterna kan ske direkt, i samarbete med eller genom delegering till andra myndigheter eller efter ansökan till behöriga rättsliga myndigheter (artikel 30.5). Finansinspektionen föreslås vara behörig myndighet enligt förordningen (se avsnitt 4.2).

I denna promemoria föreslås att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska omfattas av penningtvättslagen (se avsnitt 4.7). Finansinspektionen föreslås ansvara för tillsyn och få utredningsbefogenheter för att kunna fullgöra det uppdraget.

I avsnitt 5.2 behandlas tillsynens omfattning. I avsnitten 5.3 och 5.4 behandlas utredningsbefogenheter i form av rätt att få tillgång till dokument och information respektive rätt att utföra platsundersökningar. I avsnitten 5.5 och 5.6 behandlas tillsynsbefogenheter i form av rätt att förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering och marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering. En tillsynsbefogenhet i form av rätt att förbjuda tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster behandlas i avsnitt 5.7. Tillsynsbefogenheter i fråga om korrigerande av bristfällig, felaktig eller vilseledande information behandlas i avsnitt 5.8. I avsnitt 5.9 behandlas en befogenhet att i ett visst fall vid återkallad auktorisation överlåta befintliga avtal. Slutligen behandlas i avsnitt 5.10 offentliggörande av överträdelser.

5.2 Tillsynens omfattning

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska ha tillsyn över att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster följer EU:s förordning om gräsrotsfinansiering samt penningtvättslagen och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Skälen för promemorians förslag: Som berörs i avsnitt 5.1 ska de behöriga myndigheterna enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ha tillsyn över de leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för vilka de beviljat auktorisation (artikel 15.1). Finansinspektionen har således enligt EU-förordningen tillsyn över att av den auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster uppfyller sina skyldigheter enligt förordningen (artikel 15.2). I avsnitt 4.7 föreslås att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska omfattas av penningtvättslagen. Finansinspektionen bör svara för tillsynen över att leverantörerna följer den lagen, i likhet med vad som gäller i fråga om annan finansiell verksamhet (se 7 kap. 1 §). Detta bör således anges i kompletteringslagen. Bestämmelserna om tillsyn i EU-förordningen riktar sig till de behöriga myndigheterna och får anses vara direkt tillämpliga. Det bör dock för tydlighets skull framgå av kompletteringslagen att Finansinspektionen har tillsyn över att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster följer EU-förordningen samt penningtvättslagen och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

5.3 Rätt att få tillgång till dokument och information

Promemorians förslag: För tillsynen över att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster följer EU:s förordning om gräsrotsfinansiering och penningtvättslagen ska Finansinspektionen få besluta att förelägga en fysisk eller juridisk person att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat.

Finansinspektionen ska även få besluta att förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Ett föreläggande ska få förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande ska dock inte få strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Skälen för promemorians förslag: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten kunna kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och tredje parter som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster samt de fysiska och juridiska personer som kontrollerar dem eller kontrolleras av dem lämnar handlingar och annan information till myndigheten (artikel 30.1 a). Den behöriga myndigheten ska även kunna kräva att revisorer och ledningen hos leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och hos tredje parter som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster lämnar information till myndigheten (artikel 30.1 b).

För att säkerställa att Finansinspektionen kan fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen bör inspektionen få möjlighet att begära in uppgifter och handlingar eller annat. I likhet med det som gäller enligt andra lagar på finansmarknadsområdet bör inspektionen även få kalla den som kan förväntas kunna lämna upplysningar i saken till förhör. Bestämmelserna bör utformas på motsvarande sätt som i de lagarna (se t.ex. 23 kap. 3 § lagen om värdepappersmarknaden, 3 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning och 2 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering).

Finansinspektionen bör ha de angivna befogenheterna även för tillsynen över att penningtvättslagen följs (jfr 23 kap. 2 § tredje stycket lagen om värdepappersmarknaden, 7 § lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet och artikel 48.2 och 48.3 i fjärde penningtvättsdirektivet).

Finansinspektionen har enligt andra lagar på finansmarknadsområdet även möjlighet att förena ett föreläggande med vite (se t.ex. 25 kap. 29 § lagen om värdepappersmarknaden, 3 kap. 10 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning och 4 kap. 3 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering). Det saknas skäl att behandla den nu aktuella situationen på något annat sätt. Finansinspektionen bör därför få motsvarande möjlighet att förena ett föreläggandena enligt den nya kompletteringslagen med vite.

Enligt förordningen ska den behöriga myndigheten utöva sina befogenheter ”i enlighet med nationell rätt” (artikel 30.1). I och med detta finns ett stort utrymme att beakta nationella regler om t.ex. anonymitetsskydd och efterforskningsförbud (se prop. 2009/10:217 s. 17). Skyldigheten att tillhandahålla Finansinspektionen information begränsas således av bl.a. tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det innebär samtidigt att Finansinspektionen är förhindrad att förelägga den som omfattas av skydd enligt tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Eftersom det redan följer av principen att grundlag har företräde framför vanlig lag, behöver detta inte anges särskilt (jfr prop. 2011/12:175 s. 19 och prop. 2016/17:22 s. 142). I likhet med andra lagar på finansmarknads-

området bör det emellertid i kompletteringslagen tas in en uttrycklig bestämmelse om att ett föreläggande inte får strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater (se t.ex. 23 kap. 3 § lagen om värdepappersmarknaden, 3 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning och 2 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering). Det är endast när det gäller advokater som det är befogat att Finansinspektionen har en skyldighet att i samband med föreläggandet beakta tystnadsplikten, eftersom det bör kunna antas att Finansinspektionen känner till att den person som ska föreläggas är advokat eller annan som kan omfattas av den lagreglerade tystnadsplikten för advokater. Något motsvarande antagande kan emellertid inte göras beträffande andra personer som omfattas av en lagstadgad tystnadsplikt (se prop. 2018/19:38 s. 33). Frågan om huruvida den person som omfattas av en sådan tystnadsplikt har en skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen får avgöras i det enskilda fallet och beror på vilken tystnadsplikt det är fråga om (jfr Kammarrättens i Stockholm dom den 28 september 2006 i mål nr 4514-06).

5.4 Rätt att utföra platsundersökningar

Promemorians förslag: Om det är nödvändigt för tillsynen ska Finansinspektionen få genomföra en undersökning i verksamhetslokalerna hos en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster.

Skälen för promemorians förslag: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten kunna utföra inspektioner eller undersökningar på plats, utom i fysiska personers privatbostäder. Myndigheten ska för det ändamålet kunna tillträda lokaler för att få åtkomst till dokument och andra uppgifter i någon form, när det föreligger rimlig misstanke om att det finns dokument och andra uppgifter med anknytning till föremålet för inspektionen eller utredningen som kan vara relevanta för att bevisa en överträdelse av förordningen (artikel 30.1 c). I egenskap av behörig myndighet enligt förordningen får Finansinspektionen även utföra inspektioner på plats av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i syfte att bedöma om leverantörerna uppfyller de skyldigheter som föreskrivs (artikel 15.2).

Finansinspektionen har enligt andra lagar på finansmarknadsområdet i dag befogenhet att genomföra platsundersökningar (se t.ex. 23 kap. 4 § lagen om värdepappersmarknaden, 3 kap. 9 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning och 2 kap. 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering). För att Finansinspektionen ska ha de befogenheter som krävs enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering bör inspektionen även få rätt att genomföra platsundersökningar för tillsynen av att förordningen följs. I lagar på finansmarknadsområdet gäller i allmänhet att en platsundersökning endast kan avse den person som står under tillsyn och endast göras i en sådan persons verksamhetslokaler (se t.ex. prop. 2006/07:115 s. 493, prop. 2018/19:4 s. 53, prop. 2018/19:83 s. 85 och prop. 2019/20:37 s. 37). Den befogenhet att utföra platsundersökningar som nu ska införas bör utformas på motsvarande sätt. Det innebär att Finansinspektionen, om

det är nödvändigt för tillsynen över att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster följer bestämmelserna i förordningen, bör få genomföra en undersökning i dennes verksamhetslokaler. Detsamma bör gälla vid Finansinspektionens tillsyn över att penningtvättslagen följs (jfr 23 kap. 4 § lagen om värdepappersmarknaden, 7 a § lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet och artikel 48.1a tredje stycket i fjärde penningtvättsdirektivet).

I likhet med det som gäller enligt andra lagar på finansmarknadsområdet saknas anledning att ge Finansinspektionen rätt att använda tvångsmedel för att genomföra den typ av platsundersökningar som beskrivs i detta avsnitt (jfr bl.a. prop. 2006/07:115 s. 494). En leverantör har dock en skyldighet att medverka till undersökning och om så inte sker kan ingripande komma i fråga (se avsnitt 6.3). Ett beslut om ingripande kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol (se avsnitt 7). Liksom i fråga om andra åtgärder krävs bl.a. att en platsundersökning aldrig får vara mer långtgående än vad som behövs och att det avsedda resultatet av en sådan undersökning står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som undersökningen riktas mot (se 5 § förvaltningslagen [2017:900]).

5.5 Rätt att förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få tillfälligt förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet strider mot bestämmelserna i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Ett beslut om förbud ska få gälla under högst tio arbetsdagar.

Om ett erbjudande av gräsrotsfinansiering strider mot bestämmelserna i EU-förordningen eller om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det, ska Finansinspektionen få förbjuda erbjudandet. Ett sådant förbud ska upphävas om erbjudandet inte längre strider mot bestämmelserna i EU-förordningen eller om det inte längre finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det.

Ett beslut om förbud ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten ha rätt att meddela ett tillfälligt eller permanent förbud mot ett erbjudande om gräsrotsfinansiering (artikel 30.2 första stycket a och c). Ett tillfälligt förbud ska få meddelas om det föreligger rimliga skäl att misstänka att förordningen har överträtts. Ett förbud som inte är tillfälligt ska få meddelas om det har framkommit att förordningen har överträtts eller om det finns rimliga skäl att misstänka att den skulle överträdas.

Bestämmelser som ger Finansinspektionen möjlighet att förbjuda erbjudanden om gräsrotsfinansiering på det sätt som anges i förordningen bör införas i kompletteringslagen. De bör utformas efter förebild av bestämmelserna i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning om att Finansinspektionen får förbjuda

erbjudanden av värdepapper till allmänheten eller upptagande av värdepapper till handel på en reglerad marknad (se 3 kap. 2 och 3 §§ och prop. 2018/19:83 s. 71–74).

Finansinspektionen bör få besluta om tillfälligt förbud för ett erbjudande om gräsrotsfinansiering under högst tio arbetsdagar vid misstanke om att erbjudandet strider mot EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Syftet med möjligheten till ett sådant förbud får antas vara att kunna hindra investeringar under viss tid medan Finansinspektionen utreder om erbjudandet strider mot förordningen. Beviskravet ”rimliga skäl att misstänka” enligt förordningen bör, liksom i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning, uttryckas som ”skälig anledning att anta”, vilket är ett vanligt beviskrav i svensk rätt. Om Finansinspektionen inte längre har skälig anledning att anta att förordningen överträds, ska förbudet upphävas. Om Finansinspektionen efter utgången av tiodagarsfristen inte har tillräckligt underlag för att bedöma om erbjudandet strider mot förordningen men det fortfarande finns skälig anledning att anta att så är fallet, bör inspektionen kunna besluta om ett nytt tillfälligt förbud.

Om Finansinspektionen kommer fram till att ett erbjudande om gräsrotsfinansiering strider mot förordningen bör det vara möjligt att tills vidare förbjuda erbjudandet. Enligt förordningen ska ett sådant förbud kunna meddelas om det framkommit att förordningen överträts eller om det finns ”rimliga skäl att misstänka att den skulle överträdas”. I likhet med i den motsvarande bestämmelsen i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning bör det i den nya kompletteringslagen uttryckligen anges att förbudet ska upphävas om erbjudandet om gräsrotsfinansiering inte längre strider mot bestämmelserna i förordningen eller om det inte längre finns skälig anledning att anta att det skulle göra det.

Ett beslut om förbud bör få förenas med vite.

5.6 Rätt att förbjuda marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få tillfälligt förbjuda marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering, om det finns skälig anledning att anta att marknadsföringen eller erbjudandet strider mot bestämmelserna i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Ett sådant förbud ska få gälla under högst tio arbetsdagar.

Om ett erbjudande av gräsrotsfinansieringstjänster eller marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansieringstjänster strider mot bestämmelserna i EU-förordningen eller om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det, ska Finansinspektionen få förbjuda marknadsföring av erbjudandet. Ett sådant förbud ska upphävas om erbjudandet eller marknadsföringen inte längre strider mot bestämmelserna i förordningen eller om det inte längre finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det.

Ett beslut om förbud ska få förenas med vite.

Om information som en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska lämna till sina kunder, som ska framgå av investeringsfaktblad och

marknadsföringsmaterial, inte tillhandahålls på det sätt och i den form som följer av EU-förordningen, ska även marknadsföringslagen tillämpas.

Skälen för promemorians förslag

Finansinspektionens befogenhet

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten ha möjlighet att förbjuda marknadsföringskommunikation helt eller tillfälligt, eller kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster eller tredje parter som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster upphör med eller tillfälligt drar in, marknadsföringskommunikation under högst tio på varandra följande arbetsdagar vid ett och samma tillfälle, om det föreligger rimliga skäl att tro att förordningen har överträtts (artikel 30.2 första stycket b). Med marknadsföringskommunikation avses i förordningen all information eller kommunikation från en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster till en presumtiv investerare eller presumtiva projektägare om de tjänster som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster erbjuder, utöver den information till investerare som krävs enligt förordningen (artikel 2.1 o).

Bestämmelser som ger Finansinspektionen möjlighet att förbjuda marknadsföringskommunikation på det sätt som anges i förordningen bör införas i kompletteringslagen. De bör utformas efter förebild av bestämmelserna i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning om att Finansinspektionen får förbjuda marknadsföring av erbjudanden av värdepapper till allmänheten eller upptagande av värdepapper till handel på en reglerad marknad (se 3 kap. 2 och 3 §§ och prop. 2018/19:83 s. 74–77). Bestämmelserna bör således bl.a. gälla i förhållande till ”marknadsföring” i stället för ”marknadsföringskommunikation” såsom anges i förordningen. Det bör vidare göras åtskillnad mellan tillfälliga och inte tillfälliga förbud på samma sätt som i den lagen och på samma sätt som när det gäller bestämmelserna om förbud mot ett erbjudande om gräsrotsfinansiering som föreslås i avsnitt 5.5.

Ett tillfälligt förbud mot marknadsföring, som gäller i högst tio arbetsdagar, bör därför få meddelas om det finns skälig anledning att anta att ett erbjudande om gräsrotsfinansieringstjänster strider mot bestämmelserna i förordningen. I förordningen finns det även bestämmelser om marknadsföring (i förordningen kallad marknadsföringskommunikation) som gäller hur ett erbjudande av gräsrotsfinansieringstjänster ska utformas (artikel 27.2). Informationen i marknadsföringskommunikationen ska bl.a. vara rättvis, tydlig och icke-vilsedande samt överensstämma med informationen i investeringsfaktabladet. Eftersom det i förordningen anges att ett förbud mot marknadsföringskommunikation ska kunna meddelas om det finns skälig anledning att tro att förordningen har överträtts, bör det även omfatta en misstänkt överträdelse av bestämmelserna om marknadsföringskommunikation. Ett tillfälligt förbud bör därför även kunna meddelas om det finns skälig anledning att anta att marknadsföringen i sig strider mot förordningen. Om Finansinspektionen efter utgången av tiodagarsfristen fortfarande anser att det finns skälig anledning att anta att så

är fallet, bör inspektionen kunna besluta om ett nytt tillfälligt förbud (jfr avsnitt 5.5).

I den svenska språkversionen av EU-förordningen anges att den behöriga myndigheten "helt eller tillfälligt" ska kunna förbjuda marknadsföringskommunikation när det finns rimliga skäl att tro att förordningen har överträtts. Skrivningen ger intryck av att förordningen kräver att ett förbud som inte är tillfälligt ska kunna meddelas. Med hänsyn till utformningen av den engelska språkversionen av förordningen i denna del ("prohibit or suspend") och i linje med hur regeringen har tolkat motsvarande bestämmelser EU:s prospektförordning, görs i denna promemoria dock bedömningen att förordningen inte ställer upp något sådant krav (se prop. 2018/19:83 s. 76). Medlemsstaterna har emellertid möjlighet att i nationell rätt införa ytterligare befogenheter för den behöriga myndigheten utöver de som räknas upp i förordningen (se artikel 30.1 och 30.2).

I likhet med det som gäller enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning bör Finansinspektionen kunna besluta att tills vidare förbjuda marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering om erbjudandet strider mot förordningens bestämmelser eller om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det. Det är rimligt att Finansinspektionen även ska kunna förbjuda marknadsföringen av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering som inspektionen förbjuder med stöd av de bestämmelser som föreslås i avsnitt 5.5. Eftersom det, som berörs ovan, i förordningen finns bestämmelser om marknadsföring bör förbud som inte är tillfälligt även kunna meddelas när marknadsföringen i sig strider mot förordningen (jfr samma prop. s. 77).

Det bör i kompletteringslagen även anges att ett förbud som inte är tillfälligt ska upphävas om erbjudandet eller marknadsföringen inte längre strider mot bestämmelserna i förordningen eller om det inte längre finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det.

Förutom att den behöriga myndigheten ska kunna förbjuda marknadsföringskommunikation anges i förordningen att den behöriga myndigheten ska kunna kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster eller tredje parter som har utsetts att utföra uppgifter i samband med gräsrotsfinansieringstjänster upphör med eller tillfälligt drar in marknads kommunikationen (artikel 30.2 första stycket b). En sådan möjlighet bör dock anses rymmas inom möjligheten att förbjuda marknadsföring (se samma prop.).

Ett beslut om förbud bör få förenas med vite.

Konsumentverkets tillsyn

Enligt förslaget ovan kommer Finansinspektionen att kunna förbjuda marknadsföring. Samtidigt gäller marknadsföringslagens (2008:486) bestämmelser för konsumenter som inte har fått tillräcklig information i samband med marknadsföring av produkter. Enligt den lagen får domstolen besluta om bl.a. förbud mot marknadsföring som är otillbörlig (23 och 27 §§) eller Konsumentombudsmannen besluta att meddela ett förbuds föreläggande (23 och 28 §§). Det förhållandet att även marknadsföringslagen kan tillämpas innebär inte något hinder mot att Finansinspektionen ingriper med stöd av bestämmelserna i den nya kompletteringslagen som föreslås i denna promemoria. Det är lämpligt att, på samma sätt som

i flera andra lagar på finansmarknadsområdet, i kompletteringslagen införa en bestämmelse som hänvisar till marknadsföringslagens bestämmelser (se t.ex. 9 kap. 14 § lagen om värdepappersmarknaden, 1 kap. 3 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning och 2 § lagen [2017:317] med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter). En sådan bestämmelse klargör att också marknadsföringslagens sanktionssystem (förutom 29–36 §§) inklusive skadeståndsbestämmelse (37 §) kan komma att tillämpas för de fall kraven i fråga om investeringsfaktablad, information som ska lämnas till kunder och marknadsföringsmaterial inte följs (artiklarna 19, 23, 24 och 27).

Finansinspektionen och Konsumentverket bör samråda med varandra innan en åtgärd vidtas (se prop. 2018/19:83 s. 78). Att myndigheterna ska samråda med varandra i frågor på de områden där de har ett gemensamt tillsynsansvar framgår av respektive myndighetsinstruktion (2 § och 7 § första stycket 2 förordningen [2009:93] med instruktion för Finansinspektionen och 1 § och 6 § 2 förordningen [2009:607] med instruktion för Konsumentverket). Sedan tidigare finns ett samverkansavtal mellan myndigheterna som klargör hur detta samråd ska ske och på vilka områden. Finansinspektionen och Konsumentverket bör därmed kunna bedriva sin tillsyn enligt den nya kompletteringslagen på samma sätt som i de övriga fallen där de har ett gemensamt tillsynsansvar. På så sätt bör Finansinspektionen även anses uppfylla det direkt tillämpliga krav i EU-förordningen som innebär att behöriga myndigheter ska ansvara för att kontrollera att deras nationella lagar och andra författningar som är tillämpliga på marknadsföringskommunikation följs och att dessa tillämpas gentemot leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 27.4).

5.7 Rätt att förbjuda tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få tillfälligt förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster om det finns skäl原因 att anta att bestämmelserna i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering har överträtts. Beslutet ska få gälla under högst tio arbetsdagar.

Finansinspektionen ska få förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster om bestämmelserna i EU-förordningen har överträtts. Beslutet ska upphävas om överträdelsen har upphört.

Finansinspektionen ska få tillfälligt förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster om leverantörens ställning är sådan att tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster skulle skada investerarens intressen.

Ett beslut om förbud ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten ha rätt att meddela ett tillfälligt förbud eller kräva att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster tillfälligt drar in tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster under

högst tio på varandra följande arbetsdagar vid ett och samma tillfälle om det föreligger skälig anledning att tro att förordningen har överträtts (artikel 30.2 första stycket d). Den behöriga myndigheten ska ha rätt att tills vidare förbjuda tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster om det har framkommit att förordningen har överträtts (artikel 30.2 första stycket e). Den behöriga myndigheten ska vidare ha rätt att meddela ett tillfälligt förbud eller kräva att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster tillfälligt drar in tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster även i det fall leverantörens ställning är sådan att tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster skulle skada investerarnas intressen (artikel 30.2 första stycket h). Detsamma ska gälla i fråga om en tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster. För ett tillfälligt förbud på den här grunden anges ingen tidsbegränsning.

Bestämmelser som ger Finansinspektionen möjlighet att på det sätt som anges förordningen förbjuda tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster bör införas i kompletteringslagen. De bör utformas på motsvarande sätt som bestämmelserna om förbud mot ett erbjudande gräsrotsfinansiering som föreslås i avsnitt 5.5 och mot marknadsföring av gräsrotsfinansieringstjänster i avsnitt 5.6. Det bör alltså göras åtskillnad mellan tillfälliga och inte tillfälliga förbud.

Ett tillfälligt förbud mot tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster som gäller i högst tio dagar, bör få meddelas om det finns skälig anledning att anta att bestämmelserna i förordningen har överträtts. Syftet med möjligheten att meddela ett sådant förbud får antas vara att kunna hindra tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster medan Finansinspektionen utreder en misstänkt överträdelse. Beviskravet ”rimliga skäl att tro” enligt förordningen bör, för svenskt vidkommande, motsvaras av ”skälig anledning att anta”, i linje med det som föreslås i avsnitten 5.5 och 5.6. Om Finansinspektionen inte längre har skälig anledning att anta att förordningen överträds, ska förbudet upphävas. Om Finansinspektionen efter utgången av tiodagarsfristen inte har tillräckligt underlag för att bedöma om erbjudandet strider mot förordningen men det fortfarande finns skälig anledning att anta att så är fallet, bör inspektionen kunna besluta om ett nytt tillfälligt förbud.

Om det står klart att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har överträtt förordningen ska enligt förordningen ett förbud att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster som inte är tillfälligt kunna meddelas. Ett inte tidsbegränsat förbud att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster är en ingripande åtgärd som får antas vara proportionerlig endast vid allvarliga överträdelser. Ett sådant förbud mot tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster bör upphävas om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster inte längre överträder bestämmelserna i förordningen.

Ett tillfälligt förbud mot tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster, som dock inte är tidsbegränsat, ska också kunna beslutas om leverantörens ställning är sådan att tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster skulle skada investerarens intressen. Förbudet kan t.ex. komma i fråga om leverantörens ekonomiska ställning försämras så att det föreligger risk för konkurs (jfr prop. 2018/19:83 s. 193).

Förutom att den behöriga myndigheten ska kunna tillfälligt förbjuda tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster anges i förordningen att

myndigheten i vissa fall ska kunna kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster tillfälligt drar in tillhandahållandet gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 30.2 första stycket d och h). En sådan möjlighet får dock anses rymmas inom möjligheten att förbjuda tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster (jfr avsnitt 5.6). Detsamma gäller den behöriga myndighetens möjlighet att begära att en tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med gräsrotsfinansieringstjänster tillfälligt drar in tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 30.2 första stycket h).

Ett beslut om förbud bör få förenas med vite.

5.8 Korrigering av bristfällig, felaktig eller vilseledande information

Promemorians förslag: Om den information som en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska lämna till kunder eller som ska framgå av ett investeringsfaktablad är bristfällig, felaktig eller vilseledande, ska Finansinspektionen få offentliggöra korrekta uppgifter. I ett sådant fall ska Finansinspektionen även få förelägga en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att korrigera informationen. Föreläggandet ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten – för att säkerställa investerarskydd eller att marknaden fungerar störningsfritt – kunna lämna ut, eller kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster eller den tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster lämnar ut, all väsentlig information som kan påverka tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 30.2 första stycket g).

Liknande befogenheter ska finnas enligt bl.a. EU:s prospektförordning (artikel 32.1 första stycket l respektive artikel 41.1 j). EU:s prospektförordning kompletteras när det gäller den aktuella befogenheten bl.a. av en bestämmelse enligt vilken Finansinspektionen, om det förekommer felaktiga eller vilseledande uppgifter i ett prospekt, får offentliggöra korrekta uppgifter (3 kap. 7 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning). På motsvarande sätt får Finansinspektionen enligt lagen (2018:2024) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden, om det förekommit felaktiga eller vilseledande uppgifter i samband med tillhandahållandet av ett referensvärde, offentliggöra korrekta uppgifter. I den lagen finns även en bestämmelse enligt vilken Finansinspektionen får besluta att förelägga bl.a. administratören av referensvärdet att korrigera referensvärdet eller informationen (3 kap. 4 §).

Befogenheten att lämna ut eller kräva utlämnande av information i nu berört avseende ska enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering kunna användas för att säkerställa investerarskydd och att marknaden fungerar felfritt. Befogenheten får förstås som att den – liksom enligt ovan nämnda EU-rättsakter – ska kunna användas vid felaktig eller vilseledande infor-

mation. Den får även förstås som att den ska kunna användas när en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster inte lämnat ut information som ska lämnas ut enligt förordningen.

Det finns i gällande rätt inget hinder mot att Finansinspektionen – med beaktande av bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) – publicerar information som kan behövas för investerare och allmänhet, inklusive korrigeringar av bristfällig, felaktig eller vilseledande information. En myndighet kan dock vara obenägen att tillkännage sin uppfattning i olika frågor om detta riskerar att inverka negativt på t.ex. ett företags möjlighet att bedriva affärsverksamhet. Det är därför lämpligt att det införs en tydlig rättslig grund för agerandet, mot vilken Finansinspektionens ställningstagande också kan bedömas (se t.ex. prop. 2018/19:4 s. 59 f. och prop. 2018/19:83 s. 82). Det bör därför införas en bestämmelse i den nya kompletteringslagen om att Finansinspektionen får offentliggöra korrekta uppgifter om det har förekommit bristfälliga, felaktiga eller vilseledande uppgifter i ett investeringsfaktablad eller sådan information som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster är skyldig att lämna till sina kunder (artiklarna 19, 23 och 24).

Finansinspektionen ska enligt förslaget i avsnitt 6.4.1 vid överträdelser av förordningen kunna förelägga en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen. Genom ett sådant föreläggande bör en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster t.ex. kunna föreläggas att åtgärda bristfälliga, felaktiga eller vilseledande uppgifter i ett investeringsfaktablad eller sådan information som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster är skyldig att lämna till sina kunder. Den möjligheten, tillsammans med förslaget i avsnitt 5.3 som ger Finansinspektionen rätt att begära dokument och information, bedöms därför i och för sig uppfylla förordningens krav på en befogenhet att kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster eller den tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster lämnar ut, all väsentlig information som kan påverka tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster (jfr prop. 2018/19:83 s. 82). Efter förebild av lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden (3 kap. 4 §) och för tydlighets skull bör det dock tas en uttrycklig bestämmelse i den nya kompletteringslagen om att Finansinspektionen får förelägga en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att korrigera information (jfr prop. 2018/19:4 s. 60).

5.9 Överlåtelse av avtal

Promemorians förslag: Om tillståndet för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster återkallas på grund av att leverantören inte har tillhandahållit tjänster under nio månader och inte längre förvaltar befintliga avtal, ska Finansinspektionen få överlåta den leverantörens avtal med kunder till en annan leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har tillstånd från Finansinspektionen. Ett avtal ska få överlåtas bara om kunden och den mottagande leverantören samtycker till det.

Skälen för promemorians förslag: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten ha rätt att överlåta befintliga avtal hos en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster om leverantörens auktorisation återkallas i en viss situation (artikel 30.2 första stycket i). Den aktuella situationen är den att auktorisationen återkallas på grund av att leverantören inte har tillhandahållit gräsrotsfinansieringstjänster under nio månader och inte längre förvaltar befintliga avtal som är resultatet av en ursprunglig matchning av intressen genom användning av dess plattform (artikel 17.1 första stycket c). Överlåtelse får göras till en annan leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, under förutsättning att kunderna och den mottagande leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster samtycker till överlåtelsen. Den mottagande leverantören ska vara auktoriserad att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster i samma medlemsstat som den ursprungliga leverantören (artikel 30.4).

I den nya kompletteringslagen bör det införas en bestämmelse om att Finansinspektionen får överlåta befintliga avtal från en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster till en annan leverantör av sådana tjänster när förutsättningarna i förordningen är uppfyllda. Det som i förordningen uttrycks ”befintliga avtal” får förstås som de avtal som en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har ingått med sina kunder. Bestämmelsen bör utformas i enlighet med det.

5.10 Offentliggörande av överträdelser

Promemorians bedömning: Det krävs inte någon lagstiftningsåtgärd till följd av bestämmelsen i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering om att den behöriga myndigheten ska kunna offentliggöra att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, eller en tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster, underlåter att fullgöra sina skyldigheter.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten kunna offentliggöra det faktum att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, eller en tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster, underlåter att fullgöra sina skyldigheter (artikel 30.2 första stycket f). I det fall en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller en tredje part som den anlitar inte fullgör sina skyldigheter enligt förordningen kan Finansinspektionen besluta om ett ingripande enligt de bestämmelser som föreslås i avsnitt 6. Ett sådant beslut ska offentliggöras i enlighet med bestämmelserna om offentliggörande av beslut i förordningen (artikel 42), se avsnitt 6.8. Det behövs därför inte någon lagstiftningsåtgärd för att ge Finansinspektionen den nu aktuella befogenheten.

6 Ingripanden

6.1 Inledning

Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har överträtt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering aktualiseras frågan om Finansinspektionens ingripanden genom administrativa sanktioner eller åtgärder till följd av överträdelsen. I förordningen anges vilka överträdelser av de materiella bestämmelserna som åtminstone ska kunna leda till ingripanden (artikel 39.1 a), en s.k. överträdelsekatalog. Enligt förordningen ska medlemsstaterna också se till att det kan vidtas lämpliga administrativa sanktioner och åtgärder i de fall då någon underlåter att samarbeta eller uppfylla sina skyldigheter i samband med en utredning eller begäran som sker med stöd av reglerna om den behöriga myndighetens tillsyns- och utredningsbefogenheter (artikel 39.1 b).

Förordningen innehåller även en förteckning över de olika slag av administrativa sanktioner och åtgärder som de behöriga myndigheterna åtminstone ska kunna besluta om, en s.k. sanktionskatalog (artikel 39.2). Det anges uttryckligen i förordningen att medlemsstaterna får låta de behöriga myndigheterna förfoga över ytterligare sanktioner och åtgärder och högre sanktionsavgifter än det som anges i den (artikel 39.3).

I denna promemoria föreslås att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (se avsnitt 4.7). Finansinspektionen föreslås få befogenheter att ingripa även vid överträdelser av den lagen.

I avsnitt 6.2 behandlas frågan om sanktionerna till följd av överträdelser av förordningen bör vara av administrativt eller straffrättsligt slag. I avsnitt 6.3 behandlas vilka typer av överträdelser som ska kunna leda till ingripanden. Därefter, i avsnitten 6.4–6.6, behandlas de olika administrativa sanktioner och åtgärder som ska finnas enligt förordningen. Det finns också bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid fastställandet av typ och nivå för de administrativa sanktionerna och åtgärderna (artikel 40.1). Dessa regler behandlas i avsnitt 6.7. I avsnitt 6.8 behandlas skyldigheten enligt förordningen att offentliggöra sanktionsbeslut och lämna uppgifter om sanktioner till Esma. Frågor om bl.a. verkställighet av beslut om sanktionsavgift behandlas i avsnitt 6.9.

6.2 Straffrättsliga påföljder införs inte

Promemorians bedömning: Det saknas anledning att införa bestämmelser om straffansvar för överträdelser av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering får medlemsstaterna besluta att inte fastställa regler för administrativa sanktioner för överträdelser som omfattas av straffrättsliga påföljder i deras nationella rätt (artikel 39.1 andra stycket). Detta innebär att medlemsstaterna har ett handlingsutrymme att, i stället för

administrativa sanktioner och andra åtgärder, föreskriva straffrättsliga sanktioner.

Svensk rätt innehåller inte någon straffrättslig reglering som tar sikte på de överträdelse som anges i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Frågor om sanktioner på finansmarknadsområdet har varit föremål för regeringens överväganden vid genomförandet av eller anpassningen av svensk rätt till en rad EU-rättsakter, bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (i det följande kallat kapitaltäckningsdirektivet), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring i direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (i det följande kallad EU:s förordning om värdepapperscentraler) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/91/EU av den 23 juli 2014 om ändring av direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) när det gäller förvaringsinstitutsfunktioner, ersättningspolicy och sanktioner (det s.k. UCITS V-direktivet) (prop. 2013/14:228 s. 231–233, prop. 2015/16:10 s. 232–236 och prop. 2015/16:170 s. 84–86). Regeringen har bedömt att det inte är aktuellt att använda sig av möjligheten att införa straffrättsliga sanktioner i stället för administrativa sanktioner. Inte heller när det gäller överträdelse av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering finns det skäl att införa straffrättsliga sanktioner. De sanktioner som bör komma i fråga vid överträdelse av förordningen bör därför vara av administrativt slag.

6.3 Överträdelse som ska kunna leda till ingripanden

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska ingripa mot

- en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har åsidosatt de skyldigheter enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering som enligt förordningen ska kunna leda till ett ingripande,
- en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som inte har följt ett föreläggande av Finansinspektionen, eller inte har gett tillträde till verksamhetslokaler,
- en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har åsidosatt sina skyldigheter enligt penningtvättslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen, och
- den som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster utan att ha fått auktorisation enligt EU-förordningen.

Det bör anges i lag vilka överträdelse av förordningen som Finansinspektionen ska ingripa mot.

Finansinspektionen ska inte ingripa om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och den överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Skälen för promemorians förslag

Överträdelse som ska kunna leda till ett ingripande

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska medlemsstaterna se till att de behöriga myndigheterna har befogenhet att vidta lämpliga administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder som är tillämpliga åtminstone vid överträdelse av vissa i förordningen angivna bestämmelser (artikel 39.1 a). Dessa bestämmelser bör anges i den nya kompletteringslagen genom hänvisning till de relevanta artiklarna i förordningen. De skyldigheter som behandlas i de uppräknade artiklarna gäller förutsättningar för att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster och organisatoriska och operativa krav (artiklarna 3–5, 6.1–6.6, 7.1–7.4, 8.1–8.6, 9.1, 9.2, 10 och 11). Vidare gäller bestämmelserna information som ska lämnas till den behöriga myndigheten (artiklarna 13.2, 15.2, 15.3 och 16.1), agerande vid gränsöverskridande tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 18.2 och 18.4), information till kunder (artiklarna 19.1–19.6, 20.1 och 20.2), kunskapskontroll och simulering av förmågan att bära förluster (artikel 21.1–21.7), betänketid före ingående av avtal (artikel 22), krav på information i investeringsfaktablad (artiklarna 23.2–23.13 och 24), krav vid drivande av en s.k. anslagstavla (artikel 25), tillgång till dokumentation (artikel 26) samt krav på marknadsföringskommunikation (artikel 27.1–27.3). Det får även förutsättas att administrativa sanktioner och åtgärder ska kunna riktas mot den som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster utan att ha ansökt om och erhållit den auktorisation som krävs (artiklarna 3.1 och 12.1).

Medlemsstaterna ska också se till att lämpliga administrativa sanktioner och åtgärder kan beslutas när någon underlåter att samarbeta eller uppfylla sina skyldigheter i samband med en utredning (artikel 39.1 b). Finansinspektionens tillsyns- och utredningsbefogenheter behandlas i avsnitt 5.

EU:s förordning om gräsrotsfinansiering innebär i och för sig att den juridiska person som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster utan att ha auktoriserats är skyldig att följa alla de krav som ställs på leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster. Detta följer av att definitionen av en leverantör utgår från verksamheten och inte från auktorisationen (artikel 2.1 e). Det är dock rimligt att ingripanden för åsidosättanden av de krav som gäller för leverantörer endast kan riktas mot en leverantör som är auktoriserad. Den leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som inte är auktoriserad bör i stället kunna bli föremål för ingripande för att ha drivit sådan verksamhet utan att ha fått auktorisation enligt förordningen. På samma grund bör även fysiska personer som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster i strid med kravet om att verksamheten ska drivas av en auktoriserad juridisk person (artikel 3.1) kunna bli föremål för ingripande.

Som berörs ovan omfattar den uppräknade av administrativa sanktioner och åtgärder som finns i förordningen också överträdelse som består i ”underlåtenhet att samarbeta eller uppfylla sina skyldigheter” i samband med en utredning eller begäran som vidtas med stöd av den behöriga myndighetens tillsyns- och utredningsbefogenheter (artikel 39.1 b). Det finns emellertid inte någon direkt tillämplig bestämmelse i förordningen som ålägger enskilda en skyldighet att samarbeta med den behöriga myndigheten. Inte heller finns någon bestämmelse som ålägger enskilda

några särskilda skyldigheter i samband med en utredning eller begäran. I avsnitt 5.3 föreslås dock att Finansinspektionen ska få utfärda förelägganden om att fysiska eller juridiska personer ska tillhandahålla uppgifter eller att någon som kan förväntas lämna upplysningar ska inställa sig till förhör. Finansinspektionen ska även få genomföra en platsundersökning i verksamhetslokaler som tillhör en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster. Rätten att inte belasta sig själv bör inte innebära något hinder mot att införa bestämmelser om administrativa sanktioner mot den som inte följer ett sådant föreläggande eller en sådan begäran (se prop. 2018/19:4 s. 47–49). Det är dock lämpligt att begränsa ingripandebefogenheten till företag under tillsyn, dvs. auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. När det gäller andra personer som Finansinspektionen förelägger att lämna uppgifter, bör det vara tillräckligt att inspektionen kan förena föreläggandet med vite. Vitets storlek kan anpassas så att det kan utgöra ett tillräckligt påtryckningsmedel mot personen i fråga.

Finansinspektionen bör även ges möjlighet att ingripa mot en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har åsidosatt sina skyldigheter enligt penningtvättslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen (jfr 25 kap. 1 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden, 10 § lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet och artikel 58.1 i fjärde penningtvättsdirektivet).

Överträdelsen omfattas av ett föreläggande som förenats med vite

Som regeringen har konstaterat i flera lagstiftningsärenden får termen straff i den mening som avses i Europakonventionen även anses omfatta t.ex. vite (se prop. 2007/08:107 s. 24 och prop. 2012/13:143 s. 69). Om ett vite har dömts ut bör det därför inte vara möjligt att besluta om en sanktion för samma sak. I avsnitt 5.3 föreslås att Finansinspektionen ska få utfärda förelägganden om att tillhandahålla uppgifter eller inställa sig till förhör. I avsnitten 5.5–5.7 föreslås även att Finansinspektionen ska få förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering, marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering eller tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster. I avsnitten 6.4.2 och 6.5 föreslås att ett förbud att fortsätta rörelsen efter auktorisation återkallats och ett förbud att vara styrelseledamot eller verkställande direktör eller ersättare för någon av dem ska få förenas med vite. Om ett föreläggande förenas med vite och inte följs, bör Finansinspektionen välja mellan att ansöka om utdömande av vitet eller att ingripa mot överträdelsen (jfr prop. 2016/17:22 s. 228). Det bör därför tas in en bestämmelse i kompletteringslagen om att ingripande inte får ske om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

6.4 Ingripanden mot den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen

6.4.1 Föreläggande att vidta rättelse

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få förelägga en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har åsidosatt

sina skyldigheter enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering eller penningtvättslagen att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande. Detsamma ska gälla när någon tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster utan auktorisation enligt EU-förordningen. Ett föreläggande ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten kunna kräva att den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för en överträdelse ska upphöra med sitt agerande och inte upprepa det (artikel 39.2 b). Motsvarande bestämmelse finns i många rättsakter på finansmarknadsområdet, bl.a. i EU:s förordning om referensvärden (artikel 42.2 första stycket a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014) och direktivet om marknader för finansiella instrument (artikel 70.6 b).

Finansinspektionen bör även ges möjlighet att ingripa genom rättelseföreläggande vid överträdelser av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Ett sådant föreläggande bör kunna riktas dels mot juridiska personer som är auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, dels mot fysiska eller juridiska personer som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster utan den auktorisation som behövs enligt förordningen. Eftersom en överträdelse även kan bestå i underlåtenhet att uppfylla vissa krav, är det rimligt att Finansinspektionen även kan ålägga den ansvarige att vidta en positiv åtgärd för att uppfylla kraven i förordningen.

Finansinspektionen bör, i likhet med i motsvarande bestämmelser i annan lagstiftning som kompletterar EU-förordningar, ges möjlighet att förelägga den som har överträtt bestämmelserna i förordningen att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller att upphöra med ett visst agerande (se t.ex. 4 kap. 2 § 1 lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden). Detsamma bör gälla den som har överträtt penningtvättslagen (jfr 25 kap. 1 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden, 11 § första stycket lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet och artikel 59.2 b i fjärde penningtvättsdirektivet). I likhet med det som gäller enligt dessa och andra lagar bör ett föreläggande få förenas med vite.

6.4.2 Återkallelse av auktorisation, varning och anmärkning

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få besluta om återkallelse av auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster vid allvarliga överträdelser av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering eller penningtvättslagen.

Finansinspektionen ska få besluta om varning mot en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen eller penningtvättslagen, om

det är tillräckligt. Om åsidosättandet inte är allvarligt ska inspektionen få besluta om anmärkning.

Anmärkning ska även få beslutas mot den som tillhandahållit gräsrotsfinansieringstjänster utan att ha fått auktorisation enligt EU-förordningen.

Om auktorisation återkallas ska Finansinspektionen få besluta om hur avvecklingen av rörelsen ska ske. Ett beslut om återkallelse ska få förenas med förbud att fortsätta rörelsen. Ett sådant beslut ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag: Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering har den behöriga myndigheten befogenhet att återkalla auktorisationen för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster när denne har överträtt förordningen på ett allvarligt sätt (artikel 17.1 första stycket f, se även avsnitt 3.3.2). Den behöriga myndigheten ska även kunna besluta om ett offentligt utlåtande som namnger den ansvariga fysiska eller juridiska personen och typen av överträdelse (artikel 39.2 a).

Bestämmelsen om återkallelse av auktorisation vid allvarliga överträdelser av förordningen får förstås som att den är riktad direkt till den behöriga myndigheten och direkt tillämplig. I syfte att främja förutsägbarheten och enhetligheten i förhållande till rörelselagar på finansmarknadsområdet görs emellertid bedömningen att det är rimligt att Finansinspektionens befogenhet att återkalla auktorisation vid allvarliga överträdelser av förordningen anges även i lag. Denna befogenhet ska, som följer av förordningen, utnyttjas vid allvarliga överträdelser av förordningen. Eftersom leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster även bör omfattas av penningtvättslagen (se avsnitt 4.7) bör Finansinspektionen även kunna återkalla auktorisationen vid allvarliga överträdelser av den lagen (jfr 25 kap. 1 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden, 11 § tredje stycket lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet och artikel 59.2 c i fjärde penningtvättsdirektivet).

Finansinspektionen har enligt rörelselagar på finansmarknadsområdet ofta möjlighet att som alternativ till återkallelse av verksamhetstillstånd i stället ingripa genom att besluta om en varning, om det är tillräckligt (se t.ex. 15 kap. 1 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden). Varning är alltså en ingripandeåtgärd som används för allvarliga överträdelser, som alternativ till återkallelse av verksamhetstillstånd, när förutsättningar för återkallelse i och för sig finns men varning i det enskilda fallet framstår som en tillräcklig åtgärd. I rörelselagstiftningen på finansmarknadsområdet finns ofta även möjlighet att ingripa genom beslut om anmärkning när det är fråga om överträdelser som inte är så allvarliga att det finns förutsättningar att återkalla tillståndet (se prop. 2006/07:115 s. 499). I likhet med det som gäller enligt annan rörelsereglering bör Finansinspektionen vid allvarliga överträdelser ha möjlighet att besluta om varning som alternativ till återkallelse av auktorisation, om det är en tillräckligt ingripande åtgärd. Om det är fråga om ett åsidosättande som inte är allvarligt bör inspektionen få besluta om anmärkning. En anmärkning bör även få beslutas mot den som tillhandahållit gräsrotsfinansieringstjänster utan den auktorisation som krävs. En möjlighet för Finansinspektionen att meddela beslut om

varning eller anmärkning bedöms uppfylla förordningens krav på att den behöriga myndigheten ska kunna besluta om ett offentlig utlåtande.

I förordningen (artikel 17.1) anges de fall då den behöriga myndigheten har befogenhet att återkalla auktorisationen för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster. Vid återkallelse av tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse och lagen om värdepappersmarknaden har Finansinspektionen möjlighet att bestämma hur avvecklingen av rörelsen ska ske (15 kap. 4 § respektive 25 kap. 6 §). Genom dessa bestämmelser får Finansinspektionen möjlighet att i sitt beslut om återkallelse ge anvisningar om hur rörelsen ska avvecklas. Därigenom ges utrymme att ta hänsyn till individuella förhållanden hos den verksamhet som beslutet avser (se prop. 2006/07:115 s. 639, prop. 1990/91:142 s. 175 och prop. 1991/92:113 s. 208). En motsvarande bestämmelse bör införas i kompletteringslagen eftersom det bedöms vara av vikt att en gräsrotsfinansieringsverksamhet avvecklas ordnat till skydd för investerare och projektägare. I likhet med det som gäller i ovan nämnda rörelselagar bör ett beslut om återkallelse av auktorisation få förenas med förbud att fortsätta rörelsen och ett sådant förbud förenas med vite.

6.4.3 Sanktionsavgift

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska få besluta att ta ut sanktionsavgift av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering eller penningtvättslagen.

Skälen för promemorians förslag: EU:s förordning om gräsrotsfinansiering innehåller ett uttryckligt krav på att medlemsstaterna ska införa en möjlighet för behörig myndighet att vid överträdelser av förordningen besluta om sanktionsavgift mot en juridisk person (artikel 39.2 d och e). En möjlighet att besluta om sanktionsavgift mot en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som åsidosatt sina skyldigheter enligt förordningen bör därför införas i kompletteringslagen. En sådan möjlighet bör även införas vid överträdelser av penningtvättslagen (jfr 25 kap. 8 § lagen om värdepappersmarknaden, 11 § första stycket lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet och artikel 59.3 i fjärde penningtvättsdirektivet). Beräkning av sanktionsavgifter behandlas i avsnitt 6.6.

6.5 Ingripanden mot vissa företrädare för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

Promemorians förslag: Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering eller penningtvättslagen, ska Finansinspektionen ingripa mot en fysisk person som ingår i leverantörens styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem. Ingripande ska få ske genom en eller båda av följande administrativa sanktioner:

1. att personen i fråga under en viss tid, lägst tre och högst tio år, inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, i en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, eller

2. sanktionsavgift.

Ett ingripande mot en fysisk person ska få ske bara om leverantörens överträdelse är allvarlig och den fysiska personen i fråga uppsåtligen eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen.

Frågor om ingripanden mot fysiska personer för en leverantörs överträdelse ska tas upp av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande.

En sanktion mot en fysisk person för en leverantörs överträdelse ska få beslutas bara om sanktionsförelägget har delgetts den fysiska personen inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum.

Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom angiven tid ska Finansinspektionen få ansöka hos domstol om att sanktion ska beslutas. En sådan ansökan ska få göras hos den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om ingripande mot leverantören för samma överträdelse. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Ett förbud att vara styrelseledamot eller verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, ska få förenas med vite.

Skälen för promemorians förslag

Ingripande bör kunna ske mot styrelseledamöter, verkställande direktör och ersättare för någon av dem

Som utgångspunkt bör det vara den fysiska eller juridiska person som driver den verksamhet inom ramen för vilken en överträdelse skett som ska bli föremål för ingripande. EU:s förordning om gräsrotsfinansiering innehåller inte – till skillnad från flera andra rättsakter på finansmarknadsområdet – någon generell regel om att medlemsstaterna ska möjliggöra ingripanden även mot personer i ledningsorganet för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har överträtt förordningen (jfr t.ex. artikel 65.2 i kapitaltäckningsdirektivet och artikel 70.2 i direktivet om marknader för finansiella instrument). Inte heller finns det någon bestämmelse som den i EU:s marknadsmissbruksförordning om att vissa bestämmelser gäller även de fysiska personer som deltar i ett beslut om att genomföra en viss åtgärd för den juridiska personens räkning (se artiklarna 8.5 och 12.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG och prop. 2016/17:22 s. 98). Av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering framgår dock att medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter har befogenhet att påföra ett förbud som hindrar en medlem av ledningsorganet i den juridiska person som hålls ansvarig för överträdelsen, eller en annan fysisk person som hålls ansvarig för överträdelsen, från att utöva ledningsfunktioner hos leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 39.2 c). Andra EU-rättsakter som innehåller möjligheten till ett sådant ingripande föreskriver även att

en medlem av ledningsorganet ska kunna bli föremål för sanktionsavgift (t.ex. artikel 65.2 i kapitaltäckningsdirektivet, artikel 70.2 i direktivet om marknader för finansiella instrument, artikel 22.1 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2365 av den 25 november 2015 om transparens i transaktioner för värdepappersfinansiering och om återanvändning samt om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 och artikel 32.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012, i det följande kallad EU:s förordning om värdepapperisering). EU:s förordning om gräsrotsfinansiering innehåller dock en bestämmelse om sanktionsavgift mot fysiska personer (artikel 39.1 f). I avsaknad av en möjlighet att besluta om sanktionsavgifter även mot personer i ledningsorganet för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster skulle denna bestämmelse endast kunna tillämpas i den – sannolikt mycket ovanliga – situationen att en fysisk person tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster i strid med kravet om att verksamheten ska drivas av en auktoriserad juridisk person (artikel 3.1).

I likhet med det som gäller enligt annan kompletteringslagstiftning till EU-rättsakter bör det införas en möjlighet att ingripa mot en medlem av ledningsorganet för den juridiska person som hålls ansvarig för överträdelsen såväl genom sanktionsavgift som genom förbud att utöva ledningsuppdrag, även om EU-förordningen om gräsrotsfinansiering inte innehåller någon generell regel om att medlemsstaterna ska möjliggöra ingripanden även mot ledningspersoner (jfr 3 kap. 5 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om transparens i transaktioner för värdepappersfinansiering och om återanvändning och 3 kap. 7 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering). Det medför enhetlighet i förhållande till närliggande lagstiftning på finansmarknadsområdet och innebär att de administrativa sanktionerna för överträdelser av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering blir mer ändamålsenliga. Det finns inte något hinder mot att införa ytterligare sanktioner än det som krävs enligt förordningen (se artikel 39.3).

Finansinspektionen bör även ges möjlighet att ingripa mot ledningspersoner i en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har åsidosatt sina skyldigheter enligt penningtvättslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen (jfr 25 kap. 1 d § lagen om värdepappersmarknaden, 12 § lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet och artikel 59.2 d i fjärde penningtvättsdirektivet).

De fysiska personer som ska kunna bli föremål för förbud från att utöva ledningsfunktioner hos leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster anges i EU-förordningen på i allt väsentligt samma sätt som i motsvarande regler i andra rättsakter på finansmarknadsområdet, t.ex. kapitaltäckningsdirektivet. Reglerna i det direktivet har genomförts i svensk rätt genom bestämmelser i lagen om bank- och finansieringsrörelse (15 kap. 1 a §) och lagen om värdepappersmarknaden (25 kap. 1 a § första stycket). I det sammanhanget gjorde regeringen bedömningen att den personkrets som kan träffas av administrativa sanktioner och åtgärder bör utgöras av styrelsen, den verkställande direktören och ersättare för dessa

(prop. 2014/15:57 s. 39 f.). Regeringen gjorde samma bedömning vid genomförandet av reglerna i direktivet om marknader för finansiella instrument om ingripande mot personer i ledningsorgan för värdepappersinstitut och börser (prop. 2016/17:162 s. 537). Det saknas skäl att göra någon annan bedömning när det gäller kretsen av de fysiska personer som bör omfattas av bestämmelserna om ingripande vid en juridisk persons överträdelse av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Förutsättningarna för ingripande mot medlemmar av den juridiska personens styrelse, dess verkställande direktör eller ersättare för dessa genom förbud att utöva ledningsuppdrag eller genom sanktionsavgift bör vara desamma som i annan lagstiftning på finansmarknadsområdet (se t.ex. 15 kap. 1 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. 1 c § lagen om värdepappersmarknaden). Det bör därför krävas att överträdelsen är allvarlig och att personen i fråga uppsåtlig eller av grov oaktsamhet har orsakat överträdelsen för att ett ingripande ska komma i fråga. Dessa förutsättningar har motiverats bl.a. av att sanktionerna endast bör komma i fråga i särskilt allvarliga fall och att de har straffrättslig karaktär (se prop. 2016/17:162 s. 539–542 med vidare hänvisningar). Samma skäl gör sig gällande vid utformningen av de bestämmelser som nu föreslås.

I annan lagstiftning på finansmarknadsområdet gäller i allmänhet att ett förbud mot att utöva ledningsfunktioner ska gälla för viss tid, lägst tre och högst tio år (se t.ex. 15 kap. 1 a § tredje stycket 1 lagen om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. 1 c § andra stycket 1 lagen om värdepappersmarknaden). Detsamma bör gälla även för den möjlighet att besluta om förbud att utöva ledningsfunktioner som nu föreslås. Ett förbud bör få förenas med vite.

Ingripande bör ske genom sanktionsföreläggande

Ingripande enligt den nya kompletteringslag som föreslås i denna promemoria mot fysiska personer som ingår i en ledningsorganet för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster bör, i likhet med det som gäller enligt andra lagar på finansmarknadsområdet, ske genom sanktionsföreläggande (se prop. 2016/17:162 s. 536 och de hänvisningar som görs där). Ett sanktionsföreläggande innebär att den fysiska personen föreläggs att inom en viss tid godkänna ett ingripande som är bestämt till tid eller belopp. När föreläggandet har godkänts gäller det som ett domstolsavgörande som har fått laga kraft. Ett godkännande som görs efter den tid som anges i föreläggandet är utan verkan.

Beträffande processen för ingripande om ett sanktionsföreläggande inte godkänns, görs samma bedömning som regeringen gjort i tidigare lagstiftningsärenden om sanktioner mot fysiska personer som ingår i en juridisk persons ledningsorgan (se t.ex. prop. 2014/15:57 s. 61 f.). Finansinspektionen bör därför ha möjlighet ansöka hos domstol om att sanktion ska beslutas. En sådan ansökan bör göras hos den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om ingripande mot den juridiska personen för samma överträdelse. Prövnings-tillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten.

6.6 Beräkning av sanktionsavgift

Promemorians förslag: Sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster vid överträdelser av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska kunna fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro,

2. fem procent av leverantörens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå, eller

3. två gånger den vinst som leverantören gjort till följd av regelöverträdelser, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster vid överträdelser av penningtvättslagen ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro,

2. tio procent av leverantörens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå, eller

3. två gånger den vinst som leverantören gjort till följd av regelöverträdelser, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska inte få bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor.

Om överträdelserna har skett under leverantörens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, ska omsättningen få uppskattas.

Sanktionsavgiften för en fysisk person vid överträdelser av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska kunna fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro, eller

2. två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelser, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften för en fysisk person vid överträdelser av penningtvättslagen ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro, eller

2. två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelser, om beloppet går att fastställa.

Avgiften ska tillfalla staten.

Skälen för promemorians förslag

Beräkningsgrunderna för avgifterna

EU:s förordning om gräsrotsfinansiering innehåller alternativa beräkningsgrunder för sanktionsavgifter (artikel 39.2 d–f). Avgifterna anges som minsta maximibelopp, dvs. medlemsstaterna får fastställa högre nivåer.

De sanktionsavgifter som ska kunna tas ut vid överträdelse av förordningen om gräsrotsfinansiering ska kunna tillämpas på ett antal olika överträdelse, på fysiska personer och företag av olika storlek och med olika ekonomiska resurser och i samtliga medlemsstater. Maximibeloppen är således dimensionerade för att vara tillräckligt effektiva, proportionerliga och avskräckande och för att kunna uppväga eventuella vinster som en person har gjort genom att överträda förordningen.

För leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster finns tre alternativa beräkningsmetoder för avgifterna. Sanktionsavgiften ska kunna uppgå till det som är högst av två gånger beloppet för den fördel som erhållits genom överträdelsen, 500 000 euro eller 5 procent av den juridiska personens totala årsomsättning enligt den senaste tillgängliga redovisning som har godkänts av ledningsorganet (artikel 39.2 d och e). Om den juridiska personen är ett moderföretag eller ett dotterföretag som är skyldigt att upprätta koncernredovisning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG, ska den relevanta totala årsomsättningen vara den totala årsomsättningen eller motsvarande typ av inkomst i enlighet med relevant unionsrätt på redovisningsområdet i den senast tillgängliga redovisning som godkänts av ledningsorganet för det yttersta moderbolaget. Att ordet ”fördel” används i förordningen bör inte medföra någon annan tolkning i förhållande till liknande bestämmelser i andra EU-rättsakter där termen ”vinst” i stället används. För att upprätthålla enhetlighet inom lagar på finansmarknadsområdet bör termen ”vinst” användas i kompletteringslagen (se prop. 2016/17:162 s. 603).

EU-förordningen om gräsrotsfinansiering innehåller inte några bestämmelser om den lägsta sanktionsavgift som ska få tas ut vid överträdelse. Den sanktionsavgift som Finansinspektionen får ta ut av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt kompletteringslagen bör i linje med det som gäller enligt andra lagar på finansmarknadsområdet dock inte få bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor (se t.ex. 15 kap. 8 § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden).

För fysiska personer ska sanktionsavgifterna kunna uppgå till högst 500 000 euro (artikel 39.2 f). Någon beräkningsgrund baserat på den fördel som erhållits genom överträdelsen finns inte för fysiska personer. Detta avviker från liknande bestämmelser i andra EU-rättsakter (se t.ex. artikel 32.2 g i EU:s förordning om värdepappersisering). Det framstår som ändamålsenligt att införa en sådan alternativ beräkningsgrund även för fysiska personer. På så vis kan även fastställda vinster för fysiska personer överstigande 500 000 euro som uppstått genom åsidosättande av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering beaktas. En alternativ beräkningsgrund för sanktionsavgift för fysiska personer motsvarande den som enligt förordningen ska finnas för juridiska personer (artikel 39.2 d) bör därför införas i kompletteringslagen. Det finns inget hinder mot att bestämma högre maximavgifter än vad förordningen föreskriver (artikel 39.3).

Sanktionsavgifter vid överträdelse av penningtvättslagen bör anpassas efter vad som i dag gäller enligt lagen om värdepappersmarknaden respektive lagen om valutaväxling och annan finansiell verksamhet (se 25 kap. 9

och 9 a §§ respektive 14 och 15 §§, se vidare avsnitt 4.7). Maximibeloppen för sanktionsavgifter i dessa bestämmelser är betydligt högre än vad som föreskrivs i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering (jfr artikel 59.3 i fjärde penningtvättsdirektivet). Då det inte är motiverat att höja maximibeloppen för överträdelse av EU-förordningen bör det i stället införas särskilda bestämmelser om maximibelopp vid överträdelse av penningtvättslagen.

Omräkning från euro till svenska kronor

De belopp som en sanktionsavgift ska kunna uppgå till enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering bör anges på motsvarande sätt i den nya kompletteringslagen som i andra lagar på finansmarknadsområdet, dvs. i euro. Den högsta sanktionsavgiften ska enligt förordningen kunna uppgå till minst ett belopp i nationell valuta som per den 9 november 2020 motsvarade 500 000 euro (artikel 39.2 e och f). Vid genomförandet i svensk rätt av EU-rättsakter har i detta sammanhang i ett flertal fall hänvisats till den valutakurs som motsvarar den s.k. fixingkurs, i äldre lagstiftningsärenden benämnd mittkurs, som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm AB (se t.ex. prop. 2016/17:162 s. 564 och hänvisningarna där) och publiceras på Riksbankens webbplats. Det är därför lämpligt att tillämpa denna fixingkurs för omräkning av sanktionsavgiften även enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Enligt fixingkursen den 9 november 2020 motsvarade 1 euro 10,2481 svenska kronor. Eftersom förordningen knyter det högsta beloppet för sanktionsavgiften till eurons kurs ett visst datum kommer omräkningen mellan euro och svenska kronor inte att förändras.

Även maximibeloppen på fem miljoner euro för sanktionsavgifter vid överträdelse av penningtvättslagen bör knytas till fixingkursen den 9 november 2020. På så vis uppnås enhetlighet mellan sanktionerna i kompletteringslagen.

Omsättning när en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ingår i en koncern

Som framgår ovan ska omsättningen, när en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ingår i en koncern, beräknas utifrån koncernredovisningen. I liknande bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet preciseras EU-rättsakternas regler om sanktionsavgifter när en juridisk person ingår i en koncern på så sätt att det anges att omsättningen i förekommande fall ska bestämmas utifrån ”motsvarande omsättning på koncernnivå” (se t.ex. 25 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden). Avsikten är att omsättning från verksamhet i koncernen som redovisas utifrån samma redovisningsregler ska ligga till grund för beräkningen av den högsta sanktionsavgiften (se prop. 2016/17:162 s. 600–602). Bestämmelsen i den nya kompletteringslagen bör utformas på samma sätt.

Uppgifter om omsättningen saknas eller är bristfälliga

I flera lagar på finansmarknadsområdet finns det bestämmelser som tar sikte på en situation där en överträdelse av en juridisk person har ägt rum under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga (se t.ex. 5 kap. 9 § lagen [2016:1306]

med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 25 kap. 9 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden). Det anges att i sådana fall får en uppskattning av omsättningen göras. Det är sålunda endast i de fall det, av de skäl som anges i bestämmelserna, inte går att beräkna avgiftens storlek som en uppskattad omsättning får läggas till grund för sanktionsavgiftens storlek. En motsvarande bestämmelse bör införas i kompletteringslagen.

6.7 Omständigheter som ska vara styrande vid beslut om ingripande och vid utövande av tillsynsbefogenheter

Promemorians förslag: Vid valet av ingripande och vid utövande av tillsynsbefogenheter enligt den nya kompletteringslagen ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens inverkan på investerarens intressen, överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar för den som har begått överträdelsen.

Finansinspektionen ska i försvårande riktning beakta om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller den fysiska personen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna. I förmildrande riktning ska beaktas om den som har begått överträdelsen

1. i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och

2. snabbt upphört med överträdelsen eller snabbt verkat för att överträdelsen ska upphöra, sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

De omständigheter som ska vara styrande vid valet av ingripande ska beaktas även vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Utöver detta ska särskild hänsyn också tas till leverantörens eller den fysiska personens finansiella ställning och den vinst som leverantören eller den fysiska personen gjort till följd av överträdelsen, om den går att bestämma.

Finansinspektionen ska få avstå från ingripande eller utövande av tillsynsbefogenhet om

1. överträdelsen är ringa eller ursäktlig,
2. leverantören eller den fysiska personen i fråga gör rättelse,
3. den fysiska personen verkat för att leverantören gör rättelse,
4. någon annan myndighet eller något annat organ har vidtagit åtgärder mot leverantören eller den fysiska personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga, eller
5. det annars finns särskilda skäl.

Skälen för promemorians förslag

Alla relevanta omständigheter ska beaktas

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska de behöriga myndigheterna beakta alla relevanta omständigheter när de fastställer typ och nivå på administrativa sanktioner (artikel 40.1). Detsamma gäller i fråga om tillsynsbefogenheter (artikel 30.2 andra stycket).

I förordningen anges särskilt att den behöriga myndigheten ska beakta om överträdelsen är uppsåtlig eller om den beror på oaktsamhet. Vidare finns följande, inte uttömmande, uppräknade omständigheter som ska beaktas (artikel 40.1 a–h).

a) Överträdelsens allvarlighetsgrad och varaktighet.

b) Graden av ansvar hos den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen.

c) Den finansiella ställning som den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen har, som den framgår av den ansvariga juridiska personens totala omsättning eller den ansvariga fysiska personens årsinkomst och nettotillgångar.

d) Storleken på de vinster som gjorts eller de förluster som undvikits av den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen, i den mån dessa kan fastställas.

e) De förluster för tredje parter som har orsakats av överträdelsen, i den mån dessa kan fastställas.

f) I vilken mån den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen samarbetar med den behöriga myndigheten, utan att det påverkar behovet av att säkerställa återförande av de vinster som personen har gjort eller de förluster som denna person har undvikit.

g) Tidigare överträdelser som den för överträdelsen ansvariga fysiska eller juridiska personen gjort sig skyldig till.

h) Överträdelsens inverkan på investerarens intressen.

Liknande regler finns i bl.a. direktivet om marknader för finansiella instrument, EU:s prospektförordning och EU:s förordning om värdepapperisering (artikel 72.2, artikel 39.1 respektive artikel 33.2). Motsvarande bestämmelser har i svensk rätt införts i lagen om värdepappersmarknaden (25 kap. 2 § första stycket och 2 a §), lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning (5 kap. 8–11 §§) och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering (3 kap. 14–17 §§). I dessa lagar anges således vilka omständigheter som ska beaktas vid valet mellan olika sanktioner.

I EU:s förordning om gräsrotsfinansiering är regeln, i likhet med i EU:s prospektförordning (artikel 39), utformad så att den är riktad till den behöriga myndigheten. Det skulle därför kunna förstås som att den är direkt tillämplig. Vid införandet av lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning gjordes dock bedömningen att det, för att främja förutsägbarheten och enhetligheten i tillämpningen av bestämmelserna, är en rimlig utgångspunkt att de omständigheter som anges i den förordningen anges även i lag (prop. 2018/19:83 s. 102–104). Samma bedömning gjordes vid införandet av lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering (prop. 2019/20:37 s. 63). Det bör inte göras någon annan bedömning i detta fall än den som gjordes i de lagstiftningsärendena. De omständigheter som anges i

EU:s förordning om gräsrotsfinansiering bör därför anges även i den nya kompletteringslagen. För att inte begränsa utrymmet för egna bedömningar och möjligheter att ta hänsyn till särskilda omständigheter i det enskilda fallet bör dock lagtexten utgöra en exemplifierande, inte uttömmande, uppräkningslista av vilka omständigheter som ska beaktas. Det går inte att reglera vilken relativ vikt som ska tillmätas olika omständigheter eller hur de ska vägas i det enskilda fallet, utan det blir en fråga som ankommer på tillämpande myndighet eller domstol (se prop. 2013/14:228 s. 237–239).

Den systematik som har valts i tidigare lagstiftningsärenden utgår från att det bör stå klart vad som ska vara utgångspunkten vid val av ingripande. Därutöver bör det anges vilka omständigheter som i vart fall bör tillåtas att inverka på beslutet om vilken form av ingripande som slutligen ska väljas. Med den utgångspunkten kan de omständigheter som räknas upp i förordningen delas in i sådana som är hänförliga till själva överträdelsen, och sådana som är att hänföra till den finansiella situationen hos den som begått den aktuella överträdelsen respektive sådana omständigheter som inträffat före eller efter överträdelsen och som är relevanta att beakta.

Med faktorer som är hänförliga till själva överträdelsen bör avses objektiva faktorer som överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, överträdelsens inverkan på investerarens intressen, överträdelsens allvar och varaktighet och om det finns tredje parter som har orsakats förlust av överträdelsen. Det senare bör, liksom vid tidigare genomförande av liknande regler i EU-rättsakter på finansmarknadsområdet, motsvaras av uttrycket ”skador som uppstått” (se t.ex. prop. 2015/16:26 s. 104–106). Vid bedömningen av själva överträdelsen bör hänsyn även tas till sådant som i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering uttrycks som ”graden av ansvar” (artikel 39.2 b). Med det senare uttrycket avses i huvudsak att någon kan vara mer eller mindre ansvarig för en överträdelse och ha en omfattande eller mer begränsad kännedom om de omständigheter som utgör överträdelsen. Detta innefattar även om överträdelsen är uppsåtlig eller om den har begåtts av oaktsamhet. Om nämnda faktorer bildar utgångspunkt för valet av ingripande kan därefter det slutliga utfallet påverkas av faktorer som inte är att hänföra till själva överträdelsen. Till sådana omständigheter bör hänföras omfattningen av erhållna fördelar till följd av överträdelsen, tidigare överträdelser och agerandet hos den som begått överträdelsen efter det att överträdelsen avslöjats.

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska samma omständigheter beaktas vid utövande av tillsynsbefogenheter som vid ingripanden (artikel 30.2 andra stycket). Det bör anges i kompletteringslagen. Finansinspektionens tillsynsbefogenheter behandlas i avsnitt 5.

Omständigheter som bör beaktas särskilt vid fastställande av sanktionsavgiftens storlek

När Finansinspektionen ingriper genom beslut om sanktionsavgift enligt den nya kompletteringslagen bör inspektionen, vid fastställande av storleken på sanktionsavgiften, ta hänsyn till samtliga relevanta omständigheter, inbegripet de som ska beaktas vid val av ingripande. I fråga om sanktionsavgiftens storlek är det därutöver särskilt relevant att beakta den

aktuella personens finansiella ställning och storleken på den vinst som personen gjort till följd av överträdelsen. Ovan föreslås att de omständigheter som enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering särskilt ska beaktas vid fastställande av val av ingripande ska anges i den nya kompletteringslagen. För att främja förutsägbarheten och enhetligheten bör även de omständigheter som ska beaktas särskilt vid fastställandet av sanktionsavgiftens storlek anges i lagen.

Den ansvariga personens finansiella ställning bör enligt EU-förordningen indikeras genom den juridiska personens totala omsättning eller den ansvariga fysiska personens årsinkomst och nettotillgångar (artikel 40.1 c). Liksom anges i förarbetena till motsvarande bestämmelser i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning bör andra ekonomiska förhållanden, såsom underhållsskyldighet i fråga om fysisk person och förmögenhetsförhållanden, kunna beaktas (se prop. 2016/17:22 s. 224).

I EU:s förordning om gräsrotsfinansiering anges att de vinster som gjorts eller de förluster som undvikits av den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen ska beaktas (artikel 40.1 d). I likhet med den bedömning som gjorts i tidigare lagstiftningsärenden bör i bestämmelsen i den nya lagen enbart vinst anges. Den vinst som gjorts avser ett nettobelopp och omfattar de intäkter som erhållits och de förluster som undvikits, dvs. den fördel som erhållits (jfr prop. 2016/17:162 s. 603).

Omständigheter som innebär att Finansinspektionen kan avstå från ingripande

För att de administrativa sanktionerna ska vara proportionerliga bör det, liksom i annan lagstiftning på finansmarknadsområdet, i den nya kompletteringslagen anges att Finansinspektionen får avstå från ingripande i vissa situationer. De omständigheter som ska kunna innebära att inspektionen avstår från ingripande bör vara att överträdelsen är ringa eller ursäktlig, att personen i fråga gör rättelse, att någon annan myndighet eller något annat organ har vidtagit åtgärder mot personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga eller att det annars finns särskilda skäl (se t.ex. 5 kap. 17 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 25 kap. 2 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden).

6.8 Finansinspektionens skyldighet att offentliggöra sanktionsbeslut och lämna uppgifter till Esma

Promemorians bedömning: Kravet i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering att den behöriga myndigheten ska offentliggöra beslut om administrativa sanktioner och åtgärder kräver inte någon lagstiftningsåtgärd. Detsamma gäller skyldigheten för den behöriga myndigheten att årligen förse Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten med uppgifter om antalet påförda administrativa sanktioner och vidtagna åtgärder.

Skälen för promemorians bedömning: I EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ställs det krav på att den behöriga myndigheten ska offentliggöra beslut om att påföra en administrativ sanktion eller annan administrativ åtgärd med anledning av överträdelser av förordningen (artikel 42.1). Besluten ska offentliggöras av den behöriga myndigheten på myndighetens webbplats omedelbart efter att den person som är föremål för beslutet har underrättats om beslutet. Skyldigheten gäller inte för åtgärder av utredningskaraktär. Den behöriga myndigheten ska även offentliggöra information om att ett beslut har överklagats och all senare information om resultatet av ett sådant överklagande. Även eventuella beslut om ogiltigförklarande av ett tidigare beslut om påförande av en sanktion eller vidtagande av en åtgärd ska offentliggöras (artikel 42.3).

Det som anges om offentliggörande av beslut i EU-förordningen bedöms vara direkt tillämpligt eftersom det är formulerat som en skyldighet för de behöriga myndigheterna och inte för medlemsstaterna. Det är därför inte nödvändigt att vidta några lagstiftningsåtgärder för att det som anges i förordningen ska gälla.

En fråga som uppkommer är emellertid om ett sådant offentliggörande som beskrivs i förordningen är tillåtet enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen. Beträffande Finansinspektionens verksamhet med tillståndsgivning och tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet gäller sekretessen för uppgifter om affärs- och driftförhållanden hos den som inspektionens verksamhet avser och för uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för någon som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med denne (30 kap. 4 §). En leverantör som bedriver verksamhet bestående i placering utan fast åtagande samt mottagande och vidarebefordrande av kundorder beträffande överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål (artikel 2.1 a ii i EU-förordningen) agerar på värdepappersmarknaden och kommer således att omfattas av den sekretessbestämmelsen. Även en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som förmedlar långivning (artikel 2.1 a i i EU-förordningen) omfattas av sekretessbestämmelsen eftersom denne, i egenskap av professionell mellanhand, agerar på kreditmarknaden och således får anses vara en del av kreditväsendet.

Det föreligger en presumtion för offentlighet enligt den aktuella sekretessbestämmelsen. EU:s förordning om gräsrotsfinansiering förutsätter offentliggörande av beslut om att påföra en administrativ sanktion eller annan administrativ åtgärd men tillåter att besluten offentliggörs anonymiserat, bl.a. om ett offentliggörande skulle utgöra en oproportionerlig åtgärd eller bedömas orsaka en oproportionell skada för den berörda personen (artikel 42.2 b). Det finns också en möjlighet att i vissa fall inte alls offentliggöra beslutet (artikel 42.2 c) eller att senarelägga offentliggörandet (artikel 42.2 a). Mot denna bakgrund finns det skäl att dra slutsatsen att den sekretess som föreskrivs i offentlighets- och sekretesslagen inte utgör hinder för att offentliggöra besluten på det sätt som krävs enligt förordningen. Samma bedömning gjordes när det gäller motsvarande regler om offentliggörande av beslut i bl.a. kapitaltäckningsdirektivet och EU:s förordning om värdepapperscentraler (prop. 2013/14:228 s. 233 f. och prop. 2015/16:10 s. 244 f.).

Eftersom kravet på offentliggörande av beslut också gäller sådana beslut som rör fysiska personer, uppkommer även frågan om gällande regelverk angående hantering av personuppgifter hindrar att kraven i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering uppfylls. I EU-förordningen anges att vid varje behandling av personuppgifter som görs inom ramen för dess tillämpningsområde ska behöriga myndigheter utföra sina uppgifter i enlighet med EU:s dataskyddsförordning (artikel 36 första stycket). Även den ovan nämnda möjligheten som finns enligt förordningen att offentliggöra beslut i anonymiserad form innebär ett skydd för personuppgifter. Detta innebär sammantaget att gällande regelverk angående hantering av personuppgifter inte innebär något hinder för kraven på offentliggörande av beslut.

I EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ställs det också krav på att den behöriga myndigheten årligen ska förse Esma med uppgifter i aggregerad form om alla beslut om administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder (artikel 43.1). Reglerna bedöms vara direkt tillämpliga eftersom det är formulerat som en skyldighet för de behöriga myndigheterna och inte för medlemsstaterna. Det är därför inte nödvändigt att vidta några lagstiftningsåtgärder för att det som anges i förordningen ska gälla.

6.9 Betalning, preskription och verkställighet

Promemorians förslag: En sanktionsavgift som tas ut med stöd av den nya kompletteringslagen ska betalas inom 30 dagar efter det att ett beslut om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkänts eller den längre tid som anges i beslutet eller föreläggandet. Om sanktionsavgiften inte betalas inom denna tid, ska beslutet om sanktionsavgift få verkställas enligt utsökningsbalken och Finansinspektionen ska lämna den obetalda avgiften för indrivning.

Sanktionsavgift som beslutats ska falla bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkändes.

Skälen för promemorians förslag: I EU:s förordning om gräsrotsfinansiering finns det inte några regler om betalning av sanktionsavgifter, preskription och verkställighet. Medlemsstaterna har således frihet att själva avgöra vad som ska gälla i sådana frågor. Bestämmelserna om betalning, preskription och verkställighet bör i den nya kompletteringslagen utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet (se t.ex. 25 kap. 25–28 §§ lagen om värdepappersmarknaden, 5 kap. 22–26 §§ lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 8 och 10–13 §§ lagen [2012:735] med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning). Enligt dessa bestämmelser ska en avgift betalas till Finansinspektionen inom 30 dagar efter det att ett beslut om avgiften har fått laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet. Om avgiften inte betalas inom denna tid, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Finansinspektionens beslut får verkställas enligt utsökningsbalken. Innebörden av dessa bestämmelser är att det inte krävs något domstols-

avgörande för att driva in avgiften som är obetald och förfallen till betalning och att mål om sanktionsavgift handläggs som allmänt mål hos Kronofogdemyndigheten (se 1 kap. 6 § och 3 kap. 1 § första stycket 6 utsökningsbalken). Samma ordning bör gälla för beslut om sanktionsavgifter enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Motsvarande bestämmelser bör därför tas in i den nya kompletteringslagen.

När det gäller frågan om preskription anges i bestämmelserna i ovan nämnda lagar att en sanktionsavgift som beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år (se t.ex. 5 kap. 25 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). Samma preskriptionstid bör gälla för de nu aktuella sanktionsavgifterna. Med verkställighet avses faktiska verkställighetsåtgärder. Preskriptionen är absolut. Det betyder att fullgörande inte kan krävas efter det att fem år har gått sedan beslutet fått laga kraft, även om verkställighet har skett under femårsperioden avseende en del av sanktionsavgiften. Det som preskriberas är den del av avgiften som ännu inte drivits in (se prop. 2016/17:22 s. 255–257).

7 Överklagande

Promemorians förslag: Finansinspektionens beslut om sanktionsföreläggande enligt den nya kompletteringslagen ska inte få överklagas. Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt den lagen ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen ska få bestämma att beslut om förbud och förelägganden enligt kompletteringslagen eller om återkallelse av auktorisation ska gälla omedelbart.

Om Finansinspektionen inte har meddelat beslut om att godkänna eller avslå en ansökan om auktorisation inom sex månader efter det att en ansökan fullständig ansökan gavs in, ska inspektionen underrätta sökanden om skälen för detta. Sökanden ska därefter få begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls. En sådan begäran ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten. Om Finansinspektionen inte har meddelat ett beslut inom tre månader från det att en förklaring har lämnats, ska ansökan anses ha avslagits.

Skälen för promemorians förslag

Beslut bör överklagas till allmän förvaltningsdomstol

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska medlemsstaterna säkerställa att varje beslut som fattas enligt förordningen är vederbörligen motiverade och omfattas av rätten att överklaga inför domstol (artikel 41).

Allmänna bestämmelser om krav på motivering av beslut finns i förvaltningslagen (32 §). De förvaltningsbeslut som kan aktualiseras till följd av förslagen i denna promemoria är t.ex. Finansinspektionens beslut att

inte godkänna en ansökan om auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller om ingripanden genom administrativa sanktioner eller åtgärder.

Allmänt inom finansmarknadsområdet gäller att sådana beslut av Finansinspektionen som får överklagas prövas av allmän förvaltningsdomstol, med krav på prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Detta bör även gälla för Finansinspektionens beslut enligt den nya kompletteringslag som föreslås i denna promemoria och enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. En bestämmelse om rätt till domstolsprövning av Finansinspektionens beslut bör införas i lagen efter förebild av motsvarande bestämmelser på andra lagar på finansmarknadsområdet.

Möjligheten att överklaga beslut enligt EU-förordningen följer redan av förvaltningslagen (41 §) och någon bestämmelse behöver därför inte tas in i kompletteringslagen.

Ett beslut om sanktionsföreläggande bör inte få överklagas

I avsnitt 6.5 föreslås att Finansinspektionens ingripande mot en fysisk person för en överträdelse av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering som en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har gjort sig skyldig till ska göras genom sanktionsföreläggande. Ett sanktionsföreläggande innebär att den fysiska personen föreläggs att inom en viss tid godkänna ett ingripande som är bestämt till tid eller belopp. När föreläggandet har godkänts, gäller det som ett domstolsavgörande som fått laga kraft. Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom angiven tid, får Finansinspektionen ansöka hos domstol om att sanktion ska beslutas (se avsnitt 6.5). Ett beslut om sanktionsföreläggande är således ett förberedande beslut. Ett överklagande av ett sådant beslut skulle kunna fördröja Finansinspektionens utredning i onödan. Ett förberedande beslut förhindrar inte heller en senare slutlig prövning i domstol. Enligt de lagar på finansmarknadsområdet där det finns möjlighet för Finansinspektionen att ingripa genom att meddela beslut om sanktionsföreläggande mot vissa fysiska personer på grund av en juridisk persons överträdelse, gäller att ett beslut om sanktionsföreläggande inte får överklagas (se t.ex. 26 kap. 1 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden och 6 kap. 1 § första stycket lagen med kompletterande bestämmelser EU:s marknadsmissbruksförordning). På samma sätt bör beslut om sanktionsföreläggande som Finansinspektionen fattar med stöd av den nya kompletteringslagen inte få överklagas. En fysisk person som har fått ett felaktigt sanktionsföreläggande meddelat mot sig, har möjlighet att ansöka om resning (se prop. 2016/17:162 s. 573 f.).

Möjlighet att besluta att beslut ska gälla omedelbart

I flera lagar på finansmarknadsområdet finns bestämmelser om att Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande, förbud eller återkallelse av tillstånd ska gälla om omedelbart (se bl.a. 26 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden, 5 kap. 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden och 4 kap. 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepappersisering). Bestämmelser om att en myndighet i vissa fall kan verkställa ett beslut omedelbart om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det

finns numera även i förvaltningslagen (35 §). Förvaltningslagen är subsidiär, vilket innebär att om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från förvaltningslagen, tillämpas den bestämmelsen (4 §). Finansinspektionen använder sig inte sällan av möjligheten att vid beslut om föreläggande eller om återkallelse av tillstånd bestämma att det ska gälla omedelbart. Allmänintresset av omedelbar verkställighet är enligt regeringens uppfattning särskilt stort i vissa fall som gäller ingripanden genom förbud, föreläggande eller återkallelse av tillstånd eftersom ett företag annars kan fortsätta att driva en verksamhet som Finansinspektionen bedömt strider mot den speciallagstiftning som gäller för företagets verksamhet. Det faktum att speciallagstiftningen innehåller möjligheten att besluta att bl.a. ett beslut om återkallelse av tillstånd ska gälla omedelbart signalerar att allmänintresset av omedelbar verkställighet kan vara särskilt högt i de nu aktuella fallen och att en sådan bestämmelse därför bör finnas även i den nya kompletteringslagen (jfr bl.a. prop. 2018/19:4 s. 84 f. och prop. 2019/20:37 s. 70 f.). Det bör därför införas en bestämmelse i kompletteringslagen om att Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller förbud enligt kompletteringslagen eller om återkallelse av auktorisation ska gälla omedelbart.

Bestämmelser om dröjsmålstalan bör införas

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska den behöriga myndigheten inom tre månader från den dag då en fullständig ansökan mottogs bedöma om den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster uppfyller de krav som fastställs i förordningen. Myndigheten ska anta ett fullständigt motiverat beslut om beviljande eller avslag av auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 12.8). Om den behöriga myndigheten inte har fattat beslut inom sex månader efter att en ansökan som innehåller alla begärda uppgifter har lämnats in, ska en juridisk person som har ansökt om auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster hos den behöriga myndigheten i den medlemsstat där den är etablerad, ha rätt till domstolsprövning (artikel 41).

I förvaltningslagen finns det allmänna bestämmelser om åtgärder om handläggningen försenas. Bestämmelserna ger en enskild som har inlett ett ärende en möjlighet att få en prövning av frågan om ett slutligt avgörande i ärendet uppehålls oskäligt länge (11, 12 och 49 §§). Förvaltningslagen är, som anges ovan, subsidiär. Särskilda bestämmelser om s.k. dröjsmålstalan finns i flera lagar på finansmarknadsområdet, bl.a. i lagen om värdepappersmarknaden (26 kap. 2 §). Den bestämmelsen ger rätt till domstolsprövning när den behöriga myndigheten inte har fattat beslut i ett ärende om tillstånd inom sex månader. En rätt till dröjsmålstalan finns även i bl.a. lagen om bank- och finansieringsrörelse (17 kap. 2 §), lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (16 kap. 2 och 3 §§) och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning (6 kap. 3 §).

Det bör i kompletteringslagen tas in en bestämmelse om dröjsmålstalan efter förebild av bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet. Vid en sådan dröjsmålstalan prövar domstolen i princip endast om ärendet är färdigt för avgörande och om samtliga handlingar och uppgifter som behövs som underlag för beslutet har lämnats in. Om domstolen finner att

ärendet är färdigt för avgörande börjar en ny period att löpa. Mot bakgrund av att en ansökan om auktorisation enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska prövas inom tre månader (artikel 12.8) bör den nya perioden bestämmas till tre månader. Om Finansinspektionen vid utgången av denna frist fortfarande inte har fattat något beslut i ärendet, bör det anses som att ansökan har avslagits. Först då kan sökanden överklaga och få en prövning i sak.

8 Skadeståndsansvaret för innehållet i investeringsfaktablad

Promemorians förslag: En projektägare ska ersätta ren förmögensskada som denne uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar en investerare genom att i ett investeringsfaktablad enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering utelägna väsentlig information eller lämna felaktiga eller vilseledande uppgifter. Detsamma ska gälla en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som erbjuder individuell portföljförvaltning av lån och som har upprättat ett investeringsfaktablad på plattformsnivå enligt förordningen.

Den som vill göra anspråk på skadestånd ska underrätta den som är ansvarig för investeringsfaktabladet inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt att skada har uppkommit.

Om underrättelse inte görs inom skälig tid ska rätten till skadestånd falla bort. Detsamma ska gälla om talan inte väcks inom tio år från investeringstillfället.

Skälen för promemorians förslag

Skadeståndsansvaret enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska medlemsstaterna säkerställa att åtminstone projektägaren eller dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan är ansvariga för den information som ges i ett investeringsfaktablad (artikel 23.9). De som är ansvariga för ett sådant faktablad ska tydligt anges i det med uppgift om namn och befattning i fråga om fysiska personer eller namn och säte i fråga om juridiska personer. De ansvariga personerna ska i investeringsfaktabladet avge förklaringar om att informationen enligt deras kännedom överensstämmer med sakförhållandena och att ingen information som skulle kunna påverka faktabladets innebörd har utelämnats. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras lagar och andra författningar om civilrättsligt ansvar är tillämpliga på de fysiska eller juridiska personer som är ansvariga för den information som ges i ett investeringsfaktablad, inbegripet eventuella översättningar därav, åtminstone när informationen är vilseledande eller felaktig, eller när viktig information som behövs för att hjälpa investerare när de överväger om de ska finansiera ett visst gräsrotsfinansieringsprojekt utelämnas ur faktabladet (artikel 23.10). Det lämnas således till medlemsstatens bedömning att närmare utforma bestämmelserna om ansvar och skadestånd.

Medlemsstaterna ska enligt förordningen ställa motsvarande krav på en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster när leverantören erbjuder individuell portföljförvaltning av lån och ska upprätta ett investeringsfaktablad på plattformsnivå (artikel 24.4 och 24.5).

En särskild ansvarsbestämmelse för investeringsfaktablad

På finansmarknadsområdet finns viss specialreglering av skadeståndsansvar gentemot konsumenter, t.ex. finns bestämmelser om skadestånd vid felaktig rådgivning. Enligt lagen (2003:862) om finansiell rådgivning till konsumenter ska en näringsidkare som genom finansiell rådgivning uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar konsumenter ren förmögenhetsskada ersätta skadan (6 §). Även försäkringsdistributörer ska enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution ersätta ren förmögenhetsskada som orsakats vissa i lagen angivna fysiska eller juridiska personer genom att distributören uppsåtligen eller av oaktsamhet har åsidosatt bestämmelserna om god försäkringsdistributionssed (4 kap. 16 §).

Det finns även exempel på skadeståndsansvar för felaktig informationsgivning. Enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter (21 §) ska en Priip-produktutvecklare ersätta ren förmögenhetsskada som denne uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar en icke-professionell investerare genom att ett faktablad innehåller uppgifter som är felaktiga, vilseledande, står i strid med avtalshandlingarna eller inte har den form eller det innehåll som krävs enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter), i det följande kallad EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter. Enligt aktiebolagslagen är ett aktiebolags stiftare, styrelseledamöter, verkställande direktör och revisor skadeståndsansvariga för ren förmögenhetsskada om de uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar en aktieägare eller någon annan skada genom att upprätta ett prospekt som inte uppfyller kraven i EU:s prospektförordning (29 kap. 1 och 2 §§).

Utöver den finansmarknadsrättsliga lagstiftningen finns även skadeståndsbestämmelser i t.ex. marknadsföringslagen (37 §). De bestämmelserna är bl.a. tillämpliga på vilseledande marknadsföring (10 §). I denna promemoria föreslås att det i kompletteringslagen införs en hänvisning till marknadsföringslagen som innebär att den lagens sanktionssystem (förutom 29–36 §§) inklusive skadeståndsbestämmelsen (37 §) kan komma att tillämpas om informationskraven i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering inte följs (se avsnitt 5.6). En motsvarande bestämmelse finns i annan lagstiftning på finansmarknadsområdet, bl.a. i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning (1 kap. 3 §) och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad om Priip-produkter (2 §). Det får dock anses tveksamt om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller en projektägare kommer att kunna hållas skadeståndsansvarig för felaktigheter i investeringsfaktablad enligt marknadsföringslagens skadeståndsbestämmelse. Definitionen av marknadsföring i den lagen innebär nämligen att skadeståndsansvar förutsätter att investeringsfaktabladet kan anses ha avsättningsfrämjande syfte (3 §). Samtidigt framgår av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering att ett investerings-

faktablad tydligt ska skilja sig från marknadsföringskommunikation (artiklarna 23.7 och 24.3). Utifrån de krav som ställs upp i förordningen på faktabladets utformning går det således inte att utesluta att de faller utanför marknadsföringslagens definition av marknadsföring (jfr prop. 2016/17:78 s. 40 f.). Skadeståndsbestämmelsen i marknadsföringslagen kan således inte fullt ut anses uppfylla de krav på ansvarsbestämmelser för faktablad med viktig investeringsinformation som uppställs i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Skadeståndslagen (1972:207) gäller om inte annat är särskilt föreskrivet eller föranleds av avtal eller i övrigt följer av regler om skadestånd i avtalsförhållanden (1 kap. 1 §). Både tvingande och dispositiva kontraktsrättsliga regler har därmed företräde framför skadeståndslagen. Reglerna om skadestånd i avtalsförhållanden är inte i alla delar lagfästa och det är inte alltid givet i vilken mån de kan tillämpas i de situationer som kan aktualiseras i de nu aktuella fallen (jfr prop. 2016/17:78 s. 41).

Svensk gällande rätt bedöms således inte innehålla skadeståndsbestämmelser som uppfyller kraven på skadeståndsansvar om information i ett investeringsfaktablad enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering är vilseledande, felaktig eller har utelämnats. En särskild bestämmelse som avser ansvaret för innehållet i investeringsfaktablad bör därför införas i lag.

Det skadeståndsrättsliga ansvaret bör åligga den juridiska personen

Enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska, som framgår ovan, det skadeståndsrättsliga ansvaret för innehållet i ett investeringsfaktablad på plattformsnivå gälla åtminstone för leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 24.4). En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska vara en juridisk person (artikel 2.1 e). Ansvaret för faktablad som tillhandahåller investerar som erbjuds individuell portföljförvaltning av lån ska alltså gälla i förhållande till den juridiska person som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster. Bestämmelsen bör utformas i enlighet med detta. Även om det finns utrymme för det i EU-förordningen saknas det skäl att införa ett motsvarande ansvar även för andra än leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

I fråga om det skadeståndsrättsliga ansvaret för innehållet i ett investeringsfaktablad som ska upprättas av projektägare inför varje projekt får medlemsstaterna emellertid välja att införa ett ansvar antingen för den juridiska personen eller dess förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan (artikel 23.9). I valet mellan att införa ett ansvar för projektägaren eller dess förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan kan en jämförelse göras med det som gäller enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter. Särskilt i fråga om andelsbaserad gräsrotsfinansiering kan det även vara relevant att göra en jämförelse med det som gäller vid erbjudanden av överlåtbara värdepapper till allmänheten som omfattas av kravet på att offentliggöra prospekt. En utformning som motsvarar den i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter skulle innebära att ansvaret läggs på projektägaren. En utformning som motsvarar den i aktiebolagslagen för ansvaret för informationen i prospekt skulle i stället innebära att ansvaret för innehållet i investeringsfaktablad skulle åligga t.ex.

projektägarens styrelseledamöter och verkställande direktör (ledningsorgan) (jfr 29 kap. 1 § aktiebolagslagen).

Skadeståndsbestämmelserna bör utformas enhetligt för både andels- och lånebaserad gräsrotsfinansiering. Det lämpligaste bedöms vara att på motsvarande sätt som när det gäller faktablad om Priip-produkter låta skadeståndsbestämmelserna omfatta endast projektägaren. Det framstår som ändamålsenligt och förutsägbart att det är den som tar emot finansiering som ska ansvara för att ersätta investerarens skador på grund av brister i investeringsfaktabladet. I den, visserligen sannolikt ovanliga, situationen att projektägaren är en fysisk person är detta också det enda alternativet. Vidare är gräsrotsfinansiering många gånger en typ av finansiering som söks av små och medelstora företag som normalt inte finansierar sig genom reglerade marknader eller MTF-plattformar. För dessa företag skulle ett potentiellt skadeståndsansvar för styrelse och verkställande direktör kunna göra det mindre attraktivt att utnyttja gräsrotsfinansieringstjänster för att söka finansiering och medföra nya behov av ansvarsförsäkringar. Ett ansvar för projektägaren framstår ur ett investerarskyddsperspektiv också som lämpligt, bl.a. eftersom en potentiell investerare får antas ha bättre möjligheter att sätta sig in i projektägarens finansiella situation än den hos de fysiska personerna i dess ledning.

Utförningen av ansvarsbestämmelsen

Det är endast skadestånd för s.k. ren förmögenhetsskada som kan komma i fråga när det gäller brister i investeringsfaktablad. Med ren förmögenhetsskada avses ekonomisk skada som uppkommit utan samband med att någon lider person- eller sakskada (1 kap. 2 § skadeståndslagen). Huvudregeln i svensk rätt är att ren förmögenhetsskada leder till skadeståndsskyldighet om den vållats genom brott (2 kap. 2 § skadeståndslagen). Den bestämmelsen hindrar dock inte att det i rättstillämpningen kan utvecklas grundsatser om ansvar för ren förmögenhetsskada också i vissa fall då skadevållandet inte utgör brott och den hindrar inte heller skadeståndsansvar för en sådan skada i avtalsförhållanden eller enligt speciallagstiftning. Som nämns ovan finns sådana särskilda bestämmelser om ansvar för ren förmögenhetsskada i annan lagstiftning på finansmarknadsområdet. I likhet med hur nämnda bestämmelser är utformade bör det tydligt framgå vilka brister i investeringsfaktabladet som kan resultera i skyldighet att betala skadestånd. Hänvisningar till de relevanta artiklarna i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering (artiklarna 23 och 24) bidrar till att skapa klarhet i detta avseende (jfr prop. 2016/17:78 s. 42).

För att skadestånd ska utgå enligt skadeståndsbestämmelser krävs enligt svensk rätt vanligen att skadan orsakats med uppsåt eller av oaktsamhet. Detta gäller även på finansmarknadsområdet. Förordningen ställer inte upp något krav på att skadan ska ha orsakats genom uppsåt eller oaktsamhet men lämnar till medlemsstaterna att i nationell rätt bestämma de närmare villkoren för skadeståndsansvaret. Det innebär en möjlighet att i svensk rätt införa t.ex. krav på uppsåt eller oaktsamhet för att skadeståndsskyldighet ska föreligga. I linje med det som vanligen gäller för skadestånd enligt svensk rätt bör ett krav på uppsåt eller oaktsamhet införas även i detta fall.

Reklamation och preskription

En fordran, t.ex. ett krav på skadestånd, kan inte göras gällande hur länge som helst. Rätten till sådan ersättning kan i vissa situationer falla bort, t.ex. på grund av att en skadelidande inte underrättar en skadevållare om en skada inom skälig tid. Lagen om finansiell rådgivning till konsumenter (7 §), lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter (22§) och lagen om försäkringsdistribution (4 kap. 17 §) som nämns ovan innehåller exempelvis särskilda bestämmelser om en skyldighet för den som lidit en skada att underrätta skadevållaren om skadan inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller bort märka att skada har uppkommit. Skada med anledning av finansiella investeringar är inte alltid en gång för alla bestämd utan kan komma att öka eller minska med tiden. Väl valda åtgärder i rätt tid kan komma att minska skadan, medan andra åtgärder kan förvärra en redan uppkommen skada. Genom t.ex. att projektägaren uppmärksammas på brister i investeringsfaktabladet ökar möjligheterna för den att förhindra andra investerare från att göra investeringar på grundval av det bristfälliga faktabladet. Reklamationsskyldigheten kan även motiveras av ett intresse att minska risken att det görs investeringar baserade på vilseledande faktablad. Det är också allmänt sett angeläget att frågor om påföljder avgörs så snabbt som möjligt. Så länge en part måste kalkylera med risken att motparten kräver skadestånd, påverkas hans eller hennes möjlighet att ekonomiskt planera sin verksamhet.

Mot denna bakgrund bör det i likhet med det som gäller enligt ovan nämnda lagar krävas att den skadelidande agerar för det fall han eller hon upptäcker att skada har uppkommit. De föreslagna skadeståndsbestämmelserna bör därför innehålla en skyldighet för investerare att reklamera inom skälig tid från det att investeraren märkt eller borde ha märkt att skada uppkommit. Om investeraren underlåter detta, bör han eller hon förlora rätten till skadestånd.

Vid sidan om rättsföljden enligt särskilda bestämmelser om en under rättelseplikt för den som lidit en skada, kan en fordran på skadestånd även falla bort på grund av preskription. Preskriptionen utgör den bortre gräns inom vilken ett skadeståndskrav måste framställas.

Allmänna bestämmelser om preskription finns i preskriptionslagen (1981:130). Av preskriptionslagen följer att en fordran preskriberas tio år efter tillkomsten, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan (2 §). Tanken är att man inte ska behöva räkna med skadeståndskrav på grund av händelser som ligger mer än tio år tillbaka i tiden, om krav inte har framställts dessförinnan. Preskriptionslagen gäller endast i den mån annat inte är särskilt föreskrivet.

Lagen om finansiell rådgivning till konsumenter (7 §), lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter (22§) och lagen om försäkringsdistribution (4 kap. 17 §) innehåller särskilda bestämmelser om preskription. Rätten till skadestånd faller bort om talan inte väcks inom tio år från rådgivningstillfället respektive förmedlingstillfället. Införandet av de särskilda reglerna i lagen om finansiell rådgivning till konsumenter och lagen om försäkringsdistribution motiveras med att man vill undvika att den ettåriga preskriptionstiden för syssломannaupdrag i handelsbalken (18 kap. 9 §) skulle kunna bli

tillämplig (se prop. 2002/03:133 s. 34 f., prop. 2017/18:216 s. 260 f. och prop. 2004/05:133 s. 107 f.). I fråga om Priip-produktutvecklare har regeringen ansett att det finns det skäl att införa en särskild preskriptionsbestämmelse eftersom sådana produktutvecklare samtidigt kan vara försäkringsförmedlare eller finansiella rådgivare (prop. 2016/17:78 s. 43). När det gäller den nu aktuella skadeståndsbestämmelsen gör motiven rörande sysslomannaskap inte sig gällande i fråga om projektägars skadeståndsskyldighet. Det kan dock inte uteslutas att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahåller individuell portföljförvaltning av lån skulle kunna anses som en sådan syssloman som omfattas av preskriptionsbestämmelsen i handelsbalken på motsvarande sätt som finansiella rådgivare eller försäkringsförmedlare. I likhet med i bl.a. lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter (22 §) bör det därför tas in bestämmelse om att rätten till skadestånd faller bort, om en talan om skadestånd inte väcks inom tio år från investeringstillfället. Därigenom fastställs också en något tydligare inledning på preskriptionstiden än fordrans uppkomst, vilket annars skulle ha gällt om preskriptionslagen tillämpats (jfr samma prop. s. 44). För att regleringen ska vara tydlig för investerare bör samma preskriptionsbestämmelse gälla även för projektägars skadeståndsansvar.

9 Samarbete med andra behöriga myndigheter

9.1 Inledning

Medlemsstaternas behöriga myndigheter har enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering en allmän skyldighet att samarbeta med varandra bl.a. genom att utbyta information och samarbeta vid all utrednings- eller tillsynsverksamhet (artikel 31). De behöriga myndigheterna ska enligt förordningen (artikel 32) också samarbeta och utbyta information med Esma i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG. EU:s förordning om gräsrotsfinansiering innehåller även specifika skyldigheter för behöriga myndigheter att i vissa fall samarbeta och utbyta information med varandra, t.ex. i samband med beslut om beviljande, avslag eller återkallelse av auktorisation i gränsöverskridande situationer (artiklarna 12.7 och 17.3). Om en behörig myndighet får en framställan från en behörig myndighet i en annan medlemsstat om att genomföra en inspektion på plats eller en utredning kan myndigheten bl.a. tillåta att den andra behöriga myndigheten deltar eller själv utför inspektionen eller utredningen eller utse revisorer eller sakkunniga för att utföra inspektionen eller utredningen (artikel 31.4). De behöriga myndigheterna ska vid utövandet av sina befogenheter bl.a. se till att samordna sina insatser för att undvika eventuellt dubbelarbete och

överlappningar (artikel 40.3). I avsnitten 9.2 och 9.3 görs bedömningar med anledning av ovan nämnda bestämmelser i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

9.2 Utbyte av information och tystnadsplikt

Promemorians bedömning: Det informationsutbyte som EU:s förordning om gräsrotsfinansiering föreskriver kan komma till stånd inom ramen för gällande rätt.

Skälen för promemorians bedömning: All information som utbyts mellan de behöriga myndigheterna enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering och som avser affärs- eller driftförhållanden och andra ekonomiska eller personliga förhållanden ska anses vara konfidentiell och omfattas av tystnadsplikt, utom när den behöriga myndigheten vid den tidpunkt då informationen lämnas anger att information får lämnas ut eller om det är nödvändigt att lämna ut informationen i samband med rättsliga förfaranden (artikel 35.1). Tystnadsplikten gäller alla personer som arbetar eller har arbetat för den behöriga myndigheten, eller för en tredje part till vilken den behöriga myndigheten delegerat sina befogenheter till. Information som omfattas av tystnadsplikt får inte lämnas ut till någon annan person eller myndighet utom när det föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt (artikel 35.2).

För uppgifter som Finansinspektionen hämtar in från en behörig myndighet i en annan medlemsstat gäller sekretess för sådan uppgift om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som Finansinspektionen har fått om det följer av ett avtal med en mellanfolklig organisation (30 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen). I begreppet avtal ingår bl.a. rättsakter som gäller till följd av Sveriges medlemskap i EU, dvs. anslutningsfördragen och förordningar och direktiv som utfärdas av EU:s institutioner (se bl.a. prop. 2006/07:110 s. 38 och 41 samt RÅ 2007 ref. 45). Sekretess gäller därmed för uppgifter om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som Finansinspektionen tar emot och som inte får lämnas ut enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Enligt offentlighets- och sekretesslagen gäller vidare sekretess för bl.a. uppgifter som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbetet som avses i rättsakten försämras om uppgiften röjs (15 kap. 1 a § första stycket). Uppgiftens art eller karaktär saknar betydelse för bestämmelsens tillämpning (se prop. 2012/13:192 s. 30). Den aktuella bestämmelsen omfattar således all information som Finansinspektionen tagit emot eller inhämtat från en annan behörig myndighet och för vilken sekretess gäller enligt förordningen. Det raka skaderekvisitet i bestämmelsen innebär att det råder en presumtion för offentlighet och förutsätter att myndigheten i varje enskilt fall självständigt tar ställning till om ett utlämnande kan antas skada det framtida samarbetet, dvs. om sekretess råder för de aktuella uppgifterna enligt bestämmelsen. Av förarbetena till bestämmelsen framgår bl.a. att om ursprungsinnehavaren har en vetorätt när det gäller utlämnande av den aktuella uppgiften, och ursprungsinnehavaren motsätter sig

ett utlämnande, kan det typiskt sett antas att samarbetet skulle försvåras om uppgiften lämnades ut (samma prop. s. 34). Förordningens krav på att Finansinspektionen bara får lämna ut information som den fått från en annan behörig myndighet om denna angett att informationen får lämnas ut, får mot denna bakgrund anses kunna tillgodoses inom ramen för gällande rätt.

Enligt offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bl.a. värdepappersmarknaden eller kreditväsendet för uppgift om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden under vissa villkor (30 kap. 4 §, se även avsnitt 6.8). Finansinspektionens skyldighet att överlämna information till andra behöriga myndigheter och Esma vid bl.a. utrednings- och tillsynsverksamhet kan avse uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som omfattas av sekretess. En svensk myndighets möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet regleras i offentlighets- och sekretesslagen (8 kap. 3 §). Sekretessbelagda uppgifter får inte lämnas ut till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om inte utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning eller om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen. Som konstaterats i flera tidigare lagstiftningsärenden på finansmarknadsområdet ger bestämmelsen Finansinspektionen goda möjligheter att i sitt arbete lämna ut handlingar och uppgifter till behöriga utländska myndigheter (se bl.a. prop. 2006/07:5 s. 350, prop. 2009/10:217 s. 27 f., prop. 2012/13:72 s. 34 och prop. 2015/26:10 s. 211).

När det gäller dataskydd kan det informationsutbyte mellan Finansinspektionen, andra behöriga myndigheter i unionen och Esma komma att innebära behandling av personuppgifter. Det skulle i så fall kunna röra sig om t.ex. namn och kontaktuppgifter till befattningshavare hos aktörer under tillsyn. Den behandlingen görs i så fall för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse eller som en rättslig förpliktelse vars rättsliga grund fastställs i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering och bedöms vara förenlig med EU:s dataskyddsförordning (artikel 6.1 c och e i EU:s dataskyddsförordning, se vidare avsnitt 4.6).

Mot bakgrund av det som anförts ovan bedöms det informationsutbyte mellan behöriga myndigheter och med Esma som följer av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering, kunna komma till stånd inom ramen för gällande svensk rätt.

9.3 Samarbete vid särskild begäran

Promemorians bedömning: Det krävs inte några lagstiftningsåtgärder för att Finansinspektionen ska kunna vidta utredningsåtgärder på begäran av en behörig myndighet i en annan medlemsstat enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Skälen för promemorians bedömning: En behörig myndighet får enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering begära bistånd av en annan behörig myndighet när det gäller inspektioner på plats eller utredningar (artikel 31.4). Den behöriga myndigheten som tar emot en sådan begäran får endast vägra att tillmötesgå den under vissa exceptionella omständigheter (artikel 31.2). En behörig myndighet kan bl.a. tillåta att en annan behörig myndighet som begär bistånd deltar eller själv utför inspektionen eller utredningen. Den behöriga myndigheten kan även utse revisorer eller andra sakkunniga för att utföra inspektionen eller utredningen (artikel 31.4). De behöriga myndigheterna ska vid utövandet av sina befogenheter se till att samordna sina insatser för att undvika eventuellt dubbelarbete och överlappningar (artikel 40.3).

Förordningen ger alltså Finansinspektionen möjlighet att överlämna förvaltningsuppgifter som innebär myndighetsutövning till en annan behörig myndighet eller en sakkunnig person. Enligt regeringsformen kan en förvaltningsuppgift överlämnas till juridiska personer och enskilda individer (12 kap. 4 § andra stycket). Om uppgiften innefattar myndighetsutövning, krävs stöd i lag för överlämnandet. Befogenheten för Finansinspektionen att överlämna åt en annan behörig myndighet eller åt en revisor eller sakkunnig att utföra en kontroll på plats eller en utredning följer redan av förordningen, som är direkt tillämplig i alla medlemsstater. Eftersom förordningen är att jämställa med svensk lag krävs, i fråga om samarbete vid inspektioner på plats eller utredning, inte någon ytterligare överlåtelse av förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning i kompletteringslagen. I och med att Sverige har tillträtt Lissabonfördraget har den överlåtelse av beslutanderätt inom ramen för EU-samarbetet som förordningen förutsätter och som medger att en myndighet från en annan medlemsstat får delta i eller själv utföra kontroller och utredningar i Sverige redan skett (10 kap. 6 § första stycket regeringsformen och lagen [1994:1500] med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen). Någon ytterligare åtgärd krävs därför inte (jfr prop. 2018/19:4 s. 89).

10 Språkbestämmelser

Promemorians förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om språk som ett investeringsfaktablad och klagomål enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering får upprättas på.

Skälen för promemorians förslag: EU:s förordning om gräsrotsfinansiering innehåller bestämmelser om det språk på vilket ett investeringsfaktablad ska upprättas (artikel 23.2). Bestämmelserna gäller även för investeringsfaktablad på plattformsnivå (jfr artikel 24.1). Detsamma gäller språket i klagomål som kunder och andra berörda parter, inbegripet konsumentorganisationer, får lämna in till de behöriga myndigheterna avseende påstådda överträdelser av förordningen av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 38.1). Såväl investeringsfaktabladen som

klagomålen ska upprättas på minst ett av de officiella språken i den medlemsstat vars behöriga myndigheter auktoriserat leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller ett språk som godtas av de myndigheterna.

Av bestämmelserna i förordningen om på vilket språk investeringsfaktablad eller klagomål ska upprättas följer att investeringsfaktabladen och klagomålen ska upprättats på svenska om inte Finansinspektionen godtar något annat språk. I vilken mån Finansinspektionen godtar andra språk än svenska bör inte bestämmas i varje enskilt fall utan bör regleras i myndighetsföreskrifter, även om sådana föreskrifter också kan ge utrymme för undantag i enskilda fall. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om på vilket språk ett investeringsfaktablad (enligt artiklarna 23 och 24) eller klagomål (enligt artikel 38) i förordningen.

Den direkta följden av att bestämmelserna om språk i förordningen och föreskrifterna inte följs är att Finansinspektionen kan ingripa med stöd av de bestämmelser som föreslås i avsnitt 6. Den delegering av föreskriftsrätt som föreslås ovan är därmed möjlig (jfr 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen).

11 Avgifter för Finansinspektionens verksamhet

Promemorians förslag: För att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt kompletteringslagen ska de företag som står under Finansinspektionens tillsyn ska betala årliga avgifter.

Finansinspektionen ska få ta ut avgifter för prövning av ansökningar enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om avgifterna.

Skälen för promemorians förslag: Finansinspektionen ska, i sin egenkap av behörig myndighet, enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering pröva ansökningar om auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller utökande av verksamhet (artiklarna 12 och 13). På motsvarande sätt som enligt andra lagar på finansmarknadsområdet (se bl.a. 23 kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden och 1 kap. 5 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning) bör Finansinspektionens verksamhet som avser prövning av ansökningar enligt förordningen finansieras genom avgifter. En bestämmelse med det innehållet bör tas in i den nya kompletteringslagen. Föreskrifter om sådana avgifter finns i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen. Finansinspektionen får disponera avgifterna, dvs. de redovisas inte mot inkomstitel på statens budget.

Förutom prövning av ansökningar kommer Finansinspektionens verksamhet till följd av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering att bestå i tillsyn över att bestämmelserna i förordningen följs.

De företag som står under Finansinspektionens tillsyn betalar årliga avgifter till inspektionen enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgif-

ter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Sådana avgifter ska stå i proportion till de kostnader som inspektionen har haft för tillsynen och övriga kostnader som inte finansieras på annat sätt. Dessa avgifter får Finansinspektionen, till skillnad från avgifter för prövning av ärenden, inte disponera utan de ska redovisas mot inkomsttitel på statens budget. De årliga avgifterna ska i princip motsvara de medel som årligen anvisas Finansinspektionen på statsbudgeten.

För att finansiera Finansinspektionens verksamhet enligt kompletteringslagen bör Finansinspektionen få ta ut årliga avgifter av de företag som står under Finansinspektionens tillsyn. En bestämmelse med det innehållet bör därför tas in i kompletteringslagen.

Regeringen bör få meddela föreskrifter om avgifterna.

12 Frågor om tystnadsplikt och uppgiftsskyldighet

Promemorians förslag: Den som är eller har varit knuten till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som anställd eller uppdragstagare ska inte få obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

I det allmännas verksamhet ska i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska vara skyldig att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter ska få besluta att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster, dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats ut eller att det pågår en förundersökning eller ärende (meddelandeförbud). Förordnandet ska vara tidsbegränsat. I ett ärende om rättslig hjälp eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder ska förbudet dock vara tidsbegränsat bara om den som ansökt om rättslig hjälp samtycker till det. Undersökningsledaren eller åklagaren ska besluta att förbudet ska upphöra om det inte längre är motiverat.

En hänvisning till bestämmelserna om uppgiftsskyldighet och meddelandeförbud ska läggas till i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska få utväxla uppgifter för kreditupplysningsändamål.

Promemorians bedömning: Det finns inte något behov av att införa bestämmelser till skydd för den som rapporterar en misstänkt överträdelse av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering eller personer som pekats ut i en sådan rapport om misstänkta överträdelser.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: Anställda och uppdragstagare till leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster kan komma att få tillgång till information om projektägares affärsförhållanden och investerares ekonomiska och andra personliga förhållanden (se avsnitt 4.6). Det bedöms befogat att sådan information skyddas mot obehörigt röjande genom en bestämmelse om tystnadsplikt. Den bör utformas efter förebild av det som gäller för bl.a. värdepappersbolag enligt lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 11 § första stycket). Den som är eller har varit knuten till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som anställd eller som uppdragstagare bör i enlighet med det vara bunden av tystnadsplikt för uppgifter om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden. En sådan tystnadsplikt gäller således inte enbart styrelseledamöter och anställda utan också uppdragstagare som fått kännedom om sådana förhållanden omfattas av tystnadsplikt, t.ex. revisorer (prop. 2006/07:115 s. 556). Tystnadsplikten gäller inte då en anställd eller uppdragstagare är behörig att röja vad han eller hon vet om en kunds affärsförhållanden eller personliga förhållanden. En sådan behörighet kan t.ex. grundas på samtycke från rättighetsinnehavaren, uppgiftsskyldighet med anledning av förundersökning (se nedan), föreläggande att tillhandahålla uppgifter till Finansinspektionen (se avsnitt 5.3) eller skyldighet enligt 4 kap. 3 och 6 §§ penningtvättslagen att lämna uppgifter till Rikspolisstyrelsen.

Som behandlas i avsnitt 4.5 är reglerna i visseblåsardirektivet om skydd för den som rapporterar överträdelser, s.k. visseblåsare, tillämpliga i fråga om överträdelser av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. I betänkandet *Ökad trygghet för visseblåsare* (SOU 2020:38) föreslås att tystnadsplikt till skydd för visseblåsare och andra enskilda ska gälla i privat verksamhet (se 8 kap. 1 § i förslaget till lag om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden och s. 443–448 i samma betänkande). För svenska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster kommer även bestämmelserna i penningtvättslagen om skydd för visseblåsare att bli tillämpliga (2 kap. 15 §, 6 kap. 4 a § och 6 a kap., se avsnitt 4.7). Det bedöms inte finnas behov av andra bestämmelser till skydd för den som rapporterar en misstänkt överträdelse av EU:s förordning om gräsrotsfinansiering eller personer som pekats ut i en sådan rapport om misstänkta överträdelser (jfr 1 kap. 11 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden).

Den som röjer uppgift som han eller hon är skyldig att hemlighålla enligt lag kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt brottsbalken (20 kap. 3 §). Det är fallet bl.a. i förhållande till tystnadsplikten som gäller enligt lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2006/07:115 s. 556). I vissa andra lagar, t.ex. lagen om bank- och finansieringsrörelse, stadgas att ansvar för brott mot tystnadsplikten inte ska följa för den som bryter mot en motsvarande bestämmelse om tystnadsplikt (1 kap. 10 § tredje stycket). Den verksamhet som kommer att drivas av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster uppvisar större likheter med verksamhet i värdepappers-

bolag än med verksamhet i kreditinstitut. Mot denna bakgrund framstår det som lämpligast att reglerna för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster motsvarar de som gäller för värdepappersbolag (jfr prop. 2009/10:220 s. 146).

På motsvarande sätt som i lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 11 § tredje stycket) bör det i den nya kompletteringslag som föreslås i denna promemoria införas en erinran om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

I bl.a. lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 11–14 §§) och lagen om bank- och finansieringsrörelse (1 kap. 10–13 §§) finns bestämmelser om uppgiftsskyldighet med anledning av förundersökning, ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ärende enligt lagen om en europeisk utredningsorder samt förordnande om straffsanktionerat meddelandeförbud. Det har bedömts finnas behov av bestämmelser om uppgiftsskyldighet i samtliga lagar där det finns bestämmelser om sekretess eller tystnadsplikt för finansiell verksamhet (se prop. 2002/03:139 s. 484–488 och prop. 2016/17:218 s. 133 f.). Detsamma gäller beträffande straffsanktionerade bestämmelser om meddelandeförbud i förhållande till kunder och andra utomstående (prop. 2004/05:144 s. 184–189 och prop. 2016/17:218 s. 134). Med anledning av att det i denna promemoria föreslås att en bestämmelse om tystnadsplikt ska införas i kompletteringslagen bör även bestämmelser om uppgiftsskyldighet och meddelarförbud införas i lagen. De bestämmelserna bör utformas efter förebild av de bestämmelser som gäller enligt bl.a. lagen om värdepappersmarknaden och lagen om bank- och finansieringsrörelse. En hänvisning till bestämmelserna om uppgiftsskyldighet och meddelandeförbud bör läggas till i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål (5 kap. 10 §). Även om den nu aktuella bestämmelsen om uppgiftsskyldighet avser enskildas förhållanden till leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster kan det inte uteslutas att det skulle kunna uppkomma en situation där rätten att inte belasta sig själv måste beaktas (se angående denna rätt bl.a. prop. 2018/19:4 s. 47–49).

Kreditinstitut har möjlighet att utväxla uppgifter om lämnade krediter och annan information för kreditupplysningsändamål. En möjlighet även för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster att delta i utbyte av sådana uppgifter leder till en förbättrad kreditprövning och därmed också till ett bättre konsumentskydd. Värdet av en förbättrad kreditprövning uppväger det intrång i den personliga integriteten som utbytet av uppgifter kan innebära. Detta motsvarar den bedömning som gjordes vid införandet av både lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter och lagen om verksamhet med bostadskrediter (prop. 2013/14:107 s. 58 och prop. 2015/16:197 s. 151). För att möjliggöra sådant utbyte av uppgifter bör auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som driver verksamhet enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ingå bland de företag som kan lämna ut uppgifter om krediter i enlighet med kreditupplysningslagen. Ett sådant tillägg bör därför göras i den lagen.

13 Ickraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Den nya kompletteringslagen och ändringarna i övriga lagar ska träda i kraft den 10 november 2021.

Promemorians bedömning: Det behöver inte införas några övergångsbestämmelser.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska börja tillämpas den 10 november 2021 (artikel 51). Detsamma gäller för ändringsdirektivet (artikel 2). Kompletteringslagen och övriga lagändringar bör därför träda i kraft vid den tidpunkten.

EU-förordningen innehåller en övergångsbestämmelse som innebär att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får fortsätta att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med tillämplig nationell rätt t.o.m. den 10 november 2022 eller fram till dess att de beviljas auktorisation, beroende på vilket som inträffar först (artikel 48.1). Bestämmelsen får förstås som att den även omfattar leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster vars verksamhet tidigare inte varit tillståndspliktig enligt svensk rätt. Bestämmelsen innebär således i praktiken att kravet på tillstånd enligt förordningen (artikel 3.1) inte börjar tillämpas förrän ett år efter det att förordningen har börjat tillämpas i övrigt.

Förordningen tillåter medlemsstaterna att under en övergångsperiod t.o.m. den 10 november 2022, tillämpa förenklade förfaranden för auktorisation för enheter som vid tidpunkten för ikraftträdandet är auktoriserade att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt nationell rätt (artikel 48.2). Eftersom det i Sverige inte finns någon specifik reglering för gräsrotsfinansieringstjänster blir det inte aktuellt att utnyttja den här möjligheten. För aktörer som när förordningen ska börja tillämpas har tillstånd att t.ex. tillhandahålla betaltjänster (enligt lagen om betaltjänster) eller driva värdepappersrörelse (enligt lagen om värdepappersmarknaden) gäller ett förenklat förfarande för att ansöka om tillstånd redan enligt förordningen (se artikel 12.14).

14 Konsekvensanalys

14.1 Förslagets syfte och alternativa lösningar

Förslagen i denna promemoria syftar till att komplettera EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Promemorian innehåller även förslag till genomförande av den ändring i direktivet om marknader för finansiella instrument som har gjorts genom ändringsdirektivet. Förordningen förutsätter att det införs nationella bestämmelser som bl.a. utser en behörighet myndighet och ger den nödvändiga utrednings-, tillsyns- och sanktionsbefogenheter. För att ge förordningen genomslag i svensk rätt krävs därför att Sverige inför bestämmelser i de relevanta avseendena. Förslagen i

denna promemoria innebär att kompletterande bestämmelser till förordningen införs i en ny lag. Genom förslagen tillgodoses förordningens krav avseende kompletterande reglering i nationell rätt. I förordningen anges vilka utrednings-, tillsyns- och sanktionsbefogenheter som ska finnas, liksom vissa andra krav på nationell rätt, såsom att det ska vara möjligt att i vissa fall föra en skadeståndstalan. Av ändringsdirektivet följer att ett undantag från krav på tillstånd att driva värdepappersrörelse behöver införas för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. Valmöjligheterna för medlemsstaterna är därför begränsade.

Det bedöms inte finnas några alternativa lösningar som skulle vara lämpliga när det gäller de åtgärder som är nödvändiga för att anpassa den svenska lagstiftningen till förordningen och ändringsdirektivet. Om Sverige inte gör nödvändiga anpassningar av lagstiftningen är det sannolikt att Europeiska kommissionen inleder ett förfarande om fördragsbrott. Att avstå från att införa nödvändiga bestämmelser utgör alltså inte något alternativ.

Som utgångspunkt går förslagen inte längre än vad som är nödvändigt för att uppfylla kraven enligt förordningen. I denna promemoria föreslås dock att den som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster – liksom i dag – ska omfattas av penningtvättslagen, vilket inte krävs enligt förordningen (se avsnitt 4.7). I några avseenden föreslås även kompletterande bestämmelser utöver vad som krävs för att uppfylla förordningens krav. Det föreslås t.ex. vissa bestämmelser om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet och meddelandeförbud (se avsnitt 12). Vidare föreslås att Finansinspektionen ska ha möjligheter att förbjuda marknadsföring i större utsträckning än vad som krävs enligt förordningen (se avsnitt 5.6). Det föreslås också att inspektionen på samma sätt som enligt annan lagstiftning på finansmarknadsområdet i vissa fall ska kunna besluta om sanktionsavgift mot en fysisk person om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster överträtt förordningen (se avsnitt 6.5). I de avseenden förslagen går längre än vad som nödvändigt enligt förordningen är de förenliga med unionsrätten.

När det gäller ändringsdirektivet föreslås ett undantag från kravet på tillstånd att driva värdepappersrörelse som omfattar leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i fråga om tjänster enligt förordningen. Det överensstämmer med ändringsdirektivets syfte, men innebär ett i förhållande till direktivets ordalydelse mindre omfattande undantag från krav på tillstånd att driva värdepappersrörelse.

Förslagen i denna promemoria bedöms inte i sig få några större konsekvenser i form av tyngre regelbörda eller kostnader vare sig för berörda företag, myndigheter eller samhället i stort.

I syfte att ge en större förståelse för de sammantagna effekterna av de nya reglerna berörs även konsekvenser som följer direkt av förordningen i denna konsekvensanalys. Förordningen syftar till att stärka små och medelstora företags tillgång till kapital, särskilt innovativa företag i uppstarts- och uppskalningsfasen. Tillgången till kapital är ofta begränsad för dessa typer av företag och gräsrotsfinansiering kan utgöra en alternativ källa till finansiering. Marknaden för gräsrotsfinansiering är dock relativt liten och kapital förmedlas främst nationellt. Genom ett harmoniserat regelverk på EU-nivå väntas företag som driver plattformar för gräsrotsfinansiering i EU kunna utöka sin verksamhet när möjligheterna att gränsöverskrida förbättras. Vidare väntas förordningen stärka marknaden när

harmoniserade regler införs på EU-nivå och därmed också viljan att investera. Förordningen syftar till att förbättra EU:s kapitalmarknad vilket är i linje med fullföljandet av kapitalmarknadsunionen i EU. I fråga om de konsekvenser som följer direkt av förordningen hänvisas i övrigt till kommissionens konsekvensanalys beträffande sitt förslag till förordning (SWD(2018)56).

14.2 Berörda företag

EU:s förordning om gräsrotsfinansiering träffar företag som driver plattformar för lånebaserad eller andelsbaserad gräsrotsfinansiering till företag, med vissa begränsningar. Då marknaden för gräsrotsfinansiering är heterogen med ett flertal olika affärsmodeller är det svårt att göra en exakt uppskattning av antalet berörda företag. Vissa företag har en affärsmodell som till viss del berörs av förordningen medan andra träffas fullt ut. En uppskattning av den svenska marknaden för gräsrotsfinansiering till företag ger dock en uppskattning av att ett tiotal företag som driver plattformar för gräsrotsfinansiering kommer att beröras av de nya reglerna. Antalet berörda företag kan komma att öka till följd av att företag justerar sina affärsmodeller för att omfattas av förordningen och därmed ges möjlighet att tillhandahålla tjänster gränsöverskridande.

14.3 Kostnader och andra konsekvenser

14.3.1 Konsekvenser för samhällsekonomin

Gräsrotsfinansiering kan förbättra tillgången till kapital för innovativa företag, s.k. start-ups och andra företag som inte är upptagna till handel på handelsplatser, inklusive små och medelstora företag. Vidare kan en harmoniserad marknad för gräsrotsfinansiering också bidra till bättre förutsättningar att validera idéer, vilket kan stärka innovationskraften. Därmed kan EU:s förordning om gräsrotsfinansiering komma att skapa bättre förutsättningar för tillväxt och innovation, vilket kan leda till positiva effekter för hela samhällsekonomin.

De företag som nyttjar den gränsöverskridande gräsrotsfinansieringen väntas också få lägre kostnader till följd av ett större utbud av finansieringskanaler vilket även det kan bidra positivt till samhällsekonomin.

Överlag väntas därutöver konkurrensen på marknaden att stärkas till följd av förordningen då aktörer från andra medlemsstater kan erbjuda sina tjänster i Sverige, vilket också stärker och effektiviserar rörligheten på EU:s inre marknad.

14.3.2 Konsekvenser för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

Marknaden för gräsrotsfinansiering präglas av heterogenitet och de företag som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster har olika struktur. Vissa företag har ett fåtal anställda och tar hjälp av externa aktörer medan andra

företag har en större egen organisation och mer liknar traditionella aktörer på finansmarknaden. Konsekvenserna för företagen som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster kommer därmed att bli olika.

Generellt kan dock konstateras att EU:s förordning om gräsrotsfinansiering bedöms minska kostnaderna för tillsyn och tillståndsgivning för de företag som gränsöverskrider, eller avser att göra det, i och med att endast ett tillstånd i hemlandet kommer att behövas. Vidare omfattar förordningen leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som förmedlar investeringar i överlåtbara värdepapper som i dag behöver tillstånd enligt lagstiftning som genomför direktivet om marknader för finansiella instrument. De krav som gäller enligt förordningen är mindre betungande än de enligt direktivet om marknader för finansiella instrument, vilket ytterligare väntas sänka kostnaderna för berörda företag. Då förordningen därutöver omfattar såväl låne- som andelsbaserad gräsrotsfinansiering till företag kommer flera olika affärsmodeller att få ett gemensamt regelverk, vilket bedöms minska den administrativa bördan och reducera den rättsliga osäkerhet som i dag kan finnas i fråga om gräsrotsfinansiering. Samtidigt kommer de företag som i dag tillhandahåller sådana gräsrotsfinansieringstjänster som omfattas av förordningen att få ökade administrativa kostnader när de behöver ställa om till det nya regelverket. Kostnaden för en tillståndsansökan för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster väntas överstiga 500 000 kronor, inklusive avgiften till Finansinspektionen. Finansinspektionens avgift för prövning av en ansökan beräknas preliminärt bli mellan 90 000 och 120 000 kronor. Därutöver väntas den årliga avgiften till Finansinspektionens bli ungefär 65 000 kronor. De företag som redan står under tillsyn betalar dock redan en årlig avgift till Finansinspektionen. Förutom kostnaden för tillståndsansökan väntas företag som driver plattformar för gräsrotsfinansiering att få ökade administrativa kostnader till följd av förordningen. Dessa är svåra att uppskatta till följd av företagets skiftande struktur. En schablon på engångskostnad om ca 500 000 kronor för anpassningar av verksamheten för bl.a. regelefterlevnad är därför utgångspunkt i denna analys.

Det är av samma skäl också svårt att bedöma om företag som driver plattformar för gräsrotsfinansiering kommer få ökade eller minskade löpande kostnader för regelefterlevnad till följd av förordningen. Samtidigt väntas osäkerheten som i dag finns på marknaden att sjunka och därmed också företagets behov av hjälp från advokatbyråer och annan juridisk expertis. Vidare väntas en större marknad för gräsrotsfinansiering och ett högre skydd för konsumenter öka efterfrågan på gräsrotsfinansiering. Fler företag som driver plattformar för gräsrotsfinansiering får därmed möjlighet att gränsöverskrida och kan utöka sin kundbas, vilket skulle kunna kompensera de ökade kostnaderna med ökade intäkter.

De sammantagna konsekvenserna av förordningen för företag som driver plattformar för gräsrotsfinansiering är svårbedömda då vissa i dag har en tyngre regelbörda som med förordningen kommer att lätta. Andra kommer att behöva justera sina affärsmodeller i högre utsträckning.

Förslagen i denna promemoria får framför allt som konsekvens att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, på det sätt som följer av förordningen, kan ansöka om tillstånd för verksamheten av Finansinspektionen, ställs under inspektionens tillsyn och kan bli föremål för ingripanden om de åsidosätter sina skyldigheter enligt förordningen.

14.3.3 Konsekvenser för professionella och icke-professionella investerare

EU:s förordning om gräsrotsfinansiering medför ett sammantaget starkare investerarskydd. Investerarskyddet förbättras särskilt för icke-professionella investerare (inklusive konsumenter) och särskilt i fråga om tjänster som tillhandahålls av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i dag inte är föremål för något ändamålsenligt regelverk och inte står under tillsyn. Förordningen väntas också ge möjlighet till högre avkastning när utbudet av låne- och andelsbaserad gräsrotsfinansiering ökar. Förordningen ger därmed också möjlighet till riskdiversifiering i placeringar, vilket kan minska riskerna vid investeringar. Det finns dock en risk för att företag som driver plattformar för gräsrotsfinansiering väljer att skjuta över de eventuellt högre kostnader som följer av förordningen på investerarna, något som dock bör kunna motverkas av en starkare konkurrens på marknaden.

Förslagen i denna promemoria innebär att Finansinspektionen kommer att kunna utöva tillsyn över att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster uppfyller sina skyldigheter i fråga om investerarskydd, t.ex. när det gäller att agera i kundens bästa intresse och att lämna tillräcklig information om investeringarna och dess risker. Det föreslås även en möjlighet till skadestånd på grund av brister vid informationsgivning, vilket stärker investerarskyddet.

14.3.4 Konsekvenser för Finansinspektionen

Förslagen i denna promemoria innebär att Finansinspektionen blir behörig myndighet enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Inspektionen kommer i den egenskapen bl.a. ha att pröva ansökningar om tillstånd att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster. Den kommer också att svara för tillsynen över att förordningen följs och får i det syftet utrednings- och tillsynsbefogenheter, liksom befogenheter att ingripa med administrativa sanktioner och andra åtgärder vid överträdelser av förordningen. I egenskap av behörig myndighet ska Finansinspektionen vidare bl.a. samarbeta med behöriga myndigheter i andra medlemsstater i EU och med Esma. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreslås få meddela föreskrifter när det gäller godtagbara språk i investeringsfaktblad och klagomål. Det innebär att regeringen kan bemyndiga Finansinspektionen att meddela sådana föreskrifter. Enligt förslaget i denna promemoria ska Finansinspektionen även få ta ut årliga avgifter av de aktörer som omfattas av det nya regelverket, för att finansiera sin verksamhet.

När det gäller ekonomiska konsekvenser för Finansinspektionen så bedöms promemorians förslag vara begränsade, men en viss justering av Finansinspektionens avgiftsuttag är att vänta.

Finansinspektionens arbete med ansökningsärenden finansieras genom avgifter som disponeras av inspektionen och som tas ut av dem som ansöker om tillstånd. Avgifterna regleras i dag i förordningen om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen. De nya ärendeslagen som följer av EU:s förordning av gräsrotsfinansiering kommer att innebära

behov av justeringar för att möjliggöra uttag av avgifter för prövning av sådana ärenden. De nya avgifterna för prövning av ansökningar enligt EU-förordningen bedöms dock ha en begränsad effekt på Finansinspektionens totala avgiftsuttag.

Finansinspektionens övriga verksamhet finansieras via anslag i statens budget. Huvuddelen av de kostnaderna, bl.a. kostnaderna för arbetet med regelgivning och tillsyn, täcks genom avgifter som tas ut enligt förordningen om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet, som ska uppgå till ett belopp som motsvarar kostnaden för den verksamhet som ska finansieras. Inspektionen redovisar de avgiftsintäkterna mot inkomstitel på statens budget. Förslagen i denna promemoria innebär att det uppstår behov av justeringar för att möjliggöra att en årlig avgift kan tas ut av de aktörer som omfattas av det nya regelverket. Eventuella ökade kostnader för myndigheten med anledning promemorians förslag bedöms dock vara begränsade och rymas inom befintliga ekonomiska ramar.

14.3.5 Konsekvenser för Sveriges domstolar och Kronofogdemyndigheten

Finansinspektionens beslut enligt den nya kompletteringslag som föreslås i denna promemoria och enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det föreslås även bestämmelser om skadeståndsansvar, vilka kan leda till prövning i allmän domstol. Mål av nu aktuellt slag kan visserligen vara förhållandevis komplicerade och tidskrävande, men de nya bestämmelserna förväntas endast leda till domstolsprövning i enstaka fall. De eventuella ökade kostnader som kan uppkomma med anledning av förslagen ska därför hanteras inom beslutade ekonomiska ramar.

Förslagen i denna promemoria innebär att obetalda sanktionsavgifter ska lämnas till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Antalet sådana mål förväntas bli mycket begränsat. Eventuella ökade kostnader för Kronofogdemyndigheten med anledning av förslagen ska därför hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

14.3.6 Övriga konsekvenser

Studier som gjorts över mäns och kvinnors risktagande visar att kvinnor tenderar att ta lägre risker än män vid finansiella beslut. Då gräsrotsfinansiering ofta innebär en hög risk kan således andelen kvinnor som väljer sådana investeringar antas vara lägre än andelen män som gör det. I och med att EU:s förordning om gräsrotsfinansiering medför en större transparens kring risknivåer samt ökar möjligheter till riskdiversifiering kan således en viss positiv effekt för jämställdheten mellan kvinnor och män på finansmarknaden väntas.

Förordningen väntas stärka förutsättningarna för marknaden för gräsrotsfinansiering och därmed ge möjlighet till fler nystartade företag att testa sina affärsmodeller och söka kapital. Detta gäller även företag som har nya produkter och tjänster som främjar klimatet. Därmed kan också en

viss positiv effekt väntas som bidrar i skapandet av ett mer hållbart samhälle.

14.3.7 Ikraftträdande och särskilda informationsinsatser

De nya bestämmelser som föreslås i denna promemoria bör träda i kraft när EU:s förordning om gräsrotsfinansiering ska börja tillämpas, dvs. den 10 november 2021. Det bedöms inte finnas något behov av särskilda informationsinsatser med anledning av förslagen.

15 Författningskommentar

15.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens syfte

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, i denna lag kallad EU-förordningen.

Termer och uttryck har samma betydelse som i EU-förordningen.

Paragrafen anger den EU-rättsakt som lagen delvis kompletterar och som i lagen benämns EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitten 4.1 och 4.3.

Hänvisningen till EU-förordningen i *första stycket* är utformad på så sätt att den avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning. Detsamma gäller övriga hänvisningar till EU-förordningen i lagen.

Enligt *andra stycket* har termer och uttryck i lagen samma betydelse som i EU-förordningen.

Behörig myndighet

2 § Finansinspektionen är behörig myndighet enligt EU-förordningen.

Paragrafen innebär att Finansinspektionen, för svenskt vidkommande, är den behöriga myndighet som avses i EU-förordningen. Finansinspektionen har därmed både befogenhet och skyldighet att utföra de uppgifter som ankommer på den behöriga myndigheten enligt förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

3 § För att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt denna lag ska de företag som står under inspektionens tillsyn betala årliga avgifter.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar enligt EU-förordningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifterna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avgifter som Finansinspektionen får ta ut. Bestämmelsen är utformad efter förebild av bl.a. 23 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen ta ut årliga avgifter av företag under tillsyn. Dessa avgifter ska finansiera Finansinspektionens verksamhet enligt denna lag, vilket inbegriper inspektionens tillsyn över att EU-förordningen följs.

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionen ta ut avgifter för prövning av ansökningar enligt EU-förordningen. Med ansökningar avses ansökningar om auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 12) eller ansökan om utökad verksamhet (artikel 13).

I *tredje stycket* finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgifterna enligt första och andra styckena. Föreskrifter om årliga avgifter finns i dag i förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. I föreskrifterna kommer alla de slag av ärenden för vilka Finansinspektionen får ta ut avgifter enligt andra stycket att specificeras. Föreskrifter om sådana avgifter finns i dag i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen.

Tillämpning av marknadsföringslagen

4 § Om marknadsföringsmaterial inte tillhandahålls på det sätt och i den form som följer av EU-förordningen, ska även marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag för bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Detsamma gäller i fråga om information som ska lämnas

1. till kunder enligt artikel 19 i EU-förordningen, och
2. i investeringsfaktablad enligt artikel 23 eller 24 i EU-förordningen.

Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Paragrafen innehåller en hänvisning till marknadsföringslagen som klargör att även den lagens sanktionssystem (förutom 29–36 §§) inklusive skadeståndsbestämmelse (37 §) kan komma att tillämpas om kraven på information i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering inte följs. Paragrafen är delvis utformad efter förebild av bl.a. 3 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Genom ordet även i *första stycket* tydliggörs att marknadsföringslagen är parallellt tillämplig i de fall som bestämmelsen reglerar.

Andra stycket innebär att information enligt EU-förordning anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen, vilket förenklar för Konsumentverket/Konsumentombudsmannen att utöva tillsyn över den information som ska lämnas enligt förordningen.

Språk i investeringsfaktablad och klagomål

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket språk investeringsfaktablad enligt artiklarna 23 och 24 och klagomål enligt artikel 38 i EU-förordningen ska upprättas.

Paragrafen införs till följd av artiklarna 23, 24 och 38 i EU-förordningen och innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i anslutning till lagen. Paragrafen är utformad delvis efter förebild av 2 kap. 7 § lagen (2019:414) med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Bestämmelsen avser föreskrifter om på vilket språk ett investeringsfaktablad ska upprättas. Av artikel 23 i förordningen följer vilka språk som är godtagbara när investeringsfaktablad ska upprättas av såväl en projektägare (artikel 23.2) som en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 24.1). Detsamma följer av artikel 38.1 i förordningen i fråga om klagomål som kan lämnas av kunder och andra berörda parter, inbegripet konsumentorganisationer. Språkraven i förordningen är utformade på så sätt att ett investeringsfaktablad och klagomål i vissa fall får avfattas på ett språk som en behörig myndighet godtar. Behöriga myndigheter ska informera Esma om det eller de språk som de godtar för tillämpningen av bestämmelserna om investeringsfaktablad.

Tystnadsplikt

6 § Den som är eller har varit knuten till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser som innebär att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyddet för uppgifter om enskildas förhållanden. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 1 kap. 11 § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2006/07:115 s. 556). Övervägandena finns i avsnitt 12.

Enligt *första stycket* ska den som är eller har varit knuten till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som anställd eller som uppdragstagare vara bunden av tystnadsplikt för uppgifter om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden. Tystnadsplikten gäller alltså inte enbart styrelseledamöter och anställda utan också uppdragstagare som fått kännedom om sådana förhållanden omfattas av tystnadsplikt, t.ex. revisorer. Bestämmelsen hindrar endast obehörigt uppgiftslämnande. Den som lämnar ut uppgifter på grund av en skyldighet enligt lag anses inte handla obehörigt. Detsamma gäller om samtycke från rättighetsinnehavaren föreligger. Ett annat exempel på tillåtet utlämnande är utbyte av uppgifter för kreditupplysningsändamål i enlighet med kreditupplysningslagen (se tredje stycket). Den som bryter mot bestämmelsen kan enligt 20 kap. 3 § brottsbalken dömas för brott mot tystnadsplikten.

I *andra stycket* finns på motsvarande sätt som i lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 11 § andra stycket) och lagen om bank- och finansieringsrörelse (1 kap. 10 § andra stycket) en erinran om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

I *tredje stycket* upplyses om att det i 5 a § kreditupplysningslagen finns bestämmelser som innebär att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

Uppgiftsskyldighet

7 § Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållande till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster är skyldig att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget om det begärs av undersökningsledaren eller åklagare i vissa fall. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 1 kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2006/07:115 s. 557 f., prop. 2016/17:218 s. 311 och prop. 2017/18:291 s. 44). Övervägandena finns i avsnitt 12.

För en närmare kommentar, se prop. 2002/03:139 s. 484–488, 517 f. och 585 f.

Meddelandeförbud

8 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 7 § får besluta att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 7 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att undersökningsledaren eller åklagare som begär uppgifter enligt 7 § får besluta om meddelandeförbud. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 1 kap. 13 § lagen om

värdepappersmarknaden (prop. 2006/07:115 s. 557 och prop. 2016/17:218 s. 312). Övervägandena finns i avsnitt 12.

Enligt *första stycket* får undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 7 § besluta om meddelandeförbud. Beslutet får riktas till företaget i fråga och till dess anställda och styrelseledamöter. Förbudet avser såväl det förhållandet att uppgifter har lämnats ut som att en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder pågår.

I *andra stycket* anges förutsättningarna för att besluta om meddelandeförbud och i *tredje stycket* finns bestämmelser om förbudets giltighet i tiden. Förbudet ska enligt *fyjärde stycket* upphöra att gälla när det inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med åtgärden. Ett skäl att häva ett tidsbegränsat förbud kan t.ex. vara att uppgifterna ändå avslöjas för kunden, t.ex. i samband med ett förhör eller när förundersökningen redovisas enligt 23 kap. 18 § rättegångsbalken.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud kan dömas till böter enligt 9 §.

För en närmare kommentar, se prop. 2004/05:144 s. 195 f.

Ansvarsbestämmelse

9 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 8 §.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om ansvar för den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 8 §. Påföljden är böter. Paragrafen är utformad efter förebild av 1 kap. 14 § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2006/07:115 s. 557). Övervägandena finns i avsnitt 12.

För en närmare kommentar, se prop. 2004/05:144 s. 196.

Skadestånd

10 § En projektägare ska ersätta ren förmögenhetsskada som denne uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar en investerare genom att i ett sådant investeringsfaktblad som avses i artikel 23 i EU-förordningen utelämnar väsentlig information eller lämna felaktiga eller vilseledande uppgifter. Detsamma gäller en leverantör av gräsrötsfinansieringstjänster som erbjuder individuell portföljförvaltning av lån och som har upprättat ett sådant investeringsfaktblad som avses i artikel 24 i EU-förordningen.

Paragrafen införs till följd av artiklarna 23 och 24 i EU-förordningen. Den innehåller bestämmelser om skadeståndsansvar för informationen i ett investeringsfaktblad. Paragrafen är utformad delvis efter förebild av 21 § lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktblad för Priip-produkter. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Ansvaret omfattar enligt EU-förordningen även översatta versioner av ett investeringsfaktblad (se artiklarna 23.10 och 24.5).

Med ren förmögenhetsskada avses detsamma som i skadeståndslagen (1972:207), dvs. en ekonomisk skada som uppkommer utan samband med att någon lider person- eller sakskada (1 kap. 2 § den lagen).

11 § Den som vill göra anspråk på skadestånd enligt 10 § ska underrätta den som är ansvarig för investeringsfaktabladet om detta inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt att skada har uppkommit.

Om underrättelse inte görs inom skälig tid, faller rätten till skadestånd enligt denna lag bort. Detsamma gäller om talan inte väcks inom tio år från investerings-tillfället.

Paragrafen innehåller bestämmelser om reklamation och preskription vid framförande av krav på skadestånd. Paragrafen är utformad efter förebild av 22 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Enligt *första stycket* ska en investerare som vill begära skadestånd underrätta den som är ansvarig för investeringsfaktabladet – dvs. antingen projektägaren eller leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster – inom skälig tid efter det att investeraren märkt eller borde ha märkt att skada uppkommit. Enligt *andra stycket första meningen* har investeraren inte rätt till skadestånd om denne inte i rätt tid underrättat den som är ansvarig för faktabladet.

Enligt *andra stycket andra meningen* preskriberas en fordran på skadestånd om talan inte väcks inom tio år från investeringstillfället. Preskriptionsbestämmelsen medför att bestämmelserna om preskription i preskriptionslagen (1981:130) och om preskription vid syssemomannauppdag i handelsbalken (18 kap. 9 §) inte gäller för skadestånd enligt 10 §.

2 kap. Tillsyns- och utredningsbefogenheter

Tillsynens omfattning

1 § Finansinspektionen har tillsyn över att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster följer bestämmelserna i EU-förordningen samt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om Finansinspektionens tillsyn över leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I paragrafen anges att Finansinspektionen har tillsyn över leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. Det följer även direkt av artikel 15 i EU-förordningen att Finansinspektionen har tillsyn över leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för vilka den har beviljat auktorisation och att tillsynen omfattar skyldigheterna enligt förordningen. Av paragrafen följer vidare att Finansinspektionen har tillsyn över att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster följer lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Föreläggande om att lämna uppgifter

2 § För tillsynen enligt 1 § får Finansinspektionen besluta att förelägga

1. en fysisk eller juridisk person att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Paragrafen införs till följd av artikel 30.1 a och b i EU-förordningen och med beaktande av artikel 48.3 i fjärde penningtvättsdirektivet. Den innehåller bestämmelser om Finansinspektionens befogenhet att begära uppgifter och kalla till förhör. Paragrafen är utformad efter förbild av bl.a. 23 kap. 3 § lagen om värdepappersmarknaden. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Enligt *första stycket 1* får Finansinspektionen besluta att förelägga någon att lämna uppgifter eller ge in handlingar eller annat. Med handling avses framställning i skrift eller bild och upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas bara med tekniska hjälpmedel (jfr 2 kap. 3 och 6 §§ tryckfrihetsförordningen).

Enligt *första stycket 2* får Finansinspektionen förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer. Skyldigheten att inställa sig till förhör innebär inte någon skyldighet att yttra sig vid förhöret, oavsett tystnadsplikt (se t.ex. prop. 2016/17:22 s. 142).

I *andra stycket* tydliggörs att ett föreläggande inte får beslutas om uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater. Att ett föreläggande inte heller får beslutas om uppgiftslämnandet skulle strida mot exempelvis anonymitetsskyddet och efterforskningsförbudet i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen följer redan av principen att grundlag har företräde framför vanlig lag. Med begreppet ”uppgiftslämnande” avses samtliga upplysningar som Finansinspektionen får begära att någon lämnar, dvs. såväl uppgifter som handlingar som annat.

Av 3 kap. 20 § följer att ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Platsundersökning

3 § Finansinspektionen får när det är nödvändigt för tillsynen enligt 1 § genomföra en undersökning i verksamhetslokalerna hos en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster.

Paragrafen införs till följd av artikel 30.1 c i EU-förordningen och med beaktande av artikel 48.1 a tredje stycket i fjärde penningtvättsdirektivet. Bestämmelsen reglerar platsundersökningar. Den är utformad efter förebild av bl.a. 23 kap. 4 § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2006/07:115 s. 630). Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

Finansinspektionen får enligt paragrafen – om det är nödvändigt för tillsynen enligt 1 § – genomföra en undersökning i en leverantörs av gräsrotsfinansieringstjänster verksamhetslokaler. Undersökningen kan endast avse den person som utreds och kan endast genomföras i den personens verksamhetslokaler. Finansinspektionen har inte någon möjlighet att tillgripa tvångsmedel om den person som är föremål för undersökningen inte medverkar till att undersökningen genomförs. Med verksamhetslokal avses utrymmen som huvudsakligen används i verksamhet som medför eller kan antas medföra bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078) eller som bedrivs av en annan juridisk person än ett dödsbo (jfr 3 kap. 18 § skatteförfarandelagen [2011:1244]). Att en undersökning endast får genomföras i verksamhetslokaler innebär att en lokal som enbart används

som privatbostad inte får undersökas. Om verksamhet bedrivs i en privatbostad kan emellertid en undersökning genomföras där under vissa förutsättningar. För att en bostad ska kunna anses vara en verksamhetslokal krävs det att bostaden är den plats från vilken verksamheten i fråga huvudsakligen bedrivs. Att så är fallet kan t.ex. framgå genom att verksamheten är registrerad på samma adress som privatbostaden.

Förbud

4 § Finansinspektionen får tillfälligt förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet strider mot bestämmelserna i EU-förordningen.

Finansinspektionen får tillfälligt förbjuda marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering, om det finns skälig anledning att anta att marknadsföringen eller erbjudandet strider mot bestämmelserna i EU-förordningen.

Ett beslut om förbud som avses i första eller andra stycket får gälla under högst tio arbetsdagar.

Paragrafen införs till följd av artikel 30.2 första stycket a och b i EU-förordningen. Den innehåller en möjlighet för Finansinspektionen att tillfälligt förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering eller marknadsföring av ett sådant erbjudande. Paragrafen är utformad delvis efter förebild av 3 kap. 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning. Övervägandena finns i avsnitten 5.5 och 5.6.

Enligt *första stycket* kan Finansinspektionen tillfälligt förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet strider mot bestämmelserna i EU-förordningen. Ett erbjudande skulle kunna strida mot förordningen t.ex. av det skälet att investeringsfaktabladet för erbjudandet inte uppfyller kraven i förordningen (artiklarna 23 och 24). Om Finansinspektionen bedömer att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har åsidosatt sina skyldigheter kan den förelägga leverantören att vidta åtgärder (3 kap. 2 § första stycket 1). Om det finns skäl att misstänka att leverantören skulle gå vidare med ett erbjudande om gräsrotsfinansieringstjänster utan att följa Finansinspektionens föreläggande, kan inspektionen förbjuda erbjudandet med stöd av 5 §.

Enligt *andra stycket* kan Finansinspektionen tillfälligt förbjuda marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering. Ett sådant förbud kan beslutas under samma förutsättningar som ett tillfälligt förbud mot ett erbjudande av gräsrotsfinansiering enligt första stycket. Ett tillfälligt förbud mot marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering kan även beslutas om det finns skälig anledning att anta att marknadsföringen i sig strider mot EU-förordningen. Marknadsföringen strider mot EU-förordningen om den inte uppfyller de krav som anges i artikel 27.

Enligt *tredje stycket* får ett beslut om tillfälligt förbud gälla under högst tio arbetsdagar. Det innebär att Finansinspektionen senast vid den tidpunkten måste ta ställning till om det fortsatt finns förutsättningar för förbud. Om det står klart att erbjudandet eller marknadsföringen strider mot förordningen kan ett förbud som inte är tillfälligt meddelas enligt 5 § och ingripande beslutas enligt 3 kap. Om Finansinspektionen efter tio arbetsdagar inte har tillräckligt underlag för att bedöma om erbjudandet om gräsrotsfinansiering strider mot EU-förordningen men det fortfarande finns

skälig anledning att anta att det gör det, bör inspektionen kunna besluta om ett nytt tillfälligt förbud. På så sätt kan Finansinspektionen ge leverantören ytterligare tio arbetsdagar för att t.ex. tillhandahålla investerare ett investeringsfaktablad som uppfyller förordningens krav.

Av 3 kap. 20 § följer att ett föreläggande om förbud får förenas med vite.

Även Konsumentverket har möjlighet att agera mot vilseledande eller felaktig marknadsföring med stöd av bestämmelserna i marknadsföringslagen (se författningskommentaren till 1 kap. 4 §). De båda myndigheterna bör i förekommande fall samråda med varandra innan en åtgärd vidtas.

5 § Om ett erbjudande av gräsrotfinansiering strider mot bestämmelserna i EU-förordningen eller om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det, får Finansinspektionen förbjuda erbjudandet.

Om marknadsföringen av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering strider mot bestämmelserna i EU-förordningen, får Finansinspektionen förbjuda marknadsföringen.

Ett beslut om förbud som avses i första eller andra stycket ska upphävas om erbjudandet eller marknadsföringen inte längre strider mot bestämmelserna i EU-förordningen eller om det inte längre finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle göra det.

Paragrafen införs till följd av artikel 30.2 första stycket c i EU-förordningen. Den innehåller en möjlighet för Finansinspektionen att förbjuda ett erbjudande av gräsrotsfinansiering eller marknadsföring av ett sådant erbjudande. Paragrafen är utformad delvis efter förebild av 3 kap. 3 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning. Övervägandena finns i avsnitten 5.5 och 5.6.

Om Finansinspektionen bedömer att ett erbjudande om gräsrotsfinansiering strider mot EU-förordningen får den enligt *första stycket* förbjuda erbjudandet och marknadsföring av det. Ett erbjudande kan strida mot förordningen t.ex. om investeringsfaktabladet för erbjudandet inte uppfyller förordningens krav (artiklarna 23 och 24). Detsamma gäller om det finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle strida mot bestämmelserna i förordningen. Så skulle kunna vara fallet om det finns skäl att misstänka att leverantören skulle gå vidare med ett erbjudande om gräsrotsfinansieringstjänster utan att följa ett föreläggande enligt 3 kap. 2 § första stycket 1.

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionen även förbjuda marknadsföring av ett erbjudande om gräsrotsfinansiering om marknadsföringen i sig strider mot EU-förordningen. Marknadsföringen strider mot förordningen om den inte uppfyller de krav som anges i artikel 27. Möjligheten att förbjuda marknadsföring enligt denna paragraf har ingen direkt motsvarighet i förordningen.

Ett permanent förbud ska enligt *tredje stycket* upphävas om erbjudandet om gräsrotsfinansiering eller marknadsföringen inte längre strider mot bestämmelserna i EU-förordningen eller om det inte längre finns skälig anledning att anta att erbjudandet skulle strida mot bestämmelserna i förordningen. Så kan t.ex. vara fallet om brister i ett investeringsfaktablad åtgärdas. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster kan begära att Finansinspektionen ska upphäva förbudet. Inspektionen kan också på eget initiativ upphäva det.

Av 3 kap. 20 § följer att ett föreläggande om förbud får förenas med vite.

6 § Finansinspektionen får tillfälligt förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster, om

1. det finns skälig anledning att anta att bestämmelserna i EU-förordningen har överträtts, eller

2. leverantörens ställning är sådan att tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster skulle skada investerarens intressen.

Ett beslut enligt första stycket 1 får gälla under högst tio arbetsdagar.

Paragrafen införs till följd av artikel 30.2 första stycket d och h i EU-förordningen. Den innehåller en möjlighet för Finansinspektionen att tillfälligt förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster. Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Enligt *första stycket 1* får Finansinspektionen tillfälligt förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster om det finns skälig anledning att anta att bestämmelserna i EU-förordningen har överträtts. Ett sådant förbud kan användas för att hindra en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster från att tillhandahålla tjänster medan Finansinspektionen utreder en misstänkt överträdelse.

Enligt *första stycket 2* får Finansinspektionen besluta om ett tillfälligt förbud om leverantörens ställning är sådan att tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster skulle skada investerarens intressen. Så kan vara fallet t.ex. när leverantörens ekonomiska ställning försämras så att det finns risk för konkurs (jfr prop. 2018/19:83 s. 193). Ett förbud enligt denna punkt behöver inte vara tidsbegränsat.

Av *andra stycket* följer att ett tillfälligt förbud enligt första stycket 1 får gälla under högst tio dagar. Det innebär att Finansinspektionen senast vid den tidpunkten måste ta ställning till om det fortsatt finns förutsättningar för förbud. Om det står klart att EU-förordningen har överträtts kan ingripande beslutas enligt 3 kap. Ett förbud enligt 7 § kan också komma i fråga. Om Finansinspektionen efter tio arbetsdagar inte har tillräckligt underlag för att bedöma om en överträdelse har skett men det fortfarande finns skälig anledning att anta det, bör inspektionen kunna besluta om ett nytt tillfälligt förbud. På så sätt kan inspektionen ge leverantören ytterligare tio arbetsdagar för att åtgärda den misstänka överträdelsen.

Av 3 kap. 20 § följer att ett föreläggande om förbud får förenas med vite.

7 § Finansinspektionen får förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster om bestämmelserna i EU-förordningen har överträtts. Beslutet ska upphävas om överträdelsen har upphört.

Paragrafen införs till följd av artikel 30.2 första stycket e i EU-förordningen. Den innehåller en möjlighet för Finansinspektionen att förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster. Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Enligt paragrafen får Finansinspektionen på obestämd tid förbjuda en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att tillhandahålla sådana tjänster om bestämmelserna i EU-förordningen har överträtts. Ett sådant förbud är en ingripande åtgärd som bör anses proportionerlig endast vid allvarliga överträdelser.

Förbudet ska upphävas om tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster inte längre strider mot bestämmelserna i EU-förordningen. Leve-

rantören av gräsrotsfinansieringstjänster kan begära att Finansinspektionen ska upphäva förbudet. Inspektionen kan också på eget initiativ upphäva det.

Av 3 kap. 20 § följer att ett föreläggande om förbud får förenas med vite.

Korrigerig av bristfällig, felaktig eller vilseledande information

8 § Om den information som ska lämnas till kunder enligt artikel 19 i EU-förordningen eller framgå av ett investeringsfaktablad enligt artikel 23 eller 24 i EU-förordningen är bristfällig, felaktig eller vilseledande, får Finansinspektionen offentliggöra korrekta uppgifter.

Finansinspektionen får även förelägga den ansvariga leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster att korrigera informationen.

Paragrafen införs till följd av artikel 30.2 första stycket g i EU-förordningen. Den innehåller bestämmelser om korrigerig av bristfälligt, felaktig eller vilseledande information. Paragrafen är utformad efter förebild av 3 kap. 4 § lagen (2018:2024) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden. Övervägandena finns i avsnitt 5.8.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen offentliggöra korrekta uppgifter om den information som ska lämnas till kunder enligt artikel 19 i EU-förordningen eller framgå av ett investeringsfaktablad enligt artikel 23 eller 24 i förordningen är bristfällig, felaktig eller vilseledande. Ett sådant offentliggörande kan göras för att säkerställa investerarskydd eller att marknaden ska fungera störningsfritt. Offentliggörandet kan ske t.ex. genom pressmeddelande.

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionen även förelägga en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att korrigera informationen.

Av 3 kap. 20 § följer att ett föreläggande får förenas med vite.

Överlåtelse av avtal i vissa fall

9 § Om auktorisationen av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har återkallats enligt artikel 17.1 första stycket c i EU-förordningen får Finansinspektionen överlåta den leverantörens avtal med kunder till en annan leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som auktoriserats av Finansinspektionen. Ett avtal får överlåtas bara om kunden och den mottagande leverantören samtycker till det.

Paragrafen införs till följd av artikel 30.2 första stycket i EU-förordningen. Den innehåller bestämmelser om överlåtelse av avtal i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitt 5.9.

Paragrafen är tillämplig när auktorisationen för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har återkallats enligt artikel 17.1 första stycket c i EU-förordningen, dvs. på grund av att leverantören inte har tillhandahållit gräsrotsfinansieringstjänster under nio på varandra följande månader och inte heller längre deltar i förvaltningen av befintliga avtal som är resultatet av en ursprunglig matchning av intressen att finansiera företag genom användning av dess plattform för gräsrotsfinansierig. I den situationen får Finansinspektionen överlåta avtal som leverantören har med kunder till en annan leverantör. Den leverantör till vilken överlåtelse görs ska ha tillstånd från Finansinspektionen, vilket innebär att överlåtelse endast kan göras till leverantörer etablerade i Sverige (se artiklarna 12.1 och 30.4). Finans-

inspektionen får endast överlåta ett avtal med kundens och den mottagande leverantörens samtycke.

Utövande av tillsynsbefogenheter

10 § Vid val av åtgärd enligt 4–8 §§ tillämpas det som anges om ingripanden i 3 kap. 11, 12 och 14 §§.

Paragrafen införs till följd av artikel 30.2 andra stycket i EU-förordningen. Den innehåller en bestämmelse om att omständigheter som ska beaktas vid utövandet av tillsynsbefogenheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Paragrafen innebär att Finansinspektionen vid val av åtgärd enligt 4–8 §§ ska tillämpa det som anges om ingripanden i 3 kap. 11, 12 och 14 §§.

3 kap. Ingripanden

Ingripanden mot den som har överträtt EU-förordningen

1 § Finansinspektionen ska ingripa mot en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har auktoriserats enligt artikel 12 i EU-förordningen och som

1. har åsidosatt sina skyldigheter enligt någon av artiklarna 3–5, 6.1–6.6, 7.1–7.4, 8.1–8.6, 9.1, 9.2, 10, 11, 13.2, 15.2, 15.3, 16.1, 18.1, 18.4, 19.1–19.6, 20.1, 20.2, 21.1–21.7, 22, 23.2–23.13, 24–26 och 27.1–27.3 i EU-förordningen,

2. inte har följt ett föreläggande enligt 2 kap. 2 § eller som inte har gett tillträde till verksamhetslokaler enligt 2 kap. 3 §, eller

3. har åsidosatt sina skyldigheter enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Finansinspektionen ska ingripa mot den som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster utan auktorisation enligt artikel 12 i EU-förordningen.

Paragrafen införs till följd av artikel 39.1 i EU-förordningen och med beaktande av artikel 58.1 i fjärde penningtvättsdirektivet. I den anges de olika situationer där Finansinspektionen ska ingripa mot någon som åsidosätter sina skyldigheter enligt EU-förordningen eller penningtvättslagen. De aktuella skyldigheterna riktar sig till leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och deras ledningsorgan. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 4 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I *första stycket 1* anges de överträdelser som en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster kan göra sig skyldig till. Detta görs genom hänvisning till de artiklar som enligt EU-förordningen ska kunna medföra ingripanden. Punkten gäller enbart auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. Således gäller den inte för åsidosättande av kraven på auktorisation (artiklarna 3.1 och 12.1), som i stället tas upp i andra stycket. De skyldigheter som behandlas i de uppräknade artiklarna gäller förutsättningar för att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster och organisatoriska och operativa krav (artiklarna 3–5, 6.1–6.6, 7.1–7.4, 8.1–8.6, 9.1, 9.2, 10 och 11). Vidare gäller bestämmelserna information som ska lämnas till den behöriga myndigheten (artiklarna 13.2, 15.2–15.3 och 16.1), agerande vid gränsöverskridande tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster (artikel 18.2 och 18.4), information till kunder

(artiklarna 19.1–19.6, 20.1 och 20.2), kunskapskontroll och simulering av förmågan att bära förluster (artikel 21.1–21.7), betänketid (artikel 22), krav på information i investeringsfaktablad (artiklarna 23.2–23.13 och 24), krav vid drivande av en s.k. anslagstavla (artikel 25), tillgång till dokumentation (artikel 26) samt krav på marknadsföringskommunikation (artikel 27.1–27.3).

Av *punkt 2* följer att Finansinspektionen ska ingripa mot auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som inte följer ett föreläggande eller en begäran enligt 2 kap. 2 eller 3 §§. Finansinspektionen kan således ingripa t.ex. mot den som inte lämnar uppgifter enligt ett föreläggande eller som inte ger tillträde för platsundersökning.

Av *punkt 3* följer att Finansinspektionen även ska ingripa mot auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som har åsidosatt sina skyldigheter enligt penningtvättslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Andra stycket innehåller en bestämmelse om ingripande mot den fysiska eller juridiska person som utan auktorisation driver verksamhet för vilken det krävs auktorisation enligt EU-förordningen (artiklarna 3.1 och 12). Bestämmelsen gäller såväl den som helt utan auktorisation tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster som den som har auktorisation men som tillhandahåller andra gräsrotsfinansieringstjänster än sådana som omfattas av auktorisationen.

2 § Ett ingripande enligt 1 § sker genom beslut om

1. föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande,
2. anmärkning,
3. sanktionsavgift, eller
4. vid allvarliga överträdelse, återkallelse av auktorisationen eller, om det är tillräckligt, varning.

Ett ingripande får inte ske om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och en ansökan om utdömande av vitet har gjorts.

Paragrafen införs till följd av artikel 39.2 i EU-förordningen och med beaktande av artikel 59.2 och 59.3 i fjärde penningtvättsdirektivet. Den innehåller bestämmelser om hur Finansinspektionen får ingripa mot den som har överträtt EU-förordningen på det sätt som anges i 1 §. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 1 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden och 4 kap. 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden (prop. 2006/07:115 s. 636 och prop. 2018/19:4 s. 123 f.). Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 6.4.

Första stycket innehåller en uppräkningslista av de åtgärder och sanktioner som Finansinspektionen kan besluta om vid ett ingripande enligt 1 §. Sanktionerna är inte alternativa utan en kombination av dem kan komma i fråga. Finansinspektionen får utifrån förutsättningarna i varje enskilt fall avgöra vilken eller vilka ingripanden som bör komma i fråga. I de fall en administrativ åtgärd eller sanktion ska påföras en juridisk person saknar det betydelse om verksamheten har överlåtits till någon annan efter det att den aktuella överträdelsen ägde rum (se t.ex. prop. 2003/04:121 s. 158 f.).

I 11, 12 och 14 §§ anges omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande.

Föreläggande enligt *punkt 1* kan riktas dels mot juridiska personer som är auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, dels mot fysiska eller juridiska personer som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster utan den auktorisation som behövs enligt EU-förordningen (jfr artikel 39.2 b). Eftersom en överträdelse även kan bestå i underlåtenhet att uppfylla vissa krav, kan Finansinspektionen även ålägga den ansvarige att vidta en positiv åtgärd för att uppfylla kraven i EU-förordningen eller penningtvättslagen.

En anmärkning enligt *punkt 2* (jfr artikel 39.2 a i EU-förordningen) bör användas när det inte finns något att åtgärda, men överträdelsen bör medföra en sanktion. Föreläggande och anmärkning bör inte användas vid samma överträdelse. Anmärkning är en mindre ingripande åtgärd som bör användas för mindre allvarliga överträdelser där det inte är aktuellt att besluta om en sanktionsavgift eller någon annan typ av ingripande.

Enligt *punkt 3* kan ingripande ske genom sanktionsavgift. Avgiften kan uppgå till högst de belopp som anges i 9 och 10 §§ (jfr artikel 39.2 e och f i EU-förordningen samt artikel 59.3 a och b i fjärde penningtvättsdirektivet).

Återkallelse av auktorisation enligt *punkt 4* bör vid valet av ingripande-åtgärd betraktas som den mest ingripande åtgärden. Det följer direkt av artikel 17.1 f i EU-förordningen att auktorisation kan återkallas vid allvarliga överträdelser av förordningen. Återkallelse kan enligt denna punkt även komma i fråga vid allvarliga överträdelser av penningtvättslagen. Om en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster gör sig skyldig till en allvarlig överträdelse där det inte är nödvändigt att återkalla auktorisationen, bör i stället en varning beslutas.

I *andra stycket* regleras möjligheten till ingripande när Finansinspektionen redan har beslutat om ett föreläggande förenat med vite avseende samma överträdelse. Bestämmelsen syftar till att förhindra att någon prövas två gånger för samma sak på ett sätt som kan strida mot dubbelprövningsförbudet. Om ett föreläggande har förenats med vite, t.ex. ett tillfälligt förbud att mot ett visst erbjudande om gräsrotsfinansiering enligt 2 kap. 4 § och förbudet inte följs, kan Finansinspektionen välja att ansöka om att vitet ska dömas ut. Erbjudandet om gräsrotsfinansiering kan samtidigt innebära en överträdelse av EU-förordningen som Finansinspektionen ska ingripa mot enligt 1 §. Det faktum att föreläggandet finns utgör inte hinder mot ingripande enligt 1 §. Den avgörande tidpunkten för när hindret uppkommer är tidpunkten då en domstolsprocess inleds om utdömmande av vitet.

3 § Om auktorisationen av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av rörelsen ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta rörelsen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om åtgärder vid återkallelse av auktorisation. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 6 § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2006/07:115 s. 639). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.2.

Bestämmelsen gäller oavsett på vilken grund auktorisationen återkallas (se 2 § och artikel 17 i EU-förordningen).

Av *första stycket* följer att Finansinspektionen i sitt beslut om återkallelse av auktorisation kan ge anvisningar om hur rörelsen bör avvecklas. Hänsyn kan tas till individuella förhållanden hos det företag som beslutet avser. Om Finansinspektionen meddelar ett beslut om återkallelse får den, enligt *andra stycket*, samtidigt meddela förbud för företaget att fortsätta rörelsen.

Ingripanden mot vissa företrädare för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

4 § Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har åsidosatt sina skyldigheter i ett fall som anges i 1 § första stycket, ska Finansinspektionen ingripa mot den som ingår i dess styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem. Ingripande får ske genom en eller båda av följande sanktioner:

1. att den fysiska personen under en viss tid, lägst tre och högst tio år, inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, i en leverantör av gräsrotsfinansiering, eller

2. sanktionsavgift.

Ett ingripande enligt första stycket får ske bara om leverantörens överträdelse är allvarlig och den fysiska personen i fråga uppsåtligen eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen.

Paragrafen införs till följd av artikel 39.2 c och f i EU-förordningen och med beaktande av artikel 59.2 d i fjärde penningtvättsdirektivet. Den innehåller bestämmelser om Finansinspektionens möjlighet att ingripa mot fysiska personer när en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen eller penningtvättslagen, eller föreskrifter som meddelas med stöd av den lagen. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 1 c § lagen om värdepappersmarknaden och 3 kap. 7 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering (prop. 2016/17:162 s. 749 f. och prop. 2019/20:37 s. 88 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Finansinspektionen ska enligt *första stycket* ingripa mot den som ingår i styrelsen för en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, om leverantören har åsidosatt sina skyldigheter i ett fall som anges i 1 § första stycket. Ingripandet sker genom att den fysiska personen i fråga under en viss tid, lägst tre och högst tio år, inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör i en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller ersättare för någon av dem, eller genom sanktionsavgift. Dessa två sanktioner kan också kombineras. Bestämmelser om omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande finns i 12, 13 och 15 §§ och bestämmelser om sanktionsavgift i 11 och 14 §§.

Enligt *andra stycket* får ett ingripande mot en fysisk person enligt första stycket bara ske om leverantörens överträdelse är allvarlig och den fysiska personen i fråga uppsåtligen eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen. Av 5 § följer att frågor om ingripanden mot fysiska personer enligt denna paragraf tas upp av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande, se författningss kommentaren till den paragrafen.

Sanktionsföreläggande

5 § Frågor om ingripande mot fysiska personer enligt 4 § tas upp av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande.

Ett sanktionsföreläggande innebär att den fysiska personen föreläggs att inom en viss tid godkänna en sanktion som är bestämd till tid eller belopp.

När föreläggande har godkänts, gäller det som ett domstolsavgörande som fått laga kraft. Ett godkännande som görs efter den tid som angetts i föreläggandet är utan verkan.

Paragrafen reglerar, tillsammans med 6–8 §§, förfarandet för beslut om sanktioner genom sanktionsföreläggande. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 10 a § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2014/15:57 s. 72). Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Enligt *första stycket* ska ingripanden mot en fysisk person för överträdelse av en auktoriserad leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster tas upp av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande.

I *andra stycket* anges att ett sanktionsföreläggande innebär att den som bedöms vara ansvarig för en överträdelse föreläggs att inom en viss tid godkänna en sanktion som är bestämd till tid eller belopp. Tidsfristen bör vara så lång att personen i fråga får skäligt rådrum att ta ställning till Finansinspektionens påståenden.

Enligt *tredje stycket* gäller ett godkänt sanktionsföreläggande som ett domstolsavgörande som fått laga kraft. Ett godkänt sanktionsföreläggande som avser sanktionsavgift kan därmed verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser (se 3 kap. 1 § utsökningsbalken). Ett godkännande som görs efter den tid som angetts i föreläggandet är utan verkan.

6 § Ett sanktionsföreläggande ska innehålla uppgift om

1. den fysiska person som föreläggandet avser,
2. överträdelsen och de omständigheter som behövs för att känneteckna den,
3. de bestämmelser som är tillämpliga på överträdelsen, och
4. den sanktion som föreläggs personen.

Föreläggandet ska också innehålla en upplysning om att ansökan om sanktion kan komma att ges in till domstol, om föreläggandet inte godkänns inom den tid som Finansinspektionen anger.

Paragrafen anger vilka uppgifter ett sanktionsföreläggande ska innehålla. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 10 b § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2014/15:57 s. 73). Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

För att kunna identifiera en överträdelse och avgränsa den mot andra förfaranden måste ett sanktionsföreläggande innehålla vissa specifika uppgifter.

I *första stycket* anges vilka uppgifter ett sanktionsföreläggande ska innehålla: den fysiska person som föreläggandet avser, överträdelsen och de omständigheter som behövs för att känneteckna den, de bestämmelser som är tillämpliga på överträdelsen, och den sanktion som föreläggs personen. Med de omständigheter som behövs för att känneteckna överträdelsen avses en beskrivning av vad som läggs den berörda fysiska personen till last. Genom Finansinspektionens uppgifter ska mottagaren av föreläggandet enkelt kunna förstå vad inspektionen hävdar att han eller hon har gjort sig skyldig till och därigenom kunna bedöma hur föreläggandet ska

bemötas. Av föreläggandet bör det framgå under vilken tid och på vilken plats som överträdelsen har ägt rum samt vilken juridisk person som har begått den. Dessutom bör det framgå varför Finansinspektionen anser att den juridiska personens överträdelse är allvarlig och på vilka grunder inspektionen bedömer att den fysiska personen i fråga har orsakat överträdelsen uppsåtligt eller av grov oaktsamhet (jfr 4 § andra stycket). Bestämmelsen är uppbyggd på liknande sätt som 48 kap. 6 § rättegångsbalken, som avser strafföreläggande.

Enligt *andra stycket* ska sanktionsföreläggandet även innehålla en upplysning om att en ansökan om sanktion kan komma att ges in till domstol, om den fysiska personen i fråga inte godkänner föreläggandet inom den tid som Finansinspektionen anger.

7 § Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom angiven tid, får Finansinspektionen ansöka hos domstol om att sanktion ska beslutas. En sådan ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om ingripande mot leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster för samma överträdelse.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen anger vad som gäller i fråga om domstolsprövning för det fall ett sanktionsföreläggande inte har godkänts. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 10 c § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2014/15:57 s. 73). Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen ansöka hos allmän förvaltningsdomstol om att sanktion ska beslutas om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom angiven tid. En sådan ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om ingripande mot leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster för samma överträdelse, dvs. Förvaltningsrätten i Stockholm.

I *andra stycket* anges att det krävs prövningstillstånd för överklagande till kammarrätten.

8 § En sanktion som anges i 4 § får beslutas bara om sanktionsföreläggandet har delgetts den som sanktionen riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum.

Paragrafen utgör en preskriptionsbestämmelse för sanktionsförelägganden. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 10 d § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2014/15:57 s. 73). Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Paragrafen innebär att en sanktion mot en fysisk person för en överträdelse bara får beslutas om sanktionsföreläggande har delgetts personen inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum.

Vid delgivning av ett sanktionsföreläggande får det i normala fall anses vara olämpligt att använda kungörelsedelgivning och andra delgivningsformer enligt 3 § andra stycket, 34–38 och 47–51 §§ delgivningslagen (jfr 4 § den lagen).

Sanktionsavgifter

9 § Sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster i ett fall som anges i 1 § första stycket 1 eller 2 eller andra stycket ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro,
2. fem procent av leverantörens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå, eller
3. två gånger den vinst som leverantören gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster i ett fall som anges i 1 § första stycket 3 ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro,
2. tio procent av leverantörens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå, eller
3. två gånger den vinst som leverantören gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen införs till följd av artikel 39.2 d och e i EU-förordningen och med beaktande av artikel 59.3 a i fjärde penningtvättsdirektivet. Den innehåller bestämmelser om storleken på sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster. Bestämmelsen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2013/14:228 s. 319). Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

I *första stycket* anges de olika beräkningsgrunderna för sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster vid överträdelser av EU-förordningen.

Enligt *punkt 1* får sanktionsavgiften fastställas till ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro. Vid omräkning mellan euro och svenska kronor tillämpas den s.k. fixingkursen som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm AB och publiceras på Riksbankens webbplats. Enligt fixingkursen den 9 november 2020 motsvarade 1 euro 10,2481 svenska kronor.

Enligt *punkt 2* får sanktionsavgiften uppgå till fem procent av leverantörens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå. Omsättningen på koncernnivå bör bestämmas utifrån den senast tillgängliga koncernredovisning som godkänts av ledningsorganet för det yttersta moderföretaget (se artikel 39.2 e i EU-förordningen). Med ”motsvarande omsättning” avses det som utgör omsättning enligt de redovisningsregler som gäller för den juridiska personen. Posterna för beräkningen av omsättningen på koncernnivå hämtas ur koncernredovisningen för det yttersta moderföretaget. Ur denna redovisning hämtas alltså de relevanta intäktsposter som motsvarar omsättningen enligt de redovisningsregler som gäller för det företag som ingripandet riktas mot. Utifrån tillämpliga redovisningsregler finns tre typer av omsättning: omsättning från verksamhet som redovisas enligt årsredovisningslagen (1995:1554), omsättning från verksamhet som redovisas enligt lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och

värdepappersbolag och omsättning från verksamhet som redovisas enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Om den leverantör som en sanktion ska riktas mot upprättat sin årsredovisning enligt årsredovisningslagen, är den omsättning som ska ligga till grund för sanktionsavgiften summan av nettoomsättningen och övriga rörelseintäkter. Om sanktionsavgiften ska beräknas på koncernnivå ska motsvarande årsomsättning, dvs. summan av nettoomsättningen och övriga rörelseintäkter, ligga till grund för beräkningen av sanktionsavgiften. För en beskrivning av vilka poster som ska anses utgöra omsättning i ett kreditinstitut eller ett försäkringsföretag (se prop. 2016/17:162 s. 764–766). Om det i koncernen finns verksamhet som redovisas enligt andra författningar än den som gäller för leverantören som ingripandet riktas mot, ska den omsättningen inte räknas med när motsvarande omsättning på koncernnivå bestäms.

I *punkt 3* anges att sanktionsavgiften får uppgå till två gånger den vinst som leverantören gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa (artikel 39.2 d i EU-förordningen). Begreppet vinst avser ett nettobelopp som omfattar de intäkter som erhållits och de förluster som undvikits, dvs. den fördel som erhållits (jfr samma prop. s. 640).

I *andra stycket* anges de olika beräkningsgrunderna för sanktionsavgiften för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster vid överträdelser av penningtvättslagen.

Enligt *punkt 1* får sanktionsavgiften fastställas till ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro. I fråga om vilken valutakurs som bör tillämpas vid omräkning mellan euro och svenska kronor, se författningskommentaren till första stycket 1.

Enligt *punkt 2* får sanktionsavgiften uppgå till tio procent av leverantörens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå. I fråga om bedömning av omsättningen på koncernnivå, se författningskommentaren till första stycket 2.

I *punkt 3* anges att sanktionsavgiften får uppgå till två gånger den vinst som leverantören gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa. I fråga om begreppet vinst, se författningskommentaren till första stycket 3.

Avgifterna i beräkningsmodellerna anges som maximibelopp, vilket innebär att Finansinspektionen har möjlighet att fastställa sanktionsavgiften till det högsta av de beräknade beloppen.

I *tredje stycket* anges att sanktionsavgiften inte får bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor.

I *fjärde stycket* anges att sanktionsavgiften tillfaller staten.

I 14 § finns bestämmelser om vilka omständigheter Finansinspektionen ska beakta när sanktionsavgiftens storlek fastställs, se författningskommentaren till den paragrafen.

10 § Om en överträdelse har skett under leverantörens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas när den högsta sanktionsavgiften ska beräknas enligt 9 §.

Paragrafen införs till följd av artikel 39.2 e i EU-förordningen. Bestämelsen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 9 § andra stycket lagen

om värdepappersmarknaden och 4 kap. 7 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

Bestämmelsen är tillämplig om Finansinspektionen ska använda sig av den beräkningsmodell avseende sanktionsavgift som utgår ifrån en leverantörs (eller, förekommande fall, koncernens) omsättning och sådana uppgifter saknas.

11 § Sanktionsavgiften för en fysisk person i ett fall som anges i 1 § första stycket 1 eller 2 eller andra stycket ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro, eller

2. två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften för en fysisk person i ett fall som anges i 1 § första stycket 3 ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro, eller

2. två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen införs till följd av artikel 39.2 f i EU-förordningen och med beaktande av artikel 59.3 b i fjärde penningtvättsdirektivet. Den innehåller bestämmelser om storleken på sanktionsavgiften för en fysisk person. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 9 a § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2016/17:162 s. 640 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

I *första stycket* anges två beräkningsgrunder för sanktionsavgiften för en fysisk person vid överträdelser av EU-förordningen.

Enligt *punkt 1* får sanktionsavgiften uppgå till ett belopp som per den 9 november 2021 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro. I fråga om vilken valutakurs som bör tillämpas vid omräkning mellan euro och svenska kronor, se författningskommentaren till 9 § första stycket 1.

Enligt *punkt 2* ska sanktionsavgiften kunna uppgå till två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa. Någon beräkningsgrund baserat på den fördel som erhållits genom överträdelsen finns inte för fysiska personer i EU-förordningen. En sådan alternativ beräkningsgrund införs efter förebild av det som gäller för juridiska personer (jfr författningskommentaren till 9 § första stycket 3).

I *andra stycket* anges de olika beräkningsgrunderna för sanktionsavgiften för en fysisk person vid överträdelser av penningtvättslagen.

Enligt *punkt 1* får sanktionsavgiften fastställas till ett belopp som per den 9 november 2020 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro. I fråga om vilken valutakurs som bör tillämpas vid omräkning mellan euro och svenska kronor, se författningskommentaren till 9 § första stycket 1.

I *punkt 2* anges att sanktionsavgiften får uppgå till två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa. I fråga om begreppet vinst, se författningskommentaren till 9 § första stycket 3.

Avgifterna i beräkningsmodellerna anges som maximibelopp, vilket innebär att Finansinspektionen har möjlighet att fastställa sanktionsavgiften till det högsta av de beräknade beloppen.

I tredje stycket anges att sanktionsavgiften tillfaller staten.

I 14 § finns bestämmelser om vilka omständigheter Finansinspektionen ska beakta när sanktionsavgiftens storlek fastställs.

Val av ingripande

12 § Vid valet av ingripande ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, överträdelsens inverkan på investerarens intressen, skador som uppstått och graden av ansvar för den som har begått överträdelsen.

Paragrafen införs till följd av artikel 40.1 i EU-förordningen. Paragrafen innehåller, tillsammans med 13 och 15 §§, bestämmelser om omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 2 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2016/17:162 s. 753). Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

I paragrafen anges att Finansinspektionen vid valet av ingripande ska ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått (artikel 40.1 a i EU-förordningen). Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, överträdelsens inverkan på investerarens intressen (artikel 40.1 h i förordningen), skador som uppstått (artikel 40.1 e i förordningen), samt graden av ansvar hos den fysiska eller juridiska person som har gjort sig skyldig till överträdelsen (artikel 40.1 b i förordningen). Utvärderingen av omständigheter är inte uttömmande, utan en sammanvägd bedömning av alla relevanta omständigheter ska göras. Sanktionerna ska alltid vara proportionella i förhållande till överträdelsen och ligga på en sådan nivå att de är avskräckande. I fråga om varaktighet gäller att en överträdelse som har pågått under lång tid i allmänhet är mer klandervärd än en som har varat kortare tid.

Att graden av ansvar hos den som har begått överträdelsen ska beaktas innebär att en överträdelse som begås medvetet typiskt sett bör motivera en strängare sanktion än en överträdelse som orsakas av oaktsamhet. Att en överträdelse begås i vinningssyfte eller för att vilseleda bör i allmänhet inverka i försvarande riktning. I 13 § anges ytterligare några omständigheter som ska beaktas som försvarande respektive förmildrande. Bestämmelser om att Finansinspektionen i vissa fall får avstå från ingripande finns i 15 §. Finansinspektionen kan utifrån vad som är motiverat i det enskilda fallet välja att ingripa med en eller flera sanktionsåtgärder. Om flera åtgärder används, måste inspektionen se till att sanktionerna sammantaget är väl avvägda.

13 § Utöver det som anges i 12 § ska det i försvarande riktning beaktas om den som har begått överträdelsen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna.

I förmildrande riktning ska det beaktas om den som har begått överträdelsen

1. i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och

2. snabbt upphört med överträdelsen eller snabbt verkat för att överträdelsen ska upphöra, sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

Paragrafen införs till följd av artikel 40.1 i EU-förordningen. Den innehåller, tillsammans med 12 och 15 §§, bestämmelser om omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 2 a § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2013/14:228 s. 319). Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Enligt *första stycket* ska Finansinspektionen, utöver det som anges i 12 §, i försvarande riktning beakta om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller den fysiska personen tidigare har begått en överträdelse (artikel 40.1 g i EU-förordningen). Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna.

Enligt *andra stycket 1* ska Finansinspektionen i förmildrande riktning beakta om den som har begått överträdelsen i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat inspektionens utredning (jfr artikel 40.1 f i EU-förordningen). Att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller dess företrädare endast medverkar i utredningen på Finansinspektionens begäran och svarar på inspektionens frågor är inte tillräckligt för att detta krav ska anses uppfyllt. Det krävs i stället att samarbetet i väsentlig utsträckning har underlättat utredningen. Det kan handla om att personen i fråga självmant för fram viktig information som Finansinspektionen inte redan har. Särskilt stort avseende bör fästas vid om det är personen själv som frivilligt anmäler överträdelsen till Finansinspektionen och det är först genom de uppgifter som personen lämnar som inspektionen får tillräckligt underlag för att ingripa mot överträdelsen. När det gäller en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster bör det typiskt sett krävas att det är den juridiska personen som genom ställföreträdare eller ombud medverkar i utredningen. Att en enskild befattningshavare vid den juridiska personen anmäler en överträdelse bör alltså inte beaktas i förmildrande riktning enligt denna bestämmelse. Bestämmelsen ska inte tolkas motsatsvis på så sätt att den som förnekar en överträdelse eller försvarar utredningen drabbas av en hårdare sanktion än vad som annars hade blivit fallet.

Enligt *punkt 2* ska Finansinspektionen i förmildrande riktning även beakta om den som har begått överträdelsen snabbt upphört med densamma eller snabbt verkat för att överträdelsen ska upphöra, sedan den anmälts till eller påtalats av inspektionen (jfr artikel 40.1 f i EU-förordningen).

Uppräkningen av omständigheter i paragrafen är inte uttömmande, utan en sammanvägd bedömning av alla relevanta omständigheter ska göras. Att en person har förlorat sin anställning eller ålagts att betala ett skadestånd på grund av överträdelsen bör t.ex. kunna beaktas i förmildrande riktning.

14 § När sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 12 och 13 §§ samt till leverantörens eller den

fysiska personens finansiella ställning och, om det går att bestämma, den vinst som leverantören eller den fysiska personen gjort till följd av överträdelsen.

Paragrafen införs till följd av artikel 40.1 i EU-förordningen. Den innehåller bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek ska fastställas. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 10 § lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2013/14:228 s. 319). Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Enligt paragrafen ska när sanktionsavgiftens storlek fastställs särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 12 och 13 §§, samt till leverantörens eller de fysiska personens finansiella ställning (jfr artikel 40.1 c i EU-förordningen) och, om det går att bestämma, den vinst som den personen gjort till följd av överträdelsen (jfr artikel 40.1 d i förordningen). När det gäller begreppet vinst, se författningskommentaren till 9 §. Uppräkningen av omständigheter som ska beaktas är inte uttömmande.

15 § Finansinspektionen får avstå från ingripande, om

1. överträdelsen är ringa eller ursäktlig,
2. leverantören eller den fysiska personen i fråga gör rättelse,
3. den fysiska personen verkat för att leverantören gör rättelse,
4. någon annan myndighet eller något annat organ har vidtagit åtgärder mot leverantören eller den fysiska personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga, eller
5. det annars finns särskilda skäl.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Finansinspektionen får avstå från ingripande i vissa fall. Den är utformad efter förebild av bl.a. 25 kap. 2 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2016/17:162 s. 753 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Enligt paragrafen får Finansinspektionen avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om leverantören eller den fysiska personen gör rättelse eller om den fysiska personen verkat för att leverantören gör rättelse eller om någon annan myndighet eller något annat organ har vidtagit åtgärder mot leverantören eller den fysiska personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga. Finansinspektionen får även avstå från ingripande om det annars finns särskilda skäl. Detta kan exempelvis vara fallet om ett ingripande skulle framstå som stötande och någon annan grund att avstå från ett ingripande inte skulle vara tillämplig.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift

16 § En sanktionsavgift ska betalas till Finansinspektionen inom 30 dagar efter det att ett beslut eller en dom om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkänts eller den längre tid som anges i beslutet eller föreläggandet.

17 § Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 16 §.

18 § Om sanktionsavgiften inte har betalats inom den tid som anges i 16 §, ska Finansinspektionen lämna avgiften för indrivning.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

19 § En sanktionsavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet eller domen om att ta ut avgiften fick laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkändes.

Paragraferna innehåller bestämmelser om verkställighet av beslut om sanktionsavgift. De motsvarar det som gäller beträffande verkställighet av beslut om sanktionsavgift enligt bl.a. 25 kap. 25–28 §§ lagen om värdepappersmarknaden (prop. 2006/07:115 s. 645 och prop. 2015/16:26 s. 150 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

I 16 § anges inom vilken tid en sanktionsavgift ska betalas. Av 3 kap. 1 § första stycket 6 utsköningsbalken följer att en förvaltningsmyndighets beslut får verkställas enligt den lagen om det finns en särskild föreskrift om detta. Bestämmelsen i 17 § innebär att Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift kan verkställas utan domstolsförfarande. Om avgiften inte betalas i tid ska Finansinspektionen enligt 18 § lämna den för indrivning. Om verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet eller domen om att ta ut avgiften fått laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkändes faller sanktionsavgiften bort enligt 19 §.

Vite

20 § Ett beslut om föreläggande enligt denna lag får förenas med vite.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att Finansinspektionen får förena ett beslut om föreläggande eller förbud med vite. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 4 kap. 3 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering. Övervägandena finns i avsnitten 5.3, 5.5–5.8, 6.4.1, 6.4.2 och 6.5.

Enligt paragrafen får ett föreläggande enligt lagen förenas med vite. Det är däremot inte möjligt att förena ett sanktionsföreläggande enligt 5 § med vite. Exempel på förelägganden som enligt lagen kan förenas med vite är förelägganden att vidta viss åtgärd eller upphöra med visst agerande enligt 2 § första stycket 1, föreläggande om förbud att vara styrelseledamot, verkställande direktör eller ersättare för någon av dem enligt 4 § och förelägganden att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat enligt 2 kap. 2 § första stycket 1. Finansinspektionen har inte rätt att besluta om utdömning av vite, utan får enligt allmänna bestämmelser ansöka hos allmän förvaltningsdomstol om att vitet ska dömas ut. Allmänna bestämmelser om viten finns i lagen (1985:206) om viten.

4 kap. Överklagande och beslut som ska gälla omedelbart

1 § Finansinspektionens beslut om sanktionsföreläggande enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen införs till följd av artikel 41 i EU-förordningen och innehåller bestämmelser om överklagande. Den är utformad efter förebild av bl.a. 4 kap. 1 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionens beslut om sanktionsföreläggande beträffande sanktionsavgift för en fysisk person inte överklagas. Ett godkänt sanktionsföreläggande kan inte angripas med ordinära rättsmedel. I undantagsfall kan det dock vara möjligt att ansöka om resning enligt 37 b § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Resning förutsätter att det på grund av något särskilt förhållande finns synnerliga skäl att pröva saken på nytt (prop. 2014/15:57 s. 64 f.).

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionens andra beslut enligt lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Närmare bestämmelser om överklagande finns i förvaltningslagen (2017:900). Av 41 § den lagen följer att Finansinspektionens beslut enligt EU-förordningen kan överklagas.

Enligt *tredje stycket* krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

2 § Finansinspektionen får bestämma att följande beslut av inspektionen ska gälla omedelbart:

1. beslut om föreläggande enligt
 - någon av 2 kap. 2, 4–7 §§ eller 8 § andra stycket,
 - 3 kap. 2 § första stycket 1 eller 4 § första stycket 1, eller
2. beslut om återkallelse enligt
 - 3 kap. 2 § första stycket 4, eller
 - artikel 17.1 i EU-förordningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Finansinspektionen får bestämma att ett beslut av inspektionen ska gälla omedelbart. Den är utformad delvis efter förebild av bl.a. 4 kap. 2 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering (prop. 2019/20:37 s. 97). Övervägandena finns i avsnitt 7.

Enligt paragrafen får Finansinspektionen bestämma att beslut i de angivna fallen ska gälla omedelbart. Möjligheten att bestämma att beslut ska gälla omedelbart kan t.ex. användas om det behövs för att stoppa ett agerande eller se till att rättelse görs med omedelbar verkan.

3 § Om Finansinspektionen i ett ärende om ansökan om auktorisation för att bedriva verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster inte meddelar beslut inom sex månader från det att en fullständig ansökan gavs in, ska inspektionen underrätta sökanden om skälen för detta. Sökanden får därefter begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls.

En begäran om en förklaring ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om Finansinspektionen inte har meddelat ett beslut som avses i första stycket inom tre månader från det att en förklaring har lämnats, ska ansökan anses ha avslagits.

Paragrafen införs till följd av artikel 41 i EU-förordningen. Den innehåller en bestämmelse om s.k. dröjsmålstalan. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 26 kap. 2 § lagen om värdepappersmarknaden. Övervägandena finns i avsnitt 7.

En juridisk person som har ansökt om auktorisation för att bedriva verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster får enligt *första stycket* begära en förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls. En sådan förklaring får begäras när en juridisk person som har ansökt om auktorisation enligt artikel 12 i EU-förordningen inte har fått ett beslut inom sex månader från det att en ansökan som innehåller alla de uppgifter som krävs har lämnats in (artikel 41). Om tidsfristen har löpt ut ska Finansinspektionen underrätta sökanden om skälet för dröjsmålet. Vid en dröjsmålstalan har domstolen i princip endast att pröva om ärendet är färdigt för avgörande och att samtliga handlingar och uppgifter som behövs som underlag för beslutet har lämnats in. En begäran om förklaring kan därför vara aktuell om Finansinspektionen inte begär kompletteringar inom sexmånadersfristen.

En begäran om förklaring ska, enligt *andra stycket*, göras hos allmän förvaltningsdomstol. Förvaltningsrättens beslut får i sin tur överklagas till kammarrätten, vilket kräver prövningstillstånd.

Enligt *tredje stycket* ska en ansökan anses ha avslagits om Finansinspektionen trots domstolens förklaring inte handlägger ärendet genom att fatta beslut eller begära komplettering av ansökan inom tre månader, vilket är den tidsfrist inom vilken inspektionen enligt artikel 12.8 i EU-förordningen ska besluta om att bevilja eller avslå en komplett ansökan om auktorisation. Först då kan sökanden överklaga och få en prövning i sak.

15.2 Förslaget till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

5 a § Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter eller *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937*, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även

1. utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, och

2. utländska företag som

– avses i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,

– avses i 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

– avses i 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

– avses i 2 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

– avses i 1 kap. 3 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, och

– med tillstånd driver verksamhet enligt *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503*

Bestämmelser om användningen av uppgifter om betalningsförsummelser och kreditmissbruk finns även i 7 §.

Paragrafen behandlar undantag från tystnadsplikt beträffande uppgifter som utväxlas för kreditupplysningsändamål. Övervägandena finns i avsnitt 12.

Genom ändringarna i *första stycket* kommer företag som driver verksamhet med tillstånd enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering att för kreditupplysningsändamål kunna utväxla uppgifter om krediter, betalningsförsummelse och kreditmissbruk på samma villkor som bl.a. kreditinstitut och värdepappersbolag.

Av *andra stycket* följer att även utländska företag som driver verksamhet med tillstånd enligt EU-förordningen har samma möjlighet som svenska företag att utväxla uppgifter. I stycket görs även redaktionella ändringar.

15.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet

2 § En fysisk eller juridisk person som avser att ägna sig åt valutaväxling i väsentlig omfattning eller annan finansiell verksamhet ska ansöka om registrering hos Finansinspektionen. Ansökan behöver inte göras av

1. företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 6, 8, 9 och 11–13 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och

2. fysiska eller juridiska personer som bedriver försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Finansinspektionen ska registrera personer som kommit in med ansökan, om

1. det finns skäl att anta att verksamheten kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen, och

2. kravet på ägare och ledning i 3 § första stycket är uppfyllt.

Den som har blivit införd i registret ska tas bort ur registret när ett beslut om föreläggande enligt 7, 9 eller 11 § att upphöra med verksamheten har fått laga kraft. Ett finansiellt institut ska också tas bort ur registret om det anmäler att det inte längre ägnar sig åt verksamhet som omfattas av lagen eller om det på något annat sätt framgår att registreringsplikt inte längre gäller.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansökan om registrering enligt lagen och vilka verksamheter som är undantagna från registreringsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Ändringarna i *första stycket 1* innebär att juridiska personer etablerade i Sverige och som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering undantas från registreringsplikt.

I *andra stycket 1* görs en redaktionell ändring.

15.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

5 kap.

10 § Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i

- 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,
- 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
- 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
- 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
- 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
- 16 kap. 37 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, *och*
- 1 kap. 7 § lagen (2021:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelande- förbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

I paragrafen finns hänvisningar till bestämmelser om uppgiftsskyldighet i andra lagar. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *första stycket* görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Ändringen görs på grund av att det införs särskilda bestämmelser om uppgiftsskyldighet för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i den lagen. I stycket görs även redaktionella ändringar.

15.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

2 kap.

3 § Ett värdepappersbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen driva annan verksamhet än att tillhandahålla de sidotjänster som anges i 2 §.

Ett värdepappersbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen driva valuta- handel.

Tillstånd enligt första stycket behövs inte för att bedriva försäkringsdistribution under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2018:1219) om försäkrings- distribution.

I 10 kap. finns bestämmelser om tillhandahållande av vissa datarapporterings- tjänster.

Ett värdepappersbolag får tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sidoverksamheter som ett värde- pappersbolag kan få tillstånd att driva. Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

I *femte stycket*, som är nytt, tas det in en upplysningsbestämmelse om att ett värdepappersbolag får som sidoverksamhet tillhandahålla gräsrots- finansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansierings- tjänster.

5 § Tillstånd enligt 1 § behövs inte för

1. Sveriges riksbank, Riksgäldskontoret och Kammarkollegiet,
2. anknutna ombud för de verksamheter som anges i 1 kap. 4 b §,
3. börs som driver verksamhet med stöd av sitt tillstånd,
4. försäkringsföretag med tillstånd enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) och tjänstepensionsföretag med tillstånd enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
5. företag inom en koncern som tillhandahåller investeringstjänster uteslutande till andra företag i koncernen,
6. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringstjänster, om tjänsten tillhandahålls tillfälligt i samband med annan yrkesmässig verksamhet som regleras av
 - a) bestämmelser i lag eller annan författning, eller
 - b) etiska regler som avser yrkesverksamheten i fråga och som inte utesluter att tjänsten tillhandahålls,
7. fysiska och juridiska personer som för egen räkning handlar med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter och som inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller utför annan investeringsverksamhet med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter, såvida de inte
 - a) är marknadsgaranter,
 - b) är deltagare på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller har direkt elektroniskt tillträde till en handelsplats, med undantag av icke-finansiella enheter som på en handelsplats genomför transaktioner som på ett objektivi t mätbart sätt minskar risker som står i direkt samband med affärsverksamheten eller likviditetsförvaltningen hos dem eller de koncerner de ingår i,
 - c) tillämpar en teknik för algoritmisk högfrequenshandel, eller
 - d) handlar för egen räkning vid utförandet av kundorder,
8. företag som tillhandahåller investeringstjänster som uteslutande består i förvaltning av ett program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget,
9. företag som tillhandahåller både
 - a) investeringstjänster som uteslutande består i förvaltning av program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget, och
 - b) andra investeringstjänster än sådana som anges i a) uteslutande till andra företag i koncernen,
10. fondbolag, förvaltningsbolag och fondföretag som får driva verksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder samt AIF-förvaltare som får driva verksamhet enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i andra fall än efter registrering enligt 2 kap. den lagen,
11. företag som handlar med råvaruderivat, utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter för egen räkning utan att utföra kundorder, eller tillhandahåller investeringstjänster i fråga om sådana instrument till kunderna i sin huvudsakliga verksamhet, om
 - a) detta utgör en kompletterande verksamhet eller, om företaget ingår i en koncern, detta utgör en kompletterande verksamhet sett till koncernen i dess helhet,
 - b) den huvudsakliga verksamheten inte utgörs av tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,
 - c) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrequenshandel, och
 - d) företaget årligen anmäler till Finansinspektionen att undantaget utnyttjas samt på inspektionens begäran rapporterar på vilken grund företaget anser att verksamheten endast är en kompletterande verksamhet,
12. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringsrådgivning inom ramen för annan yrkesmässig verksamhet än sådan som omfattas av bestäm-

melserna i denna lag, om det inte lämnas någon specifik ersättning för rådgivningen,

13. fysiska och juridiska personer som utför investeringsverksamhet, dock inte drift av en andrahandsmarknad, eller tillhandahåller investeringstjänster rörande råvaruderivat för att fullgöra uppgifter

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, eller

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, om

a) personen är en sådan systemansvarig för överföringssystemet som avses i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG, i den ursprungliga lydelsen, eller artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG, i den ursprungliga lydelsen,

b) personen tillhandahåller tjänster till en systemansvarig som avses i a och fullgör uppgifterna för den systemansvariges räkning, eller

c) personen är operatör eller förvaltare av energibalanseringssystem, rördningsnät eller system för balansering av tillgången och efterfrågan på energi,

14. företag som är verksamhetsutövare enligt 5 § lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser som handlar med utsläppsrätter för egen räkning, om

a) företaget inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller ägnar sig åt annan investeringsverksamhet, och

b) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrekvenshandel,

15. värdepapperscentraler med tillstånd enligt artikel 16 i förordningen om värdepapperscentraler för att tillhandahålla de tjänster som uttryckligen anges i avsnitten A och B i bilagan till den förordningen, och

16. leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster enligt definitionen i artikel 2.1 e i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 för att tillhandahålla de tjänster som anges i artikel 2.1 a ii i den förordningen.

Tillstånd krävs inte heller för sådan förvaltning av finansiella instrument som är reglerad i någon annan lag.

Paragrafen, som innehåller undantag från kravet på tillståndspflicht för att driva värdepappersrörelse, genomför artikel 2.1 p i direktivet om marknader för finansiella instrument. Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

I första stycket tas i punkt 16, som är ny, in ett undantag för leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt artikel 2.1 e i EU:s förordning om gräsrotsfinansiering, dvs. för juridiska personer som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster i den förordningens mening. Undantaget från tillståndspflicht gäller endast tillhandahållande av de investeringstjänster som anges i artikel 2.1 a ii EU-förordningen.

15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

1 kap.

2 § Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte

a) sådan som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller

b) tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten uteslutande avser kontoinformationstjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, i fråga om juridiska personer etablerade i Sverige,

14. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),

15. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

16. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

17. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

18. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

19. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 18,

20. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

21. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 21, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

23. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 18–22, eller

24. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka fysiska och juridiska personer som lagen gäller för (verksamhetsutövare). Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Ändringen i *första stycket* innebär att det införs en *ny punkt 13*. Som en följd av det får de efterföljande punkterna ny numrering. Genom den nya punkten gäller lagen även för juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering. Lagen är därmed inte tillämplig på leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som är etablerade i andra länder inom EES och tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster i Sverige.

4 § Tjänster som avses i 2 § första stycket 21 och 22 omfattar

1. handlande i en klients namn för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fastigheter, och

2. hjälp vid planering eller genomförande av transaktioner för en klients räkning vid

a) köp och försäljning av fastigheter eller företag,

b) förvaltning av klientens pengar, värdepapper eller andra tillgångar,

c) öppnande eller förvaltning av bank-, spar- eller värdepapperskonton,

d) anskaffande av nödvändigt kapital för bildande, drift eller ledning av företag, och

e) bildande, drift eller ledning av bolag, föreningar, stiftelser eller trustar och liknande juridiska konstruktioner.

Tjänster som avses i 2 § första stycket 23 omfattar

1. bildande av juridiska personer, försäljning av nybildade aktiebolag och förmedling av svenska eller utländska juridiska personer,

2. fullgörande av funktion som styrelseledamot eller bolagsrättsligt ansvarig, som bolagsman i handels- eller kommanditbolag eller i någon liknande ställning i förhållande till andra juridiska personer,

3. tillhandahållande av ett registrerat kontor eller en postadress och därmed sammanhängande tjänster till en fysisk person, en juridisk person eller en trust eller en liknande juridisk konstruktion,

4. förvaltning av en trust eller en liknande juridisk konstruktion, och

5. funktion som nominell aktieägare för någon annans räkning eller åtgärder som syftar till att någon annan ska ha en sådan funktion, med undantag för uppdrag åt en juridisk person som är noterad på en reglerad marknad.

Paragrafen innehåller bestämmelser som kompletterar 2 §. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Ändringarna i paragrafen är en följd av att hittillsvarande 2 § första stycket 20–22 får ny numrering och innebär ingen ändring i sak.

2 kap.

6 § En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 får inte tillhandahålla anonyma konton, motböcker eller värdefack.

Paragrafen innehåller ett förbud mot att tillhandahålla anonyma konton, motböcker eller värdefack. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

I paragrafen utvidgas hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket till att även omfatta punkt 13. Det innebär att bestämmelsen är tillämplig även på juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

För en närmare kommentar hänvisas till prop. 2016/17:173 s. 514 och prop. 2018/19:150 s. 101.

7 § En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 får inte etablera eller upprätthålla korrespondentförbindelser med brevlådebanks och ska se till att sådana förbindelser inte heller etableras eller upprätthålls med institut som tillåter att deras konton används av sådana banker.

Paragrafen innehåller ett förbud mot vissa korrespondentförbindelser. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

I paragrafen utvidgas hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket till att även omfatta punkt 13. Det innebär att bestämmelsen är tillämplig även på sådana juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

För en närmare kommentar hänvisas till prop. 2016/17:173 s. 514 f.

16 § Om en verksamhetsutövare som är en fysisk person driver sin verksamhet som anställd hos en juridisk person, ska de krav som avses i 1, 2, 8–12, 14 och 15 §§ samt 6 kap. 1 och 2 §§ gälla den juridiska personen.

När det gäller verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 ska skyldigheterna i 1, 2 och 8 §§ även gälla den fysiska personen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vissa ansvarsförhållanden för fysiska personer som är verksamhetsutövare och som driver sin verksamhet som anställd hos en juridisk person. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Ändringen av hänvisningen i *andra stycket* till 1 kap. 2 § är en följd av att hittillsvarande första stycket punkt 13 får ny numrering och innebär ingen ändring i sak.

3 kap.

5 § En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15 ska, utöver vad som följer av 4 § första stycket, vidta åtgärder för kundkännedom

1. vid enstaka transaktioner som avser utbetalning av vinster eller betalning av insatser som uppgår till ett belopp motsvarande 2 000 euro eller mer, och

2. vid transaktioner som understiger ett belopp motsvarande 2 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner som tillsammans uppgår till minst detta belopp.

Paragrafen innehåller bestämmelser som riktas till anordnare av speltjänster enligt spellagen (2018:1138). Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Ändringen av hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket är en följd av att hittillsvarande punkt 14 får ny numrering och innebär ingen ändring i sak.

6 § En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16 ska, i stället för vad som följer av 4 §, vidta åtgärder för kundkännedom

1. vid etableringen av en affärsförbindelse, om det när förbindelsen ingås är sannolikt eller under förbindelsens gång står klart att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter inom ramen för affärsförbindelsen uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

2. vid enstaka transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till ett belopp motsvarande 5 000 euro eller mer, och

3. vid transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter understiger ett belopp motsvarande 5 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner i kontanter som tillsammans uppgår till minst detta belopp.

Paragrafen innehåller bestämmelser som riktas till verksamhetsutövare som bedriver kontanthandel. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Ändringen av hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket är en följd av att hittillsvarande punkt 15 får ny numrering och innebär ingen ändring i sak.

18 § När en korrespondentförbindelse som innefattar betalning etableras mellan en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 och ett kreditinstitut eller finansiellt institut från ett land utanför EES, ska verksamhetsutövaren utöver åtgärder enligt 7, 8 och 10–13 §§ åtminstone

1. inhämta tillräckligt med information om motparten för att kunna förstå verksamheten och utifrån offentligt tillgänglig information bedöma motpartens anseende och tillsynens kvalitet,

2. bedöma motpartens kontroller för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism,

3. dokumentera respektive instituts ansvar att vidta kontrollåtgärder och de åtgärder som det vidtar,

4. inhämta godkännande från en behörig beslutsfattare innan korrespondentförbindelsen ingås, och

5. förvissa sig om att motparten har kontrollerat identiteten på kunder som har direkt tillgång till konton hos kreditinstitutet eller det finansiella institutet och förlöpande följer upp dessa kunder samt på begäran kan lämna relevanta kunduppgifter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om åtgärder för kundkännedom vid korrespondentförbindelser. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

I paragrafen utvidgas hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket till att även omfatta punkt 13. Det innebär att bestämmelserna är tillämpliga även på sådana juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

För en närmare kommentar hänvisas till prop. 2016/17:173 s. 530 och prop. 2018/19:150 s. 104.

22 § Med utomstående enligt 21 § avses

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade inom EES, och

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade utanför EES, om de

a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs.

Paragrafen definierar vad som avses med utomstående enligt 21 §. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

I *punkt 1* ändras hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket. Det innebär att bestämmelsen är tillämplig även på sådana juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering som avses i 1 kap. 2 § första stycket 13. Därigenom inkluderas dessa aktörer i gruppen av verksamhetsutövare som avses som utomstående enligt 21 §. Även aktörer med ”motsvarande verksamhet” och hemvist inom EES kan vara utomstående enligt 21 §. Det förutsätter dock att sådana verksamhetsutövare tillämpar de krav på kundkännedom och registerhållning som krävs enligt fjärde penningtvättsdirektivet samt att de står under tillsyn på ett sätt som överensstämmer med det direktivets krav (se prop. 2016/17:173 s. 533).

I *punkt 2* görs motsvarande ändring av hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket. Det innebär att även aktörer med motsvarande verksamhet som är etablerade utanför EES kan vara utomstående enligt 21 §. Det förutsätter att sådana aktörer tillämpar krav på kundkännedom och registerhållning på ett sätt som motsvarar kraven i denna lagen (*led a*) samt att de står under tillsyn över att bestämmelserna följs (*led b*).

Av 21 § andra stycket följer att verksamhetsutövaren svarar för att de åtgärder för kundkännedom som vidtagits av en utomstående är tillräckliga.

För en närmare kommentar hänvisas till prop. 2016/17:173 s. 533.

25 § En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör kundens verkliga huvudman behöver inte vidta de åtgärder för kundkännedom som avses i 8 § i fråga om den verkliga huvudmannen, om kunden

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist utanför EES, och

a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs, eller

3. till följd av föreskrift i lag eller annan författning är skyldig att hålla medel som förvaltas för någon annans räkning avskilda från egna tillgångar och medel.

Första stycket får tillämpas endast om den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg och om verksamhetsutövaren utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgift om identiteten hos den för vars räkning kunden förvaltar medlen och den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om under vilka förutsättningar som vissa verksamhetsutövare kan tillämpa förenklade åtgärder för kundkännedom avseende konton med medel som tillhör någon annan än kunden, dvs. kundens kund. Paragrafen innebär ett undantag från bestämmelserna i 8 § om att verksamhetsutövaren ska vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

I *första stycket 1* ändras hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket. Det innebär att bestämmelsen är tillämplig även på sådana juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering som avses i 1 kap. 2 § första stycket 13. Därigenom inkluderas dessa aktörer i gruppen av verksamhetsutövare som ska kunna tillhandahållas konton som omfattas av förenklade åtgärder. Även aktörer med ”motsvarande verksamhet” och hemvist inom EES kan inkluderas. I fråga om ”motsvarande verksamhet”, se författningskommentaren till 22 §.

I *första stycket 2* görs motsvarande ändring av hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket. Det innebär att även aktörer med motsvarande verksamhet som är etablerade utanför EES kan tillhandahållas konton som omfattas av förenklade åtgärder. Det förutsätter att sådana aktörer tillämpar krav på kundkännedom och registerhållning på ett sätt som motsvarar kraven i denna lag (*led a*) samt att de står under tillsyn över att bestämmelserna följs (*led b*).

I *andra stycket* anges vad som utöver förutsättningarna i första stycket krävs för att ett gemensamt konto med förenklade åtgärder ska kunna tillhandahållas.

För en närmare kommentar hänvisas till prop. 2016/17:173 s. 534 och prop. 2019/20:14 s. 38 f.

32 § *Verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 får ta emot betalning med ett anonymt betalningsinstrument som getts ut i ett land utanför EES bara om instrumentet uppfyller kraven i 31 §.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om förbud mot att ta emot betalningar med anonyma betalningsinstrument i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Paragrafen ändras på så sätt att uttrycket ”kreditinstitut och finansiella institut” ersätts med en hänvisning till ”verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13. Genom att hänvisningen omfattar 1 kap. 2 § första stycket 13 utvidgas tillämpningsområdet så att bestämmelsen är tillämplig också på juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering (jfr prop. 2016/17:173 s. 530). I övrigt innebär ändringarna inte någon ändring i sak.

För en närmare kommentar hänvisas till prop. 2018/19:150 s. 105.

4 kap.

9 § Den fysiska personen, den juridiska personen, dess styrelseledamöter eller anställda får inte för kunden eller för någon utomstående obehörigen röja att en bedömning enligt 2 § utförs, har utförts eller kommer att utföras eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §.

Som obehörigt röjande avses inte att

1. uppgifter lämnas till en tillsynsmyndighet eller en brottsbekämpande myndighet,

2. uppgifter lämnas mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 med hemvist i EES och som ingår i samma koncern eller mellan sådana verksamhetsutövare och deras filialer och dotterföretag belägna i ett land utanför EES, förutsatt att filialerna och dotterföretagen utanför EES tillämpar gemensamma rutiner som fastställt enligt 2 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande krav enligt lagstiftningen i det land där filialen finns eller dotterföretaget har hemvist,

3. uppgifter lämnas mellan advokater, andra oberoende jurister, revisorer, tillhandahållare av bokföringstjänster, skatterådgivare och fastighetsmäklare som omfattas av *Europaparlamentets och rådets* direktiv (EU) 2015/849, i den ursprungliga lydelsen, eller likvärdiga bestämmelser i ett land utanför EES och som är anställda eller på annat sätt verksamma inom samma juridiska person eller olika juridiska personer med gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll,

4. uppgifter som rör samma kund och samma transaktion och som omfattar fler än en verksamhetsutövare lämnas mellan sådana juridiska och fysiska personer som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 och 18–22, förutsatt att de tillhör samma verksamhets- eller yrkeskategori och omfattas av skyldigheter i fråga om tystnadsplikt och skydd för personuppgifter som följer av denna lag, och

5. en kund får kännedom om att åtgärder enligt första stycket vidtas eller kan komma att vidtas, när ett röjande inte kan undvikas till följd av verksamhetsutövarens skyldighet att avstå från en transaktion, att avstå från att inleda en affärsförbindelse eller att avsluta en affärsförbindelse enligt 3 kap. 1–3 §§.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt för verksamhetsutövare. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Enligt *andra stycket* får en verksamhetsutövare trots tystnadsplikt dela med sig av information i vissa fall.

Andra stycket 2 innebär att utbyte av information får ske mellan vissa verksamhetsutövare i samma koncern samt i filialiserade verksamheter med filialer utanför EES. Utbyte av information med dotterbolag eller filialer utanför EES förutsätter att filialerna eller dotterbolagen tillämpar rutiner för informationsutbyte och skydd för personuppgifter som anges i 2 kap. 8 eller 9 §. *Andra stycket 4* innebär att information som annars inte kan röjas för utomstående enligt första stycket under vissa förhållanden får delas med andra verksamhetsutövare. Undantaget är begränsat till situationer då fler än en verksamhetsutövare berörs av en och samma transaktion. Genom att hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket utvidgas till att även omfatta punkt 13 blir det möjligt att dela med sig av information enligt *andra stycket 2* och *4* även för juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

I *andra stycket 3* görs en redaktionell ändring.

För en närmare kommentar hänvisas till prop. 2016/17:173 s. 541 f.

5 kap.

9 § Förbudet i 8 § gäller inte samkörning av register med en filial till en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 som är etablerad i ett land utanför EES, om kraven enligt 2 kap. 10 och 11 §§ är uppfyllda i fråga om filialen.

Förbudet i 8 § gäller inte heller samkörning av register som sker mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 och som ingår i samma koncern, om verksamhetsutövarna har hemvist i Sverige eller inom EES.

Om en verksamhetsutövare som avses i andra stycket har hemvist i ett land utanför EES gäller andra stycket om kraven enligt 2 kap. 10 och 11 §§ är uppfyllda i fråga om den verksamhetsutövaren.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från förbudet att samköra register med uppgifter om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism i 8 §. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Av *första stycket* följer att vissa verksamhetsutövare får samköra register med filialer som är etablerade utanför EES, förutsatt att kraven enligt 2 kap. 10 och 11 §§ är uppfyllda i fråga om filialen. Det innebär att filialen måste tillämpa gemensamma rutiner avseende informationsdelning och skydd för personuppgifter samt tillämpa bestämmelser för att förhindra penningtvätt eller finansiering av terrorism som är likvärdiga med dem som följer av denna lag. Genom att hänvisningen till 1 kap. 2 § första stycket utvidgas till att även omfatta punkt 13 är bestämmelsen tillämplig även på juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

Av *andra stycket* följer att det är tillåtet för vissa verksamhetsutövare att samköra register med angivna verksamhetsutövare inom samma koncern, när verksamhetsutövare inom koncernen har hemvist i Sverige eller inom EES. Genom att hänvisning till 1 kap. 2 § första stycket utvidgas till att även omfatta punkt 13 är bestämmelsen tillämplig även på juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

För en närmare kommentar hänvisas till prop. 2016/17:173 s. 546.

7 kap.

1 § Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16, 19, 20 och 22–24. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka myndigheter som utövar tillsyn enligt detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 21 finns i 8 kap. rättegångsbalken och i 7 a kap. denna lag.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot annan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket finns i de lagar som reglerar dessa verksamhetsutövare.

I paragrafen anges när kapitlets bestämmelser om tillsyn och ingripande ska tillämpas. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Ändringen av hänvisningarna till 1 kap. 2 § första stycket är en följd av att hittillsvarande punkterna 15 och 18–23 får ny numrering och innebär ingen ändring i sak.

8 kap.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag för vissa speltjänster från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den,

2. innehållet i och omfattningen av den allmänna riskbedömningen enligt 2 kap. 1 § och om faktorer som kan tyda på låg eller hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism,

3. undantag från kravet på dokumenterade riskbedömningar enligt 2 kap. 2 §,

4. riskklassificering av kunder enligt 2 kap. 3 §, inbegripet faktorer som kan tyda på låg eller hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism,

5. innehållet i och omfattningen av interna och gemensamma rutiner enligt 2 kap. 8 och 9 §§,

6. innehållet i rutiner för lämplighetsprövning enligt 2 kap. 13 §,

7. dokumentation av genomförda utbildningar och vilken information och utbildning som ska tillhandahållas anställda enligt 2 kap. 14 §,

8. nödvändiga åtgärder och rutiner enligt 2 kap. 15 § och 6 kap. 4 a §,

9. åtgärder för identitetskontroll enligt 3 kap. 7 och 8 §§,

10. vad som avses med förenklade åtgärder för kundkännedom och i vilka situationer som förenklade åtgärder är tillåtna enligt 3 kap. 15 §,

11. vad som avses med skärpta åtgärder för kundkännedom och i vilka situationer som skärpta åtgärder ska vidtas enligt 3 kap. 16 och 17 §§,

12. hur rapportering till Polismyndigheten ska göras enligt 4 kap. 3 §,

13. hur uppgifter ska lämnas enligt 4 kap. 6 §,

14. system för uppgiftslämning enligt 4 kap. 7 §,

15. bevarande av handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 3 §,

16. förutsättningarna för förlängt bevarande av handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 4 §,

17. innehållet i och omfattningen av rutiner för intern kontroll och modellriskhantering enligt 6 kap. 1 §,

18. kriterierna för när funktioner som avses i 6 kap. 2 § första stycket ska inrättas samt de krav som ska gälla i fråga om funktionernas organisation, befogenheter och oberoende,

19. organisation, kompetens, befogenheter, funktion och oberoende för den centrala kontaktpunkten enligt 6 kap. 3 §,

20. det särskilda rapporteringssystemet enligt 6 kap. 4 §, och

21. skyldighet för verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 att periodiskt eller på begäran lämna uppgifter om sin verksamhet, sina kunder och andra förhållanden som är nödvändiga för att tillsynsmyndigheter ska kunna bedöma den risk som kan förknippas med de verksamhetsutövare som står under tillsyn.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 4.7.

Hänvisningen i *punkt 21* till 1 kap. 2 § första stycket utvidgas till att även omfatta punkt 13. Det innebär att bemyndigandet är tillämpligt även på juridiska personer etablerade i Sverige som driver verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt EU:s förordning om gräsrotsfinansiering.

För en närmare kommentar hänvisas till prop. 2016/17:173 s. 559–561.

15.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2020:1157) om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

3 § Ett värdepappersbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen driva annan verksamhet än att tillhandahålla de sidotjänster som anges i 2 §.

Ett värdepappersbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen driva valuta-handel.

Tillstånd enligt första stycket behövs inte för att bedriva försäkringsdistribution under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Ett värdepappersbolag får

1. utföra datarapporterings tjänster enligt förordningen om marknader för finansiella instrument, och

2. tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sidoverksamheter som ett värdepappersbolag kan få tillstånd att driva. Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

Lagen (2020:1157) om ändring i lagen om värdepappersmarknaden träder i kraft den 1 januari 2022. Genom den lagen ändras upplysningsbestämmelsen i *fjärde stycket* på så sätt att det tas in en hänvisning till bestämmelserna om datarapporterings tjänster i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 i stället för till 10 kap. (se prop. 2020/21:24 s. 90 f.). I paragrafen görs en redaktionell justering som innebär att upplysningsbestämmelserna om möjligheten att utföra eller tillhandahålla tjänster enligt vissa EU-förordningar anges i *fjärde stycket*, se författningskommentaren till 2 kap. 3 § i avsnitt 15.5.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2020/1503

av den 7 oktober 2020

om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

efter att ha hört Europeiska centralbanken,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Gräsrotsfinansiering (*crowdfunding*) är i allt högre grad en etablerad form av alternativ finansiering för nystartade företag samt små och medelstora företag, som i regel förlitar sig på små investeringar. Gräsrotsfinansiering utgör en allt viktigare typ av förmedlingstjänst där en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster utan att ta på sig egen risk driver en digital plattform som är öppen för allmänheten för att matcha, eller underlätta matchning av, presumtiva investerare eller långgivare med företag som söker finansiering. Sådan finansiering kan ta formen av lån eller förvärv av överlåtbara värdepapper eller av andra tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål. Det är därför lämpligt att tillämpningsområdet för denna förordning omfattar både lånebaserad gräsrotsfinansiering och andelsbaserad gräsrotsfinansiering, eftersom dessa typer av gräsrotsfinansiering kan struktureras som jämförbara finansieringsalternativ.
- (2) Tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster involverar i allmänhet tre typer av aktörer: projektägaren som föreslår ett projekt som ska finansieras, investerare som finansierar det föreslagna projektet och en förmedlande organisation i form av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som sammanför projektägare och investerare via en onlineplattform.
- (3) Gräsrotsfinansiering kan bidra till att ge tillgång till finansiering för små och medelstora företag och till att fullborda kapitalmarknadsunionen. Bristande tillgång till finansiering för små och medelstora företag utgör ett problem även i de medlemsstater där tillgången till bankfinansiering har varit stabil under hela finanskrisen. Gräsrotsfinansiering har utvecklats till och blivit en etablerad metod för finansiering av fysiska och juridiska personers affärsverksamhet. Sådan finansiering sker via onlineplattformar; affärsverksamheterna finansieras vanligtvis genom ett stort antal personer eller organisationer; och företagen, inbegripet nystartade företag, anskaffar relativt små penningbelopp.

⁽¹⁾ EUT C 367, 10.10.2018, s. 65.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 27 mars 2019 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 20 juli 2020 (ännu inte offentliggjord i EUT). Europaparlamentets ståndpunkt av den 5 oktober 2020 (ännu inte offentliggjord i EUT).

- (4) Utöver att vara en alternativ källa till finansiering, inbegripet riskkapital, kan gräsrotsfinansiering erbjuda företagen andra fördelar. Det kan vara ett sätt att validera en affärsidé, ge entreprenörer möjlighet att nå ut till ett stort antal personer som kan bidra med insikter och information, och fungera som ett marknadsföringsverktyg.
- (5) Flera medlemsstater har redan infört nationella specialanpassade regelverk för gräsrotsfinansiering. Dessa regelverk är anpassade till lokala marknadens och investerarens särdrag och behov. Befintliga nationella regler skiljer sig därför åt i unionen vad gäller villkoren för driften av plattformar för gräsrotsfinansiering, omfattningen av tillåtna verksamheter och krav på auktorisation.
- (6) Skillnaderna mellan befintliga nationella regler utgör ett hinder för gränsöverskridande tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster och har därför en direkt inverkan på den inre marknadens funktion när det gäller sådana tjänster. Det faktum att den rättsliga ramen är fragmenterad efter nationella gränser leder särskilt till betydande juridiska kostnader för icke-professionella investerare, som ofta ställs inför svårigheter när det gäller att avgöra vilka regler som är tillämpliga på gränsöverskridande gräsrotsfinansieringstjänster. Detta avskräcker därför ofta sådana investerare från att investera över gränserna genom plattformar för gräsrotsfinansiering. Av samma skäl avskräcks leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som driver sådana plattformar från att erbjuda sina tjänster i andra medlemsstater än den där de är etablerade. Av denna orsak har gräsrotsfinansieringstjänster hittills till största delen förblivit en nationell företeelse, till nackdel för utvecklingen av en unionsomfattande marknad för gräsrotsfinansiering, och företagen går därför miste om tillgång till gräsrotsfinansieringstjänster, särskilt i fall där dessa företag verkar på mindre nationella marknader.
- (7) För att främja gränsöverskridande gräsrotsfinansieringstjänster och för att underlätta utövandet av friheten att tillhandahålla och motta sådana tjänster på den inre marknaden, är det nödvändigt att undanröja de befintliga hindren för en väl fungerande inre marknad för gräsrotsfinansieringstjänster och att säkerställa en hög nivå av investerarskydd genom att inrätta ett regelverk på unionsnivå.
- (8) Genom åtgärder för att undanröja hindren för den inre marknadens funktion när det gäller gräsrotsfinansieringstjänster syftar denna förordning till att främja gränsöverskridande finansiering av företag. Gräsrotsfinansieringstjänster i samband med lån till konsumenter, enligt definitionen i artikel 3 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG ⁽³⁾, bör därför inte omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.
- (9) För att undvika regelarbitrage och säkerställa en effektiv tillsyn över leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör dessa leverantörer förbjudas att ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel från allmänheten, såvida de inte även auktoriserats som kreditinstitut i enlighet med artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU ⁽⁴⁾. Medlemsstaterna bör dock säkerställa att nationell rätt inte kräver en auktorisation som kreditinstitut eller någon annan individuell auktorisation, något annat individuellt undantag eller någon annan individuell dispens för projektägare eller investerare när de tar emot medel eller ger lån i syfte att erbjuda gräsrotsfinansieringsprojekt eller investera i dem.
- (10) Tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster syftar till att underlätta finansieringen av ett projekt genom kapitalanskaffning från ett stort antal personer som var och en bidrar med relativt små investeringsbelopp genom ett allmänt tillgängligt internetbaserat informationssystem. Gräsrotsfinansieringstjänster är således öppna för en obegränsad grupp investerare som får investeringsförslag samtidigt och innebär att medel anskaffas främst från fysiska personer, inbegripet sådana som inte är personer med stor nettoförmögenhet. Denna förordning bör tillämpas på gräsrotsfinansieringstjänster som består av ett gemensamt tillhandahållande av mottagande och vidarebefordrande av kundorder och placering utan fast åtagande av överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål, på en offentlig plattform som investerarna har obegränsad tillgång till. Det gemensamma tillhandahållandet av dessa tjänster utgör det viktigaste inslaget i gräsrotsfinansieringstjänster jämfört med vissa investeringstjänster som tillhandahålls enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU ⁽⁵⁾, även om dessa tjänster var och en för sig motsvarar dem som omfattas av det direktivet.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

- (11) När det gäller lånebaserad gräsrotsfinansiering bör denna förordning tillämpas på gräsrotsfinansieringstjänster som består i att förmedla långivning, inbegripet tjänster såsom presentation av erbjudanden om gräsrotsfinansiering för kunder, och prissättning eller bedömning av kreditrisken hos gräsrotsfinansieringsprojekt eller projektägare. Definitionen av gräsrotsfinansieringstjänster bör ta hänsyn till olika affärsmodeller som möjliggör ett låneavtal mellan en eller flera investerare och en eller flera projektägare genom en plattform för gräsrotsfinansiering. Lån som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde bör vara lån som medför en ovillkorlig skyldighet att återbetala en överenskommen summa pengar till investeraren, varvid de lånebaserade plattformarna för gräsrotsfinansiering endast underlättar ingåendet av låneavtal mellan investerare och projektägare utan att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster någonsin agerar som projektägarens kreditgivare. Förmedling av långivning som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde bör särskiljas från verksamheten i ett kreditinstitut, som beviljar krediter för egen räkning och tar emot insättningar eller andra återbetalbara medel från allmänheten.
- (12) I syfte att tillhandahålla sina tjänster driver leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster allmänt tillgängliga internetbaserade informationssystem, inbegripet sådana system som kräver användarregistrering.
- (13) För andelsbaserad gräsrotsfinansiering är överlåtbarhet ett viktigt skydd för att investerare ska kunna avveckla sin investering, eftersom det ger en möjlighet för dem att avyttra sina intressen på kapitalmarknaderna. Denna förordning omfattar och tillåter därför gräsrotsfinansieringstjänster i samband med överlåtbara värdepapper. Aktier i vissa privata aktieföretag som bildats enligt medlemsstaternas nationella rätt kan också fritt överlåtas på kapitalmarknaderna och bör därför inte hindras från att omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.
- (14) Vissa tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål omfattas i vissa medlemsstater av nationell rätt som reglerar deras överlåtbarhet, såsom kravet att överlåtelser bestyrks av en notarie. Denna förordning bör tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av nationell rätt som reglerar spridningen av sådana instrument.
- (15) Även om ICO-erbjudanden (*initial coin offerings*) har potential att användas för att finansiera små och medelstora företag, innovativa nystartade företag och expanderande företag och kan påskynda tekniköverföring, skiljer sig deras egenskaper avsevärt från gräsrotsfinansieringstjänster som regleras enligt denna förordning.
- (16) Med tanke på de risker som är förknippade med investeringar genom gräsrotsfinansiering är det lämpligt, för att ge ett effektivt investerarskydd och för att tillhandahålla en mekanism för marknadsdisciplin, att införa ett tröskelvärde för det sammanlagda beloppet för erbjudanden om gräsrotsfinansiering från en viss projektägare. I enlighet med detta bör det tröskelvärdet fastställas till 5 000 000 EUR, vilket är det tröskelvärde som de flesta medlemsstater använder för att undanta erbjudanden av värdepapper till allmänheten från skyldigheten att offentliggöra prospekt i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1129 ⁽⁶⁾.
- (17) De överlappande regelverk som inrättas genom denna förordning och förordning (EU) 2017/1129, på grund av ett tröskelvärde på 5 000 000 EUR, skulle kunna öka risken för regelarbitrage och ha en störande inverkan på tillgången till finansiering och utvecklingen av kapitalmarknaderna i vissa medlemsstater. Dessutom har, än så länge, endast ett begränsat antal medlemsstater infört en särskild rättslig ram för reglering av plattformar för gräsrotsfinansiering och gräsrotsfinansieringstjänster. Med beaktande av att vissa medlemsstater vid genomförandet av förordning (EU) 2017/1129 har fastställt tröskelvärdet för undantagande av erbjudanden av värdepapper till allmänheten från skyldigheten att offentliggöra ett prospekt till under 5 000 000 EUR och med beaktande av de särskilda åtgärder som dessa medlemsstater kan behöva vidta för att anpassa sin nationella rätt och säkerställa tillämpningen av det enda tröskelvärdet enligt denna förordning, bör denna förordning föreskriva ett icke förlängningsbart tillfälligt undantag så att dessa medlemsstater ska kunna vidta dessa betydande åtgärder. Det tillfälliga undantaget bör tillämpas för en så kort tid som möjligt för att minimera störningen av den inre marknadens funktion.
- (18) För att upprätthålla ett högt investerarskydd, minska riskerna som är förknippade med gräsrotsfinansiering och säkerställa en rättvis behandling av alla kunder bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ha infört riktlinjer som är utformade så att det säkerställs att projekten på deras plattformar väljs ut på ett professionellt, rättvist och öppet sätt, och att gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahålls på samma sätt.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1129 av den 14 juni 2017 om prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad, och om upphävande av direktiv 2003/71/EG (EUT L 168, 30.6.2017, s. 12).

- (19) För att förbättra sina tjänster till kunderna bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster kunna föreslå gräsrotsfinansieringsprojekt för enskilda investerare på grundval av en eller flera specifika parametrar eller riskindikatorer, såsom typ eller sektor av affärsverksamhet eller kreditbetyg, vilka investeraren i förväg har meddelat leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster. Den auktorisation som erhållits enligt denna förordning bör emellertid inte ge leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster rätt att tillhandahålla individuella eller kollektiva kapitalförvaltnings-tjänster. För att säkerställa att presumtiva investerare erbjuds investeringsmöjligheter på en neutral grund bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster inte betala eller motta någon ersättning, rabatt eller icke-monetär förmån för att styra order från investerare till ett särskilt erbjudande på sin plattform eller en tredje parts plattform.
- (20) Affärsmodeller som går ut på att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster med hjälp av automatiserade processer automatiskt fördelar medel till gräsrotsfinansieringsprojekt i enlighet med parametrar och riskindikatorer som investeraren har fastställt i förväg, så kallad autoinvestering, bör betraktas som individuell portföljförvaltning av lån.
- (21) Det faktum att det på en plattform för gräsrotsfinansiering enligt denna förordning förekommer filtreringsverktyg bör inte betraktas som investeringsrådgivning enligt direktiv 2014/65/EU förutsatt att dessa verktyg ger kunderna information på ett neutralt sätt som inte utgör en rekommendation. Sådana verktyg bör inkludera verktyg som visar resultat baserade på kriterier som rör rent objektiva produkttegenskaper. När det gäller plattformar för gräsrotsfinansiering skulle de objektiva produkttegenskaperna kunna utgöras av i förväg fastställda projektkriterier såsom den ekonomiska sektorn, det instrument som används samt räntesatsen, eller riskkategorin om det ges tillräcklig information om beräkningsmetoden. På samma sätt bör även viktiga finansiella uppgifter som beräknats utan något utrymme för skönsmässig bedömning betraktas som objektiva kriterier.
- (22) Denna förordning syftar till att underlätta direkta investeringar och att undvika att skapa möjligheter till regelarbitrage för finansiella mellanhänder som omfattas av andra unionsrättsakter, särskilt unionsrättsakter som styr fondförvaltare. Användningen av rättsliga strukturer, inbegripet specialföretag, som ett mellanled mellan gräsrotsfinansieringsprojektet och investerare bör därför vara strikt reglerad och endast tillåtas i fall där det motiveras av att investeraren ges möjlighet att förvärva andelar till exempel i en illikvid eller odelbar tillgång med hjälp av ett specialföretags emission av överlåtbara värdepapper.
- (23) Att säkerställa att det finns effektiva styrningssystem är avgörande för en korrekt riskhantering och för att förebygga eventuella intressekonflikter. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör därför ha infört styrformer som säkerställer en effektiv och ansvarsfull ledning av dessa leverantörer. De fysiska personer som ansvarar för deras ledning bör ha gott anseende och tillräcklig kunskap, tillräckliga färdigheter och tillräcklig erfarenhet. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör också fastställa förfaranden för att ta emot och hantera klagomål från kunder.
- (24) Kunderna är exponerade för potentiella risker kopplade till leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster, i synnerhet operativa risker. I syfte att skydda kunderna mot sådana risker bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster omfattas av försiktighetskrav.
- (25) Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör vara skyldiga att utarbeta kontinuitetsplaner som tar hänsyn till de risker som är förknippade med att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster fallerar. Sådana kontinuitetsplaner bör innehålla bestämmelser om hanteringen av kritiska funktioner, som beroende på affärsmodellen hos leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster kan inbegripa bestämmelser om fortsatt administration av utestående lån, information till kunder och överlämnande av arrangemang för förvaring av tillgångar.
- (26) Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör fungera som neutrala mellanhänder mellan kunder på sin plattform för gräsrotsfinansiering. För att förhindra intressekonflikter bör vissa krav fastställas för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, deras aktie- eller andelsägare, ledning och anställda, och varje annan fysisk eller juridisk person med nära koppling till dem genom kontroll. I synnerhet bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster hindras från att delta i erbjudanden om gräsrotsfinansiering på sina egna plattformar för gräsrotsfinansiering. Större aktie- eller andelsägare, ledning och anställda och varje annan fysisk eller juridisk person med nära koppling till dem genom kontroll bör inte agera som projektägare i samband med de gräsrotsfinansieringstjänster som erbjuds på deras plattform för gräsrotsfinansiering. Dessa större aktie- eller andelsägare, denna ledning, dessa anställda och fysiska eller juridiska personer bör dock inte förbjudas att agera som investerare i de projekt som erbjuds på deras plattform för gräsrotsfinansiering, förutsatt att det har införts lämpliga skyddsåtgärder mot intressekonflikter.

- (27) För att skapa förutsättningar för effektivt och smidigt tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ha rätt att uppdra driftsfunktioner, helt eller delvis, till en tredje part, förutsatt att sådan utkontraktering inte försämrar kvaliteten på de interna kontrollerna hos leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster eller den effektiva tillsynen av leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster. Leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster bör dock behålla hela ansvaret för att denna förordning efterlevs med avseende på den utkontrakterade verksamheten.
- (28) Kraven avseende förvaring av tillgångar är av avgörande betydelse för skyddet av investerare som mottar gräsrotsfinansieringstjänster. Överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål som kan registreras på ett konto för finansiella instrument eller som kan levereras fysiskt till depåhållaren bör förvaras av en kvalificerad depåhållare, som är auktoriserad i enlighet med direktiv 2013/36/EU eller 2014/65/EU. Beroende på vilken typ av tillgångar som ska förvaras bör tillgångarna antingen depåförvaras, vilket är fallet för överlåtbara värdepapper som kan registreras på ett konto för finansiella instrument eller som kan levereras fysiskt, eller bli föremål för kontroll av äganderätten och registrering. Förvaring av överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål som i enlighet med nationell rätt endast är registrerade hos projektägaren eller dennes ombud, såsom investeringar i onoterade företag, eller som hålls på ett individuellt separerat konto som en kund kan öppna direkt hos en värdepapperscentral, anses vara likvärdigt med förvaring av tillgångar av kvalificerade depåhållare.
- (29) Eftersom endast betaltjänstleverantörer har rätt att tillhandahålla betaltjänster enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366⁽⁷⁾ innebär en auktorisation att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster inte en auktorisation att även tillhandahålla betaltjänster. Det är därför lämpligt att klargöra att om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahåller sådana betaltjänster i samband med sina gräsrotsfinansieringstjänster måste den även vara en betaltjänstleverantör enligt definitionen i direktiv (EU) 2015/2366. Detta krav påverkar inte enheter som är auktoriserade enligt direktiv 2014/65/EU som bedriver en verksamhet som avses i artikel 3 i direktiv (EU) 2015/2366 och som också omfattas av den underrättelseskyldighet som fastställs i artikel 37 i direktiv (EU) 2015/2366. För att möjliggöra lämplig tillsyn av sådan verksamhet bör leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster underrätta de behöriga myndigheterna om huruvida den har för avsikt att själv tillhandahålla betaltjänster, med lämplig auktorisation, eller om sådana tjänster kommer att utkontrakteras till en auktoriserad tredje part.
- (30) För att gränsöverskridande gräsrotsfinansieringstjänster ska kunna öka och fungera smidigt krävs det att verksamhetens omfattning är tillräckligt stor och att allmänheten har förtroende för dessa tjänster. Det är därför nödvändigt att fastställa enhetliga, proportionella och direkt tillämpliga krav för auktorisation av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. Krav för gräsrotsfinansieringstjänster bör därför underlätta gränsöverskridande tillhandahållande av dessa tjänster, minska de operativa riskerna och säkerställa en hög grad av öppenhet och investerarskydd.
- (31) I syfte att säkerställa en effektiv tillsyn av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör endast juridiska personer som är faktiskt och stabilt etablerade i unionen, vilket inbegriper nödvändiga resurser, kunna ansöka om auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt denna förordning.
- (32) Gräsrotsfinansieringstjänster kan vara utsatta för risker för penningtvätt och finansiering av terrorism, vilket framhålls i rapporten från kommissionen till Europaparlamentet och rådet av den 26 juni 2017 om bedömningen av de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som påverkar den inre marknaden och berör gränsöverskridande verksamhet. Skyddsåtgärder bör därför tillhandahållas vid fastställandet av villkoren för auktorisation av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och för bedömning av det goda anseendet hos de fysiska personer som ansvarar för deras ledning samt genom att tillhandahållandet av betaltjänster begränsas till auktoriserade enheter som omfattas av krav på bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. För att ytterligare säkerställa marknadsintegriteten genom att förebygga risker för penningtvätt och finansiering av terrorism, och med beaktande av hur mycket finansiering som kan anskaffas genom ett erbjudande om gräsrotsfinansiering i enlighet med denna förordning, bör kommissionen bedöma om det är nödvändigt och proportionellt att låta leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster omfattas av skyldigheten att efterleva nationell rätt som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849⁽⁸⁾ i fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism, och att lägga till sådana leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i förteckningen över ansvariga enheter för tillämpningen av det direktivet.

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 23.12.2015, s. 35).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (EUT L 141, 5.6.2015, s. 73).

- (33) För att göra det möjligt för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster att bedriva gränsöverskridande verksamhet utan att ställas inför olika regler, och för att därmed underlätta finansiering av projekt i hela unionen av investerare från olika medlemsstater, bör medlemsstaterna inte tillåtas att ställa ytterligare krav på de leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserade enligt denna förordning.
- (34) Auktorisationsförfarandet bör göra det möjligt för behöriga myndigheter att få information om de tjänster som de presumtiva leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster har för avsikt att tillhandahålla, inbegripet de plattformar för gräsrotsfinansiering som de har för avsikt att driva, bedöma ledningens kvalitet och bedöma deras interna organisation och interna förfaranden som har inrättats för att säkerställa efterlevnad av denna förordning.
- (35) I syfte att säkerställa lämplig tillsyn och undvika oproportionerliga administrativa bördor bör det vara möjligt för enheter som har auktoriserats enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG⁽⁹⁾, eller direktiv 2013/36/EU, 2014/65/EU eller (EU) 2015/2366, och som har för avsikt att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster, att inneha en auktorisation både enligt något av de direktiven och enligt denna förordning. I sådana fall bör ett förenklat auktorisationsförfarande tillämpas och de behöriga myndigheterna bör inte kräva inlämning av handlingar eller bevis som de redan förfogar över.
- (36) För att främja öppenhet för investerare när det gäller tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster bör den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010⁽¹⁰⁾ (Esma) upprätta ett allmänt tillgängligt och uppdaterat register över samtliga leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som auktoriserats i enlighet med denna förordning. Detta register bör inkludera information om alla plattformar för gräsrotsfinansiering som drivs i unionen.
- (37) En auktorisation enligt denna förordning bör återkallas om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster inte längre uppfyller villkoren för beviljandet av auktorisationen. De behöriga myndigheterna bör också ha befogenhet att återkalla en auktorisation enligt denna förordning om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, eller en tredje part som agerar för dennes räkning, har förlorat den auktorisation som möjliggör tillhandahållande av betaltjänster enligt direktiv (EU) 2015/2366 eller investeringstjänster enligt direktiv 2014/65/EU, eller om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som även är en betaltjänstleverantör, eller dess ledning, anställda eller en tredje part som agerar på dess vägnar, har överträtt nationell rätt som genomför direktiv (EU) 2015/849.
- (38) För att kunna erbjuda sina kunder ett brett utbud av tjänster bör en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserad enligt denna förordning ha rätt att ägna sig åt annan verksamhet än det tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster som omfattas av en auktorisation enligt denna förordning.
- (39) För att säkerställa en klar förståelse av gräsrotsfinansieringstjänsternas egenskaper och de risker, kostnader och avgifter som är förknippade med sådana tjänster, bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster förse sina kunder med rättvisande, tydlig och inte vilseledande information.
- (40) Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster som består i att förmedla långivning bör göra viss relevant information tillgänglig för alla kunder, såsom fallissemangskvoter avseende lån.
- (41) Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som sätter kreditbetyg på gräsrotsfinansieringsprojekt eller föreslår prissättningen av erbjudanden om gräsrotsfinansiering bör ange nyckelinslagen i sin metod. Kravet på att ange metoderna för beräkning av kreditbetyg eller för att bestämma priset eller räntesatsen bör inte tolkas som ett krav på utlämnande av känslig affärsinformation eller på ett sätt som hindrar innovation.
- (42) I syfte att säkerställa ett adekvat investerarskydd för olika kategorier av investerare som deltar i gräsrotsfinansieringsprojekt samtidigt som investeringsflöden främjas gör denna förordning åtskillnad mellan sofistikerade och icke-sofistikerade investerare och inför olika nivåer av skyddsåtgärder för investerarskydd som är lämpliga för var och en av dessa kategorier. Åtskillnaden mellan sofistikerade och icke-sofistikerade investerare bör grunda sig på den åtskillnad mellan professionella kunder och icke-professionella kunder som görs i direktiv 2014/65/EU. Vid den åtskillnaden bör hänsyn emellertid även tas till gräsrotsfinansieringsmarknadens särdrag. Vid åtskillnaden mellan sofistikerade och icke-sofistikerade investerare i denna förordning bör även presumtiva investerares erfarenhet av och kunskap om gräsrotsfinansiering särskilt beaktas, vilka bör bedömas på nytt vartannat år.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG (EUT L 267, 10.10.2009, s. 7).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 84).

- (43) Finansiella produkter som marknadsförs på en plattform för gräsrotsfinansiering är inte desamma som traditionella investeringsprodukter eller sparprodukter och bör inte marknadsföras som sådana. För att säkerställa att presumtiva icke-sofistikerade investerare förstår den risknivå som är förknippad med investeringar genom gräsrotsfinansiering bör dock leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster vara skyldiga att utföra en kunskapskontroll av presumtiva icke-sofistikerade investerare för att fastställa deras förståelse av sådana investeringar. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör uttryckligen varna presumtiva icke-sofistikerade investerare som har otillräcklig kunskap, otillräckliga färdigheter och otillräcklig erfarenhet om att de gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls kan vara olämpliga för dem.
- (44) Med tanke på att sofistikerade investerare per definition är medvetna om de risker som är förknippade med investeringar i gräsrotsfinansieringsprojekt finns det ingen orsak att tillämpa en kunskapskontroll på dem. Likaså bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster inte heller vara skyldiga att utfärda riskvarningar till sofistikerade investerare.
- (45) I syfte att säkerställa att icke-sofistikerade investerare har läst och förstått de uttryckliga riskvarningar som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster utfärdat till dem bör de uttryckligen bekräfta de risker som de tar när de investerar i ett gräsrotsfinansieringsprojekt. För att upprätthålla en hög nivå av investerarskydd och med hänsyn till att avsaknaden av en sådan bekräftelse tyder på potentiellt bristande förståelse av de ifrågasvarande riskerna bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster endast godkänna investeringar från icke-sofistikerade investerare som uttryckligen bekräftat att de har mottagit och förstått dessa varningar.
- (46) Med tanke på de risker som är förknippade med gräsrotsfinansieringsprojekt bör icke-sofistikerade investerare undvika alltför stor exponering mot sådana projekt. Det finns en betydande risk för att förlora stora summor av de ursprungligen investerade beloppen eller till och med för total förlust. Det är därför lämpligt att fastställa ett högsta belopp som icke-sofistikerade investerare, utan ytterligare skyddsåtgärder, får investera i ett enskilt projekt. Sofistikerade investerare som har den nödvändiga erfarenheten, kunskapen eller finansiella kapaciteten, eller en kombination av dessa, bör däremot inte begränsas av ett sådant högsta belopp.
- (47) I syfte att stärka skyddet av icke-sofistikerade investerare är det nödvändigt att införa bestämmelser om en betänketid under vilken en presumtiv icke-sofistikerad investerare kan återkalla ett erbjudande om att investera eller en intresseanmälan avseende ett visst erbjudande om gräsrotsfinansiering, utan att ange något skäl till detta och utan att åläggas någon sanktion. Detta är nödvändigt för att undvika en situation där en presumtiv icke-sofistikerad investerare, genom att acceptera ett erbjudande om gräsrotsfinansiering, därigenom även accepterar ett erbjudande om att ingå ett rättsligt bindande avtal utan någon möjlighet att dra sig ur det inom en lämplig tidsperiod. Betänketiden är inte nödvändig när en presumtiv icke-sofistikerad investerare kan anmäla intresse för ett visst erbjudande om gräsrotsfinansiering utan att därigenom också förbinda sig till ett avtal, med undantag för en situation där ett sådant erbjudande om att investera lämnas eller en sådan intresseanmälan görs vid en tidpunkt som ligger nära den planerade förfalldagen för erbjudandet eller datumet för uppnående av finansieringsmålet. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör säkerställa att inga pengar uppbärs från investeraren eller överförs till projektägaren innan betänketiden har löpt ut.
- (48) Med tanke på de eventuella effekter som rätten att återkalla ett erbjudande om att investera eller en intresseanmälan under en betänketid kan ha på kostnaderna för kapitalanskaffning genom plattformar för gräsrotsfinansiering, bör kommissionen som en del av sin rapport enligt denna förordning bedöma huruvida betänketiden bör förkortas för att möjliggöra en effektivare kapitalanskaffningsprocess utan att investerarskyddet tar skada.
- (49) Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG⁽¹¹⁾ omfattar krav som uppkommer på grund av ett värdepappersföretags oförmåga att betala tillbaka pengar som tillkommer eller tillhör investerare och som innehas för deras räkning i samband med investeringsverksamhet, eller dess oförmåga att till investerare lämna tillbaka finansiella instrument som tillhör dem och som innehas, handhas eller förvaltas för deras räkning i samband med investeringsverksamhet. Med tanke på att förvaring av tillgångar i samband med gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls av ett värdepappersföretag som även är auktoriserat enligt direktiv 2014/65/EU inte inbegriper tillhandahållande av investeringstjänster i den mening som avses i artikel 4.1.2 i det direktivet, bör icke-sofistikerade investerare genom investeringsfaktbladet informeras om att skyddet inom ramen för systemet för ersättning till investerare inte är tillämpligt på överlåtbara värdepapper eller tillätna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål som förvärvas genom plattformen för gräsrotsfinansiering. Dessutom bör tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster av en sådan leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster inte anses utgöra mottagande av insättningar i den mening som avses i artikel 2.1.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU⁽¹²⁾.

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv nr 97/9/EG av den 3 mars 1997 om system för ersättning till investerare (EGT L 84, 26.3.1997, s. 22).

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU av den 16 april 2014 om insättningsgarantisystem (EUT L 173, 12.6.2014, s. 149).

- (50) I denna förordning fastställs innehållet i ett investeringsfaktablad som leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska tillhandahålla till presumtiva investerare i samband med varje erbjudande om gräsrotsfinansiering för att göra det möjligt för dem att fatta ett välgrundat investeringsbeslut. Investeringsfaktabladet bör varna presumtiva investerare om att den investeringsmiljö de befinner sig i kännetecknas av risker som varken omfattas av de insättningsgarantisystem som inrättats i enlighet med direktiv 2014/49/EU eller av de system för ersättning till investerare som inrättats i enlighet med direktiv 97/9/EG.
- (51) Investeringsfaktabladet bör ge en bild av särdragen i lånebaserad och andelsbaserad gräsrotsfinansiering. I det syftet bör det finnas krav på särskilda och relevanta indikatorer. Investeringsfaktabladet bör om så är möjligt även ta hänsyn till de särdrag och risker som är förknippade med projektägare, och bör inriktas på väsentlig information om projektägarna, investerarens rättigheter och avgifter, samt vilken typ av överlåtbara värdepapper, tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål och lån som erbjuds. Investeringsfaktabladet bör utarbetas av projektägarna, eftersom projektägarna är bäst lämpade att tillhandahålla den information som måste ingå däri. Eftersom det är leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster som ansvarar för att tillhandahålla investeringsfaktabladet till presumtiva investerare, är det dock leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster som bör säkerställa att investeringsfaktabladet är tydligt, korrekt och fullständigt.
- (52) Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bör tillåtas att lägga fram mer information än vad som krävs i det investeringsfaktablad som utarbetats av projektägaren. Sådan information bör dock komplettera och överensstämma med den övriga information som tillhandahålls i investeringsfaktabladet.
- (53) Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster upptäcker ett utelämnande, ett misstag eller en oriktighet i investeringsfaktabladet som kan ha en väsentlig inverkan på investeringens förväntade avkastning, bör denna leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster omgående informera projektägaren om utelämnandet, misstaget eller oriktigheten, och projektägaren bör komplettera eller korrigera den informationen. Om sådan komplettering eller korrigering inte sker, bör leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster under vissa omständigheter tillfälligt dra in eller till och med dra tillbaka erbjudandet om gräsrotsfinansiering.
- (54) För att säkerställa att nystartade företag och små och medelstora företag får smidig och snabb tillgång till kapitalmarknaderna, för att minska deras finansieringskostnader och för att undvika förseningar och kostnader för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, bör det inte finnas något krav på godkännande av investeringsfaktabladet av en behörig myndighet.
- (55) Om så är tillåtet enligt nationell rätt bör en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster kunna överlåta ägandet av andelar i ett andelsbaserat gräsrotsfinansieringsprojekt genom att uppdatera sitt informationssystem. En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster bör även, för att säkerställa öppenhet och informationsflöde, kunna tillåta kunder som har gjort investeringar genom dess plattform för gräsrotsfinansiering att på en anslagstavla på dess plattform för gräsrotsfinansiering annonsera sitt intresse av att köpa eller sälja lån, överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål som ursprungligen erbjudits på den plattformen för gräsrotsfinansiering, under förutsättning att anslagstavlan inte sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen på ett sådant sätt att det uppstår ett avtal i anslutning till sådana annonser. Den anslagstavla som tillhandahålls av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster bör därför inte bestå av ett internt matchningssystem som utför kundorder på multilateral basis, såvida inte leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster när det gäller överlåtbara värdepapper även har en separat auktorisation som värdepappersföretag i enlighet med artikel 5 i direktiv 2014/65/EU eller som en reglerad marknad i enlighet med artikel 44 i det direktivet. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som inte har en sådan auktorisation avseende överlåtbara värdepapper bör därför tydligt informera investerare om att de inte accepterar mottagande av order för köp eller försäljning av avtal som rör investeringar som ursprungligen gjorts på plattformen för gräsrotsfinansiering, att all köp- och försäljningsverksamhet på deras plattform för gräsrotsfinansiering sker på grundval av investerarens egen bedömning och på investerarens ansvar och att de inte driver en handelsplats i enlighet med direktiv 2014/65/EU.
- (56) För att främja öppenhet och för att säkerställa att kommunikationen med kunderna dokumenteras på ett korrekt sätt bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster bevara all relevant dokumentation om sina tjänster och transaktioner.
- (57) För att säkerställa en rättvis och icke-diskriminerande behandling av kunder bör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som marknadsför sina tjänster genom marknadsföringskommunikation tillhandahålla information som är rättvisande, tydlig och inte vilseledande.

- (58) För att förbättra rättssäkerheten för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som verkar i hela unionen och för att underlätta marknadstillträde, bör de nationella lagar och andra författningar som särskilt reglerar marknadsföringskommunikation som ges av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och vilka gäller i medlemsstaterna offentliggöras elektroniskt, tillsammans med sammanfattningar av dessa på ett språk som är brukligt i internationella finanskretsar. Esma och de behöriga myndigheterna bör hålla sina webbplatser uppdaterade i det syftet.
- (59) För att möjliggöra en bättre förståelse av hur omfattande skillnaderna är mellan regelverken i medlemsstaterna när det gäller kraven på marknadsföringskommunikation bör de behöriga myndigheterna årligen lämna en detaljerad rapport till Esma om sina efterlevnadssåtgärder inom det området.
- (60) För att undvika onödiga kostnader och administrativa bördor för gränsöverskridande tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster bör marknadsföringskommunikation inte omfattas av krav på översättning om den ges på åtminstone ett av de officiella språken i den medlemsstat där marknadsföringskommunikationen sker eller på ett språk som godtas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten.
- (61) För att säkerställa ett effektivt tillsyns- och auktorisationsförfarande bör medlemsstaterna avgränsa de skyldigheter och funktioner som de behöriga myndigheterna ska fullgöra enligt denna förordning. I syfte att underlätta ett effektivt gränsöverskridande administrativt samarbete bör varje medlemsstat utse en enda kontaktpunkt för att hantera kommunikationen med Esma och med behöriga myndigheter i hela unionen.
- (62) Eftersom de behöriga myndigheternas effektiva verktyg, befogenheter och resurser garanterar ändamålsenlig tillsyn bör denna förordning föreskriva en minimiuppsättning tillsyns- och utredningsbefogenheter som ska anförtros de behöriga myndigheterna i enlighet med nationell rätt. Dessa befogenheter bör, om nationell rätt så kräver, utövas genom ansökan hos de behöriga rättsliga myndigheterna. När Esma och de behöriga myndigheterna utövar sina befogenheter enligt denna förordning bör de agera objektivt och opartiskt och förbli självständiga i sitt beslutsfattande.
- (63) I syfte att upptäcka överträdelse av denna förordning är det nödvändigt att de behöriga myndigheterna har tillträde till andra lokaler än fysiska personers privata bostäder för att beslagta handlingar. Tillträde till sådana lokaler krävs när det föreligger rimlig misstanke om att det finns handlingar och andra uppgifter med anknytning till föremålet för en inspektion eller utredning som kan vara relevanta för att bevisa en överträdelse av denna förordning. Dessutom krävs tillträde till sådana lokaler när den fysiska eller juridiska person som mottagit en begäran om information underlåter att hörsamma den eller om det finns rimliga skäl att tro att en eventuell begäran inte skulle höras eller att de handlingar eller den information som informationskravet avser skulle undanröjas, manipuleras eller förstöras.
- (64) För att säkerställa att kraven i denna förordning efterlevs, är det viktigt att medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder för att se till att överträdelse av denna förordning blir föremål för lämpliga administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder. Dessa sanktioner och åtgärder bör vara effektiva, proportionella och avskräckande, säkerställa en gemensam strategi i medlemsstaterna och ha en preventiv effekt. Denna förordning bör inte begränsa medlemsstaternas möjligheter att föreskriva strängare administrativa sanktioner.
- (65) För att säkerställa att behöriga myndigheters beslut att påföra administrativa sanktioner eller andra administrativa åtgärder har en preventiv effekt på allmänheten i stort bör besluten offentliggöras, såvida inte den behöriga myndigheten anser det vara nödvändigt att offentliggöra besluten på anonym grund, skjuta upp offentliggörandet, eller inte offentliggöra dem alls.
- (66) Även om medlemsstaterna kan fastställa regler om administrativa sanktioner och straffrättsliga påföljder för samma överträdelse bör medlemsstaterna inte åläggas att fastställa regler om administrativa sanktioner för överträdelse av denna förordning som omfattas av nationell straffrätt. Bibehållandet av straffrättsliga påföljder i stället för administrativa sanktioner för överträdelse av denna förordning bör dock inte minska eller på annat sätt påverka de behöriga myndigheternas möjlighet att rätttidigt samarbeta med, få tillgång till och utbyta information med behöriga myndigheter i andra medlemsstater vid tillämpning av denna förordning, inbegripet efter ett eventuellt hänskjutande av de relevanta överträdelsefallen till de behöriga rättsliga myndigheterna för lagföring.
- (67) Eftersom investeringsfaktabladet är utformat med tanke på särdragen i ett erbjudande om gräsrotsfinansiering och på investerarens informationsbehov, bör erbjudanden om gräsrotsfinansiering enligt denna förordning undantas från skyldigheten att offentliggöra prospekt enligt förordning (EU) 2017/1129, och den förordningen bör ändras i enlighet med detta.

- (68) Visselblåsare kan göra behöriga myndigheter uppmärksamma på ny information som kan vara till nytta i arbetet med att upptäcka överträdelser av denna förordning och påföra sanktioner. Denna förordning bör därför säkerställa att det finns lämpliga arrangemang som ger visseblåsare möjlighet att uppmärksamma behöriga myndigheter på faktiska eller potentiella överträdelser av denna förordning och skyddar dem mot repressalier. Det bör göras genom ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937⁽¹³⁾ så att det görs tillämpligt på överträdelser av denna förordning.
- (69) I syfte att specificera kraven i denna förordning bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) delegeras till kommissionen med avseende på att förlänga övergångsperioden med avseende på gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls i enlighet med nationell rätt. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽¹⁴⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (70) För att främja en konsekvent tillämpning av denna förordning, inbegripet tillräckligt skydd av investerare och konsumenter i hela unionen, bör tekniska standarder utarbetas. Då Esma och den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten) som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010⁽¹⁵⁾ (EBA) har mycket specialiserad sakkunskap, skulle det vara effektivt och lämpligt att ge dessa organ i uppgift att utarbeta och förelägga kommissionen förslag till tekniska standarder för tillsyn som inte inbegriper politiska val.
- (71) Kommissionen bör ges befogenhet att anta tekniska standarder för tillsyn som utarbetats av Esma och EBA när det gäller individuell portföljförvaltning av lån, hantering av klagomål, intressekonflikter, auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, information till kunder, upplysning om fallissemangskvot, kunskapskontroll och simulering av förmågan att bära förluster, investeringsfaktabelad och samarbete mellan behöriga myndigheter. Kommissionen bör anta dessa tekniska standarder för tillsyn genom delegerade akter enligt artikel 290 i EUF-fördraget och i enlighet med artiklarna 10–14 i förordningarna (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 1095/2010.
- (72) Kommissionen bör också ges befogenhet att anta tekniska standarder för genomförande som utarbetats av Esma med avseende på rapportering från leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, offentliggörande av nationella bestämmelser avseende marknadsföringskrav, och samarbete mellan behöriga myndigheter och med Esma. Kommissionen bör anta dessa tekniska standarder för genomförande genom genomförandeakter enligt artikel 291 i EUF-fördraget och i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1095/2010.
- (73) Varje behandling av personuppgifter som görs inom ramen för denna förordning, såsom utbyte eller överföring av personuppgifter av de behöriga myndigheterna, bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽¹⁶⁾ och varje utbyte eller överföring av information som görs av Esma bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725⁽¹⁷⁾.
- (74) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att åtgärda fragmenteringen av den tillämpliga rättsliga ramen för gräsrotsfinansieringstjänster för att säkerställa en väl fungerande inre marknad för sådana tjänster, och samtidigt stärka investerarskyddet och marknadens effektivitet samt bidra till inrättandet av kapitalmarknadsunionen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (EUT L 305, 26.11.2019, s. 17).

⁽¹⁴⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 12).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (75) Tillämpningsdagen för denna förordning bör skjutas upp för att anpassas till tillämpningsdagen för de nationella regler som införlivar Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1504⁽¹⁸⁾, som undantar leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde från tillämpningen av direktiv 2014/65/EU.
- (76) Av rättssäkerhetsskäl och med tanke på att nationella regler ska ersättas av reglerna i denna förordning vad gäller sådana gräsrotsfinansieringstjänster som nu omfattas av denna förordnings tillämpningsområde, är det lämpligt att införa övergångsarrangemang för att göra det möjligt för personer som tillhandahåller sådana gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med nationell rätt som föregår denna förordning att anpassa sin affärsverksamhet till denna förordning och ha tillräckligt med tid för att ansöka om auktorisation enligt denna förordning. Sådana personer bör därför kunna fortsätta att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde i enlighet med tillämplig nationell rätt fram till och med den 10 november 2022. Under den övergångsperioden kan medlemsstaterna införa särskilda förfaranden som gör det möjligt för juridiska personer som enligt nationell rätt har auktoriserats att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning, att omvandla sina nationella auktorisationer till auktorisationer enligt denna förordning, förutsatt att leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster uppfyller kraven i denna förordning.
- (77) Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som inte har beviljats auktorisation i enlighet med denna förordning senast den 10 november 2022 bör inte utfärda några nya erbjudanden om gräsrotsfinansiering efter det datumet. För att undvika en situation där målet för kapital som ska anskaffas för ett visst gräsrotsfinansieringsprojekt inte fullbordas senast den 10 november 2022, bör ansökningsomgångarna avslutas senast det datumet. Efter den 10 november 2022 kan dock administration av befintliga avtal, inbegripet inkassering och överföring av fordringar, tillhandahållande av tjänster för förvaring av tillgångar eller hantering av företagshändelser, fortsätta i enlighet med tillämplig nationell rätt.
- (78) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Denna förordning bör därför tolkas och tillämpas i överensstämmelse med dessa rättigheter och principer.
- (79) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i förordning (EU) 2018/1725.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Innehåll, tillämpningsområde och undantag

1. Denna förordning fastställer enhetliga krav för tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster, för organisation, auktorisation och tillsyn av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, för drift av plattformar för gräsrotsfinansiering och för öppenhet och marknadsföringskommunikation avseende tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster i unionen.
2. Denna förordning är inte tillämplig på följande:
 - a) Gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls till projektägare som är konsumenter, enligt definitionen i artikel 3 a i direktiv 2008/48/EG.
 - b) Andra tjänster med anknytning till dem som definieras i artikel 2.1 a och som tillhandahålls i enlighet med nationell rätt.
 - c) Erbjudanden om gräsrotsfinansiering till ett belopp på mer än 5 000 000 EUR, vilket ska beräknas över en tolv månadersperiod som summan av
 - i) det sammanlagda beloppet för erbjudanden om överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål enligt definitionen i artikel 2.1 m och n i denna förordning och belopp som anskaffats genom lån via en plattform för gräsrotsfinansiering av en viss projektägare, och

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1504 av den 7 oktober 2020 om ändring av direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument (se sidan 50 i detta nummer av EUT).

ii) det sammanlagda beloppet för erbjudanden om överlåtbara värdepapper till allmänheten som lämnas av den projektägare som avses i led i) i detta led i dess egenskap av erbjudare enligt undantaget i artikel 1.3, eller artikel 3.2, i förordning (EU) 2017/1129.

3. Såvida inte en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, en projektägare eller en investerare är auktoriserad som kreditinstitut i enlighet med artikel 8 i direktiv 2013/36/EU ska medlemsstaterna inte tillämpa nationella krav för genomförande av artikel 9.1 i det direktivet, och ska säkerställa att nationell rätt inte kräver en auktorisation som kreditinstitut eller någon annan enskild auktorisation, något annat enskilt undantag eller någon annan enskild dispens i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster i följande situationer:

- a) För projektägare som med avseende på lån som förmedlas av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster tar emot medel från investerare.
- b) För investerare som till projektägare ger sådana lån som förmedlas av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

Artikel 2

Definitioner

1. I denna förordning gäller följande definitioner:

- a) *gräsrotsfinansieringstjänst*: matchning mellan å ena sidan investerarens intressen att finansiera företag och å andra sidan projektägarens intressen av finansiering av sitt företag genom användning av en plattform för gräsrotsfinansiering och som utgörs av någon av följande verksamheter:
 - i) Förmedling av långivning.
 - ii) Placering utan fast åtagande, som avses i avsnitt A punkt 7 i bilaga I till direktiv 2014/65/EU, av överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål utfärdade av projektägare eller ett specialföretag, och mottagandet och vidarebefordran av kundorder, som avses i punkt 1 i det avsnittet, beträffande dessa överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål.
- b) *lån*: ett avtal genom vilket en investerare gör en överenskommen summa pengar tillgänglig för en projektägare för en överenskommen tidsperiod och genom vilket projektägaren tar på sig en ovillkorlig skyldighet att återbetala den summan till investeraren, tillsammans med upplupen ränta, i enlighet med avbetalningsplanen.
- c) *individuell portföljförvaltning av lån*: tilldelning genom leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster av ett på förhand fastställt belopp tillhörande en investerare, som är en ursprunglig långivare, till ett eller flera gräsrotsfinansieringsprojekt på dess plattform för gräsrotsfinansiering i enlighet med ett enskilt uppdrag som getts av investeraren på diskretionär, investerarspecifik grund.
- d) *plattform för gräsrotsfinansiering*: ett allmänt tillgängligt internetbaserat informationssystem som drivs eller förvaltas av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster.
- e) *leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster*: en juridisk person som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster.
- f) *erbjudande om gräsrotsfinansiering*: varje kommunikation från en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, oavsett form och medium, som innehåller tillräcklig information om villkoren för erbjudandet och det gräsrotsfinansieringsprojekt som erbjuds för att en investerare ska kunna investera i gräsrotsfinansieringsprojektet.
- g) *kund*: varje presumtiv eller faktisk investerare eller projektägare till vilken en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahåller eller har för avsikt att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster.
- h) *projektägare*: varje fysisk eller juridisk person som söker finansiering med hjälp av en plattform för gräsrotsfinansiering.
- i) *investerare*: varje fysisk eller juridisk person som med hjälp av en plattform för gräsrotsfinansiering ger lån eller förvärvar överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål.
- j) *sofistikerad investerare*: varje fysisk eller juridisk person som är en professionell kund enligt punkterna 1, 2, 3 eller 4 i avsnitt I i bilaga II till direktiv 2014/65/EU eller varje fysisk eller juridisk person som har godkännande från leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster att behandlas som sofistikerad investerare i enlighet med de kriterier och det förfarande som fastställs i bilaga II till denna förordning.
- k) *icke-sofistikerad investerare*: en investerare som inte är en sofistikerad investerare.

- l) *gräsrotsfinansieringsprojekt*: den affärsverksamhet eller de affärsverksamheter till vilka en projektägare söker finansiering genom erbjudandet om gräsrotsfinansiering.
- m) *överlåtbara värdepapper*: överlåtbara värdepapper enligt definitionen i artikel 4.1.44 i direktiv 2014/65/EU.
- n) *tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål*: med avseende på varje medlemsstat, aktier i ett privat aktiebolag som inte omfattas av begränsningar som i praktiken skulle förhindra att de sprids, inbegripet begränsningar av hur dessa aktier erbjuds till eller marknadsförs för allmänheten.
- o) *marknadsföringskommunikation*: information eller kommunikation från en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster till en presumtiv investerare eller presumtiv projektägare om de tjänster som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster erbjuder, utöver den information till investerare som krävs enligt denna förordning.
- p) *varaktigt medium*: ett instrument som gör det möjligt att lagra information på ett sätt som är tillgängligt för användning i framtiden och för en tidsperiod som är lämplig för informationens syfte, och som tillåter oförändrad återgivning av den lagrade informationen.
- q) *specialföretag*: en enhet som enbart skapats för, eller som enbart används för syftet att värdepapperisera i den mening som avses i artikel 1.2 i Europeiska centralbankens förordning (EU) nr 1075/2013 ⁽¹⁹⁾.
- r) *behörig myndighet*: den eller de myndigheter som en medlemsstat har utsett i enlighet med artikel 29.

2. Utan att det påverkar möjligheten att aktier i ett privat aktiebolag omfattas av definitionen för överlåtbara värdepapper enligt punkt 1 m får de behöriga myndigheter som beviljade leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster auktorisation tillåta användning av sådana aktier vid tillämpningen av denna förordning, under förutsättning att de uppfyller villkoren för tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål enligt punkt 1 n.

3. De behöriga myndigheterna ska årligen informera Esma om de typer av privata aktiebolag och deras aktier som erbjuds och som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde, med hänvisning till tillämplig nationell rätt.

Esma ska utan onödigt dröjsmål göra den information som avses i första stycket tillgänglig för allmänheten på sin webbplats.

4. Under de första två åren av tillämpningen av denna förordning ska Esma årligen samla in de investeringsfaktablad som utarbetats av projektägare som emitterat tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål. Esma ska jämföra den information som avses i punkterna b och c i del F i bilaga I och som tillhandahålls i investeringsfaktablader med den information som tillhandahålls av medlemsstaterna enligt punkt 3 i denna artikel. Esma ska lägga fram den jämförelsen för kommissionen, som ska inkludera den i den rapport som avses i artikel 45.

KAPITEL II

Tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster samt organisatoriska och operativa krav på leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

Artikel 3

Tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster

1. Gräsrotsfinansieringstjänster ska endast tillhandahållas av juridiska personer som är etablerade i unionen och som har auktoriserats som leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med artikel 12.
2. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska agera hederligt, rättvist och professionellt i enlighet med deras kunders bästa intressen.
3. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska inte betala eller motta någon ersättning, rabatt eller icke-monetär förmån för att styra order från investerare till ett visst erbjudande om gräsrotsfinansiering på sin plattform för gräsrotsfinansiering eller till ett visst erbjudande om gräsrotsfinansiering som lämnats på en tredje parts plattform för gräsrotsfinansiering.
4. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får föreslå enskilda investerare specifika gräsrotsfinansieringsprojekt som motsvarar en eller flera specifika parametrar eller riskindikatorer som valts av investeraren. Om investeraren vill investera i de föreslagna gräsrotsfinansieringsprojekten ska investeraren granska och uttryckligen fatta ett investeringsbeslut med avseende på varje enskilt erbjudande om gräsrotsfinansiering.

⁽¹⁹⁾ Europeiska centralbankens förordning (EU) nr 1075/2013 av den 18 oktober 2013 om statistik över tillgångar och skulder hos finansiella bolag som ägnar sig åt värdepapperiseringstransaktioner (EUT L 297, 7.11.2013, s. 107).

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahåller individuell portföljförvaltning av lån ska göra detta i enlighet med de parametrar som tillhandahålls av investerarna och ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att uppnå bästa möjliga resultat för dessa investerare. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska informera investerare om beslutsprocessen för verkställande av det mottagna diskretionära uppdraget.

5. Genom undantag från punkt 4 första stycket får leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahåller individuell portföljförvaltning av lån agera diskretionärt på investerarnas vägnar inom ramen för de överenskomna parametrarna utan att kräva att investerarna ska granska och fatta ett investeringsbeslut avseende varje enskilt erbjudande om gräsrotsfinansiering.

6. När ett specialföretag används för tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster ska endast en enda illikvid eller odelbar tillgång erbjudas genom ett sådant specialföretag. Detta krav ska tillämpas på grundval av en genomlysningmetod på den underliggande illikvida eller odelbara tillgången som innehas av finansiella eller rättsliga strukturer som helt eller delvis ägs eller kontrolleras av specialföretaget. Beslutet om exponering mot den underliggande tillgången ska endast ligga hos investerare.

Artikel 4

Effektiv och ansvarsfull ledning

1. Ledningsorganet för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska fastställa, och övervaka genomförandet av, lämpliga riktlinjer och förfaranden för att säkerställa en effektiv och ansvarsfull ledning, inbegripet åtskillnad mellan ansvarsområden, driftskontinuitet och förebyggande av intressekonflikter, på ett sätt som främjar marknadsintegritet och dess kunders intressen.

2. Ledningsorganet för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska fastställa, och övervaka genomförandet av, lämpliga system och kontroller för att bedöma riskerna med de lån som förmedlas via plattformen för gräsrotsfinansiering.

En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahåller individuell portföljförvaltning av lån ska säkerställa att den har inrättat lämpliga system och kontroller för riskhantering och finansieringsmodellering för det tillhandahållandet av tjänster och att den uppfyller kraven som anges i artikel 6.1–6.3.

3. Ledningsorganet för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska minst en gång vartannat år, med beaktande av arten, omfattningen och komplexiteten av de gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls, se över de försiktighetsåtgärder som avses i artikel 12.2 h och den kontinuitetsplan som avses i artikel 12.2 j.

4. När en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster fastställer priset på ett erbjudande om gräsrotsfinansiering ska leverantören

a) göra en rimlig bedömning av gräsrotsfinansieringsprojektets eller projektägarens kreditrisk innan erbjudandet om gräsrotsfinansiering lämnas, inbegripet genom att beakta risken för att projektägaren, vid ett lån, en obligation eller någon annan typ av skuldförbindelse, inte kommer att göra en eller flera återbetalningar senast på förfalldagen,

b) basera den kreditriskbedömning som avses i led a på tillräcklig information, inbegripet följande:

i) Granskade räkenskaper som täcker de två senaste räkenskapsåren, om sådana är tillgängliga.

ii) Information som den vid tidpunkten för kreditriskbedömningen har kännedom om.

iii) Information som har erhållits, när så är lämpligt, från projektägaren.

iv) Information som gör det möjligt för leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster att göra en rimlig kreditriskbedömning.

c) fastställa, införa och upprätthålla tydliga och effektiva riktlinjer och förfaranden för att göra det möjligt för den att göra kreditriskbedömningar, och offentliggöra dessa riktlinjer och förfaranden,

d) säkerställa att priset är rättvist och lämpligt, även i situationer där en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som fastställer priset på lån underlättar en avveckling för en långivare före förfalldagen för ett lån,

e) göra en värdering av varje lån, åtminstone under följande omständigheter:

i) Vid uppläggningsavtalet.

ii) Om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster anser att det är osannolikt att projektägaren kommer att fullgöra sina skyldigheter att återbetala hela lånet, utan att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster tar någon relevant säkerhet i anspråk eller vidtar andra åtgärder med motsvarande effekt.

- iii) Till följd av fallissemang.
- iv) Om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster underlättar en avveckling för en långivare före lånets förfallodag.
- f) inneha och använda en riskhanteringsram som är utformad för att uppfylla kraven i leden a–e i denna punkt,
- g) bevara dokumentation om varje underlättat erbjudande om gräsrotsfinansiering som är tillräcklig för att visa att
 - i) en kreditriskbedömning gjorts när så krävs och i överensstämmelse med leden a och b i denna punkt, och
 - ii) priset på erbjudandet om gräsrotsfinansiering var rättvist och lämpligt i linje med riskhanteringsramen.

Artikel 5

Due diligence-krav

1. En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska utföra åtminstone ett minimum av due diligence-granskning av de projektägare som föreslår sina projekt för finansiering genom den plattform för gräsrotsfinansiering som tillhandahålls av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
2. Det minimum av due diligence-granskning som avses i punkt 1 ska inbegripa erhållande av samtliga följande bevis:
 - a) Att projektägaren inte förekommer i något belastningsregister med avseende på överträdelse av nationella regler på områdena handelsrätt, insolvensrätt, lagstiftning om finansiella tjänster, lagstiftning för bekämpning av penningtvätt, lagstiftning om bedrägeri eller förpliktelser avseende yrkesmässigt ansvar.
 - b) Att projektägaren inte är etablerad i en icke-samarbetsvillig jurisdiktion enligt relevant unionspolitik eller i ett högriskredjeländ enligt artikel 9.2 i direktiv (EU) 2015/849.

Artikel 6

Individuell portföljförvaltning av lån

1. Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster erbjuder individuell portföljförvaltning av lån ska en investerare ge uppdraget med angivande av parametrarna för tillhandahållande av tjänsten, som ska omfatta minst två av följande kriterier som varje lån i portföljen måste uppfylla:
 - a) Den lägsta och högsta räntesats som ska betalas för varje lån som förmedlas för investeraren.
 - b) Den kortaste och längsta löptiden för varje lån som förmedlas för investeraren.
 - c) Intervallen för och fördelningen av varje riskkategori som är tillämplig på lånen.
 - d) Sannolikheten för att de utvalda lånen ger investeraren möjlighet att uppnå avkastningsmålet med rimlig säkerhet, om ett årligt mål för avkastningen på investeringar erbjuds.
2. För att följa bestämmelserna i punkt 1 ska en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ha infört stabila interna processer och metoder och använda lämpliga uppgifter. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster får använda sina egna uppgifter eller uppgifter som kommer från tredje parter.

Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska, på grundval av sunda och väldefinierade kriterier och med beaktande av alla relevanta faktorer som kan ha ogynnsamma effekter på lånens avkastning, bedöma följande:

- a) Kreditrisken för enskilda gräsrotsfinansieringsprojekt som valts ut för investerarens portfölj.
- b) Kreditrisken på investerarens portföljnivå.
- c) Kreditrisken hos de projektägare som valts ut till investerarens portfölj, genom att kontrollera sannolikheten för att projektägarna ska kunna fullgöra sina skyldigheter inom ramen för lånet.

Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska också tillhandahålla investeraren en beskrivning av den metod som används för de bedömningar som avses i andra stycket a, b och c.

3. Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster erbjuder individuell portföljförvaltning av lån, ska den bevara dokumentation om det givna uppdraget och om varje lån i en individuell portfölj. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska på ett varaktigt medium bevara dokumentation om uppdraget och om varje lån under minst tre år efter lånets förfallodag.

4. En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska, på kontinuerlig basis och på en investerares begäran, på elektronisk väg tillhandahålla åtminstone följande information om varje enskild portfölj:

- a) En förteckning över de enskilda lån som en portfölj består av.
- b) Den viktade genomsnittliga årliga räntan på lånen i en portfölj.
- c) Fördelningen av lån efter riskkategori, i procent och i absoluta tal.
- d) Basfakta om varje lån som en portfölj består av, inbegripet åtminstone en räntesats eller annan ersättning till investeraren, förfallodag, riskkategori, tidsplan för återbetalningen av kapitalbeloppet och betalning av ränta, projektägarens efterlevnad av den avbetalningsplanen.
- e) Riskreducerande åtgärder för varje lån som en portfölj består av, inbegripet ställare av säkerhet, borgensmän eller andra typer av garantier.
- f) Eventuella fallissemang avseende kreditavtal från projektägarens sida under de senaste fem åren.
- g) Eventuella avgifter som investeraren, leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller projektägaren betalar för lånet.
- h) Om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har gjort en värdering av lånet:
 - i) Den senaste värderingen.
 - ii) Datum då värderingen gjordes.
 - iii) En förklaring till varför leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster gjorde värderingen.
 - iv) En rättvisande beskrivning av den sannolika faktiska avkastningen, med beaktande av avgifter och fallissemangskvoter.

5. Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster har inrättat och förvaltar en beredskapsfond för sin verksamhet för individuell portföljförvaltning av lån, ska den lämna följande information till investerarna:

- a) En riskvarning som särskilt innehåller följande budskap: "Den beredskapsfond vi erbjuder berättigar dig inte till någon betalning så det kan hända att du inte får någon utbetalning även om du drabbas av förluster. Beredskapsfondförvaltaren har ett oinskränkt utrymme för skönmässig bedömning vad gäller det belopp som kan betalas ut, vilket också kan innebära att fonden inte gör någon utbetalning alls. Därför bör investerare inte förlita sig på eventuella utbetalningar från beredskapsfonden när de överväger om eller hur mycket de ska investera."
- b) En redogörelse för beredskapsfondens riktlinjer, som inbegriper
 - i) en förklaring av källan till de pengar som har betalats in till fonden,
 - ii) en förklaring av hur fonden styrs,
 - iii) en förklaring av vem pengarna tillhör,
 - iv) de överväganden som beredskapsfondförvaltaren tar hänsyn till vid beslut om eller hur förvaltaren ska utnyttja sitt utrymme för skönmässig bedömning vid utbetalning av medel ur fonden, inbegripet
 - huruvida fonden har tillräckligt med pengar för att betala eller inte, och
 - att beredskapsfondförvaltaren i alla händelser har ett oinskränkt utrymme för skönmässig bedömning vad gäller beslut om att inte betala samt beslut om betalningsbeloppet,
 - v) en förklaring av förfarandet för bedömning av huruvida en skönmässig betalning från fonden ska göras, och
 - vi) en beskrivning av hur pengarna som betalats in till fonden kommer att hanteras i händelse av att beredskapsfondförvaltaren blir insolvent.

6. En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har inrättat och som förvaltar en sådan beredskapsfond som avses i punkt 5 ska varje kvartal lämna följande information till allmänheten om fondens avkastning:

- a) Storleken på beredskapsfonden jämfört med de totala utestående beloppen för lån som är relevanta för beredskapsfonden.
- b) Förhållandet mellan utbetalningar från beredskapsfonden och de totala utestående beloppen för lån som är relevanta för beredskapsfonden.

7. EBA ska i nära samarbete med Esma utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera
- a) de inslag, inbegripet formatet, som ska ingå i beskrivningen av den metod som avses i punkt 2 tredje stycket,
 - b) den information som avses i punkt 4, och
 - c) de riktlinjer, förfaranden och organisatoriska arrangemang som leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska ha infört med avseende på eventuella beredskapsfonder som de kan erbjuda enligt punkterna 5 och 6.

EBA ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 10 november 2021.

Kommissionen ska ges befogenhet att komplettera denna förordning genom att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1093/2010.

Artikel 7

Hantering av klagomål

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska ha infört effektiva och öppna förfaranden för snabb, rättvis och konsekvent handläggning av klagomål från kunder och ska offentliggöra beskrivningar av dessa förfaranden.
2. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska säkerställa att kunderna kostnadsfritt kan lämna klagomål mot dem.
3. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska utveckla och till kunderna tillhandahålla en standardmall för klagomål och bevara dokumentation om alla mottagna klagomål och vilka åtgärder som vidtagits.
4. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska rättidigt och på ett rättvist sätt utreda alla klagomål och inom rimlig tid informera den klagande om resultatet.
5. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera krav, standardformat och förfaranden för hantering av klagomål.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 10 november 2021.

Kommissionen ska ges befogenhet att komplettera denna förordning genom att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 8

Intressekonflikter

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får inte delta i något erbjudande om gräsrotsfinansiering på sin plattform för gräsrotsfinansiering.
2. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får inte godta att någon av följande agerar som projektägare i samband med de gräsrotsfinansieringstjänster som erbjuds på deras plattform för gräsrotsfinansiering:
 - a) Deras aktie- eller andelsägare som innehar 20 % eller mer av kapitalet eller rösträtterna.
 - b) Deras ledning eller anställda.
 - c) Varje fysisk eller juridisk person som genom kontroll har koppling till dessa aktie- eller andelsägare, denna ledning eller dessa anställda enligt definitionen i artikel 4.1.35 b i direktiv 2014/65/EU.

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som accepterar någon av de personer som avses i första stycket a, b och c som investerare i de gräsrotsfinansieringsprojekt som erbjuds på deras plattform för gräsrotsfinansiering, ska på sin webbplats lämna fullständiga upplysningar om att de accepterar sådana personer som investerare, inbegripet information om de specifika gräsrotsfinansieringsprojekt som det har investerats i, och ska säkerställa att villkoren för sådana investeringar är samma villkor som de som gäller för andra investerare och att dessa personer inte åtnjuter någon förmånsbehandling eller privilegierad tillgång till information.

3. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska upprätthålla och tillämpa effektiva interna regler för att förebygga intressekonflikter.

4. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska vidta alla lämpliga åtgärder för att förebygga, identifiera, hantera och upplysa om intressekonflikter mellan leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster själva, deras aktie- eller andelsägare, ledning eller anställda, eller varje annan fysisk eller juridisk person som genom kontroll har koppling till dessa enligt artikel 4.1.35 b i direktiv 2014/65/EU, och deras kunder, eller mellan en kund och en annan kund.

5. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska upplysa sina kunder om den allmänna arten av och källorna till intressekonflikter och vilka åtgärder som vidtagits för att minska dessa risker.

Sådana upplysningar ska lämnas på en framträdande plats på den webbplats som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahåller.

6. De upplysningar som avses i punkt 5 ska

a) lämnas på ett varaktigt medium,

b) innehålla tillräckligt detaljerade uppgifter, med beaktande av varje kunds art, för att varje kund ska kunna fatta ett välgrundat beslut om den tjänst inom vars ram intressekonflikten uppstår.

7. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn i syfte att specificera

a) kraven för upprätthållande eller tillämpning av interna regler som avses i punkt 3,

b) de åtgärder som avses i punkt 4,

c) arrangemangen för lämnande av de upplysningar som avses i punkterna 5 och 6.

Vid utarbetandet av dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn ska Esma ta hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av de gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 10 november 2021.

Kommissionen ska ges befogenhet att komplettera denna förordning genom att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 9

Utkontraktering

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska, när de förlitar sig på en tredje part för utövandet av driftsfunktioner, vidta alla rimliga åtgärder för att undvika ytterligare operativa risker.

2. Utkontraktering av driftsfunktioner som avses i punkt 1 får inte försämra kvaliteten på den interna kontrollen hos leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster eller den behöriga myndighetens möjlighet att övervaka hur leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster efterlever denna förordning.

3. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska förbli fullt ansvariga för efterlevnaden av denna förordning med avseende på den utkontrakterade verksamheten.

Artikel 10

Tillhandahållande av tjänster för förvaring av tillgångar och betaltjänster

1. Om tjänster för förvaring av tillgångar och betaltjänster tillhandahålls ska leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster informera sina kunder om allt följande:

a) Arten av och villkoren för dessa tjänster, inbegripet hänvisningar till tillämplig nationell rätt.

b) Om dessa tjänster tillhandahålls direkt av dem eller av en tredje part.

2. Om leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster utför betalningstransaktioner avseende överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål ska de sätta in medlen hos någon av följande enheter:

a) En centralbank.

b) Ett kreditinstitut som auktoriserats i enlighet med direktiv 2013/36/EU.

3. Överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål som erbjuds via en plattform för gräsrotsfinansiering och som kan registreras på ett konto för finansiella instrument som öppnats i en investerares namn eller som kan levereras fysiskt till en depåhållare, ska depåförvaras av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller av en tredje part. En enhet som tillhandahåller förvaringstjänster ska inneha en auktorisation i enlighet med direktiv 2013/36/EU eller 2014/65/EU.
4. En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster får själv eller genom en tredje part tillhandahålla betaltjänster under förutsättning att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster själv eller den tredje parten är en betaltjänstleverantör i enlighet med direktiv (EU) 2015/2366.
5. Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster inte erbjuder betaltjänster med avseende på gräsrotsfinansieringstjänster vare sig själv eller genom en tredje part, ska en sådan leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster inrätta och upprätthålla arrangemang för att säkerställa att projektägare endast godtar finansiering i samband med gräsrotsfinansieringsprojekt, eller annan betalning, via en betaltjänstleverantör i enlighet med direktiv (EU) 2015/2366.

Artikel 11

Försiktighetskrav

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska alltid ha infört försiktighetsåtgärder motsvarande ett belopp som åtminstone uppgår till det högre av följande:
 - a) 25 000 EUR.
 - b) En fjärdedel av de fasta omkostnaderna för föregående år, som ska ses över varje år, och som ska inbegripa kostnaderna för administration av lån under tre månader om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster också förmedlar långivning.
2. De försiktighetsåtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel ska bestå av något av följande:
 - a) Kapitalbas bestående av de kärnprimärkapitalposter som avses i artiklarna 26–30 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013⁽²⁰⁾ efter att avdragen tillämpats fullt ut enligt artikel 36 i den förordningen, utan tillämpning av tröskelvärden för undantag enligt artiklarna 46 och 48 i den förordningen.
 - b) Ett försäkringsavtal som täcker unionens territorier där erbjudanden om gräsrotsfinansiering aktivt marknadsförs eller en jämförbar garanti.
 - c) En kombination av leden a och b.
3. Punkt 1 i denna artikel är inte tillämplig på leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som är företag som enskilt eller på grundval av sin konsoliderade situation omfattas av avdelning III i del tre i förordning (EU) nr 575/2013 eller av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033⁽²¹⁾.
4. Punkt 1 i denna artikel är inte tillämplig på leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som är företag som omfattas av artiklarna 4 och 5 i direktiv 2009/110/EG eller artiklarna 7–9 i direktiv (EU) 2015/2366.
5. En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som har varit verksam i mindre än 12 månader får använda sina egna framåtblickande skattningar vid beräkningen av de fasta omkostnaderna, förutsatt att den börjar använda historiska uppgifter så snart sådana blir tillgängliga.
6. Det försäkringsavtal som avses i punkt 2 b ska ha åtminstone samtliga följande egenskaper:
 - a) En inledande löptid på minst ett år.
 - b) En uppsägningstid på minst 90 dagar.
 - c) Det har tecknats hos ett företag som är auktoriserat att tillhandahålla försäkringar, i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt.
 - d) Det tillhandahålls av en tredje part.

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014 (EUT L 314, 5.12.2019, s. 1).

7. Det försäkringsavtal som avses i punkt 2 b ska, utan att begränsas till, täcka risken för följande:
- Förlust av handlingar.
 - Falska eller vilseledande uppgifter.
 - Handlingar, fel eller försummelser som leder till åsidosättande av
 - förpliktelser enligt lagar och andra författningar,
 - skicklighets- och aktsamhetskyldighet gentemot kunder,
 - tystnadsplikt.
 - Underlåtenhet att fastställa, införa och upprätthålla lämpliga förfaranden för att förhindra intressekonflikter.
 - Förluster till följd av avbrott i affärsverksamheten, systemfel eller processtyrning.
 - Grov oaktsamhet i samband med värdering av tillgångar eller vid prissättning av krediter och sättande av kreditbetyg, när det är tillämpligt på affärsmodellen.
8. Vid tillämpning av punkt 1 b ska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster beräkna sina fasta omkostnader för det föregående året med hjälp av siffror från det tillämpliga underlaget, genom att dra av följande poster från de totala utgifterna efter utdelning till aktie- eller andelsägarna i deras senaste reviderade årsredovisning eller, om reviderade räkenskaper inte är tillgängliga, i en årsredovisning som godkänts av nationella tillsynsmyndigheter:
- Bonusar till personalen och annan ersättning, om dessa är beroende av en nettovinst för leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster för det relevanta året.
 - Anställdas, styrelseledamöters och delägars vinstandelar.
 - Annan vinstdisposition och annan rörlig ersättning om dessa är fullständigt skönsmässiga.
 - Delad provision och obetalda arvoden som direkt sammanhänger med provisions- och arvodesfordringar, som ingår i totala intäkter, och i de fall betalningen av provisionen och de obetalda arvodena villkoras av det faktiska mottagandet av provisionen och arvodesfordran.
 - Icke-återkommande kostnader från extraordinär verksamhet.
9. Om leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster har ådragit sig fasta kostnader genom tredje parter, och dessa fasta kostnader inte redan ingår i de totala kostnader som avses i punkt 8, ska leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster vidta någon av följande åtgärder:
- Om en uppdelning av kostnaderna för dessa tredje parter är tillgänglig, fastställa beloppet för de fasta kostnader som dessa tredje parter har ådragit sig för deras räkning och lägga till det beloppet till det belopp som följer av punkt 8.
 - Om uppdelningen av dessa tredje parter kostnader inte är tillgänglig, fastställa de kostnader som dessa tredje parter har haft för deras räkning i enlighet med affärsplanerna för leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster och lägga till det beloppet till det belopp som följer av punkt 8.

KAPITEL III

Auktorisation och tillsyn av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

Artikel 12

Auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster

- En juridisk person som har för avsikt att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster ska ansöka om auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster hos den behöriga myndigheten i den medlemsstat där den är etablerad.
- Den ansökan som avses i punkt 1 ska innehålla samtliga följande uppgifter:
 - Namn (inklusive juridiskt namn och eventuella andra firmanamn som ska användas) på den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster, internetadressen till den webbplats som drivs av den leverantören, och dess fysiska adress.

- b) Den rättsliga formen för den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
 - c) Stadgarna för den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
 - d) En verksamhetsplan som anger de typer av gräsrotsfinansieringstjänster som den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har för avsikt att tillhandahålla, samt den plattform för gräsrotsfinansiering den har för avsikt att driva, inbegripet var och hur erbjudanden om gräsrotsfinansiering ska marknadsföras.
 - e) En beskrivning av styrformer och mekanismer för intern kontroll hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster med syfte att säkerställa efterlevnaden av denna förordning, inbegripet riskhantering och redovisningsmetoder.
 - f) En beskrivning av system, resurser och förfaranden hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster med syfte att kontrollera och skydda databehandlingssystemen.
 - g) En beskrivning av operativa risker hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
 - h) En beskrivning av försiktighetsåtgärderna hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med artikel 11.
 - i) Bevis på att den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster uppfyller försiktighetsåtgärderna i enlighet med artikel 11.
 - j) En beskrivning av den kontinuitetsplan som den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har antagit som, med beaktande av arten, omfattningen och komplexiteten av de gräsrotsfinansieringstjänster som den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har för avsikt att tillhandahålla, fastställer åtgärder och förfaranden som, om den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster skulle falla, säkerställer kontinuiteten i tillhandahållandet av kritiska tjänster i samband med befintliga investeringar och en god förvaltning av avtal mellan den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster och dess kunder.
 - k) Identiteten på de fysiska personer som ansvarar för ledningen hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
 - l) Bevis på att de fysiska personer som avses i led k har gott anseende och besitter tillräcklig kunskap, tillräckliga färdigheter och tillräcklig erfarenhet för att leda den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
 - m) En beskrivning av de interna reglerna hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster för att förhindra att personer som avses i artikel 8.2 första stycket deltar som projektägare i gräsrotsfinansieringstjänster som erbjuds av den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
 - n) En beskrivning av arrangemangen för utkontraktering hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
 - o) En beskrivning av förfarandena hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster för att hantera klagomål från kunder.
 - p) En bekräftelse av huruvida den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har för avsikt att tillhandahålla betaltjänster själv eller genom en tredje part enligt direktiv (EU) 2015/2366, eller genom ett arrangemang i enlighet med artikel 10.5 i denna förordning.
 - q) En beskrivning av förfarandena hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster för att verifiera fullständigheten, korrektheten och tydligheten i informationen i investeringsfaktabladet.
 - r) En beskrivning av förfarandena hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster när det gäller investeringsgränser för icke-sofistikerade investerare enligt artikel 21.7.
3. Vid tillämpningen av punkt 2 l ska presumtiva leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster kunna styrka följande:
- a) Att inga fysiska personer som ingår i ledningen för den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster och inga aktie- eller andelsägare som innehar 20 % eller mer av kapitalet eller rösträtterna förekommer i något belastningsregister med avseende på överträdelse av nationella regler på områdena handelsrätt, insolvensrätt, lagstiftning om finansiella tjänster, lagstiftning för bekämpning av penningtvätt, lagstiftning om bedrägeri eller förpliktelser avseende yrkesmässigt ansvar.
 - b) Att de fysiska personer som ingår i ledningen för den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster kollektivt besitter tillräcklig kunskap, tillräckliga färdigheter och tillräcklig erfarenhet för att leda den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster och att dessa fysiska personer är skyldiga att ägna tillräckligt mycket tid åt att fullgöra sina skyldigheter.

4. Den behöriga myndigheten ska inom 25 arbetsdagar från mottagandet av den ansökan som avses i punkt 1 bedöma om ansökan är fullständig genom att kontrollera att uppgifterna som förtecknas i punkt 2 har lämnats in. Om ansökan inte är fullständig ska den behöriga myndigheten fastställa en tidsfrist inom vilken den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska tillhandahålla den saknade informationen.
5. Om en ansökan som avses i punkt 1 fortfarande är ofullständig efter den tidsfrist som avses i punkt 4, får den behöriga myndigheten vägra att behandla ansökan och ska vid en sådan vägran återsända de inlämnade handlingarna till den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
6. Om en ansökan som avses i punkt 1 är fullständig ska den behöriga myndigheten omedelbart underrätta den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster om detta.
7. Den behöriga myndigheten ska, innan den antar ett beslut om beviljande eller avslag av auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster, samråda med den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat i följande fall:
 - a) Om den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster är ett dotterbolag till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserad i den andra medlemsstaten.
 - b) Om den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster är ett dotterbolag till moderbolaget till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserad i den andra medlemsstaten.
 - c) Om den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster kontrolleras av samma fysiska eller juridiska personer som kontrollerar en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserad i den andra medlemsstaten.
8. Den behöriga myndigheten ska inom tre månader från den dag då en fullständig ansökan mottogs bedöma om den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster uppfyller de krav som fastställs i denna förordning och ska anta ett fullständigt motiverat beslut om beviljande eller avslag av auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster. Vid bedömningen ska hänsyn tas till arten, omfattningen och komplexiteten av de gräsrotsfinansieringstjänster som den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har för avsikt att tillhandahålla. Den behöriga myndigheten kan neka auktorisation om det finns objektiva och påvisbara skäl att tro att ledningsorganet hos den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster skulle kunna utgöra ett hot mot en effektiv, god och ansvarsfull förvaltning och driftskontinuitet, och mot att kundernas intressen eller marknadens integritet värnas på ett lämpligt sätt.
9. Den behöriga myndigheten ska informera Esma om alla auktorisationer som beviljas enligt denna artikel. Esma ska föra in information om de godkända ansökningarna i registret över auktoriserade leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med artikel 14. Esma får begära information för att säkerställa att behöriga myndigheter beviljar auktorisation enligt denna artikel på ett konsekvent sätt.
10. Den behöriga myndigheten ska underrätta den presumtiva leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster om sitt beslut inom tre arbetsdagar efter den dag då beslutet fattades.
11. En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som auktoriserats i enlighet med denna artikel ska alltid uppfylla villkoren för sin auktorisation.
12. Medlemsstaterna får inte kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahåller gränsöverskridande gräsrotsfinansieringstjänster ska ha fysisk närvaro inom en annan medlemsstats territorium än den där dessa leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster är auktoriserade.
13. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserade enligt denna förordning får också bedriva annan verksamhet än den som omfattas av den auktorisation som avses i denna artikel i enlighet med relevant tillämplig unionsrätt eller nationell rätt.
14. Om en enhet som har auktoriserats enligt direktiv 2009/110/EG, 2013/36/EU, 2014/65/EU eller (EU) 2015/2366, eller enligt nationell rätt som är tillämplig på gräsrotsfinansieringstjänster innan denna förordning träder i kraft, ansöker om auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt denna förordning, får den behöriga myndigheten inte kräva att den enheten ska tillhandahålla information eller handlingar som den redan har lämnat in vid ansökan om auktorisation enligt de direktiven eller nationell rätt, förutsatt att informationen eller handlingarna är fortsatt aktuella och tillgängliga för den behöriga myndigheten.
15. Om en presumtiv leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster även ansöker om auktorisation att tillhandahålla betaltjänster endast i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster, och i den utsträckning de behöriga myndigheterna också är ansvariga för auktorisationen enligt direktiv (EU) 2015/2366, ska de behöriga myndigheterna endast kräva att den information och de handlingar som ska lämnas in inom ramen för varje ansökan lämnas in en gång.
16. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn i syfte att ytterligare fastställa
 - a) krav och arrangemang för den ansökan som avses i punkt 1, inklusive standardformulär, mallar och förfaranden för ansökan om auktorisation, och

b) åtgärder och förfaranden för den kontinuitetsplan som avses i punkt 2 j.

Vid utarbetandet av dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn ska Esma ta hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av de gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 10 november 2021.

Kommissionen ska ges befogenhet att komplettera denna förordning genom att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 13

Auktorisationens omfattning

1. De behöriga myndigheter som har beviljat en auktorisation enligt artikel 12.10 ska säkerställa att det i auktorisationen anges vilka gräsrotsfinansieringstjänster som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster är auktoriserad att tillhandahålla.

2. En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som ansöker om auktorisation för att utvidga sin verksamhet till att omfatta ytterligare gräsrotsfinansieringstjänster som inte förutsågs vid tidpunkten för den auktorisation som beviljats enligt artikel 12 ska lämna in en begäran om utvidgning av auktorisationen till de behöriga myndigheter som beviljade leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster dess auktorisation enligt artikel 12 genom att komplettera och uppdatera den information som avses i artikel 12.2. Begäran om utvidgning ska behandlas i enlighet med artikel 12.4–12.11.

Artikel 14

Register över leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

1. Esma ska upprätta ett register över alla leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. Registret ska vara tillgängligt för allmänheten på Esmas webbplats och uppdateras regelbundet.

2. Det register som avses i punkt 1 ska innehålla följande uppgifter:

- a) Namn, rättslig form och, i tillämpliga fall, identifieringskod för juridiska personer för leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
- b) Kommersiellt namn på, fysisk adress och internetadress till den plattform för gräsrotsfinansiering som drivs av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
- c) Namn på och adress till den behöriga myndighet som beviljat auktorisation, och kontaktuppgifter till myndigheten.
- d) Information om den gräsrotsfinansieringstjänst för vilken leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster är auktoriserad.
- e) En förteckning över de medlemsstater i vilka leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har anmält sin avsikt att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med artikel 18.
- f) Eventuella andra tjänster som tillhandahålls av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster och som inte omfattas av denna förordning med en hänvisning till relevant unionsrätt eller nationell rätt.
- g) Eventuella sanktioner som påförts leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller dess ledning.

3. Varje återkallande av en auktorisation som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med artikel 17 ska offentliggöras, och förbli offentliggjort i registret under fem år.

Artikel 15

Tillsyn

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska tillhandahålla sina tjänster under tillsyn av de behöriga myndigheter som beviljat auktorisation.

2. Den relevanta behöriga myndigheten ska bedöma huruvida leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster uppfyller de skyldigheter som föreskrivs i denna förordning. Den ska fastställa hur ofta bedömningen ska ske och hur ingående den ska vara med beaktande av arten, omfattningen och komplexiteten i verksamheten hos leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster. För den bedömningens ändamål får den relevanta behöriga myndigheten utföra en inspektion av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster på platsen.

3. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska utan onödigt dröjsmål underrätta den relevanta behöriga myndigheten om eventuella väsentliga ändringar av förutsättningarna för auktorisation och på begäran tillhandahålla den information som behövs för att bedöma deras efterlevnad av denna förordning.

Artikel 16

Rapportering från leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

1. En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska till den behöriga myndighet som beviljat auktorisation årligen och på konfidentiell basis tillhandahålla en förteckning över projekt som finansieras genom dess plattform för gräsrotsfinansiering, varvid följande information ska anges för varje projekt:

- a) Projektägare och det belopp som anskaffats.
- b) Det utfärdade instrumentet enligt definitionen i artikel 2.1 b, m och n.
- c) Aggregerad information om investerarna och investerade belopp uppdelat efter investerarnas skatterättsliga hemvist, med uppdelning mellan sofistikerade och icke-sofistikerade investerare.

2. De behöriga myndigheterna ska tillhandahålla den information som avses i punkt 1 till Esma i anonymiserat format inom en månad från den dag då de mottog den informationen. Esma ska utarbeta och på sin webbplats offentliggöra årlig statistik i aggregerad form över marknaden för gräsrotsfinansiering i unionen.

3. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för genomförande för att fastställa datastandarder och format, mallar och förfaranden för den information som ska rapporteras i enlighet med denna artikel.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för genomförande till kommissionen senast den 10 november 2021.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta de tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 17

Återkallelse av auktorisation

1. De behöriga myndigheter som beviljade auktorisation ska ha befogenhet att återkalla auktorisationen i någon av följande situationer där leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster

- a) inte har utnyttjat sin auktorisation inom 18 månader efter det att auktorisationen beviljades,
- b) uttryckligen har av sagt sig auktorisationen,
- c) inte har tillhandahållit gräsrotsfinansieringstjänster under nio på varandra följande månader och inte heller längre deltar i förvaltningen av befintliga avtal som är resultatet av en ursprunglig matchning av intressen att finansiera företag genom användning av dess plattform för gräsrotsfinansiering,
- d) har erhållit sin auktorisation på otillbörligt sätt, inbegripet genom att lämna oriktiga uppgifter i sin ansökan om auktorisation,
- e) inte längre uppfyller villkoren för beviljandet av auktorisationen,
- f) har överträtt denna förordning på ett allvarligt sätt.

De behöriga myndigheter som beviljade auktorisation ska också ha befogenhet att återkalla auktorisationen i någon av följande situationer:

- a) Om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster även är en betaltjänstleverantör i enlighet med direktiv (EU) 2015/2366, och den, eller dess ledning, anställda eller tredje parter som agerar på dess vägnar, har överträtt den nationella rätt genom vilken direktiv (EU) 2015/849 genomförs när det gäller penningtvätt eller finansiering av terrorism.
- b) Om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller en tredje part som agerar på dess vägnar har förlorat den auktorisation som möjliggör tillhandahållande av betaltjänster i enlighet med direktiv (EU) 2015/2366 eller investeringstjänster enligt direktiv 2014/65/EU och den leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller den tredje parten har underlåtit att åtgärda situationen inom 40 kalenderdagar.

2. Om en behörig myndighet i en medlemsstat återkallar en auktorisation, ska den behöriga myndighet som utsetts till enda kontaktpunkt i den medlemsstaten i enlighet med artikel 29.2 utan onödigt dröjsmål underrätta Esma och de behöriga myndigheterna i de andra medlemsstater i vilka leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med artikel 18. Esma ska föra in information om återkallandet av auktorisationen i det register som avses i artikel 14.

3. Innan den fattar ett beslut om att återkalla auktorisationen ska den behöriga myndighet som beviljade auktorisation samråda med den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat i fall där leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster

- a) är ett dotterbolag till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserad i den andra medlemsstaten,

- b) är ett dotterbolag till moderbolaget till en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserad i den andra medlemsstaten, eller
- c) kontrolleras av samma fysiska eller juridiska personer som kontrollerar en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserad i den andra medlemsstaten.

Artikel 18

Gränsöverskridande tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster

1. Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som auktoriserats i enlighet med artikel 12 har för avsikt att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster i en annan medlemsstat än den medlemsstat vars behöriga myndighet beviljade auktorisation i enlighet med artikel 12, ska den till den behöriga myndighet som av den medlemsstat i vilken auktorisation beviljades utsetts till enda kontaktpunkt i enlighet med artikel 29.2 lämna information om följande:
 - a) En förteckning över de medlemsstater i vilka leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har för avsikt att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster.
 - b) Identiteten på de fysiska och juridiska personer som ansvarar för tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster i de medlemsstaterna.
 - c) Startdatumet för det avsedda tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
 - d) En förteckning över eventuell annan verksamhet som tillhandahålls av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster och som inte omfattas av denna förordning.
2. Den enda kontaktpunkten i den medlemsstat i vilken auktorisation beviljades ska inom tio arbetsdagar från mottagandet av den information som avses i punkt 1 i denna artikel meddela denna information till de behöriga myndigheterna i de medlemsstater där leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har för avsikt att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt punkt 1 i denna artikel samt till Esma. Esma ska föra in den informationen i det register som avses i artikel 14.
3. Den enda kontaktpunkten i den medlemsstat i vilken auktorisation beviljades ska därefter utan dröjsmål informera leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster om det meddelande som avses i punkt 2.
4. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster får börja tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster i en annan medlemsstat än den vars behöriga myndighet beviljade auktorisation från och med dagen för mottagandet av det meddelande som avses i punkt 3 eller senast 15 kalenderdagar efter att ha lämnat den information som avses i punkt 1.

KAPITEL IV

Investerarskydd

Artikel 19

Information till kunder

1. All information – inbegripet den marknadsföringskommunikation som avses i artikel 27, från leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster till kunder om dem själva, om de kostnader, finansiella risker och avgifter som avser gräsrotsfinansieringstjänster eller investeringar, om urvalskriterier för gräsrotsfinansieringsprojekt, och om arten av och de risker som är förknippade med deras gräsrotsfinansieringstjänster – ska vara rättvisande, tydlig och inte vilseledande.
2. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska informera sina kunder om att deras gräsrotsfinansieringstjänster inte omfattas av det insättningsgarantisystem som inrättats i enlighet med direktiv 2014/49/EU och att överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål som förvärvats genom deras plattform för gräsrotsfinansiering inte omfattas av det system för ersättning till investerare som inrättats i enlighet med direktiv 97/9/EG.
3. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska informera sina kunder om den betänketid för icke-sofistikerade investerare som avses i artikel 22. När ett erbjudande om gräsrotsfinansiering lämnas ska leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahålla den informationen på en framträdande plats på mediet, inbegripet på varje mobilapplikation och webbsida där ett sådant erbjudande lämnas.
4. All information som ska tillhandahållas i enlighet med punkt 1 ska meddelas kunderna när så är lämpligt och åtminstone innan en gräsrotsfinansieringstransaktion inleds.

5. Den information som avses i punkterna 1, 2 och 6 ska göras tillgänglig för samtliga kunder på en tydligt angiven och lättillgänglig del av den webbplats som tillhör plattformen för gräsrotsfinansiering och på ett icke-diskriminerande sätt.

6. Om leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster sätter kreditbetyg på gräsrotsfinansieringsprojekt eller föreslår pris-sättningen av erbjudanden om gräsrotsfinansiering på sin plattform för gräsrotsfinansiering, ska de tillhandahålla en beskrivning av den metod som används för att beräkna dessa kreditbetyg eller priser. Om beräkningen grundar sig på räkenskaper som inte har reviderats ska detta tydligt anges i metodbeskrivningen.

7. EBA ska i nära samarbete med Esma utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera

- a) de inslag, inbegripet formatet, som ska ingå i beskrivningen av den metod som avses i punkt 6,
- b) den information och de faktorer som leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska beakta när de gör en kredit-riskbedömning som avses i artikel 4.4 a och b och utför en värdering av ett lån som avses i artikel 4.4 e,
- c) de faktorer som en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska beakta när den säkerställer att priset på ett lån som den förmedlar är rättvist och lämpligt enligt artikel 4.4 d,
- d) minimiinnehållet i och styrningen av de riktlinjer och förfaranden som krävs enligt denna artikel och den riskhanteringsram som avses i artikel 4.4 f.

EBA ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 10 maj 2022.

Kommissionen ska ges befogenhet att komplettera denna förordning genom att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1093/2010.

Artikel 20

Upplysning om fallissemangskvot

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster som består i att förmedla långivning ska

- a) varje år upplysa om fallissemangskvoten för de gräsrotsfinansieringsprojekt som erbjudits på deras plattform för gräsrotsfinansiering under åtminstone de föregående 36 månaderna, och
- b) offentliggöra en resultatförklaring inom fyra månader från slutet av varje räkenskapsår, i tillämpliga fall med angivelse av
 - i) den förväntade och faktiska fallissemangskvoten för alla lån som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har förmedlat, per riskkategori, och med hänvisning till de riskkategorier som anges i riskhanteringsramen,
 - ii) en sammanfattning av de antaganden som använts vid fastställandet av förväntade fallissemangskvoter, och
 - iii) den faktiska avkastningen, om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster erbjöd en målränta i samband med den individuella portföljförvaltningen av lån.

2. Den fallissemangskvot som avses i punkt 1 ska offentliggöras på en framträdande plats på den webbplats som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahåller.

3. Esma ska i nära samarbete med EBA utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera metoden för beräkning av de fallissemangskvoter som avses i punkt 1 för de projekt som erbjuds på en plattform för gräsrotsfinansiering.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 10 november 2021.

Kommissionen ska ges befogenhet att komplettera denna förordning genom att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 21

Kunskapskontroll och simulering av förmågan att bära förluster

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska innan de ger presumtiva icke-sofistikerade investerare fullständigt tillträde för att investera i gräsrotsfinansieringsprojekt på deras plattform för gräsrotsfinansiering bedöma vilka av de gräsrotsfinansieringstjänster som erbjuds, om några, som är lämpliga för presumtiva icke-sofistikerade investerare.

2. Vid den bedömning som avses i punkt 1 ska leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster begära information om den presumtiva icke-sofistikerade investerarens erfarenhet, investeringsmål, finansiella situation och grundläggande förståelse av de risker som är förknippade med investeringar i allmänhet och med investering i de typer av investeringar som erbjuds på plattformen för gräsrotsfinansiering, inbegripet information om följande:

- a) Den presumtiva icke-sofistikerade investerarens tidigare investeringar i överlåtbara värdepapper, eller tidigare förvärv av tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål eller lån, inbegripet i företag som befinner sig i ett inlednings- eller expansionskede.
- b) Den presumtiva icke-sofistikerade investerarens förståelse av de risker som är förknippade med långivning, investering i överlåtbara värdepapper eller förvärv av tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål genom en plattform för gräsrotsfinansiering och dennes yrkesmässiga erfarenhet i samband med investeringar genom gräsrotsfinansiering.

3. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska, för varje icke-sofistikerad investerare, se över den bedömning som avses i punkt 1 vartannat år efter den ursprungliga bedömning som gjorts i enlighet med den punkten.

4. Om presumtiva icke-sofistikerade investerare inte tillhandahåller den information som krävs enligt punkt 2, eller om leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster på grundval av den information som erhållits enligt den punkten anser att de presumtiva icke-sofistikerade investerarna har otillräcklig kunskap, otillräckliga färdigheter eller otillräcklig erfarenhet ska leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster informera dessa presumtiva icke-sofistikerade investerare om att de tjänster som erbjuds på deras plattformar för gräsrotsfinansiering kan vara olämpliga för dem, och utfärda en riskvarning till dem. Denna riskvarning ska tydligt ange risken för att hela det investerade kapitalet går förlorat. Presumtiva icke-sofistikerade investerare ska uttryckligen bekräfta att de har mottagit och förstått den varning som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har utfärdat.

5. Vid den bedömning som avses i punkt 1 ska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster även kräva att presumtiva icke-sofistikerade investerare simulerar sin förmåga att bära förluster, beräknat som 10 % av deras nettoförmögenhet, baserat på följande information:

- a) Regelbunden inkomst och total inkomst, och huruvida inkomsten intjänas på permanent eller temporär basis.
- b) Tillgångar, inklusive finansiella investeringar och medel på konto, men exklusive personliga tillgångar och investeringstillgångar och medel i pensionsfonder.
- c) Finansiella åtaganden, inbegripet regelbundna, befintliga eller framtida åtaganden.

6. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska, för varje icke-sofistikerad investerare, se över den simulering som avses i punkt 5 varje år efter den ursprungliga simulering som gjorts i enlighet med den punkten.

Presumtiva icke-sofistikerade investerare och icke-sofistikerade investerare får inte hindras från att investera i gräsrotsfinansieringsprojekt. De icke-sofistikerade investerarna ska bekräfta att de har mottagit resultaten av den simulering som avses i punkt 5.

7. Varje gång innan en presumtiv icke-sofistikerad investerare eller en icke-sofistikerad investerare accepterar ett enskilt erbjudande om gräsrotsfinansiering och därigenom investerar ett belopp som överstiger det högre av antingen 1 000 EUR eller 5 % av den investerarens nettoförmögenhet beräknat i enlighet med punkt 5 ska leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster säkerställa att sådan investerare

- a) får en riskvarning,
- b) ger leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster sitt uttryckliga samtycke, och
- c) bevisar för leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster att investeraren förstår investeringen och dess risker.

Vid tillämpningen av första stycket c i denna punkt får den bedömning som avses i punkt 1 användas som bevis på att den presumtiva icke-sofistikerade investeraren eller den icke-sofistikerade investeraren förstår investeringen och dess risker.

8. Esma ska i nära samarbete med EBA utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera de arrangemang som är nödvändiga för att

- a) göra den bedömning som avses i punkt 1,
- b) göra den simulering som avses i punkt 5,
- c) tillhandahålla den information som avses i punkterna 2 och 4.

Vid utarbetandet av dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn ska Esma ta hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av de gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 10 november 2021.

Kommissionen ska ges befogenhet att komplettera denna förordning genom att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 22

Betänketid före ingående av avtal

1. Villkoren för erbjudandet om gräsrotsfinansiering ska förbli bindande för projektägaren från och med den tidpunkt då erbjudandet om gräsrotsfinansiering förtecknas på plattformen för gräsrotsfinansiering till och med det tidigare av följande datum:

- a) Den förfallodag för erbjudandet om gräsrotsfinansiering som leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster har angett vid tidpunkten för förtecknande av erbjudandet om gräsrotsfinansiering på dess plattform för gräsrotsfinansiering.
- b) Det datum då finansieringsmålet uppnås eller, när det gäller ett finansieringsintervall, när det maximala finansieringsmålet uppnås.

2. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska föreskriva en betänketid före ingående av avtal, under vilken den presumtiva icke-sofistikerade investeraren när som helst får återkalla sitt investeringserbjudande eller sin anmälan om intresse för erbjudandet om gräsrotsfinansiering utan att ange något skäl till detta och utan att åläggas någon sanktion.

3. Den betänketid som avses i punkt 2 ska börja löpa vid tidpunkten för den presumtiva icke-sofistikerade investerarens investeringserbjudande eller intresseanmälan och ska löpa ut efter fyra kalenderdagar.

4. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska bevara dokumentation om de investeringserbjudanden och de intresseanmälningar som den mottar, och om den tidpunkt då dessa mottogs.

5. Tillvägagångssätten för att återkalla ett erbjudande om att investera eller en intresseanmälan ska åtminstone omfatta de tillvägagångssätt på vilka den presumtiva icke-sofistikerade investeraren kan lämna ett erbjudande om att investera eller anmäla intresse för ett erbjudande om gräsrotsfinansiering.

6. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska ge den presumtiva icke-sofistikerade investeraren korrekt, tydlig och rätttidig information om betänketiden och om tillvägagångssätten för att återkalla ett erbjudande om att investera eller en intresseanmälan, inbegripet åtminstone följande:

- a) Omedelbart innan den presumtiva icke-sofistikerade investeraren kan förmedla sitt investeringserbjudande eller sin intresseanmälan ska leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster informera den presumtiva icke-sofistikerade investeraren om
 - i) det faktum att investeringserbjudandet eller intresseanmälan är föremål för en betänketid,
 - ii) betänketidens längd,
 - iii) tillvägagångssätten för att återkalla investeringserbjudandet eller intresseanmälan.
- b) Omedelbart efter mottagandet av investeringserbjudandet eller intresseanmälan ska leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster via sin plattform för gräsrotsfinansiering informera den presumtiva icke-sofistikerade investeraren om att betänketiden har börjat löpa.

7. När det gäller individuell portföljförvaltning av lån ska denna artikel tillämpas endast på det ursprungliga investeringsuppdraget från den icke-sofistikerade investeraren och inte på de investeringar i specifika lån som görs enligt det uppdraget.

Artikel 23

Investeringsfaktablad

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska ge presumtiva investerare all den information som avses i denna artikel.
2. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska förse presumtiva investerare med ett investeringsfaktablad, utarbetat av projektägaren för varje erbjudande om gräsrotsfinansiering. Investeringsfaktabladet ska vara avfattat på minst ett av de officiella språken i den medlemsstat vars behöriga myndigheter beviljade auktorisationen i enlighet med artikel 12 eller på ett annat språk som godtas av dessa myndigheter.
3. Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster marknadsför ett erbjudande om gräsrotsfinansiering genom marknadsföringskommunikation i en annan medlemsstat, ska investeringsfaktabladet göras tillgängligt på minst ett av de officiella språken i den medlemsstaten eller på ett språk som godtas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten.
4. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska inte hindras från att ombesörja översättning av investeringsfaktabladet till något eller några andra språk än de som avses i punkt 2 eller 3. Dessa översättningar ska korrekt återge innehållet i det ursprungliga investeringsfaktabladet.
5. De behöriga myndigheterna ska informera Esmå om det eller de språk som de godtar för tillämpningen av denna förordning enligt punkterna 2 och 3. Esmå ska göra den informationen tillgänglig på sin webbplats.
6. Det investeringsfaktablad som avses i punkt 2 ska innehålla all följande information:
 - a) Den information som anges i bilaga I.
 - b) Följande ansvarsfriskrivning, som ska anges direkt under titeln på investeringsfaktabladet:

”Detta erbjudande om gräsrotsfinansiering har varken kontrollerats eller godkänts av behöriga myndigheter eller av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esmå).

Ingen granskning av huruvida din erfarenhet och dina kunskaper är lämpliga har nödvändigtvis gjorts innan du beviljades tillgång till denna investering. Genom att göra denna investering påtar du dig hela risken med investeringen, inbegripet risken för förlust av delar av eller hela det investerade kapitalet.”

- c) Följande riskvarning:

”Investering i detta gräsrotsfinansieringsprojekt medför risker, inbegripet risken för förlust av delar av eller hela det investerade kapitalet. Din investering omfattas inte av de insättningsgarantisystem som inrättats i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU (*). Din investering omfattas inte heller av de system för ersättning till investerare som inrättats i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG (**).

Du kanske inte får någon avkastning på din investering.

Detta är ingen sparprodukt och vi råder dig att inte investera mer än 10 % av din nettoförmögenhet i gräsrotsfinansieringsprojekt.

Du kanske inte kommer att kunna sälja investeringsinstrumenten när du vill. Om du kan sälja dem kan du ändå drabbas av förluster.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU av den 16 april 2014 om insättningsgarantisystem (EUT L 173, 12.6.2014, s. 149).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv nr 97/9/EG av den 3 mars 1997 om system för ersättning till investerare (EGT L 84, 26.3.1997, s. 22).”

7. Investeringsfaktabladet ska vara rättvisande, tydligt och inte vilseledande och får inte innehålla några fotnoter, förutom sådana som innefattar hänvisningar, inbegripet citat när så är lämpligt, till tillämplig rätt. Det ska presenteras på ett fristående, varaktigt medium som tydligt skiljer sig från marknadsföringskommunikation, och ska i pappersform bestå av högst sex sidor i A4-format. När det gäller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål, och om den information som krävs enligt del F i bilaga I överskrider en sida i A4-format i pappersform, ska den återstående informationen anges i en bilaga till investeringsfaktabladet.

8. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska begära att projektägaren underrättas om eventuella ändringar av informationen i syfte att hålla investeringsfaktabladet ständigt uppdaterat under löptiden för erbjudandet om gräsrotsfinansiering. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska omedelbart informera investerare som har lämnat ett erbjudande om att investera eller anmält intresse för erbjudandet om gräsrotsfinansiering om eventuella väsentliga ändringar av informationen i investeringsfaktabladet som den underrättats om.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa ansvaret för åtminstone projektägaren eller dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan för den information som ges i ett investeringsfaktablad. De som är ansvariga för investeringsfaktabladet ska tydligt anges i investeringsfaktabladet med uppgift om, när det gäller fysiska personer, deras namn och befattning eller, när det gäller juridiska personer, deras namn och säte, tillsammans med förklaringar avgivna av dem om att informationen i investeringsfaktabladet enligt deras kännedom överensstämmer med sakförhållandena och att ingen information som skulle kunna påverka dess innebörd har utelämnats ur investeringsfaktabladet.

10. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras lagar och andra författningar om civilrättsligt ansvar är tillämpliga på de fysiska och juridiska personer som är ansvariga för den information som ges i ett investeringsfaktablad, inbegripet eventuella översättningar därav, åtminstone i följande situationer:

a) Informationen är vilsedande eller felaktig.

b) Viktig information som behövs för att hjälpa investerare när de överväger om de ska finansiera gräsrotsfinansieringsprojektet utelämnas ur investeringsfaktabladet.

11. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska ha infört och ska tillämpa lämpliga förfaranden för att verifiera fullständigheten, korrektheten och tydligheten i informationen i investeringsfaktabladet.

12. Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster upptäcker ett utelämnande, ett misstag eller en oriktighet i investeringsfaktabladet som kan ha en väsentlig inverkan på investeringens förväntade avkastning ska denna leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster informera projektägaren om utelämnandet, mistaget eller oriktigheten, och projektägaren ska omgående komplettera eller korrigera den informationen.

Om sådan komplettering eller korrigering inte görs omgående ska leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster tillfälligt dra in erbjudandet om gräsrotsfinansiering till dess att investeringsfaktabladet har kompletterats eller korrigerats, dock under en period på högst 30 kalenderdagar.

Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska omedelbart informera investerare som har lämnat ett erbjudande om att investera eller anmält intresse för erbjudandet om gräsrotsfinansiering om sådana konstaterade brister, vilka åtgärder som har vidtagits och vilka som ytterligare ska vidtas av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster samt om möjligheten att återkalla deras erbjudande om att investera eller deras intresseanmälan för erbjudandet om gräsrotsfinansiering.

Om investeringsfaktabladet efter 30 kalenderdagar inte har kompletterats eller korrigerats för att rätta till alla konstaterade brister ska erbjudandet om gräsrotsfinansiering dras tillbaka.

13. En presumtiv investerare får begära att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ombesörjer en översättning av investeringsfaktabladet till ett språk som investeraren väljer. Översättningen ska troget och korrekt återge innehållet i det ursprungliga investeringsfaktabladet.

Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster inte tillhandahåller den begärda översättningen av investeringsfaktabladet ska leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster tydligt avråda den presumtiva investeraren från att göra investeringen.

14. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat i vilken leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster beviljades auktorisation får kräva att en förhandsanmälan av ett investeringsfaktablad görs minst sju arbetsdagar innan faktabladet görs tillgängligt för presumtiva investerare. Investeringsfaktablad får inte underkastas förhandsgodkännande av de behöriga myndigheterna.

15. Om presumtiva investerare förses med ett investeringsfaktablad som har utarbetats i enlighet med denna artikel ska leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster och projektägarna anses ha fullgjort skyldigheten att utforma ett faktablad i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 ⁽²²⁾.

Första stycket ska i tillämpliga delar gälla för fysiska eller juridiska personer som ger råd om eller marknadsför ett erbjudande om gräsrotsfinansiering.

⁽²²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) (EUT L 352, 9.12.2014, s. 1).

16. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn i syfte att specificera följande:

- a) Kraven på och innehållet i modellen för presentation av den information som avses i punkt 6 och i bilaga I.
- b) De typer av huvudsakliga risker som är förknippade med erbjudandet om gräsrotsfinansiering och som således ska redovisas i enlighet med del C i bilaga I.
- c) Användningen av vissa finansiella nyckeltal för att göra den finansiella nyckelinformationen tydligare, inbegripet för presentation av den information som avses i del A punkt e i bilaga I.
- d) De provisioner, avgifter och transaktionskostnader som omfattas av del H punkt a i bilaga I, inbegripet en detaljerad uppdelning av direkta och indirekta kostnader som ska bäras av investeraren.

Vid utarbetandet av dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn ska Esma ta hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av de gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 10 maj 2022.

Kommissionen ska ges befogenhet att komplettera denna förordning genom att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 24

Investeringsfaktblad på plattformsnivå

1. Genom undantag från artikel 23.2 första meningen och från artikel 23.6 a ska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahåller individuell portföljförvaltning av lån, i enlighet med den här artikeln utarbeta och för presumtiva investerare tillgängliggöra ett investeringsfaktblad på plattformsnivå som innehåller all följande information:

- a) Den information som återges i delarna H och I i bilaga I.
- b) Information om de fysiska eller juridiska personer som ansvarar för den information som ges i investeringsfaktbladet; när det gäller fysiska personer, inbegripet medlemmar av förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan hos leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster, den fysiska personens namn och befattning; när det gäller juridiska personer, deras namn och säte.
- c) Följande ansvarsförsäkran:

”Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster förklarar att ingen information enligt dennes kännedom har utelämnats eller är väsentligt vilseledande eller felaktig. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ansvarar för utarbetandet av detta investeringsfaktblad.”

2. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska hålla investeringsfaktbladet på plattformsnivå ständigt uppdaterat under löptiden för erbjudandet om gräsrotsfinansiering. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska omedelbart informera de investerare som har lämnat ett erbjudande om att investera eller anmält intresse för erbjudandet om gräsrotsfinansiering om eventuella väsentliga ändringar av informationen i investeringsfaktbladet.

3. Investeringsfaktbladet på plattformsnivå ska vara rättvisande, tydligt och inte vilseledande och får inte innehålla några fotnoter, förutom sådana som innefattar hänvisningar, inbegripet citat när så är lämpligt, till tillämplig rätt. Det ska presenteras på ett fristående, varaktigt medium som tydligt skiljer sig från marknadsföringskommunikation, och i pappersform bestå av högst sex sidor i A4-format.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ansvarar för den information som ges i ett investeringsfaktblad på plattformsnivå. De som är ansvariga för investeringsfaktbladet ska tydligt anges i investeringsfaktbladet på plattformsnivå med uppgift om, när det gäller fysiska personer, deras namn och befattning eller, när det gäller juridiska personer, deras namn och säte, tillsammans med förklaringar avgivna av dem om att informationen i investeringsfaktbladet enligt deras kännedom överensstämmer med sakförhållandena och att ingen uppgift som skulle kunna påverka dess innebörd har utelämnats ur investeringsfaktbladet.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras lagar och andra författningar om civilrättsligt ansvar är tillämpliga på fysiska och juridiska personer som är ansvariga för den information som ges i ett investeringsfaktblad på plattformsnivå, inbegripet eventuella översättningar därav, åtminstone i följande situationer:

- a) Informationen är vilseledande eller felaktig.

b) Viktig information som krävs för att hjälpa investerare när de överväger om de ska investera genom individuell portföljförvaltning av lån utelämnas ur investeringsfaktabladet på plattformsnivå.

6. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska ha infört och ska tillämpa lämpliga förfaranden för att verifiera fullständigheten, korrektheten och tydligheten i informationen i investeringsfaktabladet på plattformsnivå.

7. Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster upptäcker ett utelämnande, ett misstag eller en oriktighet i investeringsfaktabladet på plattformsnivå som kan ha en väsentlig inverkan på den förväntade avkastningen på den individuella portföljförvaltningen av lån ska den leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster själv rätta till utelämnandet, misstaget eller oriktigheten i investeringsfaktabladet.

8. Om presumtiva investerare förses med ett investeringsfaktablad på plattformsnivå som har utarbetats i enlighet med denna artikel ska leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster anses ha fullgjort skyldigheten att utforma ett faktablad i enlighet med förordning (EU) nr 1286/2014.

Första stycket ska i tillämpliga delar gälla för fysiska och juridiska personer som ger råd om eller marknadsför ett erbjudande om gräsrotsfinansiering.

Artikel 25

Anslagstavla

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får driva en anslagstavla på vilken de tillåter sina kunder att annonsera intresse av att köpa och sälja lån, överlåtbara värdepapper eller tillättna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål som ursprungligen erbjudits på deras plattformar för gräsrotsfinansiering.

2. Den anslagstavla som avses i punkt 1 får inte användas för att sammanföra köp- och säljintressen med hjälp av protokoll eller interna operativa förfaranden hos leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster på ett sådant sätt att det uppstår ett avtal. Anslagstavlan får därför inte bestå av ett internt matchningssystem som utför kundorder på multilateral basis.

3. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillåter den annonsering av intresse som avses i punkt 1 i denna artikel ska uppfylla följande krav:

a) De ska informera sina kunder om anslagstavlans karaktär i enlighet med punkterna 1 och 2.

b) De ska kräva att deras kunder som annonserar om försäljning av ett lån, värdepapper eller instrument enligt punkt 1 tillgängliggör investeringsfaktabladet.

c) De ska förse de kunder som avser att köpa lån som annonseras på anslagstavlan med information om avkastningen på de lån som förmedlas via leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

d) De ska säkerställa att deras kunder som annonserar om intresse av att köpa ett lån, värdepapper eller instrument som avses i punkt 1 i denna artikel och som ska anses vara icke-sofistikerade investerare får den information som avses i artikel 19.2 och den riskvarning som avses i artikel 21.4.

4. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som tillåter annonsering av intresse enligt punkt 1 i denna artikel och som tillhandahåller tjänster för förvaring av tillgångar i enlighet med artikel 10.1 ska kräva att deras investerare som annonserar om sådant intresse underrättar dem om eventuella förändringar i äganderätten, i syfte att utföra kontroll av äganderätten och registrering.

5. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som föreslår ett referenspris för den köp- och försäljningsverksamhet som avses i punkt 1 i denna artikel ska informera sina kunder om att det föreslagna referenspriset inte är bindande och motivera det föreslagna referenspriset samt ange nyckelinslagen i metoden i linje med artikel 19.6.

Artikel 26

Tillgång till dokumentation

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska

a) bevara all dokumentation som avser deras tjänster och transaktioner på ett varaktigt medium under en period på minst fem år,

- b) säkerställa att deras kunder vid varje tidpunkt har direkt tillgång till dokumentation om de tjänster som har tillhandahållits dem,
- c) under en period på minst fem år bevara alla avtal mellan leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster och deras kunder.

KAPITEL V

Marknadsföringskommunikation

Artikel 27

Krav på marknadsföringskommunikation

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska säkerställa att all marknadsföringskommunikation om deras tjänster, inbegripet sådan som utkontrakterats till tredje parter, är tydligt identifierbar som sådan.
2. Innan finansieringsanskaffningen för ett projekt avslutas ska ingen marknadsföringskommunikation på ett oproportionerligt sätt inrikta sig på planerade, kommande eller pågående enskilda gräsrotsfinansieringsprojekt eller erbjudanden om gräsrotsfinansiering.

Informationen i marknadsföringskommunikationen ska vara rättvisande, tydlig och inte vilseledande, och ska överensstämma med informationen i investeringsfaktabladet, om investeringsfaktabladet redan är tillgängligt, eller med den information som måste ingå i investeringsfaktabladet, om investeringsfaktabladet ännu inte är tillgängligt.

3. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska i sin marknadsföringskommunikation använda ett eller flera av de officiella språken i den medlemsstat där marknadsföringskommunikationen sker eller ett språk som godtas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten.
4. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat där marknadsföringskommunikationen sker ansvarar för att kontrollera att deras nationella lagar och andra författningar som är tillämpliga på marknadsföringskommunikation efterlevs och att dessa tillämpas gentemot leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster.
5. De behöriga myndigheterna får inte kräva förhandsanmälan och förhandsgodkännande av marknadsföringskommunikation.

Artikel 28

Offentliggörande av nationella bestämmelser om marknadsföringskrav

1. De behöriga myndigheterna ska på sina webbplatser offentliggöra och hålla uppdaterade de nationella lagar och andra författningar som är tillämpliga på marknadsföringskommunikation från leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och vars efterlevnadskontroll och tillämpning gentemot leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster de behöriga myndigheterna ansvarar för.
2. De behöriga myndigheterna ska underrätta Esma om de lagar och andra författningar som avses i punkt 1 och tillhandahålla Esma en sammanfattning av dessa lagar och andra författningar på ett språk som är brukligt i internationella finansskretsar.
3. De behöriga myndigheterna ska underrätta Esma om varje ändring av den information som lämnats enligt punkt 2 och utan dröjsmål tillhandahålla Esma en uppdaterad sammanfattning av de relevanta lagar och andra författningar som avses i punkt 1.
4. Om de behöriga myndigheterna inte ansvarar för att kontrollera efterlevnaden och tillämpningen av de lagar och andra författningar som avses i punkt 1 ska de på sina webbplatser offentliggöra kontaktuppgifter avseende var information om de lagar och andra författningar som avses i punkt 1 kan erhållas.
5. Esma ska utarbeta förslag till tekniska genomförandestandarder för att fastställa standardformulär, mallar och förfaranden för underrättelser enligt denna artikel.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska genomförandestandarder till kommissionen senast den 10 november 2021.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta de tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1095/2010.

6. Esma ska på sin webbplats offentliggöra och upprätthålla den sammanfattning som avses i punkt 2 och länkarna till webbplatserna för de behöriga myndigheterna som avses i punkt 1. Esma ska inte hållas ansvarigt för informationen i sammanfattningen.
7. De behöriga myndigheterna ska vara den enda kontaktpunkt som ansvarar för att tillhandahålla information om marknadsföringsregler i sina respektive medlemsstater.

8. De behöriga myndigheterna ska regelbundet och minst en gång om året rapportera till Esma om de efterlevnadsåtgärder som de vidtagit under föregående år på grundval av nationella lagar och andra författningar som är tillämpliga på marknadsföringskommunikation från leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. I rapporten ska i synnerhet följande ingå:

- a) Totalt antal efterlevnadsåtgärder som vidtagits efter typ av försummelse, om tillämpligt.
- b) Om tillgängligt, resultaten av efterlevnadsåtgärderna, inbegripet de typer av sanktioner som påförts eller de korrigerande åtgärder som vidtagits av leverantörerna av gräsrotsfinansieringstjänster.
- c) Om tillgängligt, exempel på hur de behöriga myndigheterna har hanterat underlåtenhet av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster att följa nationella lagar och andra författningar.

KAPITEL VI

Behöriga myndigheter och esma

Artikel 29

Behöriga myndigheter

1. Medlemsstaterna ska utse de behöriga myndigheter som är ansvariga för att fullgöra de funktioner och skyldigheter som fastställs i denna förordning och ska informera Esma om detta.
2. Om en medlemsstat utser mer än en behörig myndighet enligt punkt 1 ska den fastställa deras respektive uppgifter och utse en av dem till enda kontaktpunkt för gränsöverskridande administrativt samarbete mellan behöriga myndigheter samt med Esma.
3. Esma ska på sin webbplats offentliggöra en förteckning över de behöriga myndigheter som har utsetts i enlighet med punkt 1.

Artikel 30

Behöriga myndigheters befogenheter

1. För att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning ska behöriga myndigheter i enlighet med nationell rätt ha åtminstone följande utredningsbefogenheter:
 - a) Att kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och tredje parter som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster, och de fysiska eller juridiska personer som kontrollerar dem eller kontrolleras av dem, tillhandahåller information och handlingar.
 - b) Att kräva att revisorer och ledningen hos leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, och hos tredje parter som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster, tillhandahåller information.
 - c) Att utföra inspektioner eller utredningar på platsen på andra platser än fysiska personers privatbostäder, och för detta ändamål få tillträde till lokaler för att få åtkomst till handlingar och andra uppgifter i någon form, när det föreligger rimlig misstanke om att det finns handlingar och andra uppgifter med anknytning till föremålet för inspektionen eller utredningen som kan vara relevanta för att bevisa en överträdelse av denna förordning.
2. För att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning ska behöriga myndigheter i enlighet med nationell rätt ha åtminstone följande tillsynsbefogenheter:
 - a) Att tillfälligt förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering under högst tio på varandra följande arbetsdagar vid ett och samma tillfälle, om det föreligger rimliga skäl att misstänka att denna förordning har överträtts.
 - b) Att helt eller tillfälligt förbjuda marknadsföringskommunikation, eller kräva att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster eller tredje parter som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster upphör med eller tillfälligt drar in marknadsföringskommunikation under högst tio på varandra följande arbetsdagar vid ett och samma tillfälle, om det föreligger rimliga skäl att tro att denna förordning har överträtts.
 - c) Att förbjuda ett erbjudande om gräsrotsfinansiering, om det framkommit att denna förordning har överträtts eller om det föreligger rimliga skäl att misstänka att den skulle överträdas.
 - d) Att tillfälligt förbjuda, eller kräva att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster tillfälligt drar in, tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster under högst tio på varandra följande arbetsdagar vid ett och samma tillfälle, om det föreligger rimliga skäl att tro att denna förordning har överträtts.

- e) Att förbjuda tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster, om det framkommit att denna förordning har överträtts.
- f) Att offentliggöra det faktum att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller en tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster underlåter att fullgöra sina skyldigheter.
- g) Att lämna ut, eller kräva att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller den tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster lämnar ut, all väsentlig information som kan påverka tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster, för att säkerställa investerarskydd eller att marknaden fungerar störningsfritt.
- h) Att tillfälligt förbjuda, eller kräva att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller en tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster tillfälligt drar in, tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster om de behöriga myndigheterna anser att leverantörens ställning är sådan att tillhandahållandet av gräsrotsfinansieringstjänster skulle skada investerarens intressen.
- i) Att överlåta befintliga avtal till en annan leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster i fall då auktorisationen av en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster återkallas i enlighet med artikel 17.1 första stycket c, under förutsättning att kunderna och den mottagande leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ger sitt samtycke.

Alla åtgärder som antas vid utövandet av befogenheter enligt denna punkt ska vara proportionella och vederbörligen motiverade samt vidtagna i enlighet med artikel 40.

3. När så krävs enligt nationell rätt får den behöriga myndigheten begära att den relevanta rättsliga myndigheten ska besluta om att utnyttja befogenheterna enligt punkterna 1 och 2.

4. Den leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster till vilken befintliga avtal överlåts enligt punkt 2 första stycket i ska vara auktoriserad att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster i samma medlemsstat där den ursprungliga leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster var auktoriserad.

5. De behöriga myndigheterna ska utöva sina funktioner och befogenheter som avses i punkterna 1 och 2 på något av följande sätt:

- a) Direkt.
- b) I samarbete med andra myndigheter.
- c) På eget ansvar genom delegering till sådana myndigheter.
- d) Genom ansökan till de behöriga rättsliga myndigheterna.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga åtgärder vidtagits så att behöriga myndigheter förfogar över de tillsyns- och utredningsbefogenheter som är nödvändiga för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter.

7. En fysisk eller juridisk person som lämnar information till den behöriga myndigheten i enlighet med denna förordning ska inte anses överträda eventuella restriktioner för utlämnande av information som ålagts genom avtal eller genom någon bestämmelse i lag eller annan författning, och ska inte ha någon form av ansvar med avseende på en sådan underrättelse.

Artikel 31

Samarbete mellan behöriga myndigheter

1. De behöriga myndigheterna ska samarbeta med varandra vid tillämpningen av denna förordning. De ska utbyta information utan onödigt dröjsmål och samarbeta om verksamhet som rör utredning, tillsyn och efterlevnad.

Om medlemsstaterna i enlighet med artikel 39.1 har valt att fastställa straffrättsliga påföljder för en överträdelse av denna förordning, ska de säkerställa att lämpliga åtgärder vidtagits så att de behöriga myndigheterna har alla nödvändiga befogenheter för att upprätthålla kontakter med rättsliga myndigheter, åklagarmyndigheter eller straffrättsliga myndigheter inom sin jurisdiktion för att få specifik information om brottsutredningar eller förfaranden som inletts för överträdelser av denna förordning, och tillhandahålla andra behöriga myndigheter samt Esmas samma information så att de kan fullgöra sin skyldighet att samarbeta vid tillämpningen av denna förordning.

2. En behörig myndighet får vägra att tillmötesgå en begäran om information eller en begäran om samarbete i samband med en utredning endast under någon av följande exceptionella omständigheter:

- a) Om tillmötesgående av begäran sannolikt kan inverka negativt på dess egna utredning, efterlevnadsåtgärder eller en brottsutredning.
- b) Om rättsliga förfaranden redan har inletts beträffande samma handlingar och mot samma fysiska eller juridiska personer inför den berörda medlemsstatens myndigheter.
- c) Om ett slutligt rättsligt avgörande redan har meddelats mot sådana fysiska eller juridiska personer för samma handlingar i den berörda medlemsstaten.

3. De behöriga myndigheterna ska, på begäran, utan onödigt dröjsmål överlämna all information som krävs vid tillämpningen av denna förordning.

4. En behörig myndighet får begära bistånd från den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat i fråga om inspektioner eller utredningar på platsen.

En begärande behörig myndighet ska informera Esma om varje begäran som avses i första stycket. Om en behörig myndighet tar emot en begäran från en behörig myndighet i en annan medlemsstat om att utföra en inspektion eller utredning på platsen får den förstnämnda myndigheten vidta någon av följande åtgärder:

- a) Själv utföra inspektionen eller utredningen på platsen.
- b) Tillåta att den behöriga myndighet som inkom med begäran deltar i en inspektion eller utredning på platsen.
- c) Tillåta att den behöriga myndighet som inkom med begäran själv utför inspektionen eller utredningen på platsen.
- d) Utse revisorer eller sakkunniga för att utföra inspektionen eller utredningen på platsen.
- e) Dela vissa uppgifter med anknytning till tillsynsverksamhet med de andra behöriga myndigheterna.

5. De behöriga myndigheterna får vända sig till Esma i situationer där en begäran om samarbete, i synnerhet för utbyte av information, har avslagits eller inte lett till åtgärder inom rimlig tid. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 258 i EUF-fördraget får Esma i sådana fall agera i enlighet med de befogenheter som tilldelats den genom artikel 19 i förordning (EU) nr 1095/2010.

6. De behöriga myndigheterna ska nära samordna sin tillsyn i syfte att identifiera och avhjälpa överträdelser av denna förordning, utarbeta och främja bästa praxis, underlätta samarbete, främja konsekvens i tolkningen, och vid eventuell oenighet tillhandahålla bedömningar över jurisdiktionsgränserna.

7. Om en behörig myndighet anser att något av kraven enligt denna förordning inte har uppfyllts eller har anledning att tro att så är fallet, ska den på ett tillräckligt detaljerat sätt underrätta den behöriga myndigheten för den eller de enheter som misstänks för sådana överträdelser om sina iakttagelser.

8. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn för att specificera vilken information som ska utbytas mellan behöriga myndigheter i enlighet med punkt 1.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn till kommissionen senast den 10 maj 2022.

Kommissionen ska ges befogenhet att komplettera denna förordning genom att anta de tekniska standarder för tillsyn som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1095/2010.

9. Esma ska utarbeta förslag till tekniska standarder för genomförande i syfte att fastställa standardformulär, mallar och förfaranden för samarbete och utbyte av information mellan behöriga myndigheter.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för genomförande till kommissionen senast den 10 maj 2022.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta de tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 32

Samarbete mellan behöriga myndigheter och Esma

1. De behöriga myndigheterna och Esma ska bedriva ett nära samarbete vid tillämpningen av denna förordning och i enlighet med förordning (EU) nr 1095/2010. De ska utbyta information i syfte att fullgöra sina skyldigheter enligt detta kapitel.

2. När det rör sig om en inspektion eller utredning på platsen med gränsöverskridande verkningar, ska Esma samordna inspektionen eller utredningen om en av de behöriga myndigheterna begär det.

3. De behöriga myndigheterna ska utan dröjsmål förse Esma med all information den behöver för att fullgöra sina skyldigheter, i enlighet med artikel 35 i förordning (EU) nr 1095/2010.

4. För att säkerställa enhetliga tillämpningsvillkor för denna artikel ska Esma utarbeta förslag till tekniska standarder för genomförande i syfte att fastställa standardformulär, mallar och förfaranden för samarbete och utbyte av information mellan behöriga myndigheter och Esma.

Esma ska överlämna dessa förslag till tekniska standarder för genomförande till kommissionen senast den 10 maj 2022.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta de tekniska standarder för genomförande som avses i första stycket i denna punkt i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 33

Samarbete med andra myndigheter

Om en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ägnar sig åt annan verksamhet än den som omfattas av den auktorisation som avses i artikel 12 ska de behöriga myndigheterna samarbeta med de myndigheter som är ansvariga för tillsynen över sådan annan verksamhet enligt relevant unionsrätt eller nationell rätt.

Artikel 34

Anmälningsskyldigheter

Medlemsstaterna ska anmäla de lagar och andra författningar som genomför detta kapitel, inbegripet eventuella relevanta straffrättsliga bestämmelser till kommissionen och till Esma senast den 10 november 2021. Medlemsstaterna ska utan onödigt dröjsmål underrätta kommissionen och Esma om eventuella senare ändringar av bestämmelserna.

Artikel 35

Tystnadsplikt

1. All information som utbyts mellan de behöriga myndigheterna enligt denna förordning och som avser affärs- eller driftsförhållanden och andra ekonomiska eller personliga förhållanden ska anses vara konfidentiell och ska omfattas av tystnadsplikt, utom då den behöriga myndigheten när informationen lämnas anger att informationen får lämnas ut eller då sådant utlämnande krävs för rättsliga förfaranden.

2. Tystnadsplikten ska gälla för alla fysiska eller juridiska personer som arbetar eller har arbetat för den behöriga myndigheten eller för en tredje part till vilken den behöriga myndigheten har delegerat sina befogenheter. Information som omfattas av tystnadsplikt får lämnas ut till en annan fysisk eller juridisk person eller myndighet endast när detta föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt.

Artikel 36

Skydd av personuppgifter

I fråga om behandling av personuppgifter inom ramen för denna förordnings tillämpningsområde, ska behöriga myndigheter utföra sina uppgifter enligt denna förordning i enlighet med förordning (EU) 2016/679.

I fråga om Esmas behandling av personuppgifter inom ramen för denna förordnings tillämpningsområde, ska Esma följa förordning (EU) 2018/1725.

Artikel 37

Försiktighetsåtgärder

1. Om den behöriga myndigheten i en medlemsstat där gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahålls har tydliga och påvisbara skäl för att tro att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster eller tredje parter som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster har begått oriktigheter eller att leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller tredje parter har överträtt sina skyldigheter enligt denna förordning, ska den underrätta den behöriga myndighet som beviljade auktorisation samt Esma om detta.

2. Om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster eller den tredje part som utsetts att utföra uppgifter i samband med tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster fortsätter att överträda denna förordning trots de åtgärder som vidtagits av den behöriga myndighet som beviljade auktorisation, ska den behöriga myndigheten i den medlemsstat där gräsrotsfinansieringstjänster tillhandahålls, efter att ha informerat den behöriga myndighet som beviljade auktorisation och Esma, vidta alla lämpliga åtgärder för att skydda investerarna och utan onödigt dröjsmål underrätta kommissionen och Esma om detta.

3. Om en behörig myndighet har en avvikande åsikt om någon av de åtgärder som vidtagits av en annan behörig myndighet enligt punkt 2 i denna artikel, får den hänskjuta ärendet till Esma. Esma får agera i enlighet med de befogenheter som den tilldelats genom artikel 19 i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 38

Behöriga myndigheters hantering av klagomål

1. De behöriga myndigheterna ska införa förfaranden som gör det möjligt för kunder och andra berörda parter, inbegripet konsumentorganisationer, att lämna in klagomål till de behöriga myndigheterna avseende påstådda överträdelser av denna förordning som leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster har gjort sig skyldiga till. I samtliga fall ska klagomål godtas i skriftlig eller elektronisk form och på ett officiellt språk i den medlemsstat där klagomålet lämnas in eller på ett språk som godtas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten.

2. Information om de klagomålsförfaranden som avses i punkt 1 ska göras tillgänglig på varje behörig myndighets webbplats och meddelas Esma. Esma ska på sin webbplats offentliggöra hänvisningar till de avsnitt på de behöriga myndigheternas webbplatser som rör klagomålsförfaranden.

KAPITEL VII

Administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder

Artikel 39

Administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder

1. Utan att det påverkar de behöriga myndigheternas tillsyns- och utredningsbefogenheter enligt artikel 30 och medlemsstaternas rätt att besluta om och ålägga straffrättsliga påföljder, ska medlemsstaterna i enlighet med nationell rätt ge behöriga myndigheter befogenhet att påföra administrativa sanktioner och vidta andra lämpliga administrativa åtgärder, vilka ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Dessa administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder ska åtminstone tillämpas på följande:

- a) Överträdelser av artiklarna 3, 4 och 5, 6.1–6.6, 7.1–7.4, 8.1–8.6, 9.1 och 9.2, 10, 11, 12.1, 13.2, 15.2 och 15.3, 16.1, 18.1 och 18.4, 19.1–19.6, 20.1 och 20.2, 21.1–21.7, 22, 23.2–23.13, 24, 25, 26 samt 27.1–27.3.
- b) Underlåtenhet att samarbeta eller uppfylla sina skyldigheter i samband med en utredning, inspektion eller begäran som omfattas av artikel 30.1.

Medlemsstaterna får besluta att inte fastställa regler för administrativa sanktioner eller andra administrativa åtgärder för överträdelser som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt deras nationella rätt.

Senast den 10 november 2021 ska medlemsstaterna i detalj anmäla de regler som avses i första och andra styckena till kommissionen och Esma. De ska utan dröjsmål underrätta kommissionen och Esma om eventuella senare ändringar av reglerna.

2. Medlemsstaterna ska i enlighet med deras nationella rätt säkerställa att de behöriga myndigheterna har befogenhet att påföra åtminstone följande administrativa sanktioner och vidta andra administrativa åtgärder i fråga om de överträdelser som förtecknas i punkt 1 första stycket a):

- a) Ett offentligt utlåtande med uppgift om den ansvariga fysiska eller juridiska personen och om överträdelsens karaktär.
- b) Ett föreläggande enligt vilket det krävs att den fysiska eller juridiska personen upphör med det agerande som utgör överträdelsen och inte upprepar det agerandet.
- c) Ett förbud som hindrar en medlem av ledningsorganet i den juridiska person som hålls ansvarig för överträdelsen, eller en annan fysisk person som hålls ansvarig för överträdelsen, från att utöva ledningsfunktioner hos leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster.

- d) Maximala administrativa sanktionsavgifter på minst två gånger beloppet för den fördel som erhållits genom överträdelsen, om denna fördel kan fastställas, även om detta belopp överstiger de högsta belopp som anges i led e.
- e) I fråga om en juridisk person, maximala administrativa sanktionsavgifter på minst 500 000 EUR eller, i medlemsstater vars valuta inte är euro, motsvarande värde i nationell valuta den 9 november 2020, eller högst 5 % av den juridiska personens totala årsomsättning enligt den senaste tillgängliga redovisning som har godkänts av ledningsorganet. Om den juridiska personen är ett moderbolag eller dotterbolag till ett moderbolag som är skyldigt att upprätta en koncernredovisning i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU⁽²³⁾, ska den relevanta totala årsomsättningen vara den totala årsomsättningen eller motsvarande typ av inkomst i enlighet med relevant unionsrätt på redovisningsområdet i den senast tillgängliga redovisning som godkänts av ledningsorganet för det yttersta moderbolaget.
- f) Om det rör sig om en fysisk person, maximala administrativa sanktionsavgifter på minst 500 000 EUR eller, i medlemsstater som inte har euron som valuta, motsvarande värde i nationell valuta den 9 november 2020.
3. Medlemsstaterna får föreskriva ytterligare sanktioner eller åtgärder och högre administrativa sanktionsavgifter än vad som föreskrivs i denna förordning, med avseende på både fysiska och juridiska personer som är ansvariga för överträdelsen.

Artikel 40

Utövande av tillsynsbefogenheter och befogenheter att påföra sanktioner

1. De behöriga myndigheterna ska, när de fastställer typ och nivå för en administrativ sanktion som ska påföras eller andra administrativa åtgärder som ska vidtas i enlighet med artikel 39, ta hänsyn till i vilken utsträckning överträdelsen är uppsåtlig eller beror på oaktsamhet och alla övriga relevanta omständigheter, när så är lämpligt inbegripet följande:
- a) Överträdelsens allvarlighetsgrad och varaktighet.
- b) Graden av ansvar hos den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen.
- c) Den finansiella ställning som den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen har, som den framgår av den ansvariga juridiska personens totala omsättning eller den ansvariga fysiska personens årsinkomst och nettotillgångar.
- d) Storleken på de vinster som gjorts eller de förluster som undvikits av den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen, i den mån dessa kan fastställas.
- e) De förluster för tredje parter som har orsakats av överträdelsen, i den mån dessa kan fastställas.
- f) I vilken mån den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen samarbetar med den behöriga myndigheten, utan att det påverkar behovet av att säkerställa återförande av de vinster som personen har gjort eller de förluster som denna person har undvikit.
- g) Tidigare överträdelser som den för överträdelsen ansvariga fysiska eller juridiska personen gjort sig skyldig till.
- h) Överträdelsens inverkan på investerarens intressen.
2. De behöriga myndigheterna ska utöva sina funktioner och befogenheter som avses i artikel 39 i enlighet med artikel 30.2 andra stycket.
3. När de behöriga myndigheterna utövar sina befogenheter att påföra administrativa sanktioner och vidta andra administrativa åtgärder enligt artikel 39 ska de bedriva ett nära samarbete för att säkerställa att utövandet av deras tillsyns- och utredningsbefogenheter och de administrativa sanktioner som de påför och andra administrativa åtgärder som de vidtar är ändamålsenliga och lämpliga enligt denna förordning. De ska samordna sina åtgärder för att undvika dubbelarbete och överlappningar när de utövar sina tillsyns- och utredningsbefogenheter och när de påför administrativa sanktioner och vidtar andra administrativa åtgärder i gränsöverskridande fall.

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

Artikel 41

Rätt att överklaga

Medlemsstaterna ska säkerställa att varje beslut som fattas enligt denna förordning är vederbörligen motiverat och omfattas av rätten att överklaga inför domstol. Rätten att överklaga inför domstol ska även finnas i det fall att beslut om auktorisation inte har fattats inom sex månader efter det att en ansökan som innehåller alla de uppgifter som krävs har lämnats in.

Artikel 42

Offentliggörande av beslut

1. Ett beslut om att påföra administrativa sanktioner eller vidta andra administrativa åtgärder till följd av en överträdelse av denna förordning ska offentliggöras av behöriga myndigheter på deras officiella webbplatser omedelbart efter det att den fysiska eller juridiska person som är föremål för beslutet har underrättats om det beslutet. Offentliggörandet ska innehålla åtminstone information om överträdelsens typ och art och om identiteten på de fysiska eller juridiska personer som är ansvariga. Den skyldigheten gäller inte beslut om åläggande av åtgärder av utredningskaraktär.

2. Om den behöriga myndigheten anser att ett offentliggörande av de juridiska personernas identitet eller av de fysiska personernas identitet eller personuppgifter är oproportionellt mot bakgrund av en bedömning av proportionaliteten i offentliggörandet av sådana uppgifter i det enskilda fallet, eller om ett sådant offentliggörande skulle äventyra en pågående utredning, ska de behöriga myndigheterna vidta någon av följande åtgärder:

- a) Skjuta upp offentliggörandet av beslutet om att påföra en sanktion eller vidta en åtgärd tills det inte längre finns någon anledning att inte offentliggöra det.
- b) Offentliggöra beslutet om att påföra en sanktion eller vidta en åtgärd på anonym grund på ett sätt som överensstämmer med nationell rätt, om ett sådant anonymt offentliggörande säkerställer ett effektivt skydd av personuppgifterna i fråga.
- c) Inte offentliggöra beslutet om att påföra en sanktion eller vidta en åtgärd om de alternativ som anges i leden a och b inte anses vara tillräckliga för att säkerställa att offentliggörandet av ett sådant beslut är proportionellt när det gäller åtgärder som bedöms vara av mindre vikt.

Vid ett beslut om att offentliggöra en sanktion eller åtgärd på anonym grund enligt första stycket b får offentliggörandet av de relevanta uppgifterna skjutas upp under en rimlig period, om det förutses att anledningarna till det anonyma offentliggörandet kommer att upphöra att gälla inom denna period.

3. Vid överklagande av beslutet om att påföra en sanktion eller vidta en åtgärd inför relevanta rättsliga eller andra myndigheter, ska de behöriga myndigheterna på sin officiella webbplats omedelbart offentliggöra information om detta och eventuell senare information om resultatet av ett sådant överklagande. Dessutom ska eventuella beslut om ogiltigförklarande av ett tidigare beslut om påförande av en sanktion eller vidtagande av en åtgärd offentliggöras.

4. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att eventuella offentliggöranden som görs i enlighet med denna artikel finns kvar på deras officiella webbplats i minst fem år efter offentliggörandet. Personuppgifter i offentliggörandet ska endast finnas på den behöriga myndighetens officiella webbplats under den tidsperiod som är nödvändig i enlighet med tillämpliga regler om uppgiftsskydd.

Artikel 43

Rapportering av sanktioner och administrativa åtgärder till Esma

1. Den behöriga myndigheten ska årligen till Esma lämna aggregerad information om alla administrativa sanktioner som påförts och andra administrativa åtgärder som vidtagits i enlighet med artikel 39. Esma ska offentliggöra denna information i en årsrapport.

Om medlemsstaterna i enlighet med artikel 39.1 har valt att fastställa straffrättsliga påföljder för överträdelser av de bestämmelser som avses i den punkten, ska deras behöriga myndigheter årligen tillhandahålla Esma anonymiserade uppgifter i aggregerad form om alla inledda brottsutredningar och alla ålagda straffrättsliga påföljder. Esma ska i en årsrapport offentliggöra uppgifter om ålagda straffrättsliga påföljder.

2. Om den behöriga myndigheten har offentliggjort administrativa sanktioner, andra administrativa åtgärder eller straffrättsliga påföljder, ska den samtidigt underrätta Esma om dessa.

3. De behöriga myndigheterna ska informera Esmå om alla administrativa sanktioner som påförts eller andra administrativa åtgärder som vidtagits men som inte offentliggjorts, inbegripet eventuella överklaganden av dessa och utgången av de överklagandena. Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter delges information och den slutliga domen med avseende på eventuella ålagda straffrättsliga påföljder och att de lämnar denna information till Esmå. Esmå ska upprätthålla en central databas över sanktioner och administrativa åtgärder som rapporterats till Esmå med informationsutbyte mellan behöriga myndigheter som enda syfte. Den databasen ska endast vara tillgänglig för Esmå, EBA och de behöriga myndigheterna och ska uppdateras på grundval av den information som lämnas av de behöriga myndigheterna.

KAPITEL VIII

Delegerade akter

Artikel 44

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 48.3 ska ges till kommissionen för en period på 36 månader från och med den 9 november 2020.
3. Den delegering av befogenheter som avses i artikel 48.3 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 48.3 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på tre månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med tre månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

KAPITEL IX

Slutbestämmelser

Artikel 45

Rapport

1. Före den 10 november 2023 ska kommissionen, efter samråd med Esmå och EBA, förelägga Europaparlamentet och rådet en rapport om tillämpningen av denna förordning, vid behov åtföljd av ett lagstiftningsförslag.
2. Rapporten ska innehålla en bedömning av
 - a) hur väl marknaden för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i unionen fungerar, inbegripet marknadsutveckling och trender, med beaktande av tillsynserfarenhet, antalet leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som auktoriserats och deras marknadsandel, samt denna förordnings inverkan på annan relevant unionsrätt, inbegripet direktiv 97/9/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU⁽²⁴⁾, direktiv 2014/65/EU och förordning (EU) 2017/1129,
 - b) huruvida tillämpningsområdet för tjänster som omfattas av denna förordning fortfarande är lämpligt, med avseende på det tröskelvärde som anges i artikel 1.2 c,
 - c) användningen av tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål vid gränsöverskridande tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster,

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

- d) huruvida tillämpningsområdet för tjänster som omfattas av denna förordning fortfarande är lämpligt, med beaktande av utvecklingen av affärsmodeller som inbegriper förmedling av finansiella fordringar, inbegripet överlåtelse eller försäljning till tredjepartsinvesterare av lånefordringar genom plattformar för gräsrotsfinansiering,
- e) huruvida några justeringar behöver göras av de definitioner som anges i denna förordning, inbegripet definitionen av en sofistikerad investerare i artikel 2.1 j och kriterierna i bilaga II mot bakgrund av hur ändamålsenliga de är när det gäller att säkerställa investerarskyddet,
- f) huruvida kraven i artiklarna 4.1, 6 och 24 fortfarande är lämpliga när det gäller att uppnå målen med denna förordning vad gäller styrning, efterlevnad och utlämnande av information i samband med individuell portföljförvaltning av lån och mot bakgrund av liknande tjänster som tillhandahålls för överlåtbara värdepapper i enlighet med direktiv 2014/65/EU,
- g) denna förordnings inverkan på en väl fungerande inre marknad för gräsrotsfinansieringstjänster i unionen, inbegripet inverkan på tillgången till finansiering för små och medelstora företag och på investerare och andra kategorier av fysiska eller juridiska personer som berörs av dessa tjänster,
- h) genomförandet av teknisk innovation inom sektorn för gräsrotsfinansiering, inbegripet tillämpningen av nya innovativa affärsmodeller och tekniker,
- i) huruvida försiktighetskraven i artikel 11 fortfarande är lämpliga när det gäller att uppnå målen med denna förordning, särskilt vad gäller nivån på minimikapitalbaskravet, definitionen av kapitalbas, användningen av försäkring samt kombinationen av kapitalbas och försäkring,
- j) huruvida några ändringar behöver göras avseende de krav på information till kunder som anges i artikel 19 eller avseende de skyddsåtgärder för investerarskydd som anges i artikel 21,
- k) huruvida det belopp som anges i artikel 21.7 fortfarande är lämpligt när det gäller att uppnå målen med denna förordning,
- l) effekten av de språk som godtas av de behöriga myndigheterna i enlighet med artikel 23.2 och 23.3,
- m) användningen av anslagstavlor som avses i artikel 25, inbegripet effekterna på sekundärmarknaden för lån, överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål,
- n) den inverkan som nationella lagar och andra författningar som reglerar marknadsföringskommunikation för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster har på friheten att tillhandahålla tjänster, konkurrens och investerarskydd,
- o) tillämpningen av administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder och särskilt behovet av ytterligare harmonisering av de administrativa sanktioner som föreskrivs för överträdelse av denna förordning,
- p) om det är nödvändigt och proportionellt att leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster omfattas av skyldigheten att efterleva nationell rätt som genomför direktiv (EU) 2015/849 i fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism, och att sådana leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster läggs till i förteckningen över ansvariga enheter för tillämpningen av det direktivet,
- q) om det är lämpligt att tillåta att enheter som är etablerade i tredjeländer auktoriseras som leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster enligt denna förordning,
- r) samarbetet mellan behöriga myndigheter och Esmas och huruvida det är lämpligt att de behöriga myndigheterna är tillsynsmyndigheter för denna förordning,
- s) möjligheten att införa särskilda åtgärder i denna förordning för att främja hållbara och innovativa gräsrotsfinansieringsprojekt, samt användningen av unionsmedel,
- t) det totala antalet och marknadsandelen för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som har auktoriserats enligt denna förordning under perioden från och med den 10 november 2021 till och med den 10 november 2022, fördelat per små, medelstora och stora företag,
- u) volymer, antal projekt och trender för gränsöverskridande tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster per medlemsstat,
- v) andelen gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls enligt denna förordning på den globala marknaden för gräsrotsfinansiering och på finansmarknaden i unionen,

- w) de kostnader som efterlevnaden av denna förordning åsamkar leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som en procentandel av driftskostnaderna,
- x) den volym av investeringar som investerare har dragit tillbaka under betänketiden, denna volyms andel av den totala investeringsvolymen och, på grundval av dessa uppgifter, huruvida längden på och karaktären av den betänketid som anges i artikel 22 är lämplig och inte skadar kapitalanskaffningens effektivitet eller investerarskyddet,
- y) antalet och volymen av de administrativa sanktionsavgifter och straffrättsliga påföljder som har påförts i enlighet med eller i samband med denna förordning fördelat per medlemsstat,
- z) typerna av och trenderna för bedrägligt beteende som förekommer hos investerare, leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och tredje parter i samband med denna förordning.

Artikel 46

Ändring av förordning (EU) 2017/1129

I artikel 1.4 i förordning (EU) 2017/1129 ska följande led läggas till:

- ”k) Ett erbjudande av värdepapper till allmänheten från en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster som är auktoriserad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 (*), såvida det inte överstiger det tröskelvärde som fastställs i artikel 1.2 c i den förordningen.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937 (EUT L 347, 20.10.2020, s. 1).”

Artikel 47

Ändring av direktiv (EU) 2019/1937

I del I punkt B i bilagan till direktiv (EU) 2019/1937 ska följande led läggas till:

- ”xxi) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937 (EUT L 347, 20.10.2020, s. 1).”

Artikel 48

Övergångsperiod med avseende på gräsrotsfinansieringstjänster som tillhandahålls i enlighet med nationell rätt

1. Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster får fortsätta att i enlighet med tillämplig nationell rätt tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde till och med den 10 november 2022 eller fram till dess att de beviljas en auktorisation som avses i artikel 12, beroende på vilket som inträffar först.
2. Under den övergångsperiod som avses i punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna tillämpa förenklade auktorisationsförfaranden på enheter som vid tidpunkten för denna förordnings ikraftträdande är auktoriserade att tillhandahålla gräsrotsfinansieringstjänster enligt nationell rätt. De behöriga myndigheterna ska säkerställa att de krav som anges i artikel 12 är uppfyllda innan de beviljar auktorisation enligt sådana förenklade förfaranden.
3. Senast den 10 maj 2022 ska kommissionen, efter samråd med Esma, göra en bedömning av tillämpningen av denna förordning på leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster som endast tillhandahåller gräsrotsfinansieringstjänster på nationell grund och av inverkan av denna förordning på utvecklingen av nationella gräsrotsfinansieringsmarknader samt på tillgången till finansiering. På grundval av den bedömningen ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 44 för att förlänga den period som avses i punkt 1 i den här artikeln en gång med en tolv månadersperiod.

Artikel 49

Tillfälligt undantag med avseende på tröskelvärdet som anges i artikel 1.2 c

Genom undantag från artikel 1.2 c i denna förordning ska denna förordning under en period på 24 månader från och med den 10 november 2021, om tröskelvärdet för det sammanlagda beloppet för offentliggörande av prospekt i enlighet med förordning (EU) 2017/1129 i en medlemsstat är under 5 000 000 EUR, tillämpas i den medlemsstaten endast på erbjudanden om gräsrotsfinansiering med ett sammanlagt belopp som inte överstiger det tröskelvärdet.

*Artikel 50***Införlivande av ändring av direktiv (EU) 2019/1937**

1. Medlemsstaterna ska senast den 10 november 2021 anta, offentliggöra och tillämpa de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 47. Om det datumet föregår den dag för införlivande som avses i artikel 26.1 i direktiv (EU) 2019/1937, ska emellertid antagandet, offentliggörandet och tillämpningen av sådana lagar och andra författningar skjutas upp till och med den dag för införlivande som avses i artikel 26.1 i direktiv (EU) 2019/1937.
2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och Esmå om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av artikel 47.

*Artikel 51***Ikraftträdande och tillämpning**

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 10 november 2021.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 7 oktober 2020.

På Europaparlamentets vägnar

D.M. SASSOLI

Ordförande

På rådets vägnar

M. ROTH

Ordförande

BILAGA I

INVESTERINGSFAKTLAD

Del A: Information om projektägare och gräsrotsfinansieringsprojekt

- a) Identitet, rättslig form, ägarförhållanden, ledning och kontaktuppgifter.
- b) Samtliga fysiska och juridiska personer som är ansvariga för den information som lämnas i investeringsfaktabladet. När det gäller fysiska personer, inbegripet medlemmar av projektägarens förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, ska deras namn och befattning anges; när det gäller juridiska personer ska deras namn och säte anges.

Följande ansvarsförsäkrans:

”Projektägaren förklarar att ingen information enligt dennes kännedom har utelämnats eller är väsentligt vilseledande eller felaktig. Projektägaren ansvarar för utarbetandet av detta investeringsfaktablad.”

- c) Projektägarens huvudsakliga verksamhet; produkter eller tjänster som erbjuds av projektägaren.
- d) Länk till projektägarens senaste redovisning, om sådan är tillgänglig.
- e) Viktiga årliga finansiella uppgifter och nyckeltal för projektägaren under de senaste tre åren, om sådana är tillgängliga.
- f) Beskrivning av gräsrotsfinansieringsprojektet, inbegripet dess syfte och huvudkomponenter.

Del B: De huvudsakliga delarna av gräsrotsfinansieringsprocessen och, beroende på vad som är tillämpligt, villkoren för kapitalanskaffningen eller upplåningen av medel

- a) Minimimål för kapital som ska anskaffas eller medel som ska upplånas i ett enda erbjudande om gräsrotsfinansiering och antalet erbjudanden som har fullbordats av projektägaren eller leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster för gräsrotsfinansieringsprojektet.
- b) Tidsfristen för att nå målet för kapital som ska anskaffas eller medel som ska upplånas.
- c) Information om följderna om målet för kapital som ska anskaffas eller medel som ska upplånas inte nås inom tidsfristen.
- d) Maximibelopp för erbjudandet om det skiljer sig från målet för kapital som ska anskaffas eller medel som ska upplånas som avses i punkt a.
- e) Beloppet av de egna medel som projektägaren har anslagit till gräsrotsfinansieringsprojektet.
- f) Förändring i sammansättningen av projektägarens kapital eller lån med koppling till erbjudandet om gräsrotsfinansiering.
- g) Förekomsten av och villkoren för en betänketid före ingående av avtal för icke-sofistikerade investerare.

Del C: Riskfaktorer

Presentation av de främsta riskerna som är förknippade med finansiering av gräsrotsfinansieringsprojektet, med sektorn, projektet, projektägaren och överlåtbara värdepapper, tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål eller lån, inbegripet geografiska risker i förekommande fall.

Del D: Information om erbjudande av överlåtbara värdepapper och tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål

- a) Totalt belopp och typ av överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål som ska erbjudas.
- b) Teckningspris.
- c) Om överteckning kan göras och hur den fördelas.
- d) Villkoren för teckning och betalning.
- e) Depåförvaring och leverans till investerare av överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål.

- f) Om investeringen är säkrad genom en borgen eller säkerhet:
 - i) Om borgensmannen eller ställaren av säkerhet är en juridisk person.
 - ii) Identitet, rättslig form och kontaktuppgifter för borgensmannen eller ställaren av säkerhet.
 - iii) Information om borgens eller säkerhetens art och villkor.
- g) I tillämpliga fall, ett fast åtagande att köpa tillbaka överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål och tidsfristen för ett sådant återköp.
- h) För icke-aktierelaterade instrument, den nominella räntan, det datum från och med vilket ränta ska betalas ut, förfalldatum för räntebetalningar, förfalldag och gällande avkastning.

Del E: Information om specialföretag

- a) Om det finns ett specialföretag placerat mellan projektägaren och investeraren.
- b) Specialföretagets kontaktuppgifter.

Del F: Investerares rättigheter

- a) Centrala rättigheter som följer av de överlåtbara värdepapperen eller tillåtna instrumenten för gräsrotsfinansieringsändamål.
- b) Begränsningar som de överlåtbara värdepapperen eller tillåtna instrumenten för gräsrotsfinansieringsändamål är föremål för, inbegripet aktieägaravtal eller andra arrangemang som förhindrar deras överlåtbarhet.
- c) Beskrivning av eventuella begränsningar av överlåtelser av de överlåtbara värdepapperen eller tillåtna instrumenten för gräsrotsfinansieringsändamål.
- d) Möjligheter för investeraren att avveckla investeringen.
- e) För aktieinstrument, fördelningen av kapital och rösträtt före och efter kapitalökningen till följd av erbjudandet (under förutsättning att alla överlåtbara värdepapper eller tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål kommer att tecknas).

Del G: Uppllysningar som avser lån

Om erbjudandet om gräsrotsfinansiering innefattar förmedling av långivning ska investeringsfaktabladet, i stället för den information som avses i delarna D, E och F i denna bilaga, innehålla information om följande:

- a) Lånets art, löptid och villkor.
- b) De gällande räntesatserna eller, i tillämpliga fall, annan ersättning till investeraren.
- c) Riskreducerande åtgärder, inbegripet förekomsten av ställare av säkerhet eller borgensmän eller andra typer av garantier.
- d) Tidsplanen för återbetalningen av kapitalbeloppet och betalning av ränta.
- e) Eventuella fallissemang avseende kreditavtal från projektägarens sida under de senaste fem åren.
- f) Administrationen av lånet, inbegripet i situationer där projektägaren inte uppfyller sina skyldigheter.

Del H: Avgifter, information och möjlighet till rättslig prövning

- a) Investerarens avgifter och kostnader i samband med investeringen, inbegripet administrativa kostnader till följd av försäljningen av tillåtna instrument för gräsrotsfinansieringsändamål.
- b) Var och hur ytterligare information om gräsrotsfinansieringsprojektet, projektägaren och specialföretaget kan erhållas kostnadsfritt.
- c) Hur och till vem investeraren kan lämna ett klagomål om investeringen, om projektägarens agerande eller agerandet av leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

Del I: Information om individuell portföljförvaltning av lån som ska tillhandahållas av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster

- a) Identitet, rättslig form, ägarförhållanden, ledning och kontaktuppgifter för leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
- b) Den lägsta och högsta räntesatsen för lån som kan komma att vara tillgängliga för investerares individuella portföljer.
- c) Den kortaste och längsta löptiden för lån som kan komma att vara tillgängliga för investerares individuella portföljer.
- d) Intervallen för och fördelningen av de riskkategorier som lånen ingår i, när sådana används, samt fallissemangskvoter och viktad genomsnittlig ränta per riskkategori med en ytterligare uppdelning efter det år då lånen gavs genom leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.
- e) Nyckelinslagen i den interna metoden för kreditriskbedömning av enskilda gräsrotsfinansieringsprojekt och för definiering av riskkategorier.
- f) Om ett avkastningsmål erbjuds för investeringen, ett årligt avkastningsmål samt konfidensintervallet för detta årliga avkastningsmål under investeringsperioden, med beaktande av avgifter och fallissemangskvoter.
- g) Förfaranden, interna metoder och kriterier för urval av gräsrotsfinansieringsprojekt till den individuella låneportföljen för investeraren.
- h) Täckning och villkor för eventuella tillämpliga kapitalgarantier.
- i) Administrationen av portföljlån, inbegripet i situationer där projektägaren inte uppfyller sina skyldigheter.
- j) Riskspridningsstrategier.
- k) Avgifter som ska betalas av projektägaren eller investeraren, inbegripet eventuella avdrag från den ränta som ska betalas av projektägaren.

BILAGA II

SOFISTIKERADE INVESTERARE VID TILLÄMPNING AV DENNA FÖRORDNING

I. Identifikationskriterier

En sofistikerad investerare är en investerare som är medveten om de risker som är förknippade med investeringar i kapitalmarknader och som har tillräckliga resurser att ta dessa risker utan att utsätta sig för alltför stora finansiella konsekvenser. Sofistikerade investerare kan kategoriseras som sådana förutsatt att de uppfyller identifikationskriterierna som anges i detta avsnitt och att förfarandet i avsnitt II följs.

Följande fysiska och juridiska personer ska betraktas som sofistikerade investerare i alla tjänster som erbjuds av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster i enlighet med denna förordning:

1. Juridiska personer som uppfyller minst ett av följande kriterier:

- a) Eget kapital på minst 100 000 EUR.
- b) Nettoomsättning på minst 2 000 000 EUR.
- c) Balansomslutning på minst 1 000 000 EUR.

2. Fysiska personer som uppfyller minst två av följande kriterier:

- a) Personlig bruttoinkomst på minst 60 000 EUR per beskattningsår, eller en portfölj med finansiella instrument – definierad som inbegripande medel på konto och finansiella tillgångar – som överstiger 100 000 EUR.
- b) Investeraren arbetar, eller har arbetat minst ett år, inom finanssektorn i en befattning som kräver kunskap om transaktionerna eller tjänsterna i fråga, eller investeraren har haft en verkställande befattning under minst tolv månader i en juridisk person som avses i punkt 1.
- c) Investeraren har på kapitalmarknaderna utfört i genomsnitt minst tio transaktioner av betydande storlek per kvartal under de föregående fyra kvartalen.

II. Begäran om att behandlas som sofistikerad investerare

Leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster ska för sina investerare tillhandahålla en mall som de får använda för att lämna in en begäran om att behandlas som sofistikerad investerare. Mallen ska innehålla de identifikationskriterier som fastställs i avsnitt I och en tydlig varning där det anges vilket investerarskydd en sofistikerad investerare förlorar till följd av sin klassificering som sådan.

En begäran om att behandlas som sofistikerad investerare ska innehålla följande punkter:

1. Ett intyg med närmare uppgifter om de identifikationskriterier som anges i avsnitt I som den begärande investeraren uppfyller.
2. En förklaring där det anges att den begärande investeraren är medveten om följderna av att förlora det investerarskydd som är knutet till statusen som icke-sofistikerad investerare.
3. En förklaring där det anges att den begärande investeraren ansvarar för att uppgifterna i begäran är sanningsenliga.

Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att investeraren uppfyller villkoren för att kategoriseras som sofistikerad investerare och ska införa lämpliga skriftliga interna riktlinjer för kategorisering av investerare. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska godkänna begäran såvida inte denne hyser rimliga tvivel om huruvida uppgifterna i begäran är korrekta. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska uttryckligen underrätta investerare när deras status bekräftar.

Det godkännande som avses i tredje stycket ska vara giltigt i två år. Investerare som vill behålla sin status som sofistikerad investerare efter utgången av giltighetsperioden ska lämna in en ny begäran till leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

Sofistikerade investerare ska vara ansvariga för att hålla leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster underrättad om eventuella förändringar som kan påverka deras kategorisering. Leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster ska informera investeraren om att denne kommer att behandlas som icke-sofistikerad investerare om leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster får kunskap om att investeraren inte längre uppfyller de ursprungliga villkor som berättigade investeraren att behandlas som sofistikerad investerare.

III. Sofistikerade investerare som är professionella kunder

Genom undantag från det förfarande som anges i avsnitt II i denna bilaga ska de enheter som avses i punkterna 1–4 i avsnitt I i bilaga II till direktiv 2014/65/EU betraktas som sofistikerade investerare om de kan styrka sin status som professionella inför leverantören av gräsrotsfinansieringstjänster.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2020/1504

av den 7 oktober 2020

om ändring av direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 53.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

efter att ha hört Europeiska centralbanken,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Gräsrotsfinansiering (*crowdfunding*) är en finansteknisk lösning som ger små och medelstora företag och, i synnerhet, nystartade företag och expanderande företag, alternativ tillgång till finansiering i syfte att främja innovativt entreprenörskap i unionen och därmed stärka kapitalmarknadsunionen. Detta bidrar i sin tur till ett mer diversifierat finansiellt system som är mindre beroende av bankfinansiering och som därför begränsar system- och koncentrationsrisker. Andra fördelar med att främja innovativt entreprenörskap genom gräsrotsfinansiering är att fryst kapital frigörs för investeringar i nya och innovativa projekt, effektiv resursfördelning påskyndas och tillgångarna diversifieras.
- (2) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 ⁽³⁾ fastställs enhetliga, proportionella och direkt tillämpliga krav för tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster, för organisation, auktorisation och tillsyn av leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, för drift av plattformar för gräsrotsfinansiering och för öppenhet och marknadsföringskommunikation avseende tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster i unionen.
- (3) För att skapa rättssäkerhet när det gäller vilka personer och verksamheter som omfattats av tillämpningsområdet för förordning (EU) 2020/1503 respektive Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU ⁽⁴⁾ och för att undvika att samma verksamhet är föremål för flera auktorisationer inom unionen bör juridiska personer som har auktoriserats som leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster enligt förordning (EU) 2020/1503 undantas från tillämpningsområdet för direktiv 2014/65/EU.

⁽¹⁾ EUT C 367, 10.10.2018, s. 65.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 27 mars 2019 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 20 juli 2020 (ännu inte offentliggjord i EUT). Europaparlamentets ståndpunkt av den 5 oktober 2020 (ännu inte offentliggjord i EUT).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937 (se sidan 1 i detta nummer av EUT).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

- (4) Eftersom den ändring som föreskrivs i detta direktiv är direkt kopplad till förordning (EU) 2020/1503 bör det datum från och med vilket medlemsstaterna ska tillämpa nationella bestämmelser som införlivar detta direktiv uppskjutas för att sammanfalla med den dag för tillämpning som anges i den förordningen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I artikel 2.1 i direktiv 2014/65/EU ska följande led läggas till:

- ”p) leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster enligt definitionen i artikel 2.1 e i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937 (EUT L 347, 20.10.2020, s. 1).”

Artikel 2

1. Medlemsstaterna ska senast den 10 maj 2021 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 1 i detta direktiv.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 10 november 2021.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 4

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 7 oktober 2020.

På Europaparlamentets vägnar

D.M. SASSOLI

Ordförande

På rådets vägnar

M. ROTH

Ordförande